

①

1983-01-02.

Jag hade åtagit mig att leda en exkursion 2 januari, i sällskap med Sam Erlinge, till Stensoffaområdet vid Krankesjön. På grund av sjukdomen - jag fick en mycket häftig "ros", d v s en streptokockinfektion, i hudens lymfkärl i högra benet på tredjedag jul - måste jag ge återbud. Sam hade emellertid en fin dag med sin grupp; han rapporterade följande:

ormvråk: 2 vid Sjöstorp och c 5 därtill på rundvandringen

fjällvråk: 1 Sjöstorp och 1 Silvåkrakärret

sparvhök: 1

blåhök: 1 hanne ad vid Silvåkrakärret

havsörn: 1 överflygande, inte utfärgad ad men hade vit stjärt med några mörka fläckar

tornfalk: 1

varfågel: 1 Silvåkrakärret.

Jag frågade om andfågel etc i Krankesjön, men gruppen hade inte kommit nära sjön och Sam kunde inte ge några siffror eller andra uppgifter därifrån.

1983-01-08, lördag.

Denna dag var det fint väder, visserligen blåsigt men milt och delvis soligt, ~~och~~ god sikt. Efter tvekan beslöt jag att inte exkurrera. Men Inga och Thomas gjorde en rundtur och hade fint utbyte. De rapporterade följande:

Vid Björkesåkrasjön 1 havsörn juv och 2 kungsörnar juv, och i sjön gott om gräsänder och sothöns; ingen noggrann räkning gjord, men i storleksordningen några hundra ex av vardera.

Vid Lemmeströ 1 havsörn juv, 1 havsörn ad och 1 kungsörn juv.

Vid Börringesjön 1 havsörn av obestämbar ålder.

På rundturen sågs vidare 2 fjällvråkar och 11 ormvråkar; av de sistnämnda var en börringevråk. Förvisso ett gott utbyte!

1983-01-09, söndag.

Lena och jag gjorde rundtur till Vomb och Krankesjötrakten. Se särskilt protokoll på nästa sida.

1983-01-14, fredag.

När jag gick från Tenorgränd till Ekologihuset, ryttlade en tornfalk vid motorvägen, och kort därefter kom 1 sparvhök över Tunavägen. Senare på dagen sågs ännu en sparvhök från Ekologihuset.

1983-01-17, måndag.

Från Ekologihuset såg jag en sparvhök vid tillfällig blick ut genom fönstret på lunchrasten, och en stund senare ännu en sparvhök; det är naturligtvis möjligt att dessa obsar gällde samma ex.

2

1983-01-09, söndag.

Rundtur med Lena, start 1205, återkomst 1528. Färdväg se nedan, även för väder m m. Stannade för observationer vid utsiktspunkten vid Vombsjöns SO hörn (härnedan: VSO), vidare vid vägen vid Vombsjöns V sida (VV), vid Vombs Norregård med utsikt över norra ängarna (VN), vid den vanliga vägen tvärs över ängarna från Södergård till f d Öbackens gård (VÄ) samt vid stugan/tornet vid Krankesjöns SO hörn (KR). Strö-obsar annorstädes (ÖVR). Se även kommentarer efter artlistan.

art	VSO	VV	VN	VÄ	KR	ÖVR
skäggdopping	2 hib				4	1 Silv-kärret
häger			5 ad		c 17	
sångsvan		c 100	20	c 15		
sädgås		70+65			1200+15	
gräsand	950					
storskrak	27+1+1				14+1	
salskrak					3	
ormvråk			1	2		1 Silvåkra by
fjällvråk						1 Silv-kärret
blåhök		1 hona				
blåhök						
kungsörn			1 juv			
tornfalk		1	1			
sothöna					70	
fiskmåsar				c 80		10 Tvedöra
gråtrut	1 ad	1 juv				
havstrut	1 ad					
större hackspett			1 hona			några Stensoffa
bofink						
gråsiska		5			50	
gulspurv			30-35			
stare				9+26		
skata		2		c 2		1 på utvägen, + enstaka andra
kaja				200+75		se härnedan
råka				c 40		" "
kråka		10	sedd	c 75		" "

Kommentarer:

- 1) de 2 skäggdopp. låg i den my. stora gräsandflocken
- 2) en häger i vasskant i NK i KR ~~1~~ ad; de 3 andra vid KR lyfte från kanalmynningen, minst en av dem var ad
- 3) de 5 sångsvanarna ad VN stod på stort grönt höstsädesfält. Sångsvanarna i KR låg i NK i vasskant och sov mest, fördelade på 3 flockar m 1 m nära varandra. Några lyfte huvudena. Det var c 15 ex varav c 10 ad och c 5 juv; dessutom låg 2 ad i den s k "tarmen"; ~~utanför~~ där skyttade dessutom ytterligare ett par vita ~~svanar~~ svanar inne i vassen.
- 4) sädgäss kom i smärre förband från NO (Övedsgården??) ner över Hjälmared mot Vombs ängar, jag såg ~~100~~ högst 100 ex komma så. På ängarna sågs dock mycket få gäss. På jordigt vått fält S om Norregården stod c 20 ex, och över Vombs ängar sågs dels 2 ex komma flygande på närhåll, båda hade ~~100~~ utpräglad rödgula näbbar ~~100~~ (de bildade säkert ett par), dels en flock mot S på c 15 ex. Därtill helt få småflockar flygande på håll
- 5) gräsand: i VSO stor gles men rätt väl avgränsad flock. I Vombsjöns NV del låg en flock på c 70 ex utanför åutloppet, däri fanns en hanne som hade nästan vit översida, de v s det stora fält som är silvergrått hos normala hannar. Stack av väl. Dräkt i övrigt ~~100~~ såg normal ut, möjligen litet ljusare på kroppssidorna men helt osäkert. - I KR massor av gräsand ungefär enligt skiss följande sida; i den flocken en snövit fågel. På NK sågs flock 15 ex, men flera ex fanns tydligen i vasskanterna

Dessutom
florh 65 ex
i NV hörnet

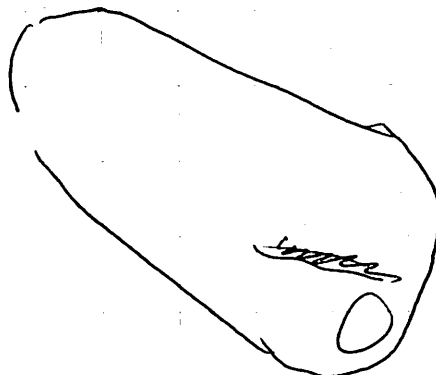
1983-01-09 forts.

3

- 6) storskrak: I VSO en flock långt ute, den bestod $\frac{1}{2}$ av 23 hannar ad och 4 honor eller honfärgade ex! På avstånd från denna flock, åt olika håll, låg 1 + 1 ensamma hannar ad. - I KR långt bort mot f d Almen upptäcktes en flock på 14 ex varav 13 hannar ad och 1 hona eller honfärgad! Det föreföll som om hannarna jagade varandra i denna flock och intog underliga hållningar, ~~men~~ hållet var långt och inga närmare ohsar kunde göras. - På avstånd från denna flock låg ~~ett~~ ensamt honfärgat ex.
- 7) salskrak i KR: 2 hannar ad och 1 hona intill varandra, inne bland huvudmassan av gräsand
- 8) fjällvråk: exemplaret ryttlande vid Silvåkra by kan ha varit detsamma som senare sågs ryttla vid Silvåkrakärret. Men 3 ex sågs säkert på rundturen. Exemplaret närmast på VÅ lyfte från marken/fällde på staketpåle
- 9) kungsörnen juv lyfte NV om Norregård, flög lågt, vände in $\frac{1}{2}$ bakom parken och försvann
- 10) tornfalk: de 2 exemplaren sågs rätt kort efter varandra, kan ha varit samma.
- 11) sothöna: flocken i KR låg på NK (=närmaste klarvatten), var väl samlad på vattenytans södra del utanför kanalmynningen c 150 m). OBS att de fåglar som jag sistlidna höst/vinter sett på NK nästan alltid legat ~~på~~ på dess sydligaste del. Även sångsvanarna låg här, i vasskanten, liksom flocken på c 15 gräsänder.
- 12) fiskmås: ovanligt att se glesa förband på minst 80 ex inalles över Vombs ängar, en del över de avgjort våta betesmarkerna, men majoriteten flygande sakta ~~och~~ söderut m 1 m nära Klingavälsåns fåra.
- 13) gråsiska flock 5 ex vid åns utlopp ~~ur~~ ur Vombsjön. Över VÅ kom en flock på c 25-28 ~~ex~~ ex, osäkra men högst sannolikt gråsiskor, ej i tabellen. Och när jag stod i tornet vid KR kom minst ~~50~~ 50 ex förbi, fällde i alar, försvann, kort därefter återsågs c 30 ex som mycket väl kan ha varit nya
- 14) gulsparflocken, väl samlad, kom från träden i parken vid Norregård och fällde på jordigt ~~blott~~ blött fält därutanför, det var minst 30 ex!
- 15) stare: ovanligt med flockar i Skånes inland i januari. Små flockar visserligen, de gick på VÅ nära vanliga vägen, men ovanligt i alla fall
- 16) kråkfågel: på utvägen sågs praktiskt taget inte en fågel förutom en fiskmås nära Ö Torn och en kråka därstädes och någon enda skata. Endast vid Vikens gård Ö om Harlösa flock på minst 60 kajor och skattningsvis 15 kråkor. - Vid Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön en flock på drygt 10 kråkor och 2 skator. Vid de stukor som alltid brukar ligga strax V om Vombs Södergård fanns som vanligt kråkfågel i myckenhet, minst 200 kajor och kanske 40-50 kråkor men ingen enda råka. Vidare ute över resp. på Vombs ängar fanns däremot både kaja, råka ~~och~~ och kråka i betydande antal; jag såg kanske 30-40 råkor ~~och~~ och lika många kråkor och minst 100 kajor, men på avstånd fanns tydligen mycket mer. Även senare sågs kråkor, bl a minst 30-40 vid Måryd i den inhägnad där de stora grisarna går.

Gräsänderna i Krankesjön låg ungefär som denna skiss visar: (därtill c 15 ex eller mer i närmsta klarvatten som ovan sagts).

Observera den totala frånvaron av dykänder: ej en enda vigg, ej heller en knipa. Och detta både ifråga om Krankesjön och Vombsjön!

1983-01-09 forts.

Vi for följande route: Lund - S Sandby (bensinköp) - Revingeby - Revingebyhed - Harlösa - Övedskloster - Vombsjöns Ö sida - in på den s k Norra Vombsvägen. Stannade första gången vid den vanliga utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn. På utvägen sågs ytterst litet (se ovan). På höstsädesfälten nedanför Vikens gård gick inga gäss, därför ej stopp där. Vi såg att de stora plöjda fälten V om Vombsjön hade ~~stora~~ rätt stora, men ej sammanhängande översvämningar.

Efter stoppet vid VSO fortsatte vi genom Vombs fure men såg ingenting inne i skogen, och det må tilläggas att inga småfåglar sågs eller hördes ens vid uppehållet vid VSO. Från Vombs by fortsatte vi inte ut över ängarna utan följde allmänna landsvägen upp längs Vombsjöns V sida till åns utlopp vid "Fiskar Bergströms". Här vände vi, for tillbaka mot S via Vombs Norregård ~~och stannade där~~ och efter stopp där for vi ner på markvägen till strax V om Södergård och vred sedan ut över ängarna. Dessa var gröna och blöta, inga stora översvämningar men allmänt vått. Sedan vanliga vägen via Silvåkra by ner ~~till~~ till Krankesjön. Här var högt vattenstånd. Och en snabb granskning av Silvåkrakärret visade att där stod mycket vatten. Hemvägen togs som vanligt via Silvåkra allé - förbi Stensoffa vägskäl - Tvedöra - S Sandby.

Väder: enligt prognosen var det regn och högst olustigt på morgonen. Men regnet slutade före kl 1100, sikten blev något bättre, dock klarade det inte upp, och när vi startade kl 1205 var det ånyo småregn och helt mulet och sikten föga mer än 1 km. Kl 1250 när vi stannade vid Vombsjön SO blev det betydligt bättre sikt och allmänt torrare, och några små blå fläckar på himlen. ~~Vinden dock fortfarande~~ Vinden dock fortfarande frisk till hård, skattat c 13-15 m/sek, men det var skönt i lå i skogen. Vid Vombsjöns V sida var vi c 1320-1340 i torrt men grått väder, sikt rätt bra, vind hård. Vid Vombs Norregård 1345-1403 väder ungefär lika, och likaså på Vombs ängar. Kl 1426 passerade vi Öbacken och fortsatte utan uppehåll till stugan/tornet vid Krankesjön.

Jag var i tornet c 1435-1450, därvid delvis måttlig vind, delvis starka vindbyar, men sikt rätt bra. Kort därefter blev det småregn, och på hemvägen mötte vi en synnerligen intensiv regnskur och vind som nog var nära stormstyrka. Men just före ankomsten till Lund tog detta slut.

Det var ~~en~~ övermåttan skönt att komma ut på exkursion igen efter denna långa tid av inomhusvistelse, och jag kände mig bättre till hälsan än jag gjort sedan annandag jul.

Tillägg: idag på morgonen c kl 0900, när jag gick ut och hämtade tidningarna i grått och mycket blåsigt väder, kom en ormvrak rakt över villakvarteren mot Ö med full fart i medvinden.

1983-01-10, måndag.

Jag kände mig rätt kry men stannade hemma i bostaden. Klockan 14, vid tillfälligt utblickande genom fönstret, såg jag en fjällvråk på c 200-300 m avstånd, den ryttlade och flög mycket lågt och blev ivrigt förföljd av 4-5-6 kajor och någon kråka eller råka. Men den höjde sig rätt snart, och hastigt, och blev av med alla förföljare. Hängde sedan på c 50 m höjd mot den friska V vinden, såg ut att "tveka" om den skulle fortsätta mot V eller driva österut.

F ö idag från fönstren en del fisk- och skratmåsar lågt över husen. Och på morgonen c kl 0600 (kanske tidigare), låg jag vaken en god stund och hörde att det regnade och blåste hårt. Ett tu tre kom ett ganska starkt åskmuller! Ovanligt i ~~den~~ januari.

Kl 1415 såg jag fjällvråken igen, den flög med god fart mot N över huset och ~~villakvarteren~~ villakvarteren.

(5)

1983-01-18, Söndag.

Storm. Jag ringde Storms automatiska telefonvarare, som gav mycket detaljerat besked, bl.a. att vinden på marken var 20-35 knop, i bygarna 50-65 knop. På f.m. mulen, delvis regn- och hagelbyar; men alltmer uppklämmande när jag gick till Ekologihuset kl 1130-1155.

Från mitt fönster sågs kl 1215 en kräka med mycket vita på vingpennarnas infan.

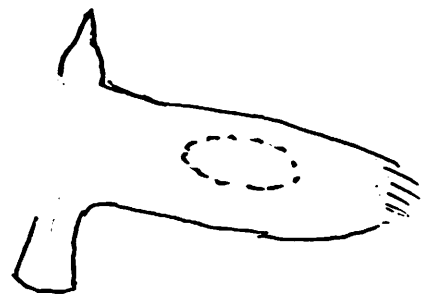
När den flög såg man två stora men ≡ (på avstånd c. 50-75 m) ej helt skarpt avsatte grivita fält; vid noggrann betraktande sågs det dock tydligt att fälten egentligen var strimmiga av vita: ~~de~~ infanen på många vingpennor var helt eller delvis vita.

Se skiss!

Även underifrån sågs

att vingarna var ljusare än normalt, alls ej vita men

liksom "överdragna" av grått. - Fågeln "stod" i luften mot den vitt blivande västanvinden men fällde ett par ggr, först i höjd men sedan på marken, som här är asfalterad och utgör parkeringsplats för ett hundratal bilar. Snart fann jag,

(6)

1983-01-18 forts.

att kräkan höll ett föremål i näbben, flög brant uppåt med det samma för att sedan släppa det. Föremålet såg ut som en valnöt i form och storlek. När det fallit, föllde kräkan brant och fick gap på det igen (trots att det föreföll sannolikt att det ibland skulle rullas in under bilar, eller blivit lämnat bort). Och så upp i luften igen, skattningsvis till c 10 m höjd, och nytt nedsläpp! Underligt att den praktiserade denna vana i stormen! Det upprepades flera gånger.

Efter en stund kom en normalförgad kräka, som skri föreföll lydligt större, med full fart i medvinden. Båda kräkorna försvann bakom hus. Men efter c. 5 minuter åter såg jag den iöbrokiga; den begav sig nu norrut i rasande sidovind men klarade sig tillsynes bra och försvann uppåt gamla värdetornet.

Kl 1445-1500 stod jag vid prästet och spanade nog. Summa en fjelindrikt sedd, en sparvhök som ibland stannade upp mot stormen, ibland lät sig driva östent med full fart. Gjorde en mycket brant dykning ner i träden vid Psykiatr. avd. men missade.

1983-01-19, onsdag.

Jag tog bussen ut till Bjärred 1115, ankomst till hållplatsen närmast Löddeåmynnningen 1142. Jag hade längtat efter att göra en ~~exkursion~~ sedan flera dagar. Och efter gårdagens våldsamma storm kunde det ju vara spännande att se hur det såg ut vid Öresundskusten.

Vädret var klart med stark sol, ett par frostgrader, frisk till hård vind omkring N, som kändes mycket kall när man gick exponerad för vinden. Men i lå av träd och vallar var det skönt. Sikten idag var utomordentligt klar! Vattenståndet mycket högt, gick nästan upp till basen på fågeltornet vid åmynningen. Trots gott ljus inte lätt att bestämma fågel som låg på avstånd på havet, ty sjöhävningen var fortfarande stor.

Jag gick ner till åmynningen och kikade noga omkring mig. Mycket gäss av två arter (se nedan) men f ö ovanligt artfattigt. Från mynningen gick jag mycket sakta och i många krokar söderut längs stranden, tittade efter fågel med magert resultat, fann däremot en del andra saker av intresse vid stranden. Öväntat var att sådana massor av musslor (små eller högst medelstora Mytilus ~~edulis~~ i millioner samt öväntat rikligt med Mya varav påfallande många stora ehuru ofta(st) trasiga skal; ~~Mya~~ Cardium bara få ex sedda; slutligen märkligt nog ett skal av Unio och ett av Anodonta, vilket jag fann högst märkligt; mera därom nedan). På många ställen låg musslorna i en flat ~~men~~ men 2-5 meter bred rand längs stranden, visserligen ofta uppblandade med sand och vassrester eller andra växtdelar. Flerstädes dock verkliga musselbankar, nästan utan inblandning av annat och upp till 1/2 meter tjocka. Rikligt med bräder, tunnare träbitar etc men också förvånande många grova bjälkar och stammar eller stamstycken på upp till 30-35 cm i diameter.

Jag letade mycket noga efter döda fåglar men fann summa en vinge av skrattnås.

Efter (uppskattningsvis) 1 1/2 km strandvandring gick jag upp ~~upp~~ längs V Kennelvägen genom samhället och kom i lagom tid till den buss som återgår mot Lund 1340, ankomst Lund 1405. Särdeles skön vandring, men det var väldigt bra att ha varma kläder. Fågellivet var intressant men öväntat artfattigt:

- 1 storskarv: tät flock på c 30-33 ex satt på sandudde vid åns utlopp, ytterst mot havet. Därtill ett ensamt ex flygande, kom inifrån land, längs ån, men denna var idag översvämmad till c 100 m bredd, ställvis mera.
- 2 sädgås: en del flockar på c 5-15 ex kom flygande från N-NO och fällde på gräs eller just i vattenkanten vid åmynningen. Redan när jag kom fram stod här förresten en del sädgäss. De hördes knappast alls, men säkert fanns här c 300 sädgäss, och fler kan ha funnits längre bort. Se även nästa art.
- 3 kanadagås. När jag kom ner nära fågeltornet ~~och~~ och såg flera smärre flockar av sädgås komma flygande, hörde jag inte sädgås men väl kanadagås. Det befanns att stora flockar stod vid mynningen, på norra sidan liksom sädgässen. Delvis stod de intill varandra, men ~~men~~ stora rena kanadensarflockar fanns ~~och~~ också. Säkert såg jag 500-550 ex. De kacklade rätt flitigt. Min ankomst till fågeltornet förorsakade bara relativt ringa oro, en del småflockar av båda arterna lyfte och flög ett par tre hundra m bort.
Det skall sägas att en del sädgäss var så nära att jag kunde se näbbfärgen trots att jag inte hade tuben med mig. Alla eller nästan alla som sågs bra hade mycket gulrött på näbbarna, och i åtminstone ett par fall fann jag att ex med m l m mörka näbbar var tydliga ungfåglar.
- 4 ~~knölsvan~~ knölsvan: ingen enda svan ute i havet. Men i ån eller rättare dess översvämnningar, c 100-250 m uppströms, låg dels 2 ad + 2 juv knölsvanar, dels 2 ad, dels på håll minst 5 ex till varav atm. någon juv. Allt var knölsvan.

FORTS

- 5 gräsand: vid vassruggarna omedelbart S om mynningen låg c 80 ex rätt väl samlade. Vidare utefter kusten söderut några småflockar och något enstaka par också, summa c 40 ex. Alltså c 120 ex inalles, det är en låg siffra, men naturligtvis kan detta bero på gårdagens storm
 - 6 knipa: summa 1 + 1 + 1 ex sedda flygande. Rätt långt ute såg jag även några få simmande änder som troligen var knipor. Hur som helst: ovanligt ringa förekomst!
 - 7 skrattnås: enstaka ex, vid ett tillfälle 2 tillsammans som skrek litet. Men högst 3-10 ex inalles, alla vid ~~stran~~ stranden. Av dessa var 2 icke utfärgade.
 - 8 fiskmås: ej en enda sedd vid stranden. Men när jag kl c 1325-1335 gick upp genom samhället, kom summa 5 fiskmåsar över husen mot N mot vinden; de flög en och en med långa mellanrum. ~~7-8~~ 3 var ad, 2 var ej utfärgade, hade mörkt stjärtband etc.
 - 9 gråtrut: bara 1 + 1 + 1 ad samt en ungfågel!
 - 10 havstrut: flera stora granna utfärgade ex sedda, mest flygande, en liggande, vanligen enstaka; ~~7-8~~ individantalet lågt men absolut högre än gråtrutens, kanske 6-7 ex.
OBS den mycket ringa individtätheten på måsarna!!
 - 11 koltrast: 1 hane ad i snår vid stranden, 1 hona eller kanske unghanne uppe i samhället. Ett ~~7-8~~ tredje ex sett på hemvägen.
 - 12 snöskata: över stranden m 1 m nära fågeltornet bara 1 + 3 + c 2 ex, alla flygande. Men på hemvägen, från bussen, just i östra utkanten på Bjärred, sågs en tät flock på minst 30 men troligen över 40 ex. De lyfte ur en trädgård och hamnade precis framför bussens vindruta. Om inte föraren hade bromsat skulle säkert minst 2 ex slagit emot. Nu hann de undan med någon halvmeter till godo.
 - 13 talgoxe hördes vid 2 tillfällen men sågs ej
 - 14 gulspurv hördes en gång, ej mer
 - 15 grönsiska: en enda småfågelflock flög förbi mot N vid fågeltornet; det var c 20 ex, helt lågt, flera grönsiskor sågs däri men där fanns också några ex (eller kanske c 10 ex) som saknade grönt i dräkten. Jag tyckte mig höra gräsiska, nästan säkert, men det gick mycket snabbt, och det kan ha varit vinterhämpling.
 - 16 gräsiska: se föreg.
 - 17 korsnäbb: en ensam fågel, grågrön dräkt, flög lockande över samhället, art oklar tyvärr.
 - 18 gråspurv: bara ett par ex sedda i samhället
 - 19 skata: ett ex i buskage vid stranden
 - 20 kaja: se nedan. OBS en flygande flock på c 15 ex över Bjärred också.
 - 21 råka: " "
 - 22 kråka: en del tillsammans med föregående, se nedan. Men kråkan var dessutom allmän vid stranden, den lyfte för mig många ggr i flockar på c 5-10 ex och ~~7-8~~ fällde gärna i höga träd en kort bit inåt land, på strandsluttningen eller i villakvarteren. Säkert såg jag 40 kråkor på denna sträcka på c 1½ km. Därtill c 3-10 just vid mynningen, på gräset eller flygande.
- Allmänt om kråka + råka + kaja: redan i Lund märkte jag att ett tiotal råkor såg ut att ligga på fältet nära Tenorgränd, mellan denna och motorvägen. Sedan, från bussen ~~7-8~~ vid stora "karusellen" vid utfarten mot Bjärred, såg jag flera tiotal råkor och kajor som var tätt samlade och till stor del låg på marken eller åtminstone hade ovanligt låg och flat hållning. När jag lämnade bussen i Bjärreds N utkant betedde sig c 10 kråkor, och minst 15-20 råkor och lika många kajor på samma sätt på ~~7-8~~ vindexponerad åker! Och slutligen, när bussen på hemvägen passerade förbi nyssnämnda trafikkarusell, hade där samlats minst 100 kajor och (grovt skattat) ett par ~~7-8~~ tre tiotal kråkor/råkor, som alla tillsammans bildade två täta flockar och också delvis (till stor del!) låg på gräset!!! Känne ansträngda efter stormen??
- För kommentar om musslorna se nästa sida.

+ andra tillägg
FORTS.

1983-01-20, torsdag.

Sparvhök sedd över Lund, vid Ekologihuset.

1983-01-21, fredag.

När jag till fots nalkades Ekologihuset, flög en gärdsmyg över gatan, precis framför mig. Den ses och hörs bara sällan numera, antagligen en följd av flera stränga vintrar tätt efter varandra.

1983-01-23, söndag.

Exkursion med Vemmenhögs Naturvårdsförening till Fyledalen under ledning av Paul Axelsson från Ystad. Mycket lyckad tur; se särskilt protokoll!

1983-01-27, torsdag.

En tornfalk satt på lyktstolpe vid Tenorgränd, lyfte för mig och började ryttla över fältet mellan villaområdet och motorvägen.

1983-01-22, lördag.

Jag hade bestämt mig för att deltaga i en exkursion till Fyledalen söndag 23 januari (se följande sidor!). Tog därför buss från Lund c kl 1350, efter att ha beställt rum på hotellet i Skurup, ankomst dit kl 1450. Söndagsexkursionen skulle nämligen starta därifrån.

Från bussen, som gick Lund - Staffanstorps - Klågerup - Bökeberg - Sturup - Börringekloster - stora vägen till Skurup, sågs oväntat lite fågel:

1 tornfalk nära S:t Lars sjukhus; c 400 sädgäss strax öster om Klågerup (alla dock ej kritiskt bestämda); 1 lågt ryttlande fjällvråk nära Börringe kyrka. Därtill bara kråka allmän, råka tämligen många, kaja allmän, skata sedd. Nära Sturup flock c 150 småfåglar, nästan säkert gråsiska eller vinterhämling. Därutöver intet! Ej en enda ormvråk!

Jag tog mitt rum i Skurup i besittning, mycket komfortabelt. Gick sedan kl 1510 - 1610 en runda i och utanför samhället. Här blev det en ormvråk med avgjort sällsynt teckning: undersidan mycket ljus men ej vit, stjärt utan synbart vitt, översidan på rygg och vingtäckare tämligen ljust gulbrun, skarpt kontrasterande mot de mörkare handpennorna. Observera de ljusa färgerna, som dock inte var vita! Vråken drog fram synnerligen lågt över marken, mot vinden, och tedde sig verkligen egendomlig, särskilt ovansidan förstås.- Dessutom såg jag i skymningen en örn oerhört långt bort uppåt NV, över skog; den gick mycket lågt och var tydligen på väg att natta; det var rätt lätt att - på grund av dess rörelser - bestämma den till örn, men därutöver var ingenting möjligt. Bör helst ej alls användas i statistik etc, eftersom den var oerhört långt bort, på ett ████ avstånd där det i vanliga fall inte går att se fågel.

(11)

1983-01-23, söndag.

Eftersom jag varit sjuk hade det inte blivit mycket exkursioner under första halvan av januari. Nu kände jag mig i god form igen och hade därför anmält mig till Vemmenhögs Naturvårdsförenings fågel-exkursion till Fyledalen denna söndag. Paul Axelsson från Ystad skulle vara ledare. Samling på Stora Torget i Skurup kl 0830.

Jag beställde rum på Skurups värdshus och kom dit med buss på lördagseftermiddagen. Bra ställe.

Söndagsmorgonen gråmulen men inte regnhotande. En hel del folk samlades, däribland några som jag kände sedan tidigare, fast det var flera år sedan vi mötts på exkursioner eller fågelmöten. Vi for i bilar Skurup - E 14 - till vänster nära Marsvinsholm - Skårby - Sövestad - Baldringe - Fyledalen, där vi skulle möta ledaren m fl deltagare vid det nedlagda tegelbruket. ~~På vägen~~ Turkduva flera enstaka ex flög över ~~torget~~ i Skurup före starten. På vägen sågs sedan: 1 fjällvråk nära Marsvinsholm, den flög my. lågt nära vägen; ~~flera~~ c 100-120 sädgäss på fält (höstsäd) där i närheten, alla kunde ej studeras kritiskt men alla eller nästan alla var sädgäss. 1 ormvråk nära Sövestad. Ej fler rovfåglar på vägen.

Fyledalen: efter sväng öster om Lyckås körde bilarna rätt väg till mötesplatsen. Trevligt att träffa Paul Axelsson, som är mycket hemma på fågellivet i Ystadtrakten, Fyledalen, även Krageholmsområdet etc. Vi gick nu sakta på landsvägen mot Lyckås, granskande allt som lät se sig, gjorde kaffepaus på ett ställe med fri sikt, fortsatte mot Lyckås men stannade före backen genom skogen och vände så tillbaka samma väg. Mycket lyckad tur. Jag antecknade följande:

Vid starten av vandringen kom flockar av råkor norrut över dalen, inalles c 100 ex. 3 ormvråkar i sällskap kretsande rätt nära (normalfärg om ej annat säges). 1 glada och ytterl, ormvråk eller ormvråkar sedda, men det kan ha varit helt eller delvis desamma som förut. Ännu 1 glada över dalkanten, och 1 havsörn ad därstädes. Flock på minst 10 stenknäck sågs av mig (och bara av mig, men se nedan). Paul A. demonstrerade avenbok och talade om dess betydelse för ~~koncentrationen~~ av stenknäck till trakten; han hade haft upp till c 1000 ex i dalen samtidigt, och kollegor hade anmält siffror på upp till 2000, fantastiska siffror för denna art!! ~~Mycket~~ Flock talgoxe, ~~flera~~ flera En deltagare som denna morgon passerat det sk Svampakorset strax V om Tomelilla hade där sett 30 glador, vilket väckte häpnad hos många, eftersom de inte tycktes ~~känna~~ till att gladorna har sitt nattkvarter i Örups almskog. Flock 25 fiskmåsar kom över dalen mot V eller VSV. Kort därefter ytterl. drygt 30 fiskmåsar dito dito mot VSV. Varfågel nära. Ovanligt stor flock talgoxe, jag räknade 40 ex. Blåmes sedd och hörd, entita likaså. Havsörn juv rätt nära, flyger söderut! 2 nötväckor. Ytterligare 1 eller ~~2~~ 2 ormvråkar.

Benestadsbacken bästa biten för örnobsar enligt Paul A. Kallas även Lyckås backar. Häröver 1 kungsörn juv länge seglande, satte sig sedan fritt i hög trädtopp men tyvärr inte nära. Blev attackerad av ormvråkar och glador, dock föga intensivt. Kråkfågel passerade också förbi där, och jag såg en flock på 15 ringduvor över bokskogen. 1 + 2 nya ormvråkar, och glador sågs alltfler, först 3-4 samtidigt, men snart ~~1~~ betydligt flera; de hängde över dalkrönet på N sidan, där enligt Paul A. man lägger ut mat åt dem. En ny kungsörn juv kom söderifrån ut över dalen, rätt nära, när vi höll kafferast och granskade rovfåglarna m m över norra branten. 2 + 1 gulspurv sedda och hörda överflygande. 1 fjällvråk mycket tydlig juv med lädergul grundfärg på framkroppen sedd utmärkt, satt länge i träd nära. En dubbeltrast flög ut över oss, jag tror inte många noterade den, men för mig var den intressant eftersom jag har mycket få säkra vinterobsar av denna art. Ytterligare minst 3-4 måsflockar kom över mot V-VSV såsom förut, det var fiskmåsar men med några trutar inblandade, och vi misstänkte att en flock på c 8 ex var enbart trut. Totalsumma av dessa måsar säkert 40 ex. Nötskrika ~~en~~ hörd. Och strax därpå

11

1983-01-23 forts.

kom en ny mäsflöck på 38 ex, alla var fiskmåsar, beteende som föreg. Glador ofredar den förstnämnda kungsörnen, som fortfarande sitter i sin trädtopp. Kråkfågel flyger över och ses på håll: kråka råka och kaja, många tiotal inalles, det är tydligt att de till stor del vistas vid den omnämnda matplatsen, (dess belägenhet kan ses, men inte själv på platsen, här från dalbotten). Flock c 50 siskor kommer snabbt över, ovisst vilken men jag och ett par till tyckte oss höra grönsiska ur denna flock. Kort därefter hördes överflygande gråsiska flera ggr, och steglits lät höra sig från träden nära den plats där vi vände. 3 varfåglar hade setts samtidigt av många deltagare, de satt i buskar rätt nära varandra vid nederkanten av den trevliga våta sluttningen. Jag kom något senare just här, såg bara 1 varfågel. Flera glador: ses nu praktiskt taget oavbrutet, ibland är 1-2 ex, ibland 5-6-7 ex synliga samtidigt. Ny fjällvråk, mycket blekare grundfärg. Ett tu tre kommer ~~många~~ ännu en havsörn österifrån, den styr i rak kurs mot ovannämnda matplats och försvinner bakom dalkrönet där. Den föreföll avgjort mindre än de tidigare sedda, och nästan säkert var det en juv. Klockan nu 1105. Antalet glador som setts totalt skattar vi nu till c 20, och det är säkert rimligt. Större hackspett hörd, skata sedd.

Vi återgår samma väg. 2 ormvråkar kretsar mycket nära varandra; någon riktig parningsflykt blev det inte, men de jagade varandra och höll sig ofta precis intill varandra. Begynnande eller fullbordad parbildning? OBS den milda väderleken hela januari! Flock 5 ringduvor. Svartfågel som förut. Fler glador. Framme vid f d tegelbruket stod vi och avtackade varandra, då 1 + minst 40 + c 15 stenknäckar flög förbi västerut, trevligt. Avslutning c 1150. Jag fick lift med ett äkta par vid namn Totting (frun är kassör i föreningen). Från bilen sågs nu (vi åkte via Högestad - Sövestad - Skårby - E 14 - Skurup) 1 + 1 glador mellan Högestad och Sövestad, och rätt nära Marsvinsholm 1 fjällvråk lågt flygande och 1 tornfalk sittande. Däremot ingen ormvråk (och jfr nedan). I Skurup betalade jag min hotellräkning och fick sedan fortsatt lift till familjen Tottings bostad, en trevlig gård ungefär N om Svaneholmssjön. Här blev det kaffe med rikligt tilltugg, kul samtal; och därefter fick jag lift med ett annat äkta par, närmare bestämt fru Tottings syster + make, till Lund via Häckebergå. Skön tur i behaglig takt, men inte en enda ormvråk sedd på denna fina sträcka!! Måne ormvråkarna lämnat sina vinterrevir redan nu p g av det milda vädret?

Tillägg: lördag 22 jan. for jag med buss Lund - Sturup - Skurup och såg på vägen bara en fjällvråk nära Båringe och ingen ormvråk. Detta var kl c 1340-1440 i mulet men torrt och bra väder. På e m gick jag en runda i Skurups utkanter, såg massor av råka och kaja och en del kråka samt summa en ormvråk, som flög förbi mycket lågt i den friska vinden. Det var en sällsynt tecknad fågel: undersidan ljus men inte vit, översidan ljust men kraftigt gulaktig snarast åt orangegult på rygg och övre vingtäckare, mycket väl kontrasterande mot de mörka pennorna. Stjärtteckning ej möjlig att se i detalj, tyvärr, men någorn skarpt avsatt ljus färg fanns nästan säkert inte. OBS även denna dag det oväntat ringa antalet ormvråk!!

Strax SO om Klågerups samhälle sågs ett par hundra sädgäss på fält, ganska nära.

→ Redan infört p c nr. 10.

1933-01-23, Fredag.

13
Buss från Lund 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1207. Jag går söderut på järnvägsspåret. Mycket mildt väder som hela vintern hittills, flera plusgrader. Men rätt mulet och flera regnskurar, dessemellan lättande och dlikar av blå himmel synliga. På bussresan en ordentlig regnskur. Frisk vind omkring V, delvis snarast hård vind. Sikt bra.

1 tornfalk på träd. 1 ormvråk sittande (normalfärg om ej annat sägs) På liten gräsyta vid sandtaget omedelbart Ö om Kvinnevad f d hållplats tät flock 30 kråkfåglar, mest råka, flera kajor, några kråkor, de gick och plockade. Jag forts. Först intet liv, sedan kom 1 havstrut ad mot Ö i medvinden. Ensam grönsiska flyger över. 1 fjällvråk i träd. 1 flygande vråk långt bort, nästan säker ormvråk.

Jag går snett ner över "stora heden" så att jag får bra utsikt över Vombs ängar (VÄ nedan). Där sitter på stolpe en ormvråk, börringevråk, mycket ljus, vit undertill men relativt rikligt tecknad med mörka längsfläckar, otypisk dräkt. Satt länge, översida dåligt sedd. Ett stycke därifrån 1 sittande, my. ljus fjällvråk och i trädtopp annan fjällvråk. På långt håll ungefär NV om Norregård sågs c 35 sädgäss betande på grönt fält, osäkert om höstsäd eller äng. Över resp. på VÄ som vanligt mycket kråkfågel, särskilt mycket kråka men även gott om råka och kaja, säkert c 200 ex inalles, sedda, verklig siffra rimligen högre eftersom hela området ej möjligt att detaljgranska. OBS denna nästan alltid rikliga förekomst av svartfågel under den kalla årstiden. Gott om föda rimligen, men vad?

Väster om Vombs Nygård finner jag flera flockar betande gäss: på höstsäd c 40, på naken jord c 90 (samma område där de c 200 beckasinnerna sågs i höstas!!), och på "naturlig äng" på VÄ minst c 30 + 30. Minst 25 kom från Ö eller NO och fällde vid de andra på höstsäden. Allt var sädgäss, nästan alla ex kunde granskas och bestämmas, däremot var avståndet för långt för detaljstudier. Flock c 15 gräsiskor flyger över mot N. Jag sitter länge, c 45 minuter, vid NÖ hörnet av den låga och risiga tallskogen. Finner efter letande 1 kungsörn på stolpe. Huvudet ljust, särskilt nacken avgjort ljus. Nu nest sol! Jag bevakade örnen my. länge, den satt stilla minst 30 minuter, slutligen flög den några 100 m mot Norregård och fällde på nytt: det var en klar juv.

1 blåhök hanne ad och 1 havsörn skymtar bakom trädgångarna ytterst kort. Kråkor flyger i stort antal norrut över VÄ, även kajor + råkor. Efter en stund kommer blåhöken ~~ad~~ hanne ad alldeles nära. 1 mörk ormvråk med välmarkerat bröstband sitter lågt i träd. Flock 22 fiskmåsar, mest ad, kommer helt lågt från N över VÄ, faller på blöt äng nära gäss och kråkfågel. 1 ormvråk mot S över VÄ, ej samma som nyss nämndes; den sitter kvar. 1 tornfalk ryttlar över södra ängarna. Ytterl. c 10 fiskmåsar kommer ss föreg, däri dock flera juv. Havsörnen upptäcks, det är en juv som fällt i talltopp på håll, sitter länge där, ännu när jag går. Kungsörnen lyfter först nu (se ovan). Sol och fint en stor del av tiden 1315-1415.

Kl 1410 kommer 2 nötskrikor från lövdungarna på ängarna in mot tallskogen där jag sitter. Kl 1415 startar jag, går sakta ner mot Krankesjön. Ser ej en fågel förrän jag är nära tornet; då kommer 1 ormvråk länsande från N ~~över~~ över träden vid stranden. Jag går in i stugan några minuter, där är värmen påslagen, jag lägger av ryggsäck etc.

Kl 1450 upp i tornet. Sol men frisk vind, ~~sol~~ i byarna hård vind. På närmsta klarvatten (=NK) står i solig vasskant 9 hägrar, varav 4 ad och 1 juv, de övriga står halvdolda inne i vass. På S delen av klarvattnet flock minst 22 sothöns och 1 knölsvan ad, och på NK men i kanten av yttre vassen ligger en flock på 9 sångsvanar varav 7 ad och 2 juv. På "tarmen" 1 knölsvan ad men inga andra fåglar. Långt ute minst 1 knölsvan ad och my. långt bort 2 obest svanar ad. I stor buske på NK, rätt nära, i skugga, står minst 3 hägrar till varav 1 ad 2 juv.

Jag granskar sjön noga f ö. NK hyser i norra kanten ett tiotal gräsänder, och i kanten av ruggarna N om NK ses inalles högst 150-200 gräsänder därtill. Längre ute noll, ingen fågel sedd förutom ännu en ensam knölsvan ad. Gräsiskeflock på 100-200 ex yr runt, faller delvis i björkarna. Grönsiska där också, antal tveksamt, kanske flock 50 ex. men inte fler. Långt uppe i NO delen av sjön finner jag ~~ingen fågel~~

1993-01-23 forts.

2 salskrakar hannar ad, och långt ute i riktning ungefär mot Almen finner jag en flock på c 10 storskrakar, därtill en ensam storskrak-hanne långt uppe i NV. Gårdsmyg surrar ett par ggr.

En bil kommer, stannar på P-platsen, 3 man kommer upp i tornet; det är norrmän som tittar på fågel, vi samtalar minst 10 minuter, intet nytt att se förutom 2 grågäss som sakta simmar ut på NK från kanalmyningen! Jag ser dem fint, ser den helljusa näbben, de är olika stora, tydligen ett par. Intressant datum. (För en liten stund sedan flög en ensam sädgås ropande över sjön, kom österifrån och återvände dit utan att ha fällt).

Ett tu tre blir det ett mycket starkt uppflog ~~am~~ av fågel från sjön! Det ser precis ut som om de lyfte för örn, men jag finner ingen rovfågel alls, tror dock att en örn visade sig ungefär över Ivans backe i den sektor där man inte har klar sikt från tornet. Det blev en väldig mängd fågel i luften, säkert 20 hägrar och minst 1500 gräsänder, alla lyftande från den del av sjön som ovan nämnts, d v s mest ett par tre rätt stora ruggar N om närmsta klarvatten. Jättefint bevis på hur mycket som ligger dolt, eller kan ligga dolt. "Kors, bara ett par procent av dessa änder låg ju synligt", sade norrmännen, och det var nästan rätt! Änderna fällde på öppna vattnet rätt nära ruggarna; och bara 1/2 c 100 ex (grov skattning) flög längre bort. Därför blev änderna ovanligt lätta att överskåda. Jag finner i massorna av gräsand: 1 knipa hona och 2 knipor gamla hannar, alla var för sig, vidare 2 brunänddrakar och av salskrak minst 2 hannar och 2 honor, troligen c 3 ex därtill. Av salskrakarna flög 1 hanne och 2 honor en gång nära förbi. Av storskrakarna fann jag inte mer än jag förut sett. Flock på 2 hannar ~~2~~ 2 honor rundflygande, for bort mot Ö. Storskrakarna låg aldrig i sällskap med gräsänderna.

Granskning av gräsänderna ger nu c 1300 ex vilket stämmer bra med siffran 1500 nyss eftersom de sakta simmar in bakom vassruggar eller in i dem; dessutom har högst 100 ex lagt sig långt bort i NV (om det inte är fåglar som jag tidigare ej observerat). Gräsänderna granskades noga i det fina ljuset; vind ibland hindersam, stundvis svag. Jag fann 3 färg-avvikelser:

- a) en hanne med stor vit bröstfläck ungefär enligt skissen här:
- b) ett ex som var ljust och rätt enfärgat gulbrunt, översidan bakåt dock nästan vit, blev ljusare utan skarp gräns. Färg inte matt ~~mm~~ eller "smutsig" utan ganska ren, någonting a la "pale buffish but not dull".
- c) en mycket grann hanne av ovanlig färg: Översidan vit eller nästan vit, mycket starkt avstickande mot ~~alla~~ alla normala hannar som låg precis intill. Vidare var kroppssidorna kraftigt och klart roströda eller kanske roströdbruna men med mycket rött i, alltså hela sidorna som på vanliga hannar är grå. Dock kantades det stora rödbruna fältet m l m tydligt av en ljusare, ungefär grå färg, föga framträdande, och bara smalt. Huvudets färg såg helt normal ut. Mycket vacker fågel, stack av skarpt mot de andra.

Från tornet hördes blåmes ett par tre ggr, och (nästan) säkert hördes också entita. Gråsiskeflock flög runt och fällde ett par tre ggr i björkarna, antal 100-200 ex i flocken, men inblandning av grönsiska fanns nog; i varje fall är det bergsäkert att jag hörde grönsiska ett par ggr.

Ungefär kl 1545 ner från tornet. Jag satt en kort stund i ~~stugan~~ stugan och gjorde anteckningar. Det var nämligen kallt i tornet, trots att jag hade bra på mig, och det var skönt ~~att ta igen sig ett slag i~~ att ta igen sig ett slag i stugvärmen.

Kl 1620-1640 gick jag en runda nerom kanalmyningen och tillbaka. Vinden hade nu avtagit, det var nära nog lugnt, det var torrväder och delvis klar himmel. Vid kanalmyningen lyfte flera hägrar, delvis ropande; och utifrån sjön (rätt nära, säkert från närmsta klarvatten) hördes en sångsvan många ggr. Kort därefter både hördes och sågs en ensam knölsvan ad flyga runt över samma område, den fällde och lyfte

1933-01-23 forts.

minst ett par ggr, och jag misstänker att det förekom gnabb med sång-
svanen. Fö sågs bara 1 talgoxe samt, på Anderssons tomt, 3 koltrastar
som lyfte intill varandra och flög bort när jag kom för nära. Flera
gångar tyckte jag mig också höra grågaskackel. Kl 1637 kom flera
flockar råka, nästan säkert med viss inblandning av kråka, rätt högt
över sjön ungefär enligt skiss:

Det var c 30 + 10 + 15 + 7 ex,
det såg ut som om de var på väg mot
nattkvarter i Silvåkraskogen.

Kl 1642 kom Lena; vi gick sakta en runda uppemot Ivans backe och åter. 1 duvhök kom nu i skymningen mycket snabbt och bara c 2 m över marken, den kom söderifrån och passerade igenom ~~ett stort träd~~

~~what~~ tallarna På Ivans

backe. Mycket kraftfull och påfallande snabb flykt, mycket grant att skåda, och stor såg den ut, men inga färger kunde urskiljas. - Gärdsmyg hörd på nytt. Klockan var 1650 när duvhöken passerade.

Det blev en lugn kväll. Kl 1655 kom en ensam sädgås till sjön från SO. Det mörknar nu snabbt men ännu är det så pass hyggligt att man kan se en flygande gås rätt bra på ett par hundra m avstånd.

Kl 1705 hörs ett långvarigt och starkt plaskande på nära håll i sjön, jag kan inte se något och vet inte vad det var, möjligen kämpande svanar, eller (sexuell?) aktivitet hos grågässen, eller annat. Det höll på i flerax minuter. Omkring kl 1710 börjar gräsänderna ute i sjön att bli högljudda, deras kör blir ojämn, vissa moment föga framträdande, andra moment mycket ljudliga. Flera hägrar hörs också. Jag ville stanna rätt länge för att se eller höra om några gäss samlades till sjön för natten. Och minsann, c kl 1712, när det var mycket djup skymning, hördes sädgäss i SO, och kl 1714 kom en flock på c 15 ex nästan rakt över oss ut mot sjön. Kunde ses med möda, och bara eftersom de kom så nära. Gräsand hörs mycket kraftigt nu; ~~ett~~ 1 ex lyfter ur vassen nära, ett annat ex flyger över, ses bra, vingarna visslar starkt. Däremot tycktes änderna inte flyga bort mot O-SO som de regelbundet brukar göra t ex på höstkvällarna ungefär samtidigt med att gässen kommer till sjön. - Sångsvan hörd rätt starkt men inte från sjön utan uppenbarligen från Silvåkrakärret.

Kl 1721 och någon minut därefter hörs sädgäss på långt håll i väster, det var ganska livlig kör ett kort slag, och det kan mycket väl ha kommit en stor flock västerifrån till sjön.

Kl 1727 gör vi oss redo att starta, kör upp mot allmänna vägen men stannar före vägskälet däruppe. Bra väder, men nu nästan nattmörkt. Sädgäss hörs på avstånd, rätt svagt men ungefär från SO vilket skulle betyda södra delen av Vombs ängar.

Kl 1730 kommer sädgäss ungefär från SO över Silvåkra by mot sjön. Jag ser dem inte, det är alldeles för mörkt, men de hörs bra; ~~utan~~ nästan säkert är det 3 flockar med kanske några hundra m inbördes avstånd, och jag skattar antalet ex/flock till lägst 20, högst c 40 ex.

Kl 1735 startar vi hemfärden. Ser inte en enda kanin i lyktskenet, inga andra ~~utan~~ djur heller.

Tillägg: (a) på banvallen såg jag flera grävningar kaniner när jag vandrade söderut, det var ϕ nästan bara små grävningar, med diameter ca som en tekopp och c 5 cm djupa; och de flesta föreföll inte vara nygrävda.

(b) när jag vistades vid kanten av Vombs ängar såg jag flygande diptera flera ggr, rimligen trichocerider; nästan alltid dock bara enstaka ex.

1983-02-06, söndag.

16

LenA och jag gick på det s k Hardebergaspåret ut till Kungsmarkens golfbana och åter, start 1140, återkomst 1315. Svag vind, någon plusgrad. Snötäcke skattningsvis c 10 cm, det var skidföre på slät mark men inte på plöjda fält, knappast heller på fält med höstoljeväxter. Mest mulet, men stundvis lättande, dock blev det inte mer än kortvariga ~~f~~ glimtar av blå himmel. Vi såg:

ormvråk 1 normalfärgat ex på stolpevid golfbanans V utkant, därefter flygande mot söder

rapphöna: på ~~stort~~ stort fält med höstoljeväxter flock på 13 ex; de var c 150 m från vägen och syntes mycket tydligt som en "förmörkad" fläck. Bakgrund inte vit utan brokig eftersom snötäcket var genombrutet av växternas blad överallt. Flocken kvar på samma ställe på återvägen. Fullkomligt öppet fält, minst 150 m till närmaste buskrad och säkert 250 m till litet mägerhål med några få träd i kanten. - Omkring 1 km längre fram sågs ny flock, på långt håll på mycket stort fält, antal ex bara approx. möjligt att ange, c 7 ex.

fiskmå: på återvägen, ~~en~~ över Ö Torn, c 1 + 1 + 1 ex överflygande, alla ad, lågt skrattnås: " " " " " 1 ex ad överflygande, lågt

koltrast: 2 + 1 överflygande, och därtill i träden vid spåret på ett ställe 3 ex i sällskap, jämte något ex till.

gulspurv: hörd överflygande en gång.

grönfink 1 ex överflygande.

gråsiska: vid två tillfällen, med c 20 minuters mellanrum, kom ett ex överflygande.

Båda hördes innan de sågs; det första lät höra dels det vanliga "chächächä, chächä, chächächä...", dels - och i mycket utpräglad grad - det melodiska, klart ~~st~~staviga "a - ii".

skata: vid gård vid landsvägskorsningen 4 ex långt ute på öppet fält, på marken

kaja: några sedda på avstånd i sällskap med c 8-10 kråkor

råka: några få överflygande

kråka: bara helt enstaka ex på nära håll, därtill flock: se under kaja.

OBSERVERA: innan vi startade vår vandring, närmare bestämt kl 1110, gick jag ut ~~inom~~ i trädgården och satte upp en kärke åt ~~en~~ fåglarna, eftersom det nu blivit snö. Det hela tog bara ett par minuter, och därvid hörde jag gulspurv flyga över. Några sekunder efter det att jag hunnit in, kom en gulspurv och fällde under kärven, där en del frön m m fallit ner på snön. Inom kort kom fler gulsparvar, max. 7 sedda; men efter återkomsten från vår vandring sågs de ej på kärven. ~~en~~ Talgoxe och koltrast sedda i trädgården både på f m och e m.

Och när jag skottade bort snön från trottoaren omkring kl 1050, kom en flock på 26 sädgäss i vacker plog rakt över huset, höjd c 100 m, kurs V eller kanske VSV.

B
1983-02-10, *Lördag*

17

Från Lund 1220. Väder: stilla; ljust men molntäckt; lätt dis; temp. nära $+0^{\circ}$ C. Vi far vanliga vägen ut mot Revinge. Nära Hardeberga 1 obestämd vråk flygande; vid Revingeby och Revingehed vardera 1 sittande ormvråk. Vid Revingehed också flock på 20 kajor och ~~15~~ 15 råkor och några kråkor; de rotade bland löv i vägkanten där en snöplog rivit upp marken. Dito dito en flock på 20-30 kråkfåglar närmare Harlösa, som vi passerade 1246. Vid Vikens gård 1 sittande ormvråk. Inga gäss sedda här. Kråkor på avstånd, även enstaka kajor.

Kort stopp vid Hjälmaröd. Vombsjöhörnet c 120 gräsänder, dels i och dels på isen vid en vak. Även 2 ad och 3 juv sångsvanar. 2 unga hägrar lyfte ur diket vid vägkanten mellan vägskälet och åns utlopp ur sjön. Jag såg att en stor del av östra Vombsjön $\varnothing$ var öppen, men på västra halvan (my. approx.) låg is, och på den stod c 100 gräsänder långt ute. Även sågs här enstaka kajor och kråkor etc. Vid åns utlopp lyfte några obestämda småfåglar; vi stannade inte.

Kl 1300 passerar vi Vombs by, svänger sedan in på den s k Norra Vombvägen. Inne i skogen ren vinterstämning. Stopp som vanligt vid sjöns SÖ hörn (platsen kallades förr "Eskebeskan"; etymologi och stavning osäkra för mig). Obsade här 1307-1320; säkert var 60-70 % av sjöns yta öppen enligt vad man såg härifrån. I vattnet summa minst 300 gräsänder samt 100 + 10 + 80 storskrakar, och på långt håll högst 100 obestämbare änder. 1 rödhake här i skogen, och en ensam gråsiska i björk. Kaninspår rikliga. 1 större hackspett s h, 1 spillkråka dito, båda lätena lät den höra. Stilla och fint väder och så mycket snö att det var skidföre.

*rättelse se
efter artikeln*
Björka by 1325: talgoxe sedd, och troligen en gulsparflock. Vi far utan att stanna Björka - Ilstorp - Spjälla vägskäl; inga gäss sedda, inga rovfåglar heller, bara ~~1~~ 1 kråka. Därtill vid Ilstorpsgården 4 rapphöns. Men just vid Spjälla vägskäl flock 500 sädgäss på flackt snöfält, mycket gynnsamma obs-möjligheter, de lyfte inte fast vi stannade. Jag ~~var~~ granskade dem med tub och fann: näbbar rätt sträckta (d v s långsträckta, ej påfallande höga vid basen). De som syntes riktigt skarpt hade ~~mycket~~ mycket rödgult, en del ex dock mörkare (dessa juv??). Ben apelsinfärgade. Ytterligare flock ~~9~~ 9 rapphöns S om vägen. Kort därpå flock c 800 sädgäss N om vägen, utmärkt väl sedda. De var ljusnäbbade. De var orädda och grävde med näbbarna i snön efter föda. $\varnothing$ Jag fann också att en flock på c 350 gäss gick på snön söder om vägen, avstånd hyggligt, bara sädgäss sedda bland dem, men en del var halvdolda. Flocken på 800 studerad mycket noga, sågs utmärkt.

Vi forts. mot Tågra. Fasan 1 tupp och ett par tre hönor sedda. 1 ormvråk flyger över mot SV. Spillkråka h. Vid Tågra rundspaning men intet mer sågs. Däremot lätt att konstatera att här låg mycket (av fågel) snö än i Lundatrakten. Vi for ner via Sövdeborgs f d station och vände här tillbaka på stora vägen till Spjälla, såg intet nytt här. Kl 1405 vid Spjälla, forts. via Ilstorpsgården och såg här på långt håll i norr en flock på c 15 gäss på marken. Vi ~~var~~ vek av mot S längs flygfältet: intet $\varnothing$ att se. Sövdeborgsmärkena: flera mycket grova lövträd har knäckts i sista stormarna. Talgoxe sedd, och 2 flygande kråkor.

Snogeholm: flera brutna träd, stora och grova. I eller utanför snåret där bäcken mynnar och där det nästan alltid är något öppet vatten sågs minst 25-30 kråkor samt 20 + 5 + 5 = 30 hägrar varav många juv och många ad. Dessutom hördes gräsand här, koltrastar sågs liksom ock 1 sittande ormvråk. Dagens tredje spillkråka s h.

Vi forts. till Bellinga, stannar på backen och spanar över Ellestasjön, som är helt islagd. Ej en enda fågel förutom en ensam förbi-flygande gråsiska! Vi vänder här och far samma väg tillbaka, ~~men bara till Bellinga lagård, där vi viker upp mot Knickarp. Ser vid gården 1 kråka, kajor, bofink-hanne, pilfink, säkerligen även gräsparv. Vid sedvanliga höga utsikts-punkten på landsvägen strax innan vägskälet mot Knickarp stannade vi kl 1435-1450 och gjorde grundlig rundspaning i allt finare väder.~~ men bara till Bellinga lagård, där vi viker upp mot Knickarp. Ser vid gården ~~1~~ kråkor, kajor, bofink-hanne, pilfink, säkerligen även gräsparv. Vid sedvanliga höga utsikts-punkten på landsvägen strax innan vägskälet mot Knickarp stannade vi kl 1435-1450 och gjorde grundlig rundspaning i allt finare väder.

FORTS

1983-02-10 forts.

Det var nu alldeles lugnt, delvis blå himmel och milt solsken. Men inte en fågel sågs, egendomligt nog. Vi for tillbaka till Bellinga lagård, såg här bofink hona samt talgoxe.

Kl 1505 ånyo Snogeholm. Just innan vi kom dit hördes korp, och $2 + 2 + 2 + 1 = 7$ korpar kom rakt över ~~med~~ med kurs mot O-SO, de flög lågt eller rätt lågt, ropade ofta, och fåglarna i varje par "lekte" med varandra, delvis livligt. - Vid Snogeholm återsågs de många hägrarna (se ovan), de hade nu ställt sig huvudsakligen fritt på isen, synliga på långt håll (åtm. c 20 ex). 4 gräsänder sågs på närhåll i bäckens öppna fåra, eller i diket om man så vill; av dessa var en starkt melanistisk hanne, färg huvudsakligen grönsvart till svart och med mycket tunn vit halsring.

Fin eftermiddag men föga fågel att se, dock flög flera talgoxar över vägen. Vi passerar Sövde by 1520, sjön ~~är~~ är frusen men Klingavälsån öppen. Massor av m l m nya hus i ~~Sövde~~ Sövde by numera, därtill Sövde sommarby spå ju existerat i många år nu men tycks växa allt-~~jämnt~~ jämt. Vi fortsätter via Blentarp - Everlöv - Kumlatofta, ser ingen ~~fågel~~ fågel förrän vi stannat vid bron över Klingavälsån. Då ses ~~två~~ två ormvråkar sitta nära varandra på stolpar, högst 30-40 m inbördes avstånd; en mörk, ~~och en tämligen ljus~~ och en tämligen ljus. Några kråkor ses, och knipa hörs (vinglätet!), och korp hörs på nytt. En tredje ormvråk upptäcks, normalfärg. På avstånd neråt Karups ängar ses ~~6 + c 7~~ 6 + c 7 gäss.

Kl 1553 kommer 1 kungsörn juv från NV, den flyger lågt och faller i den trevliga resten av "surskog" som finns V om vägbron och S om ån. Rapphönsflock 11 ex. 1 tornfalk flyger mot NNO över ådalen. Vi fortsätter kl 1555, ser 1 fasantupp vid Ilstorp. Kl 1602 vid Björka 2 större hackspettar flygande intill varandra, även flock obest.småf. samt 1 ormvråk på telefonstolpe. I vägkanten några gråsiskor och kort därefter flock på ~~8-10~~ 8-10 domherrar i vägkanten, som var uppriven av snöplog så att jord och löv blottats. Koltrast sedd.

Från ONO ut över Vombsjön nära Öved kom c 150-180 gäss. Talgoxe flög över vägen framför bilen. Ännu 1 större hackspett flygande, och 3 ringduvor i boktopp. Övedskloster: ej stopp. Talgoxe på vägen inne i skogen, och likaså i skogen satt 1 ormvråk i träd. Vid Svansjö en ensam kråka på åkern. Sparvflock. 1 fjällvråk flyger mot S.

Vombsjöns NV hörn (=Hjälmaröd): gräsandflocken kvar, nu c 150 ex. Sjöns V sida: 1 tornfalk. Ånyo talgoxe! Vid Vombs Södergård c 20 kråkor samt en del obest.småf.

På Vombs ängar 1 fjällvråk och på staketstolpar ovanligt nära ~~varandra~~ varandra (skattat högst 75 m) satt 1 kungsörn juv och 1 havsörn juv. En "rad" gäss på 45 ex flyger mot V. Vi stannade för att se efter betande gäss, fann intet, men ett par pojkar som stannade intill oss fann med tuben en mycket stor gåsflock betande på de öppna sluttande åkrarna Ö om Harlösa kyrka; otypisk plats för gäss såvitt jag vet.

Silvåkra by: söder därom ~~150-200~~ 150-200 kråkfåglar, det är kråka och råka. Några obestämbara svanar ses fälla i Silvåkrakärret.

Över stora heden, nära nedfarten till fågeltornet, ses en helt underbar jorduggla flyga länge, fritt och lågt; ett ~~ett~~ tu tre damp den i backen och kom upp med en långsvansad mus!!! Fjällvråk helt nära här. Detta var kl 1640. Vi for ner till Krankesjön, som befanns vara frusen så när som på en liten och av vegetation halvdold vak vid kanalens utlopp. Här fanns skattningsvis 100 gräsänder och 5-6 hägrar ~~och~~, och några sothöns sågs också. Men här kan ha funnits mycket som låg dolt. Gråsiskor flög över, och de satt också i björkarna och/eller alarna, summa c 15-20 ex, men ej i flock utan spridda, underligt nog. På isen låg 14 svanar sovande i gles rad, det var otvivelaktigt sångsvan, och det var 10 eller 11 ad och 3 eller 4 juv. Gärdsmyg hördes. På isen på NK (=närmsta klarvatten) spillning av gås och/eller svan.

Kl 1700 start från Krankesjön, fågeltornet. Vid Kvinnevad flög 1 ormvråk söderut i djup skymning. Vi kom till Lund 1727.

Se artlista och kommentarer följande sida; det var en my. intressant tur med något avvikande uppläggning.

F O R T S

Tillgås se
artlistan

1983-02-10 forts.

Artlista:

- 1 häger: Hjälmaröd 2 juv, Snogeholm minst 28 varav många juv och många ad, § Krankesjön SO minst 5
- 2 gräsand Vombsj vid Hjälmaröd c 120 vid vak, långt ute c 80-100 vid vak, i SO i öppet vatten säkert summa 300 i glesa flockar eller små flockar. Snogeholm 4 sedda varav 1 melanist. Krankesjön i enda (synliga) vaken nog c 100, kanske fler
- 3 knipa lyftande hanne hörd Kumlatoftabron; ej sedd ~~enl.~~ el. hörd f ö
- 4 storskrak Vombsj ö del tät flock c 100 + tät flock c 10 + c 80
- obest änder: måttligt antal Vombsj., ~~men~~ nog högst 100 sedda
- 5 sädgås nära Spjälla c 800 ex nära, de hade utpräglad gulröda, rätt långa y och låga näbbar. Flock 350 längre bort
- obest gäss, men rimligen var det sädgås alltihop: N Ilstorp c 15 på snön; över Vombsj kom flr fr ONO-NO, säkert 150-200 ex. S Kumlatofta 6 på snöigt fält, och 6 flyg. nära kungsörnen där. Flera 100, kanske ännu mera, på sluttn ö om Harlösa, upptäckta av folk i annan bil från Vombs ängar
- 6 sångsvan: Vombsj Hjälmaröd 2 ad 3 juv; Krankesj 14 på isen varav 10 eller ~~en~~ 11 ad och 3 eller 4 juv
- obest svan: 5 fällde i Silvåkrakärret
- 7 kungsörn 1 juv Kumlatofta, 1 stor juv Vombs ä } dessa 2 på pålar,
- 8 havsörn 1 juv, rel. liten, på Vombs ängar } 75 m från varandra
- 9 ormvråk: relativt få, säkert bestämda ex blir 11 enl. prel. räkning
- 10 fjällvråk: summan tycks bli 3 enl. prel. räkning
- 11 blåhök 1 juv Krankesjön (OBS: ej i fältprotokollet)
- 12 tornfalk: 1 bron vid Kumlatofta, 1 vid V sidan av Vombsjön
- 13 fasan sedd bara på 2 ställen
- 14 raphöns Ilstorp 4 + 9, Kumlatoftabron 11
- 15 sothöna bara några ex Kr SO
- 16 ringduva 3 i boktopp Övedskloster; obs:ej sedd f ö
- 17 jorduggla 1 stora heden, tog sork, jättefint
- 18 större hackspett ovanligt många sedda
- 19 spillkråka 1 sedd och hörd, 2 andra hörda, vilket är ovanl. mycket.
- 20 korp 7 sedda Snogeholm; därtill hörd 2 andra platser
- 21 kråka: anteckningar idag noggranna
- 22 råka: dito
- 23 kaja: dito
- 24 talgoxe: alldeles märkvärdigt allmän. Enstaka ex eller några ex nära varandra sedda många gånger, ofta flygande nära framför bilen. OBS också, att de 2 pojkarna på Vombs ängar sade att de sett formliga massor av talgoxe idag i Fyledalen
- 25 gärdsmyg hörd Krankesjön
- 26 koltrast sedd rätt många ggr
- 27 rödhake 1 Vombsjön SO
- 28 gråsiska ensamma ex sedda/hörda 2 ggr, därtill småflock Björka samt summa c 20 ex Krankesjön vid stugan/tornet, dessa ex glest, ~~men~~ inte sammanhållande i en flock
- 29 domherre flock c 8-10 ex vägkanten, där föda nog plöjts fram av snöplog, se texten
- 30 bofink en hanne och en hona sedda Bellinga lagård
- gulspurv: flock nästan säkert sedd Björka
- 31 gråspurv Bellinga ~~en~~ lagård
- 32 pilfink likaså
- obestämde småfåglar: några flockar och en del enstaka ex sedda.
- OBS: (a) idag letade jag avsiktligt speciellt efter örn på de bästa lokalerna för sådana djur, för därför relativt hastigt och oftast utan att stanna mellan sådana lokaler. UNDantag främst gäsflocken vid Spjälla.
- (b) Sistnämnda flock var på c 800 ex. Siffran 500 som står först gäller samma flock, innan jag såg den mer än delvis. Därtill annan flock på c 350 ex enligt originalanteckningarna
- (c) de två pojkarna på Vombs ängar hade sett 2 ormvråkar i Fyledalen (men inga örnar, om jag förstod rätt, trots ~~en~~ tidningsuppgifter om rätt många örnar där).
- ~~SLUT~~ SLUT

1983-02-11, fredag.

Upp till 12 gultsparrar på kärran som vi hängt ut nu när det blivit snö och kallt. På utlaget bröd och fjälfä kom enstaka skator och kolbraster (kanske råts många egentligen under dagen) samt en rödhake, som med stor snällhet plottade i sig minimala brödsnulor, så små att de ej (eller knappt) ~~ett~~ kunde ses på ett par meters avstånd.

1983-02-12, lördag.

Rödhalen sedd även idag. Ren höjintet med sol och grått, ~~hott~~ sammanhängande snöfäcke och åtskilliga minusgrader. - Anders var i Lund, och Lena bjöd oss på teknologspeket "Baskervilles hund" en lika rolig som bisarr viltställning. - På kvällen kl. 2/15 var temp. minus 10°C vid huset.

1983-02-13, söndag.

Rödhalen och c 8 gultsparrar etc. i brödgården. Jag gick vandring 1435-1540 i strolande vider. Såg bara ny valgoxar, ny kolhaxor, glas flark c 13 grönpinkar som delvis "levitete" vidare helt enstaka skator, kråkor, över Ö. Torn och i 2 icke utpräglade skadomäror samt rikor. Vid Kungsmärken i strolande Tornfalk.

B. Hestall en vid
med tillägg
och skriver 20.2

1983-02-20, söndag.

Från Lund 1245 i fint väder. Vi far söderut. Vid Klågerup 1 flyg. ormråk, vid Hyby 1 sittande ormråk normal färg samt 1 sittande fjällvråk. På måttl. håll 1 + 1 flyg. glador, den ena mobbad av kråka. - Väder: tunt snötäcke, åkrar "spräckliga" i svartvitt. - Mycket få kråkfåglar fått se. Yddingen frusen, folk på isen. Bökeberg: i skogen på vägen mot Fjällfotasj, många kullblåsta träd, och stora. Bara kort titt över Fjällf-sj, jag ser bara 1 koltrast. Sjön frusen. Forts kl 1320. Ser 1 + 2 + 2 + 2 kråkor samt ~~en~~ 1 mycket ljus ormråk, "halv börringevråk". Även vid Börringekloster etc sågs en myckenhet kullblåsta träd. Stopp vid Lilla Börringesjön; den är helt frusen, en ensam ungsvan sticker upp huvudet bakom vassrugge, ~~en~~ trol. sångsvan. I träd och buskage här 2 snöskator, hanne och hona av domherre, flock gulsparv, flock gråsparv och pilfink på summa 30-40 ex, kajor. 1 kretsande ormråk normalfärg. Flock 20 kajor, de håller my. tydl. samman parvis. 1 större hackspett i strandträden. 1 skata. På håll i N flera tiotal kråkor och kajor.

1345: efter en stunds skugga lättar det; vi startar. 1 sparvhök kommer just då från N, faller synligt i buske vid sjön. 1 kråka från S, mobbar höken men denna rör sig ej. Efter c 2 minuter lyfter den dock och flyger my. lågt mot S. Kråkan som fällt intill den ~~mycket~~ lyfter däremot ej.

Vi stannar på vanliga stället där vägen mot Havgård tar av från vägen Börringe-Anderslöv. Tittar ut över Börringesjön som är helt islagd. Kråkor ses, 1 fjällvråk kretsar. 1 flygande och 1 sittande ormråk. 1 fjällvråk, dock kanske samma som nyss. Bil med folk kommer, stannar, ut kliver Preben Metz, som jag inte sett på många många år. Kul. Men bara kort samtal, han frågar på örn och jag ger råd, säger dock också att jag inte sett några sådana idag. - Flock 75 ~~en~~ snöskator. Ingen örn! Startar 1425 igen; det är kallt! 1 obest vråk flyg. Havgårdssjön helt frusen, ~~en~~ folk på isen. 1 normalfärgad ormråk på stolpe

1430 stopp vanl. plats på vägen mot Lemmeströ, i backen N om korsningen med järnvägen. Kafferast här 1430-1450 i fint väder men egendomligt nog ser vi ingenting utom 1 kråka! Forts, korsar järnv. längre österut på vägen mot Gärdslov, svänger sedan tvärt upp mot Näsbyholm station, stopp, rundtitt, korsar järnv. igen kl 1505, korsar E 14 vid Eksmeden, här har många grova granar fallit i skogen. 1 normalfärg ormråk sittande. Vi far Iglesjö - mot Rockarp men svänger mot Svaneholm. Mycket klar och solig eftermiddag och fin sikt, men bara 1 skata och 1 + 2 kråkor ses. Därefter: 1 sittande ormvråk med ytterst egendomlig färg: huvud mörkt med vit fläck snett uppåt bakom ~~ögat~~ ögat; svart väl avsatt haklapp om ock ej alldeles skarp och jämn i färggränsen; undersida vit, översida (när den sitter) är lateralt mellanbrun med små ljusa fläckat. Den satt rätt länge i skarpt och bra ljus. Lena ritade av den, skiss bifogas på särskilt blad. Lyfte slutligen, kanske för mig eftersom jag försiktigt nalkades för att se fler detaljer. Därvid syntes fint att översidan inte alls var extra ljus. Ryggen var ~~brun~~ brun, vingpennorna mörka. Trots skarpt solljus sågs inga vita ~~fläckar~~ eller vitaktiga fläckar på ryggen. Stjärten var mörk i spetsen och vit vid basen, gränsen mellan färgerna var inte skarp, men kontrasten i färg mellan spets och bas var mycket ~~skarp~~ skarp. Se skiss. Undersidan var vit, lateralt var den troligen skuggad, men osäkert, ty den ~~kom~~ kom snart i svårt motljus. - När den ~~var~~ ännu satt, observerade jag också en liten vit fläck vid (eller nära) vingknogen, och jag fäste mig särskilt vid den egendomliga, ljusst gulbruna färgen på vingarna (alltså övre vingtäckarna), såsom också Lena noterade på sin skiss. OBS alltså, bland många andra underligheter, att den inte alls visade "börringetyp" på ovansidan, inga vita övre vingtäckare, alls ingen extremljus rygg etc. Efter att ha flugit och suttit i alldeles omöjligt motljus flyttade den sig och kom i ~~ett~~ bättre ljus igen men nu på längre håll varför vi inte fick några fler närobsar. Men obsarna ändå mycket tur samma, och förvisso en oerhört sällsynt färgtyp på Buteo buteo buteo!

ej helt

se sidan 27

1983-02-20 forts.

(22)

Vi fortsätter mot Brodda, ser 1 normalfärgad sittande ormvråk och kort därefter 1 mycket ljus sittande ormvråk samt 1 normalfärgad flygande dito med fylld kräva och sedan 1 ryttlande normalfärgad dito. Vi är inne på en liten allmän väg där det stod Blentarp 10 km. Klockan är 1550, utmärkt aftonljus. Snötäckt mark. Några råkor flyger förbi. 1 sittande ormvråk, normalfärgad. OBS så tätt med vråk här! Stopp strax: ~~utan~~ över skog öster om vägen kretsar 3 ormvråkar till, och 4 korpar jagar varandra lågt nära vråkarna! Kråkor ses men ej många.

1555 Skramlan: rikligt med råkor och kråkor på marken. Vägen går öster om Ågerup. 1600: finfin utsikt över Sövde-sänkan. Vi är 3 km från Stenberget enligt vägvisare. Häruppe ~~finfin~~ tjockare snötäcke. 1607 vi passerar Blentarp, far mot Rögle. Stannar sedan c 1612-1630 på den vanliga utsiktsplatsen mellan Knickarp och Bellinga lagård men ser bara en fågel, dock en rolig art nämligen en nötkråka som flyger lågt över skogen i N. Sedan kommer flock 53 sädgäss mot N. Vi forts. via Bellinga - Skårby, ser 1 ormvråk vid sistn. plats och strax S därom c 150 kråkfåglar, det är kråka råka kaja, i kvälls-solen.

1650-1655 stopp vid Krageholmssjöns S sida på vanliga platsen, men sjön är helt isbelagd, ingen fågel ses, ingen örn sitter på Lybeck. Konstigt sjungande då i isen. Vi forts via Krageholm - där ett rådjur ses utanför skogsbrynet - till sydkusten Ö om Svarte, ankomst dit 1705. Kråkor och kajor samlas (till nattplats). 1 tornfalk ryttlar. Vi far mot V i motsol. Havet helt isfritt, krusat. I havet en del andflockar och däröver en del mås, men vi stannar inte. En dunge nära där vägen går upp mot Snårestad är nog nattplats för kråkfågel. 1 sittande normalfärgad ormvråk, därefter 1 dito dito precis vid vägen i litet ~~träd~~ träd. Svartfågel flyger nu mot öster. Ännu 1 ormvråk vid Mossby, sitter som de föreg. Täml my svartfågel flygande och rastande i träd etc. 1719 vi är vid Skivarp, solen går ner, det är klart och kallt. 1725 Torsjö: en del fågel ses på sjöns is och i liten vak, men ej stopp. Vi far till Skurup, ~~utan~~ raka vägen till Vårdshuset, men där är stängt och tillbommat, vi måste fortsätta, jag ringer Anderslövs gästis och får besked att vi är välkomna både att äta och bo där. I djup skymning som blir mörker far vi dit. Nära Jordberga 1 räv alldeles nära i vägkanten; biltrafik tät, räven inte många meter borta. Vi kommer till Anderslöv, blir mycket vänligt mottagna, får ~~utan~~ alldeles utmärkt läcker mat och ett snyggt rum.

Tillägg och skisser se sid. 27!

1983-02-21, måndag.

Efter lätt frukost start från Anderslövs Gästis 0915 i strålände väder, men det är riktig vinter, kallt, hade varit -10° C på natten enligt uppgift. Sällsynt klar sikt. Vi far mot Börringe men viker av mot Havgård, stannar vid detta vägskal och spanar runt men ser bara 1 häger flygande österut. Havgårdssjön islagd och tom på änder etc förstås, men 10 hägrar stod i rad i solexponerad vasskant.

Lemmeströ, vanliga rastplatsen i backen: där det igår satt en ormvråk sitter det idag 2 på stolpar intill varandra, bara 5-8 m inbördes avstånd. En otroligt orädd fjällvråk i träd vid vägen, lyfte ej när vi ytterst sakta passerade 3 meter under den. Helt få kråkor sedda. 2 dovhjortar. Gärdsmyg i skogen. Kungsfågel h.

Häckebergasjön 1030: intet. Stoppade flera ggr, fantastiskt grant väder, lätta cumuli på långt håll i V, och jag ser att ett lågt molntäcke ligger över havet. Men ingen fågel här att se.

1105 nära Svarvartorp 1 kretsande ormvråk. Rundtitt 1110 ger överflygande gråsiska och 1112 högt överflygande korsnäbb, troligen 2 ex. Ännu 1 ormvråk kretsande mycket långt bort. 1120 start över åsen mot Veberöd och sedan forts via Vombs by - Norra Vombvägen till "Eskebeskan" (=rastplatsen vid Vombsjöns SO hörn, ank dit 1145. Allt är isbelagt, 3 sångsvanar ad på isen. Isen ljuder. Intet öppet vatten.

1205 vo forts via Öved. 1 normal ormvråk sittande nära, 1 + 1 andra ~~utan~~ ormvråkar kretsar på jättehåll. 1 + 1 talgoxar lågt framför bilen. Vid Dörröd m fl ställen kråkfågel, de vistas i hästthagar med

1983-02-21 forts.

spillning och uppriven mark. Kajor ses också. Småfågel ej eftersökta.

Vi fortsätter till Sjöbo. Här c 100 kajor i utkanten, och vid samhället råkkoloni med fåglar vid bona. Vi fikar i Sjöbo 1235-1300, far sedan stora vägen mot Ystad, öster om sjöarna. Stopp på P-platsen vid Snogeholmssjön vid "Skräddarns" (Bellevue hette platsen i gamla dagar). Strålände väder men intet liv utom några kråkor vid landsvägskanten. Även har vi många ggr sett ensamma kråkor sittande i trädtöppar, ibland också några ex i sällskap. På isen på Snogeh-sj folk. Vi fortsätter. Passerar Assmås och ser kl 1320 c 10 hägerbon i kolonin nära Snogeholmssjöns SO hörn. En del kråkor på fälten. Eneborg: kråka, kaja.

Stopp SV om Eneborg, rundtitt mycket noga, jag finner en havsörn juv kretsande, den stiger mot S. Svag men kall vind. Vi forts. till vanliga/rastplatsen vid Krageholmssjöns S punkt. Kommer fram lagom för att se en havsörn ad lyfta från Lybeck, den stiger också mot S, mycket grant. 1 varfågel s här. Stor flock c 20 talgoxar. 1 entita. Nötväcka.

1400 vi forts mot Skårby. Därstädes över 100 råkor vid vägen, på starkt solexponerad mark: åker + vägkant. 1 sparvhök passerar vid Nyåkra gård. Vi far norrut, stannar på vanliga utsiktsplatsen med fin sikt över Ellestasjön och skogarna N därom etc, obsar här 1420-1440. 1 ormvråk lågt kretsande, stiger. 1 kungsörn juv flyger norrut över sjön, högt, ses länge. Entita. Överflygande kråkor, även kråkflock i trädtöpp.

Snogeholm: i tilloppet till sjön precis S om slottet 2 + 3 gräsänder sedda, men flera hördes, och det är tät snårvegetation just där vattnet särskilt tycks förbli öppet, varför my. fler kan ha funnits. Även 1 häger här, och talgoxa sedd, och kråkor fanns i närheten. Vi fortsätter via Ilstorpsgården - Sjöbo Ora - första "slingan" ner i Fyledalen. Stopp vid Röddinge by: på stort avstånd över dalen 1 kretsande havsörn, ålder oviss men troligen juv. Därtill 1 glada därbortåt på långt håll + 1 glada närmare. Stora flockar kråkfågel på långt håll.

Nästa "slinga" nerom dalen: vid det nedlagda tegelbruket kommer 1 havsörn juv nära, kretsar rätt lågt. Vi kör vidare mot Lyckås, och redan på långt håll, precis i vägens förlängning, ser jag att flera örnar kretsar tillsammans och/eller leker i luften. Vi fortast dit, och över branten där Lyckås ligger kretsar 5 havsörnar juv, en av dem kanske 75-100 m högre än de andra, de övriga 4 precis tätt tillhopa, "lekande", de slår efter varandra flera ggr (men inte alla 4 samtidigt), de är övermåttan granna att skåda, snett ovanför oss på c 75-100 m höjd. Skådespelet håller på 1535-1545, sedan glider alla bort mot V eller VSV ungefär; detta gäller även det femte ex, som hela tiden hållit sig ovanför de andra och ej deltagit i deras "lekar". Detta ex stack iväg först, kort därefter reste de 4 andra åt samma håll. 2 korpar sedda här, och mycket kråkfågel f ö. Däremot inga glador (som annars brukar ses här, ofta i betydande antal).

1555 vi fortsätter, ser strax 1 havsörn som dock möjligen eller troligen inte är ett "nytt" ex. Vid Lyckås även 1 ormvråk normalfärg, närhåll; och vid Övraby ytterl. 2 korpar, därtill 1 glada över en liten dunge. Mycket kråkor.

Vi touchar Örups almskog. Nalkas just Tosterups slott 1610, då vi faktiskt möter en havsörn juv, som f flyger västerut helt nära. 2 rådjur ses här. 1615 passeras Gärarp, därefter Bollerup med råkkoloni. 1623 Hannas; vi tar ner mot Löderup för att inte komma för tidigt till Hammenhög. Vi far via Fröslöv - Valleberga - Peppinge.

Kåseberga 1640-1650. 1 ormvråk i motljus, färg omöjlig. Annan ormvråk normalfärg. Ensam stare i trädtöpp i samhället. Över havet vid hamnen c 15 skrattmåsar, 50-70 gråtrutar. Bara c 5 ejdrar, c 10 gräsänder. Fällande flock minst 40 ringduvor i dunge. Vi forts. 1 sittande ormvråk på nära håll vid avtagsvägen mot Sandhammaren. Vi följer strandvägen till c 4 km norr Mälarehusen, tar via Borrby mot Hammenhög kl 1710. Solen är ännu över horisonten, med skarp kontur men färgen är ovanligt blek, snarast vitgul. I Borrby råkkoloni, jag ser c 30-35

1983-02-21 forts.

24
bon som ligger kvar i träden, tillsynes m 1 m oskadade, trots de sista stora stormarna. På gödslade fält ses massor av kajor när vi nalkas Hammenhög. Dit kommer vi 1723. Har beställt rum i förväg. Får utmärkt mat som alltid. Denna gång valde vi dock inte äggakaka med fläsk utan, efter vänligt råd från den alltid lika ~~små~~ älskvärde och trivsamme upppassaren, nystekt flatfisk, pinfärs, just inkommen. Och vi fick samma rum som vanligt, nr 10.

Tillägg: När vi i förmiddags passerade rätt nära Sturup, sågs en flock på 26 sädgäss flyga mot VSV. Bara några ögonblick senare sågs dock en del gäss komma på låg ϕ höjd med ungefär motsatt kurs; kanske flocken ~~blev~~ blev skrämmd.

1983-02-22, tisdag.

Start från Hammenhögs Gästis 0920, vi for via Borrby; strax där- utanför sågs flock på c 12 raphöns på stor och dödsplatt åker. På håll 1 obest vråk, säkerligen ormvråk. Vi forts ner till stora strand- vägen vid Borrby strand och därifrån till Sandhammaren. På vägen dit, nära avtagsvägen till Mälarhusen, sågs 1 ormvråk i högt träd, den satt över vägbanan. Fö ingen fågel på vägen.

Ankomst vanliga P-platsen vid Sandhammaren 0945. Stilla, mulet men god sikt, snötäcke 0-5 cm, vinterprägel på landskapet, ~~och~~ frost, men inte så kallt som igår. 0945-1055 gick vi mot $\nearrow$ NO längs stranden från fyren, och åter samma väg men delvis uppe på dynen. Fint väder, mulet. Mycket svag vind. Änder i havet ytterst få: bara 1 + 1 alfågelhannar, 1 mörk ejder och på annat ställe 1 ejderguding. Däremot mycket $\times$ trutar och enstaka fiskmåsar. En gång lyfte c 350 trutar, eller kanske de delvis kom utifrån havet, de flög m 1 m oriktat, spriddes. Allra mest gråtrut förstas, men nog 5 procent havstrut. Andelen ung- fåglar av ~~trutar~~ trutarna mycket hög.

2 storlommar kom tämligen högt $\swarrow$ ungefär parallellt med kusten

8 knölsvanar kom $\nearrow$, höjd högst 30 m. 6 var vita, 1 ljusbrun, och 1 mörk juv.

Piplärkeläte hört 2 ggr, kanske ängspipl., men kan ha varit skärpipl., oklart, fågel ej sedd

2 storlommar och 1 smålom kom i sällskap $\swarrow$, fint, 250 m avstånd.

1 tretåig mås ad funnen död, en vinge medtogs.

3 knölsvanar ad kom $\nearrow$, höjd c 100 m.

OBS fattigdomen på änder.
Stranden var mycket avskalad av stormen, ~~se~~ skiss:

Vi fortsatte norrut, stannade S om Skillinge. Här var oerhört med fågel S om samhället, där vi stannade; och i norr vid hamnen fanns ytterligare massor av trut.

Där vi stannade, sågs:
gråtrut över 1000n ex inalles, kanske 2000; däri mycket juv.
havstrut skattat 2 procent av gråtrut-antalet

fiskmåsar få

skrattmåsar högst 50 sedda, därav 2 med mycket mörka huvuden, dock vita på pannan och delvis lateralt därom

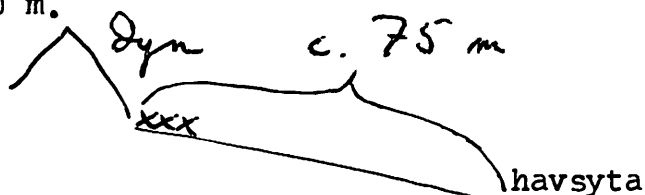
vigg fåtalig

knipa flera flockar på inalles 40 ex

gräsand bland stenarna, summa sedda c 50 ex

storskrak nog 30-50 sedda inalles, småskrak hanne och hona,

ejder få, alfågel få, några svanar på håll. Kräkor ϕ allmänna både vid stranden och på fälten. Siffrorna från denna lokal är minimisiffror.

Vis xxx mycket skräp, strand- gods etc men också massor av avsliten vegetation från dynen som delvis förstörts av stormen.

1983-02-22 forts.

Vi fortsätter. I västra utkanten av Järrestad 1 ljus ormvråk på stolpe vid ån. OBS så glest med vråk här. Vi mot Gladsax. Råkor på fälten. Kl 1205 vi mot Ö Vemmerlöv, på vägen dit en del obest. småf. och vid framkomsten dit sågs kajor, råkor och gråsparv.

Det klarnar sakta i N, molnen som ser ut som altocumulus upplösas, och vid N horisonten är det molnfritt. Rörumsån trevlig bäck. Rörum: väldiga fruktodlingar. Vi mot S:t Olof genom skogsmark; i skogen relativt mycket snö. Kl 1230 klarnar det snabbt. Jag ser enstaka kråkor, råkor, kajor; av småfågel mycket litet. Från 1235 solsken ungefär. Vid Ravlunda kajor etc.

Brösarp: stopp för fika. Nu härligt/solsken. Råkor, kajor, kråkor, skata. Rundspaning ger intet. Vi far mot Andrarum. Vid Bertilstorp 1 ormvråk i träd vid gård. Efter Bertilstorp stopp, spaning, men jag finner bara 1 kretsande vråk på jättestort avstånd. Granskog granskog, dock även öppen mark flerstädes. Ny rundspaning när vi korsar Verkeån vid Andrarums alunbruk. Starkt solsken. En korp kommer 2 ggr och hämtar pinne nära ån, flyger bort åt samma håll båda ggr. Korp-paret visar sig, leker på låg höjd, ropar. Fint, men intet annat syns. Vi forts, ser på Christinehofs slott, men bara kortvarigt. Här talgoxe. Vi mot Eljaröd. På många km sträcka ej ett liv att se förutom 1 + 2 kråkor. Glesbygd. Massor av barrskog, mest gran/~~men/även~~ av olika ålder, men även öppen bygd. OBS att ej en enda vråk ses här.

Kl 1415 landsvägskorset vid Vitaby. Här 1 + 1 + 2 + 2 + 3 kråkor, enstaka råkor, även en fågel som nog var en svartkråka men ej säker.

Vitemölle hamn massor av mås. Av c 50 skrattmåsar hade 2 m 1 m svarta huvuden. Obsar my. ofullständiga här. Fiskmås få, gråtrut c 150 - 200, alfågel 3 + några till, ejder ~~en~~staka, kråka allmän, kaja sedd, pilfink dito.

Kivik 1435: råkor på marken i snön bland fruktodlingar. Koltrast.

Rörum: tät flock minst 50 snöskator i fruktodling.

Vik: 6 ringduvor svängde över vägen.

Utanför Simrishamn: massor av ~~trut~~ trut i havet.

Simrishamn: i hamnbassängen 400 viggas, 10 sothöns, 500 skrattmåsar och 250 gråtrutar. I havet utanför hamnbassängen 250 viggas, litet ejder, 500 alfåglar, 20 gräsänder, c 30-40 knipor, 1000-2000 gråtrutar, havstrut mycket fåtalig, fiskmås några få juv + ad, skrattmåsar sedd, kråkor allmänna. - Vi köpte bensin och slingrade oss efter en del rundkörningar ut ur staden.

Vid Ö Hoby massor av kråkor, över 200 satt tätt på fält och skrek. Orsaken upptäcktes: 1 duvhök juv satt fullständigt öppet på fältet ~~med~~ och åt på byte. Kråkorna ~~g~~ "slog" över den men ej närmare än 3 - 5 meter. Höken satt först och åt, sedan bara satt den. Klar juv av normaltyp. Rent och platt jordbruksland, 98 procent odlad mark skulle jag tro, med smågårdar.

Vi återvände till Sandhammaren på en väg där vi hade Glimmingehus strax Ö om oss, ank. Sandh. 1630, gick där mot SV (alltså åt motsatt håll gentemot i morse) och åter tills klockan blev 1730, såg intet av fågel utom trutarna, de var c 300-350 ex, de låg ett stycke ut och lyfte samfällt ett par ggr. Fin aftonstämning, alldeles klar. Vi återvände till Hammenhög via Sandby - Borrby - Vallby. Före Borrby kl 1740 kom mycket svartfågel mot nattplats, de flög alldeles parallellt med den väg på vilken vi färdades. 1745: 1 ormvråk korsar vägen my. lågt framför oss. Sent på dagen! OBS så få vråkar vi haft idag.

1800 ankomst Hammenhög. Skön dag, vi har farit på många trevliga och m 1 m små vägar i trakter som vi inte besökt ~~mycket~~ ofta tidigare; en del vägar har jag aldrig färdats på förut.

1983-02-23, onsdag.

Från Hammenhög 0910 i fint väder. I sänkan mellan Svenstorp och Övraby 1 ormvråk sittande. Mycket kråkfågel. Lyckås i Fyledalen: obsar c 0945-1005. 2 havsörnar juv ut från skogen, flög över dalen ungefär norrut till den plats där jag tror att utfodring sker. Mycket grant. 1 glada långt bort, 3 $\varnothing$ vråkar också långt bort, troligen sågs även 1 duvhök. Mycket kråkfågel flög åt olika håll, flock 5 gräsänder flög förbi, gulspurv h, bofink h.

Start men stopp inom kort. Vråkarna nu närmare, det är 3 ormvråkar. 1 havsörn juv sitter i träd, är troligen en av de redan observerade. Korp s h. Vi forts. via Baldringe ~~1017 - Sövestad kl 1025~~ - Krageholmssjön vanliga obs-platsen vid S sidan. Letar med kikare och tub, finner 1 havsörn ad sittande på Lybeck (det kan ~~förstås~~ förstås vara samma ex som i förrgår) Intet annat sett. Vi forts. via Skårby - Bellinga, stannar flerstädes för att obsa men finner intet, stannar vid Bellinga/ lagård, obsar, ser intet; samma blir resultatet vid Blentarp, fortsätter till bron över Klingavälsån vid Kumla-tofta, Här ~~ses~~ ses nedströms bron 25 gäss, uppströms bron 35 gäss, alla är sädgäss med mycket gult på näbbarna. Längre bort i V lyfte ~~c 75~~ c 75 andra gäss, och långt bort i Ö flög minst 50 gäss.

Väl 40 av de gående gässen granskade jag noga, de hade rödgula näbbar, lateralt var näbbarna helt rödgula/mer eller mindre, däremot var näbbryggarna ofta mörka i växlande omfattning. Högt uppe i skyn upptäcker Lena en stor fågel, det befinner sig vara 1 kungsörn juv som attackeras av korp, de flyger bortåt NV. Där bortåt ses även 1 glada och 1 ljus ormvråk. Neråt Karup ryttlar 1 tornfalk. Flock 150 sädgäss lyfter i N på oväntat nära håll, ett ex har yttersta handpennorna på höger vinge snövita.

Klingavälsån är full till brädden med vatten men ej översvämmad. Vi forts. 1138, ser 1 häger före starten. Ådalen f ö ej noga granskad, men ytterl. 15 + 15 gäss kommer från N ner över Ilstorps by. - Norr om Björka by 1 glada och 1 obestämbar högkretsare. 1 tornfalk ryttlar här precis över vägkanten mycket nära, det är en hona eller juv. Vid Björkaåns mynning i Vombsjön 1 normalfärgad ormvråk och 1 fjällvråk, båda lågt flygande. Långt bort över Öveds stenbrott ses 1 glada. På Vombsjöns is står 250 gräsänder tätt, i SO delen. Hela sjön ser ut att vara islagd, folk ses på isen långt bort. Kajor s, och på stort avstånd massor av flygande kråkfågel, säkert 350 ex.

Vi passerar Öved och far upp mot Frualid, men (som väntat) var det tjockt med snö på den lilla vägen från översta huset nära kyrkan och vidare uppåt, så vi stannade i solen och såg oss omkring. 1 ormvråk normalfärg sittande, 1 glada kretsande, 1 kungsörn juv mycket högt, gled mot N, avstånd my. stort, på gränsen till vad man kunde klara, men det gick. 1 duvhök plötsligt över skogskanten på Frualid. 1 obest. vråk sittande på jätteavstånd.

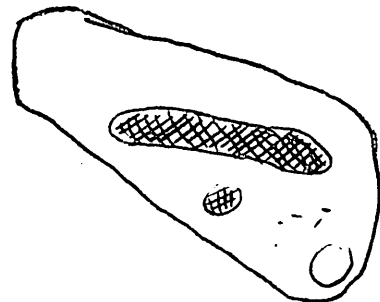
Vombs ängar: 1 fjällvråk och 1 normalfärgad ormvråk, 1 kungsörn sittande på staket, γ ålder ej bergsäkert $\varnothing$ avgjord. På snöfria områden över 200 råkor, därtill kråkor + kajor.

Silvåkrakärret: massuppbrott av fågel strax innan vi kom fram till allmänna vägen, jag såg minst 4 hägrar och över 200 gräsänder lyfta och flyga runt; orsak oklar men kanske örn.

Vi ner till Krankesjön, vid stugan/tornet. Precis när jag kommit upp i tornet lyfte 1 havsörn juv ur Silvåkraskogen och flög sakta bort mot NV. Krankesjön islagd. På isen ungefär enligt skiss en alldeles oerhörd mängd gässpillning, det måste varit ett sexsiffrigt eller ett högt femsiffrigt antal spillningshögar (se nästa sida).

- Vid Silvåkra by i trädtopp 1 fjällvråk. Även 1 häger sedd. - Mellan Silvåkra och Lund sågs ingen vråk, däremot c 500 gäss mellan Silvåkra och S Sandby (minimisiffra, trol. mer).

Över S Sandby 1 sparvhök och 8 turkduvor. - Ankomst Lund 1355 efter särdeles skön rundtur.

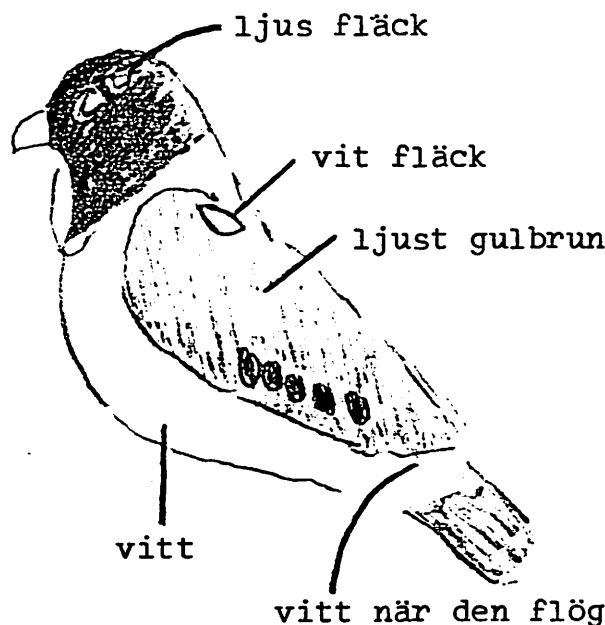
FORTS

Forts. på 1983-02-23.

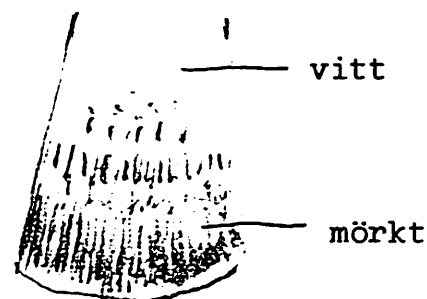
Det är ju självklart att en så enorm mängd gåsspillning som jag såg på Krankesjöns is (se föreg. sida) måste bero på att gäss övernattat ~~p~~ där både i stort antal och lång tid, men även med dessa fakta för ögonen ~~p~~ får jag erkänna att jag häpnade vid åsynen. Spillningen låg på två områden på isen, ett relativt litet men ett som säkert var 1500 m långt om ock rätt smalt, se skiss. Massor av gäss måste legat här många nätter för att åstadkomma något sådant. Isen verkade ljusgrå, och i kikaren sågs att denna missfärgning berodde på spillningshögarna som låg tätt tätt tätt. Hur länge har isen legat så? Knappast mer än c 18 dagar, skulle jag tro, eftersom hela januari var extremt mild. Det vore intressant att veta vad Leif Nilsson och hans överste gåsräknare Hakon Persson har för gås-siffror från S Skåne i vinter.

Tillägg till 1983-02-20.

Ytterligare uppgifter om den egendomligt färgade ormvråken:

Ovanstående skiss är gjord av mig (GR) men noggrant baserad på Lenas originalteckning; och färguppgifterna är ordagrant tagna från hennes teckning

Ovanstående skiss av stjärten är gjord efter en enkel skiss i mina originalanteckningar (GR). Skuggningen avser att visa en färg som blir (ungefärligen) kontinuerligt ljusare mot basen, alltså ingen tvärbandning

1983-03-03, torsdag.

Lena och jag startade från Lund 1645 för att göra kvällsobsar vid Krankesjön. Jag var särskilt intresserad av att se hur mycket gäss som samlades till sjön för övernattning - detta eftersom jag nyligen sett en så otrolig mängd gås-spillning på sjöns is (se 23.2). På utvägen bara 1 normalfärgad ormvråk på staketstolpe vid vägen nära Revingeby. Vi for via Harlösa - Vombsjöns V sida - Vombs ängar för att se på antalet gäss. Nedanför Vikens gård sågs inga gäss alls, däremot på grönsäd rätt långt nere 12 sångsvanar varav 4 juv. Kråkfågel sågs i Revinge och Harlösa men antecknades ej närmare.

Vombsjöns V sida kl 1715. Här 35 gräsänder, c 4 viggas, c 5 + 7 storskrakar varav några hannar ad, vidare 2 + 10 kanadagäss och 40 + 4 + c 15 sädgäss. 1 glada kretsade över Hjälmared.

Vi forts. 1725. Fint och lugnt vårväder, my. behagligt. Markerna V om Vombsjön plöjda, mycket litet översvämmade. Vid åns utlopp ur sjön en vak med c 40 m diameter, f ö is is is. Inga fler gäss synliga. Det uppgrävda "viltvattnet" innehöll intet.

Vi ut på Vombs ängar vanliga vägen via Södergård. 5 rådjur gick på fältet strax Ö om gården, nära Heljesjön. Landskapet var snöfritt så när som på smala ränder av snö i kanten av häckar, buskridåer etc. Obsar på ängarna 1730-1745. 1 fjällvråk nära "oljevägen" (den väg man alltid måste ta över ängarna). Inga gäss nära vägen, men långt nere i söder hörs mycket gäss. Där ses också 1 ~~normalfärgad~~ ormvråk. Långt uppe i norr, hitom Norregård och väster om den gården, finner jag mycket gäss, de bildar på marken en mycket långsträckt flock i ungefär Ö-V riktning, skattningsvis 1000-1500 m ~~lång~~ lång. Inte samma täthet överallt, men totalantalet gäss här är säkert 2000 ex, varav i östra delen c 200 kanadagäss, resten sädgäss, men noggrann granskning är omöjlig, delvis var gässen bara dåligt synliga.

Ytterligare 5 rådjur sedda S om vägen. 3 sångsvanar kommer flygande från SO med kurs(ungefär) mot Silvåkrakärret.

Vi kör upp på vägen som går delvis i kanten av tallskogen på sandmarken omedelbart V om ängarna, obsar härifrån 1750-1800; det gäller samma stora gåsflock som nyss nämdes. Jag gör rätt noggrann räkning/skattning och får att antalet måste vara mellan 2100 och 2500. 2 ormvråkar flyger bort från ängarna mot NV, den ena normalfärgad, den andra tämligen ljus. Vi fortsätter till stugan/tornet vid Krankesjön. Aldungen nedanför tornet har avverkats; jag har för längesedan hört av Johnny att detta skulle ske. Men platsen ter sig nu helt olika: onekligen bättre sikt från tornet över sjön, men hela prägel på platsen förändrad, mycket mera öppet.

Jag upp i tornet 1807. Sjön isbelagd. På isen utanför yttre vassruggarna, ungefär som skissen visar, står c 300-330 sädgäss. De kacklar. Från Ö kommer bara 2 gäss, sädgäss,. Väder: det är alldeles stilla och m l m klart, men med ett lågtliggande skikt av "dunster".

1805 och senare mörknar det snabbt. Jag finner ~~ett~~ ett område med öppet vatten bland buskarna utanför ~~kanal-~~ mynningen; här ses några sothöns, och några gräsänder ses också, andra hörs. Svan (sångsvan!) hörs från Silvåkrakärret.

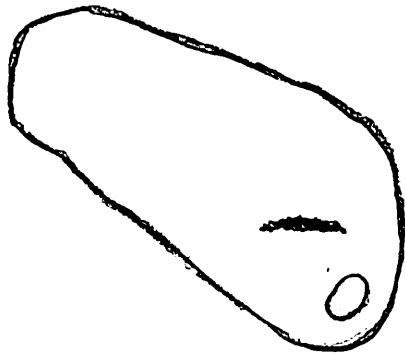
1814 23 + 27 + 18 sädgäss kommer från Ö och OSO (ungefär)
1815 7 + 27 + 3 + 25 + 5 gäss kommer ungefär på samma sätt; det är sädgäss, men en bläsgås hörs i kören

1816 en ensam sädgås kommer

1818 hornuggla skriker. 70 gäss från SO, 30 från O

1819 över 41 gäss från O. Alla ankommande gäss störtar mot sjön från c 50 - 100 m höjd

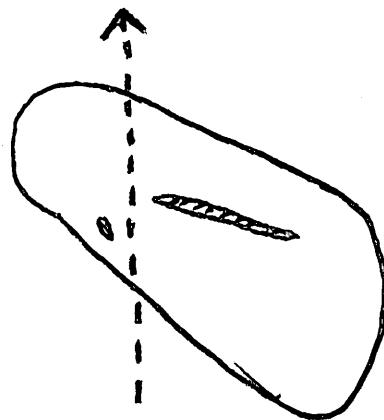
1822 nog c 100 gäss kommer från O och troligen några hundra från N eller kanske mera från NV eller V. För mörkt för att se nu.

FORTS

1983-03-03 forts.

(29)

- 1825 nu står över 1000 gäss på isen ungefär enligt skiss här:
De ropar mycket. Nya gäss kommer, delvis i par, men ej mycket. Flock 14 sädgäss flyger över, högt, ungefär enligt streckad linje på skissen. Ytterligare 100-tals gäss kommer från O och/eller NO, och c 20 kommer från SO.
- 1827 2 gräsänder kommer från SO, fäller brant i sjön. Jfr deras vanliga beteende! 3 sädgäss kommer också. OBS: tillströmningen av gäss från O-SO är alltså mycket sparsam, vilket är särskilt underligt eftersom det bevisligen fanns så pass mycket gäss på Vombs ängar. Kanske är tillströmningen bättre från V-NV och/eller NO, men detta osäkert. Inga massor av gäss har som synes kommit från SO hittills ikväll
- 1830 13 gäss från SO. Gräsand hörd, flygande änder hörda; det gäller alltså vingljudet. Vipa hörd. Sångsvan hörd från NV.
- 1835 flygande knipa hörd. 2 gräsänder kommer till sjön. - Nu har inga gäss kommit från SO-O på länge, troligen inte heller från andra håll. Men gåskören från sjön är stark; endast sädgås hörd. Häger hörd.
- 1840 jag ner från tornet.
- 1855 vi stannar och lyssnar till 1855, far till allmänna vägen
- 1900 vi stannar och lyssnar vid vägskälet till 1900. Inga fler gäss kom.

- Tillägg: (a) ett underligt kvidande, klagande skri hördes många ggr från SO hörnet av sjön, rätt nära håll, men ej nödvändigtvis från kärret eller vattnet. Det var troligen hornuggla och angavs som sådant härovan, men måste checkas, eftersom jag inte hört den arten på mycket länge.
- (b) när vi obsade ängarna från västra sidan (se ovan), sågs plötsligt en mycket stor och tät svartfågel-flock som steg upp mot himlen bortåt Norregård, tätt som en skrämd starflock till att börja med, den innehöll säkert 350-400 ex, mest kaja men även kråka + råka; flocken spred sig, en del ex kom m 1 m åt vårt håll men aldrig nära. Därtill fanns andra kråkfåglar på Vombsängar.
- (c) nettoresultat beträffande gässen blev alltså att oväntat få fälldes på Krankesjöns is. Detta är säkert, trots att en del rörelser förekom som ej kunde ses nämnvärt i mörkret. En stor del av de gäss som gick på Vombs ängar måste tydligen ha sökt sig till annat nattkvarter - Vombsjön eller ev. andra platser.
- (d) På hemvägen till Lund i mörkret via Revingehed sågs inte en enda kanin i billyktornas sken.

S L U T

1983-03-13, söndag.

Rundtur med Lena, från Lund 1140, tillbaka där 1530. Se närmare efter artlistan.

art	Frua lid	Vombsjöns NO hörn	Vombs ängar	Krankesjön	annorstädes, + kommentar
häger	-	-	-	1 flygande	-
knölsvan	-	-	-	1 ad	-
sångsvan	-	-	2 ad flyg	1 ad	+
grågås	-	-	-	3 simmande i sällskap	+
sädgås	-	12?	ej sedd eller hörd	7 mot N	+
bläsgås	-	-	hörd, många	-	+
obest gås	-	se kommentar	se kommentar	3 flyg	+
gräsand	-	flock 25	-	c 300	+
kricka	-	-	-	minst 20	+
obest simand	-	-	-	1	+
vigg	-	-	-	8 + 2 varav 4+1 hannar	+
knipa	-	-	-	minst c 8 varav c 5 "	+
storskrak	-	1 hanne ad	-	minst 40	+
salskrak	-	-	-	1 hanne ad i sällskap med de 8 viggarna	+
ormvråk	minst 6	minst 9	minst 5	1 2	+
fjällvråk	1	-	2	minst 1	+
havsörn	-	1 ad	-	-	+
kungsörn	1 mobbad av ormvråk	-	-	-	+
glada	1	minst 2	2 lågt flyg.	-	+
tornfalk	-	-	-	-	1 sedd: +
sothöna	-	-	-	-	sedd: +
vipa	-	3 överflyg	mycket få	-	+
skrattnås	-	summa 3	-	summa 3	+
fiskmås	-	1 eller 2 ad	-	-	-
gråtrut	-	1 vix ad	-	-	-
obest trut	-	enstaka	-	-	-
ringduva	-	-	-	-	+
skogsduva	2 i säll- skap	flock 8 mot Ö eller ONO	-	-	-
sånglärka	1+1+2	-	fåtalig	-	+
gårdsmyg	-	-	-	hörd i vassen	-
talgoxe	-	-	-	hörd	-
blåmes	-	-	-	sedd	-
stare	1 överflyg	-	c 20+30+ trol. fler	-	-
stare	-	-	-	-	-
nötkråka	1 överflyg	-	-	-	+
skata	-	-	-	-	+
kaja	-	flockar	något ex	något ex	+
råka	-	-	knappt sedd	-	+
kråka	-	fåtalig	bara få ex	1 eller 2	+
obest kråkfågel	-	-	-	-	+

Kommentarer incl. uppgifter om obsar på andra platser än de nämnda:
(i vissa fall härnadan mera under artgrupper än enskilda arter):

Gäss: en flock på 12 ex som flög mot Ö över Vombsjön var nästan säkert sädgäss. På Vombs ängar hördes bläsgås livligt ~~här~~ på avstånd i S, och därnere, i motljus på rätt långt håll, såg jag en stor mängd gäss gå och beta, säkert sågs där 400-500 ex, och my. fler kan ha funnits. Bläsgäss hördes hela tiden, ofta rätt livligt, men sädgäss hördes inte alls här. Svårt att veta hur man skall bäst ange ~~gäss~~ artsiffror etc., men jag tror faktiskt att gässen på Vombs ängar mest bestod av bläsgäss. Och ingen annan stans sågs ju gäss i nämnvärt antal i dag.

1983-03-13 forts.

Ander, alla slag: Vombsjön isfri, men den granskades bara från badplatsen nära NO hörnet, d v s nära Öveds f d station. Måttlig vind, rätt bra vågor, men sikt etc f ö utmärkt. Jag såg bara en flock gräsand här, ~~och på fjällvägen~~ ej över 25 ex; och intill den låg en ensam storskrak hanne. Krankesjön också isfri, granskades yfrån Silvåkratornet kl 1425-1500. Här låg på NK summa 8 viggas varav 4 hannar ad, resten honor, och tills m dem 1 salskrak hanne ad. På annat ställe på NK ett viggpar. I "tarmen" 1 sångsvan ad, på håll m l m nära S stranden låg 1 knölsvan ad och 5 + 4 + 1 + 5 + 2 storskrakar glest, därtill långt ute på sjön en flock på minst 23 storskrakar. Därtill några flygande ex. Antalet hannar ad var rätt litet i småflockarna med mycket betydande i flocken på 23 ex. Gräsänder sågs ligga parvis fördelade och mycket glest i sjön, knappt mer än 10 par sedda, och alla på måttliga eller långa håll, ingen enda gräsand på NK. Mycket långt i NV en del obestämbara änder, men bara ett par tre tiotal sedda. Plötsligt, c kl 1445, blev det oro på änderna, och ur vassen vid Ö stranden och i någon mån ur de vassruggar, som avgränsar NK i norr, / men inte ~~ur~~ ur andra vassar, lyfte säkert 200-250 gräsänder och minst 2 smärre krickflockar, även tyckte jag mig se en skedandhona, men den försvann kvickt bakom en vass. Dykänder och skrakar flög inte upp. Orsak till /skrämsel okänd, jag letade rovfågel men såg ingenting sådant uppe i skyn. Enda rovfågel från tornet var först 1 fjällvråk nära, sedan 2 ormvråkar lågt och långt bort, och ännu senare, just när vi for hem, en högt överglidande fjällvråk. Änderna lade sig mest på öppet vatten och i bra ljus, men en hel del ungdomar gick upp och ner i tornet, som skakade så att noggrann detaljanalys inte kunde göras. ~~Orsak~~ Dock fick jag förstås tack vare skrämseln en my. bättre uppfattning om andfågelfaunan än jag annars skulle fått.

Rovfågel: På utvägen, vid Hjälmaröd, 1 tornfalk kretsande och över Svansjö gård 1 fjällvråk glidande österut och 2 ormvråkar dansande över skogen. Ormvråk f ö minimital, och ingen sittande ormvråk sedd. De flesta kretsade eller dansade parvis, delvis my. högt; några kretsade i sällskap på 3 ex, och ett ensamt ex anföll kungsörnen, och enstaka andra ex sågs ensamma. Ett antal vråkar på mycket långt håll, säkert 8-10 inalles idag, som inte kunde bestämmas kritiskt, är utelämnade, trots att det säkerligen var ormvråk alltigenom. OBS rätt många fjällvråkar, alla förbiflygande // ~~och på fjällvägen~~ eller ryttlande, dock att 1 ex på Vombs ängar satt på staketpåle länge. Havsörnen var en jättelik pjäs med ovanligt kort och väl graderad vit stjärt, steg i mäktiga kretsar över Vombsjön och gled bort mot NV. Folk kom ner till stranden just när jag fått in havsörnen, och de blev verkligen glada att se den, den visade sig finfint så att kikaren kunde gå laget runt, låt vara att ~~den~~ mot slutet hade kommit väl 500-700 m upp, kanske högre. Kungsörnen kom glidande norrifrån, rätt lågt, blev ilsket mobbad av ormvråk, som dock släppte till sist. Örnen hade mycket tydliga vita fläckar a la kungsörn på vingarnas ovansida och troligen även på deras undersida, men stjärtbasen ~~hade~~ hade föga vitt eller åtminstone otydligt vitt; detta ses sällan i Skåne. Glada: ensamma eller parvis, delvis högt, och vid Vombsjön NO fanns nog ett högt och ett lågt par. Över Vombs ängar kom båda ex, mycket lågt, med 200-400 m inbördes avstånd.

Sothöna: ej sedd i någon av sjöarna, egendomligt nog. Men några ex, jag hann se 5-6-7 stycken, låg i Björkaån mellan ~~den~~ landsvägsbron och Vombsjön. Vipa fåtalig, på utvägen 1 ex nära Skatteberga och på ~~hemvägen~~ hemvägen nära Hardeberga flock på c 8 ex på åker, f ö bara de angivna ex. Av skrattnås ytterst litet. Alla 6 ex i tabellen var ad, och 5 hade mörkt huvud, 1 hade ~~huvud~~ ljust huvud som i vinterdräkt. På hemvägen nära Hardeberga 1 skrattnås i icke utfärgad dräkt, verkade fjolårsfågel med ovanligt mörk dräkt måste jag säga. Ringduva bara 1 ex sett ~~sett~~ på utvägen V om Revingeby. Sånglärka fåtalig, sedd även på ut- och inresan, ensamma eller parvis, någon sjungande. Nötkråkan var en överraskning, den kom rakt över vår vanliga obs-plats på Fruålid, flög mot S eller SSO och upptäcktes ~~redan~~ redan på långt håll. Hade lucka i vänster vinge ~~men~~ men flög normalt.

1983-03-13 forts.

Vid Frualid sågs underligt nog ingen annan kråkfågel. Men f ö sågs mycket kråkfågel på turen: på utresan många par kaja bl a i S Sandby, blandflock av c 75-100 ex (kaja, råka och mycket kråka) på begränsad yta på betesmark(?) nära Skatteberga, mycket råka på fält och ängar vid Revingeby, där de som bekant häckar. Därefter bl a en del höga flockar, som åtm. till stor del bestod av kaja, sedda flerstädes, bl a vid Öveds-kloster och däromkring. Just på de platser där vi idag stannade mest var kråkfåglarna som synes m l m fåtaliga, särskilt tydligt var detta på Vombs ängar, där man nästan alltid ser flockar, oftast bedömer jag individantalet där till flera ~~hundra~~ hundra, men idag sågs bara några kråkor. På andra ställen, där vi idag bara passerade, var emellertid kråkfåglar talrika, t ex nära Harlösa, och flerstädes på hemvägen som från Krankesjön (stugan/tornet) togs via Tvedöra - S Sandby. Bl a vid Måryd, nära grisarnas väl upprotade fritidsområde, sågs kråkfågel i stort antal, likaså - bland annat - massor av råka nära S Sandby på hemvägen. Skata knappt sedd förrän på hemvägen nära Hardeberga.

Koltrast sedd S Sandby flera ex på solexponerad slänt på utvägen. Föga tid ägnades idag åt småfågel. OBS trots detta att ej en enda bo-fink sågs, ingen gulsparv hördes etc. Vid Vombsjön tyckte jag mig en gång höra sävsparvens lockton, men helt bergsäker blev jag knappast. Mycket skön tur: ~~vi~~ vi for ut via Ö Torn - S Sandby - Revingeby - Revingeby - Harlösa, alltså som vanligt. Sedan direkt upp till Frualid, där vi obsade 1215-1300 med inlagd kafferast varvid jag dock fortsatte obsarna. Sedan ner till Vombsjön utan att leta efter strömstare på de vanliga platserna; bäckarna var särdeles vattenrika och grumliga också, föreföll det. Vi for Ö och Vombsjön och sedan genom furet men stannade inte i SO hörnet för att granska eventuella änder etc. For via Vombs by - Vombs ängar - vanliga platsen vid Krankesjön, obsade där enligt ovan. Mycket hård avverkning har skett vid stugan och stranden därnedanför, nästan alla alar ~~nedanför tornet~~ nedanför tornet har åkt liksom de flesta andra träd där. Även aldungen i sjökanten mellan tornet och kanalens mynning har kalavverkats så när som på några rester närmast kanalmy-ningen. Även alarna ute i vattnet borta, röda och lysande stubbar kvar, och rätt många avsågade små eller medelstora bitar, som vi tog med oss; de har härliga färger när de är färska och Lena vill dessutom extrahera färg ur den del av dem.

Väder: mycket vackert, sol, klar sikt, nästan molnfritt, inga spår av cumuli, däremot en del lätta slöjor som dock blev mera märkbara först när vi återkommit till Lund. Några få plusgrader i skuggan - kanske bara ϕ något över noll. Men solen värmdes skönt. Vind ~~mer märkbar~~ mer märkbar än jag först trodde, snarast måttlig, omkring S. Ingen snö kvar, även den långa markvägen upp till Frualids högsta del var snöfri och rätt torr och lättkörd.

Kungsörnen steg i fina kretsar när ormvråken försvunnit; örnen nådde stor höjd men kom mot slutet rakt in i solen och kunde inte följas.

Viktigt tillägg om ormvråkarna: antalet sedda, bergsäkert bestämda ex blir minst 24-26, i realiteten flera. Paren som höll samman bestod av normalfärgade ex med ett undantag: 2 ex kretsande N om Vombsjöns NO "horn" var båda extremljusa, med vita övre vingtäckare och ~~vita undersidor~~ vita undersidor, åtminstone så vita att de föreföll vita vid fältobsar i starkt solsken. Alltså 2 börringevråkar som bildade ett par (rimligen). Har mycket sällan setts av mig förut, kanske aldrig förut.

De 2 sångsvanarna kom flygande över Vombs ängar, mycket lågt, i sällskap, mot Ö men hade troligen lyft från någon översvämning (mindre) nära Klingavälsån. (just)

Det var en alldeles utomordentligt skön exkursion, fint utbyte, fin prägel av tidig vår över landskapet, flödande solljus.

OBS att inga skrattmåsar anlant till Krankesjön och stannat m l m tydligt vid den gamla häckplatsen, som blev övergiven häromåret efter två säsonger med noll-återväxt av ungar. De 3 skrattmåsar jag såg vid Krankesjön flög bara förbi mot Ö.

S L U T

1983-03-27, söndag.

Start från Lund 1140 i utpräglat byigt väder: sol omväxlande med korta byar av hagel eller snö; en sådan by med blötsnö kom just när vi startade men gick över på ett par minuter. Vi for relativt snabbt S Sandby - Revingehed - Harlösa - Övedskloster - Björka - Ilstorp - Tågra - enskilda vägen i Fyledalen - Fyleverken - Röddinge - Fylan - Lyckås, stopp där 1250. På vägen bara få obsar och få och my. korta uppehåll. Nära Skatteberga sprang 2 fasantuppar rakt över vägen, det verkade som den främste blev förföljd av den andre. Råkor och skrattnåsar flerstädes allmänna på fälten. Nära Revingehed 2 lågt kretsande ormvråkar över tallskogen. Då rådde sol. Vind svag. Harlösa passerades 1203. Lena körde idag nästan hela tiden tydligt fortare än vanligt, ofta mellan 80 och 90 km/tim, vilket hon annars aldrig brukar göra. Harlösa några kajor. Vikens gård intet. Slätten nedanför gården, på ömse sidor om Kävlingeån, var plöjd och jordig och hade många och rätt stora men helt grunda vattensamlingar. Ej stopp här, ej heller vid Svansjö. 3 rådjur på åker. 2 ringduvor. Nära Övedskloster 1 glada krets. Kort stopp för att se efter ev. rovfågel över Frualid, men intet resultat. Däremot mycket mås på fälten uppåt Övedsgården på plöjd jord, det var atm. mest skrattnåsar.

Vombsjön hade mycket högt vatten; i Björkaåns mynning som därför var ovanligt brett låg - just nedströms landsvägsbron - några sothöns. Björka by 1217, Ilstorps by ~~1217~~ 1223. Enstaka sånglärkor, en del skrattnåsar, men inga gäss, ej heller vidare omkring Ilstorpsgården eller Tågra. Vid sistn. gård flock 20 kajor, även 2 kråkor. Längs enskilda vägen i Fyledalen: trevligt landskap, men grått väder och faktiskt inte en fågel sedd. Fyleverken 1235: mulet, här har nyss regnat avsevärt. Kort därefter: på my. långt håll i N-NO, och precis över landkonturen, finner jag en kretsande flock fågel, tvärstopp, det är 9 tranor, avstånd säkert c 3 km, de försvinner under horisonten my. snart (men "horisont" är ett oegentligt uttryckssätt eftersom vi befinner oss en bit nere i dalen, på väg mot Röddingeberg, när de upptäcks). Forts ~~1238~~ 1238. Nära Röddingeberg 1 kretsande glada. Tranorna återses ett ögonblick, har tydligen börjat stiga. S om Röddinge by 1 obestämmd kretsare. Vid avtagsvägen till Fylan 1 glada nära, lärkor, några (ring-)duvor, strax därpå ännu 1 glada; enstaka kråkor, skrattnåsar. Fylan 1244: mest mulet, men blå luckor. Skator, och ner emot Lyckås ännu 1 glada.

Lyckås, ej vid Netzenska slottet utan nere i dalen med god sikt mot N och hela N sidan av dalen ända till Ramsåsa kyrka: ankomst 1250. På våt ängsmark i dalen betydligt över 100 kråkor och säkert 75-100 därtill över N sluttningen. Där sågs även 1 + 1 + 1 glador, ej i sällskap, samt 1 + 1 + 1 normalfärgade ormvråkar som ej heller var i sällskap. De jagades delvis av kråkor och fåglarna kom då ner precis över marken i den branta, mot S vettande sluttningen. Kajor sedda, några starar. Skrattnåsar flög söderut, korsade dalen. 1 + 1 stenknäck hörs och ses, flyger västerut. Ytterligare ormvråkar sedda, 3 ex, alla nya, normalfärgade, en av dem glider mot S högt tämligen. 1305 stor oro på kråkfågel vid N dalsluttningen, mycket drygt 150 ex "yr upp" i stor svärm, högt upp, det är både kråka och råka och kaja, nog mest kaja. Ytterl. 1 glada, och nu 4 ormvråkar lekande tillsammans över N sluttningen. Kråkor efter dem, de faller brant och susar fram, jämte sina förföljare, precis över branten. Spillkråka hörd flera ggr. 2 stenknäckar i toppen av ungbok, hörs först, upptäcks, sitter fritt.

2 1320 vi kör upp till slottet och vänder, finner just vid vägkorsset ett ~~galleri~~ "Galleri Thought" (om jag minns rätt), därinne diverse konst som kanske kan bli kul att se, men stängt var det än så länge. - 1 sparvhök lågt över skogen, 1 kråka kommer, mobbar den hårt, men höken slår ilsket tillbaka.

Vi far samma väg tillbaka, finner det fina beståndet av Petasites albus vid vägkröken. Flera hundra exemplar, nära vägen och delvis precis i vägkanten, de är korta och köttiga men de flesta är redan i blom. Vi forts. mot NV i Fyledalen, ser ännu 1 ormvråk och minst

FORTS

1983-03-27 forts.

en glada till, fortsätter upp genom skogen och far via Ållskog - Eneborg - Assmåsa - vägen S om Snogeholmssjön - in på lilla vägen som leder till Ellestasjöns NV hörn, med fri sikt över V delen av sjön och markerna mot O och SO, även Bellinga slott på S sidan etc. Vi ankommer hit c 1340 och tar kafferast. På vägen, redan innan vi lämnade Fyledalen, kom vi in i en mycket tät och intensiv by av blötsnö, som dock slutade ungefär när vi passerade Assmåsa.

Skön kafferast. Såg skator vid närmaste gård, även 1 kråka, hörde sjungande lärka, såg 1 koltrast hanne. Hade fri sikt över del av sjön etc enligt ovan men såg först ingen fågel alls där. Slutligen visade sig dock på långt håll en ensam flygande ystorskrak hanne ad, den stiger, flyger i krokar, försvinner. Småningom kommer 1 normalfärgad ormvråk dock tillsynes rätt nära. På jättehåll i S-SO andra rovfåglar, säkerligen vråk. 2 glador kommer alldeles nära, seglar också helt lågt vid gården. Grågås hörs, och 2 + 1 + flera ~~ex~~ ses flyga lågt över sjön. I träd vid S sidan nedanför Bellinga slott sitter minst 8 hägrar, ses my. bra trots långt håll. I sjön ses, också på långt håll, 1 + 2 svanar samt högst 8-10 obestämda änder. Över sjön spridda skratmåsar samt 1 gråtrut juv, och på stora avstånd flera obst. måsar kretsande rätt högt. På nära håll visar sig ännu 1 + 1 ormvråkar, normalfärgade, 1 häger och c 7 + 30 starar.

Vi såg oss grundligt omkring men satt mest inne i bilen. Vägen där vi stannat var smal och blöt och det var inie helt problemfritt att vända där. Jag gick av för att assistera, lyfte av en händelse blicken just när Lena rattar bilen för ~~att vända~~ att vända dem med korta slag: då kommer 1 havsörn juv nära utanför skogsbrynet, mobbad av 1 normalfärgad ormvråk, örnen glider sakta österut mellan gården och sjön, skrämmar upp minst 6 + 1 hägrar som stått osynliga; örnen kretsar och glider ytterst lågt, försvinner mot Ö, höjd 5 m.

Vi fortsätter vanliga vägen norrut förbi Snogeholms slott. Kort stopp nära slottet: flygande grågäss över sjön, i sjön 2 + 8 ~~ø~~ viggas och 1 + 2 skäggdoppingar, alla dessa låg m 1 m mellan slottet och ön; längre bort var sikten inte fri. Bofink sjöng i skogen här, bara 1 ex visserligen.

Sövdeborg: nära gamla mellanspettlokalen flyger 1 domherre hona över vägen. Vi passerar inte slottet utan ~~fortsätter~~ fortsätter upp längs flygfältet, ser inte en enda gås trots noggrann utkik, detsamma gäller vid Ilstorpsgården och Ilstorps by, men vi granskade inte markerna längs Klingavälsån.

Björka by 1435, här 1 fasantupp; i Björkadammen 2 gräsanddrakar. Vi upp till Eskebeskan (=Vombsjön SO, utsiktsplatsen), stannade där 1438. Ensam kråka i trädtopp. Noggrann spaning med tub på sjön: där låg i Ö delen, men alls inte på närhåll: minst ~~15~~ 15 + 2 skäggdoppingar, glest, men de 2 låg bröst mot bröst, vidare summa 50-75 stor-skrakar i små flockar, glest, något par. Gräsand summa 170-200 rätt långt ute, glest. Och långt ute, i rätt tät rad som blev mera utdragen, låg nästan exakt 40 ejdrar: varav nästan exakt 20 hannar och 20 honor! Oerhört sällsynt obs!!! Svartfågel i massor långt bortåt Öved, entita hörd, 1 spillkråka flög förbi, och 2 ggr hörde jag en sångstrof av dubbeltrast. Jag demonstrerade ejdrarna ~~för~~ för Lena; de simmade mycket sakta mot Ö, varvid flockens formering blev alltmera som "ett led kolonn". Mycket lätta att förbise om man inte gjorde grundlig ~~granskning~~ granskning av sjön. - Västra delen av sjön föreföll fågeltom, men läget långt bort i V omöjligt att se. - Över sjön enstaka måsar, bl a 1 gråtrut ad.

Vi forts. genom Vombs Fure, start 1500. Vid Södergård 1 glada. Stopp på Vombs ängar 1505-1525 för noggrann granskning. Blåsgås hörd (se nedan), f ö först ingen gås alls. På långt håll flög minst 1 + 2 gravänder. Ett tu tre gick flera starflockar häftigt till våders N om vägen, rätt nära, det var mycket approx. c 150 + 250 + 350, ~~alltså~~ alltså c 750 inalles, kanske knappt. Orsak: en pilgrimsfalk kommer från SO, ej i störtlöft men i god fart i horisontell bana in bland stararna!!! Slår inte men hejdar sig, flyghöjd c 30-40 m, av-

FORTS

1983-03-27 forts.

stånd från oss där vi stod på vägen var skattningsvis 100 m när den var närmast. Fortsatte utan brådska ungefär mot NV, först ett par kretsar men sedan ungefär rak kurs. Det var ett stort och kraftigt ex, oändligt roligt att återse efter så många år i Sverige.

Ängarna hyste mer fågel. Söderifrån hördes bläsgås många ggr, jag fann flocken rätt långt bort, på marken, det var minst 50 ex, troligen flera, och i tub sågs att de flesta (av dem som syntes bra) hade stora vita bläsar. Efter visst besvär fann jag dock ett par tre bergsäkra sädgäss också. På annan plats i söder, några 100 m från ~~den~~ dessa gäss, gick en tät flock på c 11 kanadagäss. Norr om vägen gick inga gäss som jag kunde se, däremot kom en flock flygande på långt håll, det var 5 ex, de svängde avsevärt men kom slutligen rakt över, de hade - vilket jag observerade redan tidigt - påfallande spetsiga vingar och relativt hastig vingföring, varför jag tippade bläsgås. Och det stämde: 2 ex hade vita bläsar och tjocka svarta tvärstreck, de 3 andra saknade dessa svarta teckningar, var väl därför fjolårsfåglar. En ensam storspov hördes spela, och den flög förbi lågt. 2 vipor lyfte när pilgrimsfalken flög bortåt (OBS: så små siffror!). Ängspioplärka hördes bra ett par ggr, sånglärka sjöng, en ensam häger flög förbi, 1 glada kretsade, svartfåglar var allmänna som de nästan alltid är här, och 3 fjällvråkar sågs samtidigt, en i stor yvig buske vid Klingavälsån, en på stolpe, och en ryttlande över ängen.

Långt borta i norr, ungefär längs Kävlingeån, flög 4 salskrakar snabbt mot Vombsjön, därav var 1 hanne ad. Ytterl. svartfågel.

Vi fortsatte till Silvåkra by men for inte ner till Krankesjön. På telefontråd nära Silvåkra allé satt 1 tornfalk. Marken runt träden i allén hade skrapats upp mycket hårt, ända in till stambaserna så att dessa ibland sårats, av tunga vägredskap. Säkerligen naturvård modell Hörjel-AMS. Vi fortsätter hem via Tvedöra - S Sandby. Vid Tvedöra massor av svartfågel, flock c 70 ringduvor, en hel del stare, och rätt tät flock på 50 skrattmåsar, alla dessa fåglar uppskrämda men orsaken såg vi inte. På håll norr om vägen 1 glada lågt kretsande, men den var inte orsaken. På hemvägen f ö, som omfattade tiden 1535 - 1555, sågs rikligt med råka och kråka, flera kajflockar, en del stare, samt skator på ett par ställen. Även var skrattmåsen allmän, mest ad förstås men jag såg ett par ex i ungdräkt (Fjolårsex.) Även sågs på ett ~~×~~ fält nära S Sandby flera fiskmåsar ad och enstaka juv (fjolårsex).

Det var en mycket kul tur. Flera exceptionella saker. Och helt fantastiskt att få se en pilgrimsfalk över Vombs ängar. Mitt huvudsyfte var att se efter rovfågel och ev nykomlingar såsom trana; även var jag varse på möjligheten att se någon ejderflock, men att det skulle bli en flock liggande i Vombsjön kunde man sannerligen inte förutse. - OBS att inte en enda talgoxe noterades idag. Något m 1 m osäkert meslåte hörde jag visserligen, men ingen talgoxe sågs.

S L U T

1983-03-30, onsdag.

Kort eftermiddagstur till Krankesjön med Lena; det var ~~mycket~~ mulet och disigt och dåliga obs-förhållanden, men jag ville verkligen i alla fall få en uppfattning om fågellivet i sjön innan mars månad gått ut. Vi ankom till stugan/tornet 1710, och jag gick genast upp i tornet. Fortsatt uselt väder.

På NK (=närmsta klarvatten) låg 20 sothöns, 9 vigg varav 7 ~~hannar~~ hannar och 2 honor, därtill 1 + 2 + 2 + 4 skäggdoppingar. Grågås hanne och hona flög över. Gårdsmyg hördes sjunga starkt. 1 tornfalk på telefontråd bakom huset. Antalet sothöns fritt synliga stiger till 25.

I "tarmen" inte en fågel att se.

Längre ute på sjön resp. över sjön: gräsand hanne flygande, 2 par gräsand simmande; flock 8 bläsänder varav 4 eller 5 hannar ad också simmande; ytterligare några gräsänder sedda samt hanne + hona av vigg, och något längre bort 4 + 2 + 2 bläsänder utöver de 8 nyss-nämnda. De 2 + 2 utgjordes av par, f ö så disigt att man endast med svårighet kunde bestämma fåglarna. Ytterl. 10 gräsänder sågs dock liksom en skäggdopping och summa 5-6 vigg, delvis låg de i par. Långt borta mot Almen en rätt gles flock på högst 40 storskrakar, vari åtminstone en hel del hannar ad; flock svagt synlig i diset, och det dröjde en stund innan jag kunde fokusera tuben bra på den.

Från NK lyfter nu 3 grågäss, ej sedda förut, och på NK strax utanför kanalmynningen finner jag en salskrak, honfärgad. En ensam överflygande häger. Flock 11 brunänder har lagt sig just utanför NK, det är 9 hannar och 2 honor.

Långt bortåt NV ses en del helt obestämbara änder, jag ser först högst 15 ex men finner sedan att antalet är c 25. Kanske flera, kanske en del osynliga bakom vassruggarna därborta förstås, ~~men~~ ingenting tyder på stor fågelrikedom i sjön.

Antalet synliga sothöns på NK nu = 30 ex. Flera grågåspar ses nu. 1 + 3 sävsparvar flyger förbi mot S över vassen. Gårdsmygen sjunger ljudligt.

Sikten är tillräcklig för att granskning av sjöns NO del skall löna sig. Jag spanar noga men finner inte en enda fågel där (detta är det vanliga!). - Ett storskrakpar kommer flygande utifrån sjön, faller på NK.

Den s k tarmen, som hittills varit helt fågeltom, hyser nu gräsand hanne och hona samt av vigg ~~3~~ 3 hannar och 2 honor.

2 starar flygande, 2 ringduvor dito, 2 blåmesar faller i trädtopp nära, fortsätter förbi tornet. 1 sädesärta, hörs först, upptäcks flyger förbi över vassen. Min första för året, men jag har hört att den setts för ett par dagar sedan.

Kricka hörd. Ytterligare c 15 gräsänder sedda, de flesta ute på öppna sjön. Även vipa hörd spela "kvivivoi, vita vita vivivoi" över ängen hitom Silvåkra allé, och storspov hörs ropa en gång på långt håll. Helt oväntat simmar en fjolårsfågel av knölsvan ut ur vassen på NK, den är mycket brun, och näbben saknar knöl men dess färg m m röjer tydligt arten: det ljusa på näbben är ungefär blekt köttfärgat och fördelat som orange-färgen på en knölsvan.

1745 ner från tornet. Då kommer 8 fiskmåsar och 1 skrattmåsa ad över sjön och börjar kretsa ungefär utanför tornet. Därefter ännu 1 skrattmåsa ad.

OBS att sikten var avgjort dålig, motsatt ände av sjön bara my. svagt synlig. Fågelfattigt, utan tvivel, men naturligtvis kan en hel del änder ligga gömda i vassarna. Ingenting fanns som skrämde upp dem.

Efter kort rundvandring på stugtomten och de närmaste omgivningarna for vi hem igen, start 1800.

De stora avverkningarna gör att man nu har mycket friare sikt över sjön, inte minst delarna närmast tornet.

På utvägen sågs stora flockar skrattmåsar med svarta huvuden söka föda på genomblöta fält och betesmarker: säkert ~~c 200-250~~ c 200-250 ex precis öster om Östra Torn och väl 500-600 väster om Revingeby. På hemvägen var ingen enda mås kvar på dessa platser. OBS att inga skrattmåsflockar vistades på gamla häckpl. vid Krankesjön! SLUT.

Dagarna c 15-20 febr. kom en rödhake regelbundet till utlagd mat i trädgården vid Tenorgränden 8. En dag kom plötsligt en andra rödhake, just när ett ex. redan satt och åt. Detta senare ex gjorde sig osynlig i största hast. Därefter aldrig mer än ett ex sett. Betr. väder se nedan.

Dagarna 20-23 febr. gjorde Lena och jag en synnerligen lyckad rundtur i södra Skåne; se särskilt protokoll.

Dagarna 24 febr. - 1 mars sågs fortfarande en rödhake i trädgården, dagligen eller nästan dagligen.

Den 1 mars, i den sekund jag öppnade dörren för att gå till Ekologihuset, strök en sparvhök alldeles lågt över husknuten och fortsatte in i Perssons trädgård, mycket snabbt och bara 0,5 - 1 m högt.

Den 2 mars kl 0740 hördes sädgäss flyga över. Senare, omkring kl 1030, såg jag en mycket stor svanflock passera österut på ovanligt låg höjd. Antalet ex i flocken var minst 50, troligen c 60. Jag tyckte mig höra ett starkt och melodiskt läte, öppnade ytterdörren efter att förgäves ha sett ut genom fönstret. Då var hela flocken förbi, flyghöjd högst 20 meter. Inga läten hördes, inte heller vingläten. Men på denna evidens vågar jag nästan säkert säga att det måste varit sångsvanar. Jag såg hela flocken rakt bakifrån och kunde följaktligen inte se huvudernas form.

Vädret var avgjort vinterpräglad fram t o m 26 febr.; med högtryck och mestadels mycket fint solsken men kalla nätter. Fr o söndagen 27 febr. blev det mullet och mildare, och 1-2 mars smälte snön snabbt i lugnt och mullet väder och ett fåtal grader över noll.

Den 3 mars kom på f m flera rätt stora sädgåsflockar ^{mot} ~~mot~~ Ö över Lund; jag såg 4 flockar på inalles c 115 ex, och kolleger på Zootis hade sett andra flockar.

Veckan 3-9 mars såg jag rödhake i trädgården nästan alla dagar. Ringduvor sågs under dagarna c 5-9 mars i tydligt större antal än förut, dock fortfarande i mycket måttliga mängder och inte en enda gång någon större flock än på c 5 ex. Men i träd inne i staden etc satt ringduvor, vilket jag knappt alls sett förut i vinter.

9 mars for jag till Stockholm, 10 mars jobbade jag på Riksmuseet, 11 mars bevistade jag Björn Helanders disputation om havsörnen på Zool. Inst i Stockholm på morgonen, åkte därifrån efter 2 timmar med Staffan Ulfstrand och Sven-Axel Bengtson till Uppsala för att övervara Martin Tjernbergs disputation på kungsörn! I Stockholm var Claës Ramel opponent, i Uppsala Sven-Axel. Helanders ~~avhandling~~ avhandling var tydligt bättre, ja jag är frestad att säga mycket bättre, än Tjernbergs.

12 mars återfärd till Lund. Söndag 13 mars vandring på "Hardebergaspåret" ut till Kungsmarken och åter. En starflock på c 120 ex, och ett ringa antal vipor - ungefär 8 + 4 + några till - sedda; därutöver bara det allra elementäraste och i ringa antal (kråka, råka, kaja, skata; lärka sjungande på några ställen, skrattnås och fiskmås i mycket ringa antal, några få ringduvor, koltrast, talgoxe etc.

14-17 mars en rödhake, alla gångerna på precis samma plats, i snåren när man går förbi Teknis på vägen från Tenorgränd till Ekologihuset. Ringduvor sedda, antal ökat ehuru måttligt, några kuttrade.

22 och 24 mars vardera en sparvhök över staden/Östra Torn.

1983-04-01, långfredagen.

Biltur med Lena samt Anders och hans flickvän Ulrika. Start 1125. Vi for Lund - S Sandby - Revingeby - Revingebyhed - Harlösa - Övedskloster - Björka - Ilstorps by - Ilstorpsgården - längs Ö sidan av Sövde flygfält - Snogeholm - Bellinga - Skårby - Krageholmssjöns S sida - Sövestad - Ystad - Nybrostrand - Kabusa - Hammar - Kåseberga. På denna sträcka bara kort stopp vid Krageholmssjön samt ett rätt kort stopp i Ystads centrum. Ankomst Kåseberga 1325. Här gick vi upp till Ales stenar och sedan en sväng och såg ut över havet, sedan ner till bjälva stranden, åter in till Kåseberga, satte oss i bilen och avnjöt kaffe med dopp. Efter mycket skön vistelse här fortsatte vi på kustvägen österut men ej ner till Sandhammaren utan direkt till Skillinge och vidare på kustvägen till Brantevik och Simrishamn. Rundfart i Simrishamn men eljes föga stopp. Vidare norrut på stora vägen till Rörum och vidare via S:t Olof - Listarum - Smedstorp - Hammenhög, dit vi kom 1630. Här bjöd jag på påskmåltid, det var mycket trivsamt stämning, och vi fortsatte (med start hemåt) c 1735. Nu for vi via Hannas - Bollerup - Gärarp - Tosterup - Övraby - söder om Örups almskog - in i Fyledalen och följde denna så långt norrut man kan fara på allmän väg, därefter via Ållskog ner till stora vägen (länsväg 13) och längs denna förbi Assmåsa upp till Spjälla vägskärl, där vi tog in via Ilstorp och vidare via Björka till Norra Vombvägen genom Vombs fure och så över Vombs ängar och Silvåkra by - Tvedöra - S Sandby - Lund, dit vi kom 1920. På återresan praktiskt taget bara ett stopp nämligen kortvarigt på Vombs ängar.

Väder: på morgonen och f m solsken och fint, svag vind, men (precis enligt prognosen) mulnade det mycket sakta, solskenet försvann innan vi kom till Ystad, det blev grått och ett ganska tätt dis. Flera plusgrader, men vid Kåseberga alls inte varmt p g av havets närhet. När vi fortsatte österut från Kåseberga blev det mycket lätt regn efter en stund, och mullet och rätt mörkt var det, med kvarstående dis, men jag tror knappast att det blev någon mätbar nederbörd. Den upphörde snart, och på hela långa svängen uppom Rörum - S:t Olof var det mullet men torrt. På hemvägen efter Hammenhög ungefär likadant, dock en kort stunds my. lätt regn ungefär på vägen Assmåsa - Ilstorp.

Vi gjorde turen enligt önskan av Anders och Ulrika; hon hade inte sett mycket av Skåne tidigare, åtminstone inte Österlen (av). Mina fågelobsar blev därför - åtminstone beträffande de flesta arter - mindre noggranna än vanligt. Icke desto mindre fick jag en del obsar av intresse, både positiva och negativa. Artlistan följer här; obs att iakttagelserna blev kortvariga även på platser där vi stannade, t ex Krageholmssjön och Vombs ängar. Det mesta sågs från bilen, utom naturligtvis vid Kåseberga. Arter:

skäggdopping 1 Krageholmssjön (c kl 1825)

sädgås: precis när vi passerade Ållskog kom c 40 sädgäss med kurs mot Snogeholmssjön eller Sövedsjön. Därbakom ytterl. c 30 gäss med samma kurs. Därutöver inga sädgäss sedda, trots att vi passerade bl a Vikens gård och välbekanta gåsmarker vid Ilstorp och Sövde etc etc. Se obestämda gäss härnedan.

grågås: flera par, jag såg nog minst 7 par, betade på den våta ängsmarken på ömse sidor om vägen strax norr om ekonomibyggnaderna vid Assmåsa.

obestämda gäss: på återvägen stopp på Vombs ängar för att se och lyssna. Intet gåsläte att höra, och först efter långt letande fann jag långt nere i söder en liten flock betande gäss, högst 25 ex sågs. Artbestämning inte klar, men det var säd- eller blåsgäss.

gravand: vid Kåseberga dels flock på 5 ex i havet, nära, dels hanne och hona flygande förbi mot öster

knipa: hanne + hona samt hanne + två honor i Krageholmssjön; sistnämnda hanne "friade" rätt tydligt. Därutöver ej sedd.

ejder: vid Kåseberga låg i havet helt få spridda ex, närmare bestämt c 7-8-9 mörka ex, 1 fjolårshanne och 1 hanne ad. Ej i sällskap, dock låg ett par mörka ex nära varandra. Jag hoppades förstås på

ejdersträck, men kl 1330-1350 kom absolut intet sådant förbi. Det var grått och disigt, sikt över havet knappast mer än 1500 meter skulle jag tro. Svag vind. Kanske väderleken eller andra faktorer var olämpliga, trodde jag. Men kl 1350 kom plötsligt flera nästan sammanhängande flockar förbi med summa c 185 ex, efter ett par minuter några småflockar på c 25 + 17 + exakt 10 + 6, därefter, dock ej omedelbart, ytterligare flera fina flockar, så att summan fram till 1415 blev c 550 ex. Flockarna flög lågt, ungefär parallellt med kusten och på c 250 - 700 m avstånd. Mycket trevligt.

småskrake: 1 hanne låg V om Kåseberga hamn, dök flitigt, mobbades rätt hårt av ett par gråtrutar

ormvråk: på utvägen 1 ex nära Skatteberga och 2 ex kretsande vid Svan-sjö, därefter sedd vid Sövde. Efter Kåseberga mycket få sedda på långa ~~sträckor~~ rundan via Simrishamn, men 1 ex i litet träd nära Skillinge var en synnerligen utpräglad börringevråk, formligen lyste vit som en mås. Sedan sedd i ~~flera~~ ringa antal: 1 ex nära Övraby var något ljusare än vanligt men alls inte påfallande ljust, däremot hade det mycket tydligt vit bas på mellersta stjärt pennorna, vilket syntes utmärkt när det lyfte nära vägen och bredde ut stjärten. Se enkel skiss här. -

Därefter minst 2 ex Fyledalen, 1 ex Björka och ett ~~starkt~~ elegant dansande ex vid Silv-åkra klockan 1900 (sommartid). Inalles såg jag minst 10 normalfärgade ex, därtill de 2 ovannämnda med avvikande färg, och så minst 3 ex som obsades alltför flyktigt.

fjällvråk: 1 ex på staketstolpe på Vombs ängar.

Därtill en anmärkningsvärd observation:

på en sträcka på högst 2 km ~~flera~~

nära ~~Hammar~~ Hammar hängde ej mindre än fem vråkar

ryttlande lågt över strandhöjden. Vinden kom från NO ungefär, de hängde alltså med huvudena in mot land. Alla sågs rakt framifrån, alls inte särskilt långt bort, de "stod" lågt mot vinden och rörde föga på vingarna. Vi kunde inte stanna p g av trafiken, och jag såg inga färgkaraktärer tydligt, men jag tycker det är sannolikt på gränsen till säkert att det rörde sig om fjällvråkar.

obestämd vråk: se fjällvråk

glada: 1 vid Övedskloster, 1 + 3 mellan Amalielund och Skårby, 1 ex över Hammars backar nära de ovannämnda vråkarna, ytterligare 1 ex i östra Skåne, exakt plats ej noterad, därefter på hemvägen 2 i Fyledalen och 1 nära Assmåsa. Totalsiffra på dagen 10 eller 11 ex.

tornfalk 1 ex nära Övedskloster

fasan: i trädgården vid Hammenhögs Gästis som vanligt flera ex, idag sågs där 1 tupp och minst 7 hönor. De matades av folket i köket; när bröd slängdes ut kom ~~flera~~ fasanhönsen genast rusande, och många råkor kom också omedelbart (det finns en råkekoloni i träden vid Gästis). - En stund senare, när inte mycket fanns kvar av maten, såg vi huruledes tuppen tog för sig av några smulor i gräset; då kom en råka och ställde sig mindre än en halv meter framför tuppen. Denna lät inte störa sig, inte ens när råkan efter lång tvekan stack fram näbbet och tog en smula reagerade fasantuppen synbart. Det ~~hela~~ hela såg mycket lustigt ut, och jag såg att flera andra restauranggäster också uppskattade skådespelet. - Enstaka fasantuppar sågs på ett par tre andra ställen, vid Tosterup och nära Örup ~~flera~~. Men ändå: en synnerligen stark minskning gentemot gamla tider.

och
Bollerup

trana: vid Kåseberga kom en flock på 4 ex, höjd c 100-125 m; de flög utanför kusten och åtminstone ungefär parallellt med denna, kurs 0 eller ONO, ~~vilket förvånade mig en del.~~

sothöna: några synliga när vi korsade Björkaån.

vipa: alldeles obegripligt fåtalig. På utvägen bara 1 ex nära Revinge, därefter 4 + 3 ex flygande österut strax norr om Ystad. Sedan ~~någon~~ nära Hammar ett eller ett par ex på våtmark ihop med 1 storspov. På hela rundan Kåseberga - Simrishamn - Rörum - S:t Olof - Hammenhög inte en enda vipa sedd. På hemvägen 1 ex på grönsäd ihop med 2 skrattmåsar nära Övraby, därefter icke sedd! Mycket underligt. Häromdagen (30 mars) nämndes också på lunchen på Ekologihuset att flera fältobservatörer funnit vipan mycket fåtalig.

storspov; 1 enda nära Hammar på våt gräsmark, se föreg.

skrattmå: allmän på fälten flerstädes i inlandet, och vid Kåseberga hamn minst 75 i flock. Se även nedan om "måsar, allmänt".

fiskmå: vid Kåseberga bara något enda ex sett, och även i övrigt vid kusten i ringa antal, men vädret var som sagt disigt och vi stannade inte för att granska mås. På hemvägen från Hammenhög sågs fiskmå i mycket stort antal: på fält nära Hannas säkert minst 500, enbart ad, och utan inblandning av skrattmå. Och kort därefter vid Bollerup på våt gräsmark rätt stor och en väldig mängd, säkert 900 - 1000 ex. Någon enda icke utfärgad, f ö bara ad. På ett par andra platser på hemvägen i smärre flockar.

gråtrut: säkert 100-200 vid Kåseberga, och mångenstädes vid ostkusten allmän som vanligt.

havstrut: 1 ad vid Kåseberga.

måsar, allmänt: på många lokaler både i inlandet och nära ostkusten stod måsar på fälten, ibland i flockar på 50, ibland kunde det vara 300 - 500 ex eller ännu fler tätt samlade. Avstånd och dålig sikt gjorde bestämning m l m vanskelig. - Även över Krageholmssjön m fl platser sågs måsar på håll i diset, både skratt- och fiskmå och gråtrut, men dagen lämpade sig inte till att göra noggranna räkningar.

ringduva: flerstädes sedd i ringa antal. Parningsflykt sedd upprepade ggr. På e m och kvällen ett par flockar på 15-30 ex sedda flygande.

större hackspett: 1 ex flög österut rakt över Krageholmssjön.

sånglärka ofta sedd.

ängspioplärka: vid Kåseberga flera ex sedda och hörda, de lyfte delvis från gräsmarken vid Ales stenar etc. Inte nere vid strandbrädden

kråka } i stort sett avgjort allmänna hela vägen. Ej noga noterade.
råka } Men jag observerade att råkan var synnerligen allmän i östra
kaja } Skåne, många kolonier sedda. Se även under fasan. -
skata många ggr sedd.

korp 1 ex gjorde flygspel över dungen mellan Ilstorps by och Ilstorpsgården.

stare: medelstora eller rätt stora flockar sedda flerstädes, även småsällskap, enstaka fåglar etc. - På hemvägen kl 1900, när vi passerade genom Silvåkra allé, sågs formliga jätteflockar slingra i luften över Krankejöns SO hörn, nog c 3000 sedda när vi passerade utan att stanna.

nötväcka ropade flitigt vid Krageholmssjöns S sida

trädkrypare hörd darsammastädes

gulsparv: flock c 15-18 ex lyfte vid vägkanten nära Smedstorp

OBS att inga trastar sågs.

Tillägg: (a) betr. vråkskissen föreg. sida: stjärtens vita teckning my. tydlig men ej helt skarpt avgränsad. Stjärtfärg f ö brun, täml. blek, knappast rödbrunt anflog.

(b) 1 sädesärta hanne ad satt på grannens hus och lockade idag på morgonen. Med säkerhet nyanländ.

SLUT

(41)

1983-04-03.

Lena och jag gick i regnväder på det s k Hardebergaspåret ut och samma väg tillbaka, start 1230, åter 1345. Vid gården där allmänna vägen korsar spåret en rastande flock ringduvor på c 65 ex. Sånglärkor, 2 + 1 vipor. En storspov hördes spela norr om spåret ~~mm~~ vid golfbanan. 1 ormvråk flög lågt förbi, vingar något ojämna i bakkanten. Måsar vid översvämmande åker, det är c 30 skratt- och 20 fiskmåsar. Övriga arter bara de vanligaste. Ingen flyttning sedd.

I trädgården 2 rödhakar samtidigt. 2 talgoxar var intresserade av holken på väggen vid aprikosträdet. Gråsparvar aktiva.

1983-04-04.

Fint och soligt vårväder, vacker cumulus-bildning, men 80-90 % av himlen är klar utom i sektorn N-O, där ~~mm~~ tätare cumulusmolnen är och ligger i horisontella bankar.

Jag gick 1455 - 1635 på Hardebergaspåret ut och tillbaka. Letade synnerligen flitigt efter flyttare och högflygare men såg bara följande:

1455-1545 en mås-krets på c 20 ex mycket högt. 1 råka högt mot Ö.
2 något osäkra kajor likaså. Därtill 1 eller 2 ensamma måsar mycket högt

1545 1 glada kretsar lågt, bara c 30 m höjd, nära korsningen med allmänna landsvägen. Den stiger fint, sakta men säkert, till c 400 m höjd, glider där först åt olika håll men sätter sedan kurs mot N

1555 4 duvor mot NO, högst sannolikt ringduvor

1602 4 ljungpipare också mot NO, senare dock svängande

1610 1 ljus ormvråk mycket högt, stiger till c 700 m höjd, glider sedan mot SV(!!)

1611-1615 under sistnämnda ormvråk upptäcker jag 2 andra ormvråkar, normalfärgade, de stiger till c 500 m höjd, sedan går det ena ex mot N; det andra förlorades ur sikte.

Dessutom sågs duvflocken ungefär som igår, likaså en del lågflygande måsar, även sittande på åkermark. De visade en viss oro, kanske flyttningsoro. Även sågs 1 + 1 sädesärlor samt hemma i trädgården 1 blåmes.

1983-04-10, söndag.

Jag ledde exkursion med Vemmenhög's Naturvårdsförening till Krageholmssjön. Därefter rast nära Ebbarps gård med utsikt bl a över del av Ellestasjön. Sedan färd till Kåseberga och vandring uppom Ales Stenar. Vidare till Sandhammaren och ungefär tre kvarts vandring vid stranden där. Sedan hemfärd via Fyledalen. Närmare uppgifter, jämte kommentarer om somliga arter, efter artlistan.

art	Krageholmssjön med omgivn.	Ebbarp	Kåse- berga	Sand- hammaren	Fyle- dalen	övrigt+ hänvisn. t.komment.
skäggdopping	högst 10	-	-	-	-	ja
häger	c 8-9 sedda	sedd	-	-	sedd	ja
grågås	c 6-8 sedda	hörd	-	-	-	ja
obest.gäss	-	-	-	-	-	ja
knölsvan	2	-	-	-	-	-
sångsvan	2	-	-	-	-	ja
gravand	-	-	2	-	1	ja
gräsand	mycket få	-	-	-	-	ja
vigg	några par	-	-	-	-	ja
knipa	1 hanne	-	-	-	-	ja
alfågel	-	-	-	1 flyg.	-	ja
ejder	-	-	sträck	sträck	-	ja
storskrak	-	-	-	3 flyg	-	ja
salskrak	minst 2	-	-	-	-	ja
fiskgjuse	sedd flera ggr	-	-	-	-	ja
glada	sedd många ggr	sedd	-	-	flera	ja
sparvhök	1 sedd	1 sedd	-	-	1 sedd	-
ormvråk	rätt många	flera	-	-	-	ja
obest.vråk	sedd	-	-	-	-	se ormmvr.
brun kärrhök	1 hona	-	-	-	-	ja
tornfalk	-	-	-	-	-	ja
fasan	flera ggr	sedd	-	-	-	ja
trana	2 flyg	c 80+4	-	-	-	ja
sothöna	mycket få	-	-	-	-	ja
vipa	enstaka sedda	-	sedd	-	sedd?	ja
skrattnås	fåtalig. flyg.	överflyg	my.få	få	många	ja
fiskmås	någon sedd	-	my.få	få	sedd	ja
silltrut	2 + 2 flyg	-	-	-	-	ja
gråtrut	spridda överflyg.	sedd	t.allm.	rätt få	-	ja
havstrut	sedd?	-	sedd	några	-	ja
ringduva	ofta sedd	sedd	sedd	sedd	sedd	ja
skogsduva	2 +2 sedda	-	-	-	-	-
turkduva	-	-	-	-	-	ja
sånglärka	sedd och hörd	likaså	likaså	-	-	ja
sädesärta	sedd, även sträck	sedd	sedd	sedd	-	ja
varfågel	-	-	-	-	-	ja
gårdsmyg	hörd sjunga	-	-	-	-	-
rödhake	sedd, även sjung	sedd	-	-	-	ja
taltrast	sjöng	-	-	-	-	-
koltrast	-	-	-	-	-	ja
talgoxe	sedd	sedd	-	-	-	ja
blåmes	sedd	-	-	-	-	-
entita	hörd sjungande	-	-	-	-	-
trädkrypare	sedd och hörd	-	-	-	-	-
nötväcka	-	hörd	-	-	-	-
gulsparv	rätt ofta sedd+hörd	s+h	-	-	sedd+hörd	ja
sävsparv	sedd och hörd	-	-	-	-	-
bofink	rätt allmän	sedd	-	sedd	sedd	ja
grönfink	rätt många sedda eller hörda	hörd	-	-	-	ja

FORTS

del 1 m 1

art	Krageholmssjön med omgivn.	Ebbarp	Kåse- berga	Sand- hammaren	Fyle- dalen	övrigt+ hänvisn. t.komment
grönsiska	2 överflyg i sällskap	-	-	-	-	
steglits	sedd + hörd	1 överflyg	-	-	1 överflyg	
stenknäck	minst 1 överflyg	-	-	-	1 överflyg	
gråsparv	-	-	-	-	-	ja
pilfink	-	-	-	-	-	ja
stare	ofta sedd	flera ex	sedd	sedd	-	ja
skata	-	-	sedd	-	-	ja
kaja	sedd	sedd	sedd	-	sedd	ja
råka	-	-	sedd	-	-	ja
svartkråka	-	-	-	2 ex	-	ja
kråka	sedd	sedd	sedd	sedd	sedd	ja

Det var överenskommet sedan ett par veckor att Lena och jag skulle få skjuts med Carin Ehrenberg, som denna weekend vistades i Lund för att besöka sin faster. Ett par tre dagar före söndagen fick Lena emellertid en ordentlig släng av influensa eller vad det nu var för en sjukdom; den yttrar sig inte genom feber men väl får man besvärlig muskelvärk och så stark trötthetskänsla att man knappt kan hålla sig upprätt. Därför måste Lena med stort beklagande säga nej till turen. Men jag hade lovat Vemmenhögssföreningen min medverkan för längesedan. Och Carin kom enligt planen klockan 7 på morgonen. Vi for i utmärkt fint väder ner till Skurup via Bökeberg - E 14. På nervägen letade jag förgäves efter sädgäss, såg inte en enda, däremot gick c 8 grågäss på fuktigt fält rätt nära Börringe. Och strax därefter såg jag en varfågel lyfta från buske och fälla på telefontråd nära vägen. Sent datum.

Vi kom till Torget i Skurup 0755. Mycket folk hade samlats där, säkert c 75-80 personer, och antalet bilar var-nog c 25. Korta och vänliga hälsningar. Precis kl 0800 fick jag av en händelse syn på en fågelflock på långt håll och stor rätt höjd i V eller VNV. Det var inte svårt att spå vad det gällde, och kikaren bekräftade det: en flock ejder på c 50 ex. Alla fick se den, och jag redogjorde för ejdrarnas vårsträck runt Skåne och över Skånes inland. Jättefint väder, sol, klart, svag vind, lätt dis på stora avstånd men inte besvärande. Vi startade snart och for via E 14 - Skårby till Krageholms-sjöns S sida, där ytterligare c 30-40 personer mötte upp. Jag skattade totalantalet deltagare till c 125 personer, och en pojke sade mig senare att han räknat 120. Jag hade haft telefonsamtal med godsforvaltningen och fått tillstånd att färdas (för alla deltagare) på godsets enskilda vägar och att parkera på P-platsen norr om Jägarhuset. Dit for vi också. Samtliga kom dit. P-platsen räckte inte till, vi måste ställa oss i vägkanten också, men vägen är enskild och allt gick bra. Efter välkomsthälsningar berättade jag hur jag ville lägga upp turen. Det var klart i förväg att deltagarna önskade sluta senast c kl 13, därför otänkbart att gå runt sjön. Vi gick norrut på vägen V om sjön, gick ner till sjön på en fri plats, fortsatte norrut, vek in i skogen vid det enda huset och nådde sjön på den enda plats där stranden är brant och man har fin sikt över sjön, det är tvärs för ön Lybeck. Här lång matrast. Sedan vandring tillbaka ungefär samma väg, alla vandringar i långsam takt så att jag kunde ägna någon stund åt varje del av skaran. Att hela tiden gå inom bekvämt hörhåll för 125 personer på en skogsväg och samtidigt peka ut fåglar för alla, det är ju omöjligt. Men planen gick fint i lås, stämningen var mycket god, och när vi kl 1230 återsamlats till bilarna, fick jag ett synnerligen vänligt tack och två böcker i present: dels "Svedala genom tiderna", dels "Skurup och Hassle-Bösarp", mycket fina!

1983-04-10 forts.

Och så for alla deltagarna iväg, söderut ner till allmänna vägen. Men Carin och jag for norrut genom skogen till skogsbrynet nära Ebb-
arps gård där man har fin sikt över markerna norrut. Här åt vi med-
förd matsäck, höll noggrann utkik på himlen, där cumulusmolnen blev
allt större, dock utan att bilda ett sammanhängande täcke. Omkring
1350 hördes tranor, och vi fick fina $\varnothing$ obsar av en flock eller, om
man så vill, av flera m 1 m tätt sammanhållande flockar som kom in
från S, kretsade, ropade, upplöstes, omfördelades och fortsatte mot N.
Se nedan. Därefter diverse andra obsar. Kl 1425 kom 4 tranor över,
i rak flykt, de hördes innan de upptäcktes. Strax därpå startade vi,
for ner öster om sjön, beskådade Kragehölms slott, dock bara från
allmänna vägen, och for sedan via Sövestad - Högestad - Köpingebro -
Nybrostrand - Kabusa - Hammar till Kåseberga, där vi vistades ~~xxx~~
c 1520-1635. Mycket fint vid Ales stenar, och mycket bra ejdersträck,
därutöver föga märkliga obsar. Intet sträck kom in söderifrån.

Vi fortsatte genast vägen till Sandhammaren, ställde bilen på P-
platsen vid fyren och gick någon kilometer längs stranden och åter.
Fortfarande bra ejdersträck, och jätteroliga obsar av svartkråkor,
se nedan, därutöver föga fågel; både änder och måsar påfallande indi-
vidfattiga och artfattiga också, och inte en enda vadare observerades,
vilket förefaller anmärkningsvärt.

Start från Sandhammaren c 1805, vi for tillbaka samma väg ~~xxx~~
förbi Kåseberga till Kabusa, därefter via Stora Köpinge kyrka -
Svenstorp - Fårarp - Fyledalen förbi Lyckås (tvi!) - Fylan - Ållskog -
länsväg 13 - Ilstorp - Björka - Övedskloster - Harlösa - S Sandby -
ankomst Lund, Tenorgränden 8, $\frac{1}{2}$ klockan 2000. Vi hade förvarnat per
telefon om sannolik ankomsttid. Lena tog emot med utmärkt måltid,
och aptiten var det inget fel på efter denna långa och innehållsrika
dag.

Det fina vädret stod sig $\frac{1}{2}$ hela dagen; framåt sena eftermiddagen
drog det visserligen upp ett molntäcke från SV, som förebådade för-
sämring i väderleken, men detta gick mycket långsamt, och när vi
lämnade Fyledalen blev det kvällssol ett slag.

Kommentarer om fågellivet m m.

OBS att jag inte hann göra anteckningar i fält. Renskriften härövan
och härnedan skedde direkt på måndagen 11 april. Det är nästan säkert
att en del obsar av vanliga fåglar $\square$ förblivit onoterade, även vid
Krageholmssjön och Ebbarp. Och någon fullständighet ifråga om obsar
av sådana arter blir det helt ~~fullständigt~~ enkelt inte, om man inte gör löpan-
de anteckningar. Obsar av diverse vanliga arter under färden har
därför utelämnats, främst ~~xxx~~ eftersom jag inte själv kan ange alla
lokaler. Däremot är artlistan alldeles fullständig.

En del arter, om vilka kommentarer utlovats, behandlas härnedan
gemensamt.

Krageholmssjön, som är en så fin sjö på många sätt, hyste förvä-
nande ringa antal individer av många arter. Skäggdopping knappast över
5 par sedda $\square$, om ens så många; därtill strö-ex. Gräsand bara c 2 par,
vigg c 2 par + flock 4 ex, knipa 1 hane ad och troligen därtill ett
par på långt håll. Salskrak hane och hona precis intill Lybecks
skogklädda strand, möjligen ännu ett par på håll. Sångsvan-uppgiften
tror jag på: 2 svanar stod på motsatta stranden, och Paul Axelsson,
som känner sjön my. väl, sade med bestämdhet att det var sångsvan.
Sothöna sedd och hörd, men mycket få, kanske 6-7 ex sedda. Även måsar-
na var avgjort individfattiga. Men fint var att se silltrutar ad:
först 2 ad i sällskap mot ~~xxxxxxxx~~ väster över sjön, över Lybeck.
Någon person utnämnde dem till havstrut, jag protesterade inte efter-
som de strax försvann, men kort därefter kom ytterl. 2 silltrutar ad
på precis samma sätt, och då sade jag ifrån och visade med teckningar
hur vingarna ser ut hos havstrut resp. silltrut.

Trevligt var att se en flock på c 12 sädesärlor komma rakt över
sjön, lågt, så att de flög framför träden på Lybeck, och med nordlig
kurs. Dessutom, och det vill jag $\frac{1}{2}$ särskilt framhålla, såg jag uppre-

1983-04-10 forts.

pade ggr flockar av småfågel sträcka över ungefär mot N; flockarna var små och glesa, c 8-20 ex/flock, somliga gick rätt lågt över skogen, men flera gick mycket högt och anträffades av en slump när jag letade högkretsande rovfågel. Nästan säkert finkar, rimligast bofink, men omöjliga att ~~bestämma~~ bestämma kritiskt.

Rovfågel Krageholmsområdet: flitig rundspaning. Ormvråk ofta på bra håll, ofta parvis, ibland parningsflykt, men ~~på~~ mest bara kretsande, ofta måttliga höjder. En rätt ljus fågel, många normalfärgade. Mot slutet av exk. fann en dam ~~några~~ några vråkar kretsande på oerhörd höjd, det var minst 2+2+4 ex, och de 4 låg i undre gränsen av cumulusmolnen, försvann ibland in i dem eller blev "disiga" några ögonblick. Jag tror allt var ormvråk, men kritisk bestämning bara möjlig på 2 av dessa. Glada ofta sedd. F ö se listan. Fin brun kärrhök-hona, my. fint med gjusar, men omöjligt att veta om vi såg 1 eller 2 eller 3 olika ex.

Bofinkhannar sågs ideligen, sjöng flitigt, var tydligen redan fördelade på revir i skogen, atm. såg det ut så.

Kåseberga: först glesa och avgjort små ejderflockar, men sedan kom stora flockar, en gång c 155 ex i nästan sammanhängande band. C en timmes effektiv obs-tid, då passerade många hundra men inte över 1000. I sjön ~~måh~~ några få (6) mörka ejdrar och ett par gravand, hannen mycket större än honan, sågs på långt håll. Annars föga.

Sandhammaren: fint ejdersträck, vissa flockar höjd 5-15 m, gick delvis långt ute. Mot slutet kom flera flockar rätt nära stranden och på c 100-200 m höjd, ~~flockstorlek~~ flockstorlek c 50 - 120 ex/flock. Storskrakarna: 2 hannar i praktdräkt, 1 hona, de flög mot ~~NO-NNO~~ NO-NNO i fint ljus ungefär parallellt med stranden. OBS ingen småskrake sedd, och bara en enda alfågel. Även måsar mycket få, det var skratt och fisk och några gråtrutar och minst 3-4 icke utfärgade havstrutar. För svartkråkorna se nedan.

Fyledalen: stopp på "havsörnplatsen" strax NV Lyckås. Flera glador hängde över slutningen NV om Ramsåsa, här även kråkfågel. Rätt mycket skrattmåss flög söderut.

Kommentarer i övrigt, dels allmänt, dels om några enskilda arter.

Häger sedd även Assmåsa, fällande vid kolonien, och på någon plats därtill. Obest gäss sågs i ringa antal på fuktmarkerna N om vägen Kåseberga-Kabusa. Bara 15-20 ex. OBS ingen säker sädgås! Glada sedd på flera ställen utöver de nämnda, bl a 1 nära Kabusa. Gräsand sedd i något enstaka ex t ex nära Fårarp. Ormvråk också sedd på andra platser, men ej noga noterat. Dagens enda utprägl. börningevråk, mycket vit både på stjärt och översida, satt på ~~stolpe~~ stolpe rätt nära nedfarten till Sandhammarens fyr. Dagens andra bruna kärrhök sågs vid Revingeby på kvällen. Enda tornfalken flög söderut vid Ilstorpsgården, flög rakt på en kråka sittande i grantopp, kråkan lyfte, falken försvann bakom träden. Fasan intressant idag, minst 3 ex uppskr på exkursionen, och både på utresan och hemresan sågs tuppar på flera ställen, säkert 8-10 inalles lokaler, och ibland med 2-3- honor i sällskap, t ex vid ~~Revingeby~~ Revingeby. Trana: par flög över Krageholmssjön. Därefter fina flocken på c 80 vid Ebbarp, oftast uppdelad i flera avdelningar, och mycket tydligt sågs att fåglarna delvis höll ihop i par, säkert sågs 10-12 sådana par där fåglarna flög precis intill varandra. Sedan bara 4, och vid sydkusten och senare inte en trana.

Sothöna i ringa antal sedd andra platser, t ex Björkaåns utlopp. Turkduva bara sedd i Skurup på morgonen, 1 ex. Rödhake flerstädes även från bilen etc. Gulspurv: oväntat många sedda och hörda, trots att jag väl vet att den ökat mycket efter sitt utpräglade minimum. Gråspurv, pilfink, stare, svartfågel och skata sedda på ~~flera~~ flera eller många platser. Stare både enstaka och parvis och i flockar; svartfågel mångenstädes allmän. Svartkråka se nästa sida!

Svartkråkorna vid Sandhammaren: eftersom jag ett par gånger tidigare sett svartkråkor i sydöstra Skåne - alltså åtminstone relativt mycket oftare än längre åt väster i landskapet - beskådade jag noga alla kråkor idag. Vid Krageholm - Kåseberga bara normalfärgade, men vid Sandhammaren hände saker. Vi hade bara gått några minuter på sandstranden nordostvärt från P-platsen vid fyren, då jag såg flera kråkor på sanden, det var 5 grå och 2 svarta. De plockade nära varandra på öppna sanden c 15-20 meter från vattenbrynet; de tog något vitt ämne i näbben, troligen mat kvarlämnad av människor. Jag granskade dem ytterst noggrant, såg näbbformen fint, likaså kroppsformen, benen, beteendet, även vingformen och vingrörelserna eftersom alla kråkorna flög korta bitar. Småningom flög en svart och någon grå längre bort, men de övriga stannade kvar länge, flög ner till själva vattenlinjen, fällde även ett slag på helt små flata sandytor ett par tre meter ut i vattnet. Utmärkta och långvariga studier. Slutligen flög den kvarvarande svarta kråkan i sällskap med en grå alldeles förbi, de flög mot oss och passerade mot SV, jag såg vingform och vingrörelser alldeles utmärkt. Kort därefter kom den svarta förbi åt motsatt håll, alltså mot NO igen, därvid var den synlig alldeles fritt en flygsträcka på c 100 m. Jag såg upprepade ggr att näbbarna på den svarta och de grå hade precis samma form, och naturligtvis såg jag även att näbb-baserna var helmörka. Denna sista karaktär må vara all right i och för sig, men helt nyligen har jag i Lund sett ~~råkor~~ råkor, förmodligen fjolårsfåglar, som varit helmörka vid näbbasen; dessa exemplar har setts i sällskap med många "normala" råkor med vitaktig färg vid näbbroten. Och detta har setts på 4-10 meters avstånd vid Östra Torn, där jag bor och där råkor ses flygande och plockande på fälten ideligen. Därför tillmäter jag obsarna av näbbens form särskild betydelse, liksom också vingarnas form och rörelsemönster, är som mycket tydligt ~~och som tydligt~~ olika hos de båda arterna - rätt svårt att uttrycka i ord, men råkan har mera spetsade vingar, tycker jag, och avgjort mera "svävande" vingslag, eller kanske "släpande" vingslag.

Idag alla karaktärer sedda utmärkt, dock med undantag av metallglansen, som skall vara tydligt violett hos råka men blå eller mattblå hos svartkråka. Detta kunde inte ses, eftersom det var molnigt väder.

Därtill ett tillägg: en stjärtmes hördes först, och flög strax därefter fritt förbi, när vi stannat vid obs-platsen nära Lyckås ("havsörnsplatsen").

SLUT PÅ EN FIN DAG

(47)

1983-04-14, torsdag.

Buss från Lund 1140, ankomst Revingehed 1210. Från bussen sågs 1 turkduva i S Sandby, 2 strandskator och ett par kråkor på ett fuktigt, troligen nyharvat fält nära Skatteberga, samt 1 glada och 1 gammal, relativt blekt brun blåhökhona över betesmarken V om Revingeby.

Jag vandrade som vanligt ner till stugan/tornet längs den nedlagda järnvägen. Därvid hördes hämpling, dock bara en gång, vidare sågs och hördes ett fåtal sånglärkor, råka sågs, bofink sjöng och lockade, skata sågs, och tofsmes hördes ("kiriritt kiriritt") från tallskogen nära Kvinnevad. Även talgoxe s h. Ur sumpskogen lyfte c 12 bofinkar från marken men lämnade inte skogen; de 4 ex jag såg bra var alla honor. Mindre hackspett ropar, storspov spelar, entita sjunger, och vid Saltkråkan hörs en överflygande gråsiska. Kricka h, grågås h från sjön. Glada s. 1 sparvhök kommer lågt, stiger, glider mot N. Nästan samtidigt finner jag en mycket högt kretsande sparvhök; den tappades, när jag strax efteråt fann en kretsande ormvråk, normalfärgad, som också steg starkt. Ny flock bofink, c 10-15 ex, av 5 välsedda var 1 hanne 4 honor. Därtill hördes bofink sjunga på annat håll.

Vid Saltkråkan rödhake sj, 1 vipa överflyg., sothöns h från sjön; jag går ner till sjöstranden, ser 1 glada + 1 ormvråk kretsas tillsammans över N stranden. - Nära stugan/tornet ny finkflock på c 25 ex, var av jag såg 5 bofink-hannar, 7 bofinkhonor och 5 bergfinkar tydligt. Sångsvan h, kricka h. Ankomst stugan/tornet 1300. På vägen, närmare bestämt på järnvägen, fann jag ett trasigt rovfågelägg, det medtogs.

Jag kortvarigt in i stugan. En sädesärta hanne slog ideligen emot rutan som vetter mot tornet (se nedan).

1320-1355 i tornet; vädret som varit soligt och fint blir nu nästan helt molntäckt, det blåser upp avsevärt från V eller NV, blir kyligt och ogemytligt men alldeles torrt, och god sikt. Jag obsar noga från tornet, får där snart sällskap med 3 unga män som kunde fågel bra. En i gänget (minst!) kunde fågellokaler Oset vid Örebro bra, en annan föreföll väl hemma på Tåkern.

Krankesjön: fågelliv magert! På NK ett par sångsvan, ett par grågås, ett par skäggdopping; c 22 sothöns rätt väl samlade, kanske var de 25-27 ex. Vidare c 12-14 krickor, glest liggande; högst 5-6 gräsänder och 1 vigg hona. 2 skratmåsar ad låg ett slag på vattnet, en tredje överflygande; och en ungtrut kretsade ett slag rätt högt uppe.

I "tarmen" sågs en ensam svan, låg delvis dold, kanske ej utfärgad, art oklar. Över vassen därnere 2 bruna kärrhökar, 1 grann hanne och 1 hona; honan flög med vasstrå. I "tarmen" vidare minst 4 grågäss, 2 par gräsand, 2 par skedand och ett par skäggdopping. I det åtminstone skenbart långsmala vatten som förbinder "tarmen" med öppna sjön sågs ytterligare några få gräsänder. 1 + 1 kråkor över vassen.

Över vassen norr om tornet ännu ett par brun kärrhök, de gick upprepade ggr ner på en viss plats i vassen nära en relativt stor torrbuske (där arten [samma plats] atm. ibland häckat tidigare år). Detta kärrhökpär sågs ofta samtidigt med det förstnämnda. Hannarna var my. väl utfärgade och mycket lika varandra, honorna var lätt skiljbara eftersom de var olika ljusa på huvudet.

Vid de s k yttre ruggarna, alltså ute på sjön, upptäcktes en flock på c 80-85 bläsänder, varav säkerligen 25-30 hannar ad, grant utfärgade. Uppe och flög en sväng en gång; kanske kom också några nya ex till. Ett par knipa låg för sig själv på klärvattnet. Ungdomarna sade sig också se ett par brunand, säkerligen rätt, men jag fann dem aldrig.

Långt bort, strax utanför vassen längs S stranden, låg en flock på 13 storskrakar varav flera granna hannar. Mycket långt bort i andra änden av sjön fann jag 5 + 3 obestämbara änder, men inte fler. Över Silvåkraskogen 2 glador kretsande tillsammans, och över Ivans backe 3 normalfärgade ormvråkar samtidigt, delvis rätt nära och lågt. En liten sparvhök hanne adad, ovanligt starkt blå på oversidan och med livlig rostfärg på bröstet, kom plötsligt och mycket snabbt "smygande" över vassen precis lågt över vipporna, fällde i ~~en~~ buske vid kanalmynningen, fortsatte snart. Sädesärta vid stugan.

Ej en häger, ej en stare, ej en sävsparv, ingen fågelsång, intet sträck!

FORTS

1983-04-14 forts.

En taltrast flög förbi tornet mot N. Ytterligare något grågåspar sågs flyga. Sångsvanparet och ett grågåspar låg nära varandra, de tycktes ogilla varandras närvaro. Ensam vipa överflygande. En tredje brun kärrhökhona med mycket ljust huvud kom från N, blev bortjagad av honan i norra ~~par~~ paret.

Krankesjöns vattenstånd mycket högt.

Pojkarna berättade att de just kom från Vombsjön. Åkrarna V om sjön fortfarande rätt mycket översvämmade, "men vattnet hade tidigare stått ännu högre", sade de. Där hade vistats mycket ljungpipare, ett par rödspovar, några brushanar och mycket rödbena; även hade de bl a sett några stjärtandpar.

Kl 1400-1430 satt jag inomhus i stugan, på verandan, och fikade och trivdes gott. Sädesärlan slåss ideligen med samma fönsterruta som ovan sagts, d v s rutan (största rutan) i det fönster i stora rummet, som vetter mot NO ~~rum~~ (=mot tornet). Ibland blir det ett betydande oväsen: ärlan stöter verkligen med näbbspetsen mot rutan, mycket hårt, ibland fladdrar den därvid mot rutan, ibland står den på fönsterbrädet. Hela rutan är smutsig på utsidan, vita märken som tydligen uppkommit när fjäderdräkten legat mot glaset. På övre hälften av denna ruta finns c 75-90 runda blodfläckar, diameter $\frac{1}{2}$ - 2 mm, allra oftast c 1 mm. Ärlan håller på och slåss (mot sin spegelbild??) formligen oavbrutet, ända tills jag hastigt går fram till fönstret inifrån, då blir ärlan skrämmd och flyger till uthustaket 10 m bort, ~~men~~ fortsätter sedan norrut utom synhåll och kommer inte tillbaka så länge jag är kvar.

Jag startar 1455, går via f d sandtaget och stora heden till dess östra kant, med sikt över Vombs ängar. Härute, täml. långt ut, står några få sädgäss och c 40 blåsgäss. En rätt liten sektor var dold av träd, men många gäss kan inte ha stått dolda. 1 fjällvråk kommer, faller i träd i kanten, skräms strax upp av 1 ormvråk, normalfärgad; samtidigt stryker 1 glada lågt över lövdungen i närheten. På ängarna en del vattensamlingar, där dock ej my. fågel. Jag ser 2 strandskator och 2 + 2 + 6 gravänder, några få gräsänder. Sånglärkor ses, sjunger också, men ingen annan sång hörs. Kråker och kajor ses.

Vind nu NV, himmel delvis blå, men i SV blir himlen slöjig över cumulusmolnen. Gråsiska hörs på närhåll, flyger över, säkerligen dock bara 1 ex, liksom förra gången.

Ett tu tre kommer ännu 1 fjällvråk, kör bort den som ^(nu) sitter i en buske, båda stiger nära varandra, men separerar, flyger åt m l m motsatta håll. En enda storspov ses på ängarna.

Jag går snett upp mot järnvägsbanken och fortsätter mot vanliga busshållplatsen vid Kvinnevad, ankomst dit 1615. På vägen ses en liten flock på c 20 starar, även litet kråkfågel. Vinden nu betydligt svagare, himlen klarnar avsevärt, blir nästan molnfri i sektorn N - Ö, det ser ut som om det uppdragande molnsystemet försvinner eller sjunker undan ~~och~~ eller upplöses. Bussen kommer 1625, jag far tillbaka till Lund i klart solsken. Stiger av vid Thulehem 1650, går hem till Tenorgränden, ser 1 tornfalk komma överflygande på närhåll.

~~SLUT~~

*Tillägg: en ensam fiskmår ad ocker
överflygande vid Vombs ängar.*

SLUT

1983-04-15 och } en tornfalk vid motorvägen mellan Östra Torn och
1983-04-18 } Draco-fabrikerna. Falken ryttlade ofta precis över
motorvägen eller dess slänt, 10-30 m höjd, med
mycket livlig biltrafik alldeles under sig.

1983-04-19, tisdag.

kl 0900 kom Berith Cavallin och hämtade mig. Vi hade överens-
kommit att jag skulle skänka Skånes Naturvårdsförbund mina svart-vita
negativ från Skåne. I själva verket beslöts detta för några månader
sedan, och Berith var hemma hos oss på Tenorgränd och fick en första
laddning; tyvärr glömde jag att räkna antalet negativ, men ett par
tre hundra måste det varit. Efter diverse uppskov var det nu alltså
dags för att klara av återstoden. Jag hade gått igenom negativen
noga och sorterat upp dem.

Vi for ut till Beriths bostad i Vombs by. Fint väder; på utvägen
1 ormvråk (ungefär normalfärgad) vid Silvåkra by och 1 fjällvråk
på Vombs ängar. Inga gäss, däremot 1 glada på håll.

Vi gick igenom samlingen. Jag ställde inga villkor men yttrade
förhoppningen att jag utan kostnad skulle få använda bilderna om
det gällde publicering av egna uppsatser, eller andras, för den
delen. Detta skall säkert inte möta några hinder.

Antalet negativ idag var summa 428 varav 12 stycken i formatet
4 x 6,5 cm (mycket gamla, c 1929-31 i huvudsak), vidare 92 i forma-
tet 6 x 9 cm (allra mest från åren 1934-38), samt 324 stycken i
formatet 6 x 6 cm (från 1938 och framåt, men få efter 1975).

Efter ett par timmars jobb gick vi runt Bysjön. Här hade avver-
kats hårt i strandskogen, men biotopen var likväl mycket trevlig.
Sjön brukar vara fågelfattig, enligt min erfarenhet, och det var
den väl idag också:

skäggdopping 1 + 1, knölsvan 1 ad som enligt Berith legat där länge
utan att få någon partner; vidare minst 2 gräsandpar, ett par knipa,
en salskrak-hona, minst c 16 viggas, delvis i par, delvis i små-
sällskap. Därutöver några få sothöns. I strandskogen några bofinkar,
järnsparv, talgoxe, blåmes etc. Ett mycket trevligt kärr alldeles
invid sjön hyste en rikedom på grodrom, och flera grodor sågs och
hördes. Det var åkergröda, men leken var nästan över. För några få
dagar sedan hade den varit i maximum, och massorna av rom i ytan
bar syn för sägen.

Efter fortsatt arbete tog vi matsäck med oss och gick ut i Vombs
Fure och satte oss med utsikt över sjön. Fint och soligt, men frisk
och ökande vind. I skogen gårdsmyg m m, och stackmyrorna bildade
tjocka massor på sina stackar. På ~~ett~~ två stackar som hade
planats ut (i ett fall nästan säkert genom mänsklig verksamhet, snö-
röjning eller dylikt; i det andra fallet hade stacken inte misshand-
lats av folk utan snarare fallit samman av ålder(?)) stod myrorna i
stora täta massor, diameter 10-15 cm, på stacken och dessutom i lika
täta men mindre fläckar, kanske 20-30 stycken, på ett avstånd från
~~stackens~~ stackens centrum på upp till 100 - 150 cm. Det såg mycket
egendomligt ut. På de icke plana stackarna stod myrorna i en oregel-
bunden men mycket kompakt "kaka" på c 25-35 cm i diameter.

Omkring 1430 start mot Lund. Vi for via Vombs ängar - Silvåkra -
Revingeby - småvägarna via Sandby mosse. Såg ånyo en glada samt
ett stycke V om Krankesjön en alldeles ovanligt grann fjällvråk,
relativt smäcker och med påfallande konvexa vingfrankanter, därtill
~~ett~~ var vingarnas ovansida egendomligt ljusstecknad så att fågeln på
håll såg ut som en gammal brun kärrhökhanne. Men vi körde fram till
den; den kretsade ett slag men ställde sig sedan med praktiskt taget
orörliga vingar mot vinden. En synnerligen grann fågel, och mycket
sällsynt teckning. - Närmare S Sandby kom en kortstjärtad svala för-
bi mycket snabbt i vinden, försvann strax, vi såg båda att det inte
var ladusvala, men längre kunde vi inte komma, tyvärr, ty det var
ju ett särdeles tidigt datum. - Jag avlämnades hemma kl 1525; det
var en mycket trivsamt dag.

1983-04-23, lördag.

Enligt en överenskommelse som slöts för ett par tre månader sedan deltog jag i en rundtur med Societas Aquatica Lundensis. Se närmare nedan. Start från Ekologihuset c 0840, återkomst till min bostad c 1630. Fågelutbyte:

art	Krankesjön	Simontorp	Vombsjön: SÖ hörnet	övriga platser
skäggdopping	c 8-10	-	hörd	-
häger	-	-	-	2 flyg. Öveds fiskod
grågås	minst 10-12	-	-	-
sångsvan	1 ad	-	-	-
obest. svan	-	-	-	se kommentar
gravand	par flyg.	-	-	flera, se kommentar
gräsand	my. få, c 8	-	ett par i sjön	-
kricka	c 20 sedda	-	-	-
bläsand	c 12 i flock	-	-	-
skedand	(sedd)	-	-	se kommentar
vigg	c 15 sedda	-	-	-
brunand	5 "	-	-	-
knipa	-	-	-	1 hona Övedskl.
glada	-	3 samtidigt	-	se kommentar
sparvhök	1 snabbt förbi	-	1 nära	-
ormvråk	sedd	1 sedd	-	enstaka sedda
tornfalk	1 flygande	-	-	-
fasan	-	-	-	hörd Öved, 2 ♂♂ Revingeby
sothöna	bara 4 sedda!	-	-	-
vipa	ngn överflyg.	-	-	fåtalig, se komm
drillsnäppa	-	-	hörd!	-
skrattnäs	c 10 på vattnet	-	-	sedd, få, ej noga not
fiskmås	-	-	-	fåtaligt sedd
ringduva	sedd	sedd	sedd	sedd flerstädes
spillkråka	-	-	sedd och hörd	hörd Öved
större hackspett	-	-	hörd	-
mindre hacksp	hörd	-	-	-
sånglärka	hörd	-	-	sedd och hörd t.ofta
trädlärka	-	-	sjöng här!	se kommentar
ängspiplärka	-	-	-	flera Öveds fiskodf.
trädpiplärka	-	-	sjöng här!	-
sädesärla	ofta sedd	sedd+hörd	-	s+h många platser
järnsparv	sjöng	-	-	hörd någom plats
lövsångare	1 sjöng	-	-	-
svartvit flugsnapp	-	-	1 hanne på telefontråd	-
rödhake	-	-	-	sjöng Öved
taltrast	trol. sedd	-	-	1 sjöng fint Öved
koltrast	-	-	-	sedd ett par platser
snöskata	-	-	2 överflygande	-
nötväcka	-	-	-	ropade högljutt Öved
gulsparv	trol. hörd	2 i trädtopp	-	hörd ett par ggr
sävsparv	bara 1 sjöng	-	-	-
bofink	sedd	sedd + hörd	sedd	enst.ex. s + sj
grönsiska	sedd och hörd	-	-	-
pilfink	-	-	-	sedd enstaka ex
stare	sedd, få	sedd	-	s ofta, även småflr
nötskrika	-	-	-	1 Silvåkraskogen
skata	sedd	sedd	-	sedd flerstädes
kaja	sedd	flockar	sedd	sedd my. ofta
råka	-	-	-	sedd ofta
kråka	sedd, få	sedd	sedd	sedd ofta
Brun kårhök	♂ g.	-	-	-

FORTS

se även tilläpp

Jag hade lovat att tala för deltagarna vid Krankesjön om sjöns fågelliv med särskild hänsyn till de drastiska förändringar, alldeles övervägande av negativ art, som skedde särskilt åren 1974-76. Även andra aspekter skulle beröras, t ex de icke-häckande arternas uppträdande, skrattnåsararnas försvinnande m m. På andra ställen skulle andra personer tala eller demonstrera saker av limnologiskt intresse.

Antalet deltagare var ovanligt stort, c 45 personer. Ledare var Gunnar Andersson på Limnologen, bror till Åke Andersson, som arbetar hos Ahlén i Uppsala. ~~Bror~~ Gunnar var med mig i Pitedalen 1963, och Åke var bland annat med mig i Ostafrika c 1972. - Bland övriga deltagare i dagens exkursion kände jag nästan bara professor Sven Björk och herr Lars Säwedal, som numera disputerat på chironomidsystematik.

Vi for Lund - S Sandby - Silvåkra by - fågeltornet. Här, dock inte uppe i tornet utan på marken, gav jag min redogörelse. Det var torrt men grått väder, disigt. Tillsammans med c 12-14 av deltagarna var jag uppe i tornet. Fågelliv se listan. Brun kärrhök hanne ad och hona skall tilläggas! Sjöns fågelliv var mycket fattigt, som synes, och fågelaktiviteten föreföll låg. Det var omöjligt att granska fåglar i andra änden på sjön, men jag såg ingenting där, ej ens några obestämda ex. Vi gick en kort sväng här, Gunnar A demonstrerade småfisk (braxen m m) som av okända skäl går upp i stora mängder i tillflödena - i det här fallet alltså i kanalen från Silvåkrakärret - och där med förkärlek ställer sig på mörka ställen, i kulvertar, under broar etc.

Vi fortsatte via Vombs ängar - Vombs by - ner till länsväg 12 till Hasslemölla, vek där ner ~~mot Hasslemölla~~ förbi Östarpsvägen och vidare till Simontorp, ankomst dit 1105. Där demonstrerades odlingarna både av signalkräfta och av jätteräka (*Macrobrachium*); ~~men~~ den som visade oss allt detta hette Karlsson och gjorde sin sak alldeles utmärkt; han var sannerligen kunnig både på ekologi och genetik och på ekonomiska frågor och, ej minst, på skötseln av dessa djur. En mönsteranläggning! Men så finansieras den ju också av familjen Rausing, som har gott om pengar. Högeligen lärorikt. Här blev föga tid till fågelstudier. Men herr Karlsson sade mig att ett gladpar häckar i skogen bara 200 m från gården. Och just åt det hållet sågs kort därefter 2 glador, och strax därpå 3 glador samtidigt.

Från Simontorp for vi tillbaka via Everlöv - Kumlatofta (byn beskådades från bilarna!!) - bron över Klingavälsån - Ilstorp - Björka - Vombsjöns SO hörn vid den P-plats där Lena och jag ofta brukar stanna. Platsen kallades förr "Eskebeskan"; ordets etymologi tyvärr oklar. Här blev det lunch: kall pizza, mycket god, med lättöl. Sedan kort färd till Öveds fiskodling, som sköts av Kai Nilsson och hans son Leif. Den sistnämnde gick på Zootis för några år sedan ~~och var~~ och var mycket trevlig att tala med; ~~han~~ han hade redan då ~~en~~ särdeles starkt intresse för praktisk fiskodling och har nu tillsammans med sin far en mycket omfattande odling dels av laxfisk (regnbågsforell, laxöring från Björka-ån, samt röding från Vättern och Sommen), dels av ålyngel. Ny grundlig genomgång, med Leif N som ledare; han gjorde det bra och visade stor kunskap både om fisk och om vattenkemi, ekologi etc., och därtill om ekonomi, miljöfrågor och praktisk skötsel av sådana stora och dyrbara anläggningar. Här vistades vi ~~från~~ från c 1410 till 1515, for sedan upp till ett ~~en~~ trevligt mangelhål nära Övedsklosters slott, där Leif N talade om vård av småvatten och deras rätta nyttiggörande. Också avgjort trevligt. Men sedan blev det hemfärd, start c 1555, och c 1630 blev jag avlämnad vid min bostad efter en osedvanligt lärorik dag.

Trots optimistisk väderprognos igårkväll förblev vädret mullet hela dagen och inte så varmt som jag trott. Men regn fick vi inte, och jag tror alla deltagare var nöjda och glada. Det skall också sägas att det ofta gavs tillfälle till diskussion, och jag fick, bl a av Sven Björk, ett par intressanta inlägg som kanske ~~innehåller~~ innebär en partiell förklaring till förändringarna i Krankesjöns fågelfauna.

FORTS

Tillägg och notiser april 1983:

Den dag då jag besökte Berith Cavallin i hennes bostad i Vombs by för att överlämna mina svartvita fotonegativ (med motiv från Skåne av naturvårdsintresse): i Vombs Fure såg vi bl a även en sorgmantel (Vanessa antiopa), det var den första jag sett i år. Även flera citronfjärilar.

Dagarna före 24 april sågs och hördes hämpling vid Tenorgränd på Östra Torn. Tidigare i år har jag praktiskt taget inte alls sett eller hört hämpling.

Söndag 24 april for jag till Stockholm för att arbeta en dryg vecka på Riksmuseet, huvudsakligen med vråkar av släktet Buteo men även en del med afrikanska lärkor och babblers m m.

Se även tillägg och notiser för maj 1983, sid. 61.

1983-05-14, lördag.

Lena och jag startade 1140 från Lund för att besöka Krankesjön och göra en runda litet längre österut. Hela dagen utmärkt vackert väder, sol, väl utbildad cumulus-himmel, mycket starkt ljus; stundvis nästan molnfrött i zenit, men mestadels rikligt med medelstora cumuli. Lätt dis på större avstånd, men inte dålig sikt. Rätt svag vind omkring V(?)

Vi for direkt till tornet/stugan vid Krankesjön. Trädpiplärka sjöng vid framkomsten, men f ö intet märkligt på utvägen. Var i tornet kl 1230-1300, därefter var vi ~~in~~ inne i stugan några minuter och fann att den upprustats ordentligt med nya bäddar, bekväma stolar och soffor stort bord etc. Trädgården dock ännu ovårdad och naturligtvis vandaliserad av ungdomar.

Från Krankesjön for vi via Vombs ängar (nästan intet sett) - Vombsjöns V sida - dess N sida - dess Ö sida - Björka - Ilstorp - Sövde flygfält - Saxeröd - kvarnruinen, där vi ~~hade~~ förtärde kaffe och bröd och satt i ~~den~~ solen och hade skönt c ~~1405-1440~~ 1405-1440. Fortsatte därefter, tillbaka via Saxeröd, sedan Snogeholm - Assmåsa - Eriksdal - väg 12 - Sjöbo - Torps gård - Öved - Björka - söder om Vombsjön på ~~den~~ den s k Norra Vombsvägen genom Furet - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - ~~silvåkraskogen~~ Silvåkraskogen - Tvedöra - S Sandby - Lund, ankomst ~~dit~~ dit 1650.

Härnadan först en artlista med lokalangivelser. Därefter följer några kommentarer.

art	Krankesjön, Silv-tornet	Sövdesjön, Kvarnruinen	Silvåkra- skogen	övriga lokaler etc
skäggdopping	summa 10	-	-	-
häger	1 + 1 + 1	1 + 1	-	enstaka sedda f ö
grågås	2 kullar	-	-	se kommentarer
sångsvan	1 ad	-	-	" "
obest. svan	-	1 på håll	-	
gräsand	2 + 4 hannar	-	-	{ 6 ex lyfte, "and-vatt- net V om Vombsjön
vigg	flock 7 (5 ♂ 2 ♀)	-	-	
knipa	1 hanne ad	-	-	2 Vombsj., se komm.
fiskgjuse	-	-	-	
glada	-	trol. 3 ex	-	sedd Öved, Svansjö, Vombsjön SO etc.
ormvråk	nog minst 5	-	sedd	några sedda, se komm.
brun kärrhök	2 par	-	1 hanne	1 hanne Heljesjön
tornfalk	1 sedd av Lena	-	-	-
lärkfalk	1 par fint	-	-	se kommentar
sothöna	högst c 6	-	-	" "
vipa	1 över sjön	-	-	" "
storspov	-	hörd	-	2 på fält Vombs ^(gård) Söder
skrattnås	30-40	några krets	-	se kommentar
fiskmås	1 ej utfärg.	några krets	-	
gråtrut	4 högt	-	-	se kommentar
fisktärna	1 över NK	-	-	-
ringduva	sedd	-	-	några Vombs ängar
gök	1 sedd, annan hörd	hörd	hörd?	sedd Sjöbo Ora
spillkråka	-	-	hörd nära	-
sånglärka	sedd + hörd	sjöng på håll	-	avgjort allmän, sjöng
ladusvala	icke sedd	-	-	se kommentar
hussvala	icke sedd	-	-	4-5 ex Öved
backsvala	icke sedd	-	-	c 5 ex Sövde flygfält

FORTS

1983-05-14 forts:

art	Krankesjön, Silv-tornet	Sövdesjön, Kvarnruinen	Silvåkra- skogen	övriga lokaler etc
trädpiplärka	sjöng	sedd+hörd	-	ej med säkerhet hörd
sädesärta	vid stugan	-	-	sedd+hörd flerstädes
gulärta	-	-	-	1 hanne Svansjö
järnsparv	-	-	-	sjöng tallskog Vomb sjöns SO "härn"
sävsångare	1 sjöng	-	-	trol. bara ett ex sj
rörsångare	2-3 sj	-	-	-
trädgårdssångare	1 sj	-	-	-
svarthätta	-	-	1 sjöng	1 sjöng Vombsj. SO
ärtsångare	-	-	-	1 sjöng " "
lövsångare	sjöng	sjöng	sjöng	sjöng flerstädes
grönsångare	-	-	1 sjöng	-
buskskvätta	-	-	-	1 Vombs ängar (?)
stenskvätta	-	-	-	1 Ilstorps by
näktergal	-	-	-	sjöng Övedskloster
snöskata	-	-	-	sedd Vombsj. Ö sida
koltrast	?	?	sjöng	sedd även annorstädes
talgoxe	-	-	-	sedd Snogeholm
gulsparv	-	flera s + sj	-	hörd ytterl. ngn pla
sävspurv	sjöng	-	-	Kranke: trol bara en
bofink	-	sedd + hörd	sedd + hörd	sedd+hörd flerstädes
grönsiska	-	-	hörd överflyg	trol. 2 ex
hämpling	trol. hörd	sedd + hörd	-	hörd ytterl. 2-3 mm
stare	några ex	sedd, även småfl:r överflygande	-	platser, minst. sedd mångenstädes, men nästan inga flockar f ö
nötskrika	-	-	1 sedd	inga fler sedda
skata	-	-	-	sedd mångenstädes
kaja	-	1 + 1 flyg.	-	sedd i ringa antal
råka	-	-	-	my. ofta på slätt- bygden som vanligt
kråka	bara 1 flyg.	sedd	-	allmän på färden
korv	-	-	2 nära, jättefint	-

Kommentarer: (1) Krankesjön var fattigare än någonsin. På NK (=närmsta klarvatten) låg 1 sångsvan ad, 1 + 1 + 2 skäggdoppingar, och 1 knipa hanne ad. Småningom visade sig även 2 sot-höns, och ytterl. någon sådan lät höra sig. I yttre kan-ten, vid vassruggarna, låg först 30, sedan c 40 glesa skratmåsar, och 1 fisktärna flög över vattnet. En ensam kråka flög ut över sjön. 1 högkretsande ormvråk över sjön; och 4 gråtrutar, varav bara 1 utfärgad, flög högt mot S. I fjolårsvassen inom hörhåll från tornet sjöng 1 sävsångare (möjligen 2), 2 eller kanske 3 rörsångare samt 1 sävspurv. Brun kärrhök: ett par häckar tydl. ~~mm~~ i det täml. smala ~~mmmmmm~~ vassområdet mellan NK och "tarmen", ett annat par norrut vid torra busken i vasser. Båda paren visade sig utmärkt, hannen i norra paret kom med litet byte som överlämnades till ~~mmmm~~ honan, dock ytterst lågt i vass-nivå, tveksamt om det skedde med "kast". 1 + 1 hägrar flygande, den ena my. högt. Ytterl. 1 dylik sedd. -Utanför NK på vattnet faktiskt tomt på kilometervida sträckor; my. långt borta låg någon sot-

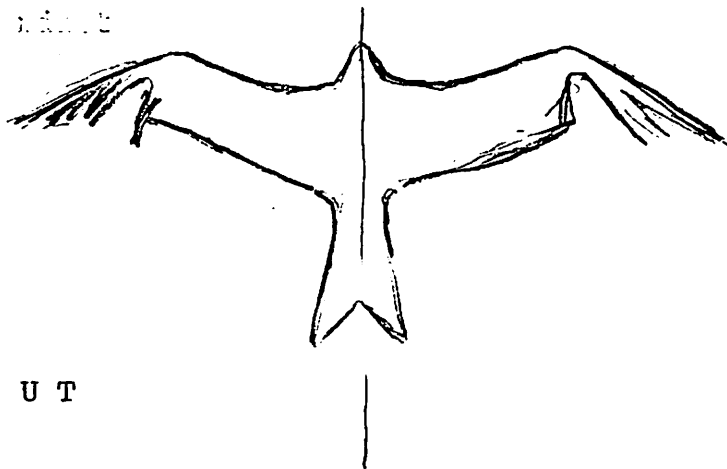
höna, och på en miniatyr-rugge av växtdelar en skäggdopping, på annan plats ytterl. 1 + 1 skäggdoppingar. Ute på klarvattnet en viggflock på 5 hannar och 2 honor. ~~2~~ 2 gräsanddrakar precis intill varandra, och senare och på längre håll 4 gräsand-drakar på samma sätt (troligen ej sedda förut). Spridda starar. - Jag spanade också noga mot V änden av sjön men såg intet. En ung man i tornet sade att han just kommit från andra tornet (Stensoffa-tornet); där var ännu fattigare fågelliv sade han.

På "tarmen" sågs först ingen fågel alls, men ett tu tre simmade 2 grågåskullar fram efter varandra och med samma kurs, det var hanne + hona + 4 ungar samt hanne + hona + 3 ungar; ungarna var ungefär jämnstora allihopa, storlek kanske som krickor eller något större. För övriga fåglar se artlistan.

Insekter: mycket Bibio flyger, även ses Pieris, smådiptera m m. - Kl 1315 avresa från stugan, vi for via ØV Vombs ängar som var frodigt gröna men nästan utan fågel (bara flyktig undersökning dock).

Över Vombs Södergård dansade en brun kärrhök-hanne mycket grant. måne häckning sker i Heljesjön, trots att den utsatts för naturvård modell Malmöhus län?

- (2) Härlig vårdag, vi for utan nämnvärda uppehåll till kvarnbacken S Sövdesjön. Trots långvarig och noggrann avspaning av himlen ~~sågs~~ sågs bara ett par tre glador och på långt håll en del kretsande mås, men ingen enda riktig högflygare; detta så mycket märkligare som himlen föreföll ovanligt gynnsam, med fina cumuli, delvis stora, och flera högkretsande segelflygplan från Sövde flygfält. Insektlivet här var rikt: humlor, diptera, nyckelpigor m fl skalbaggar, citronfjärilar flera ex, m m.
- (3) Lena for till den originella affären nära Björka; under tiden obsade jag c kl 1530-1555 vid Vombsjöns SO hörn, på den planterade sandslätten (naturvårdad alltså). Här kretsade ormvråkar högt, och på mycket stor höjd fann jag 2 fiskgjusar som, delvis på ovanligt skarpt vinklade vingar, gled söderut tills de dränktes i solljuset. Även en länge kretsande rovfågel, ej upptagen i artlistan, som högst sannolikt var en brun glada, men avståndet var tyvärr för stort och ingen säkerhet kunde nås, (fast nära var det faktiskt!). - Här också en stor krets mås på avsevärd höjd, säkert c 80-90 ex varav mest skratmåsar men även gråtrut och troligen några fiskmåsar.
- (4) ladusvalor sågs ~~även~~ även vid Snogeholm, Å Assmåsa, Björka etc, ialles 7-8 lokaler idag, alltid 1 eller ~~2~~ 2 ex per lokal bara
- (5) lärkfalkarna, det var hanne och hona, visade sig i sällskap över Krankesjöns SO hörn, utmärkt fint, tycktes ta insekter högt uppe själva insekterna osynliga, men fåglarna föreföll alldeles tydligt äta något litet byte i flykten, och detta flera ggr.
- (6) Vid Vombsjön SO även en kretsande glada som kom rätt lågt över och ruggade alldeles ovanligt starkt och närtill mycket symmetriskt, sm när som på att i ena vingen en penna hängde lös. Se skiss.
- (7) ormvråk: ialles sågs ~~minst~~ minst 12 ex idag, därav ingen extrem-ljus fågel men en tämligen ljus.

1983-05-18, onsdag.

Jag hade lovat Evert Åkesson att möta honom och en grupp naturintresserade personer från Trelleborg vid Krankesjön denna morgon c kl 0900. Även hade det sagts att Jan Friheden skulle komma med några personer från Tomelilla Folkhögskola. Alltså for jag från Lund 0750 med buss till Revingehed (Kvinnevad) och gick därifrån på gamla järnvägslinjen ner till stugan/tornet. Från Kvinnevad 0822, till stugan 0902. Då hade ännu inga andra anlänt, men de kom c 0920. Jag hade fått höra att det skulle bli 10 eller högst 15 personer, men det blev ungefär 30, vartill sedan kom Jan Friheden med några man till.

Nedvandringen: vädret var molnigt, med frisk vind omkring 0, och rätt ljunt. Jag såg: kråka jagande ormvråk, råka flera ex, kaja sedd, skata sedd, stare dels enstaka ex dels ett par småflockar på 8 - 12 ex. Vidare bofink: hona sedd, och någon sjungande hanne hördes på håll. Ärtsångare 1 + 1 hörda, de sjöng. Trädgårdssångare 3 sjungande ex hörda, svarthätta 1 sjöng, lövsångare flera ex dels sedda, dels hörda sjungande. Trädpiplärka många ex sjöng, den är avgjort allmän i denna terräng, vilket jag tycker mig ha noterat även tidigare år. Näktergal 2 ex sjöng bra. Buskskvätta flera ex, både sedda och hörda sj. Ormvråk dels en ensam, dels 2 sammanhållande över skogsdunge, alla ungefär normalfärgade. Tornfalk 1. Gök 2 hörda samt ett tredje ex observerat. Ringduva hörd, gräsand 1 flygande hanne. Rådjur 1 häftigt uppskrämd i tätt snår strax före Saltkråkan. Vipa 1 nära Kvinnevad. Backsvala 2 i sällskap, talgoxe sjöng, törnsångare dito men bara 1 ex.

Allt detta på vägen ner. Vid ankomsten till stugan hördes dagens tredje näktergal, 5 skrattnåsar flög österut, en ormvråk sågs över Silvåkra by, och en tornsvala flög snabbt norrut.

Det skall framhållas, att jag på nervägen såg 2 kaniner. Grävningar av kanin var rikliga på banvallen, vissa sträckor flera grävningar per meter. Eftersom det hade regnat på natten, kunde jag tydligt se att vissa grävningar var färska, andra äldre. Men förvånande många var färska. - Även sågs på nervägen 2 nässelfjärilar, någon Pieris, samt stickmyggor, harkrankar, humlor, etc etc.

Över Krankesjön 12-15 backsvalar, 1 häger, några skrattnåsar, 2 fisktärnor, brun kärrhök [] hanne över SO vassen. 1 rörsångare sjöng, sävsparv hanne sedd, kort därefter 3 flygande sävsparvar samtidigt. Nära stugan sjöng 1 trädgårdssångare och [] en härmsångare, den bedömde jag först som en aning osäker men efter en stund sjöng [] den livligt och nära. Sädesärta vid stugan.

Omkring 0920 kom folket, jag hälsade dem välkomna, och sedan tog jag upp 5 i taget i tornet och demonstrerade fågellivet i sjön och talade om sjöns historia och växlingarna i fågelbestånden m m, samt naturligtvis om det nuvarande minimum. Och sjön var verkligen ytterst fågelfattig: några skäggdoppingar, på NK bara 4-6 ex; 1 + 2 flygande hägrar, 1 sångsvan på NK, 2 gräsand-drakar i sällskap, ett skedand-par + en ensam skedand-hanne, någon enda sothöna på håll. Ej en enda dykand sedd trots långvarig vistelse i tornet! Men jag kunde demonstrera 2 grågåskullar, en med 4 och en med 3 eller 4 ungar. Och vi hade stor tur med båda paren nrun kärrhök, hannarna kom med byte, kastade det till honan som tog det. Det norra paret gjorde detta så elegant och fritt synligt att nästan alla såg det, även de som för tillfället [] stod på marken. Sävsångare och rörsångare sjöng, visserligen fåtaligt men därför också lättare att demonstrera skillnader i sången. -

När de allra flesta varit uppe i tornet gjorde vi en vandring på järnvägsbanken till Silvåkra f d hållplats, gick därifrån ner till sjön och sedan tillbaka, delvis i [] kanten av strandskogen. Mulet, några regnstänk, men ingen mätbar nederbörd. Efter återkomsten till stugan/tornet blev det matrast och en stunds samtal. Jag ger här en artlista över alla de arter som sågs sedan folket kommit:

skäggdopping se ovan, häger se ovan; grågås dito; därtill på vandringen flock 5 ex flygande + flock 3 ex dito. Sångsvan 1 ad som ovan, den har troligen ruvande hona i närheten. Obestämd svan: flock 4 ex, mycket tydligt vitbruna och inte rent vita, flög lågt över sjön mot Ö.

1983-05-18 forts.

gräsand se ovan, skedand dito, ormvråk 1 + 2 ex över Ivans backe, glada 1 på håll, tornfalk 1 fläffigt ryttlande på närhåll samt 1 på håll, liten falk se nedan, brun kärrhök 2 par se ovan, sothöna summa $1 + 1 + 1 = 3$ ex sedda, vipa 1, skrattnås glest på vattnet i kanten av NK summa högst 30 ex, tysta var de. Fisktärna 2, ringduva sedd och hörd enstaka par överflygande, liten duva se nedan, tornsvala ofta sedd, ~~1/1~~ enstaka eller 3-4-5 samtidigt, åtminstone ibland med nordlig kurs; och framåt dagen upp till c 12 samtidigt sedda. Totala antalet sedda tornsvalor skattar jag till 30-35 ex, kanske fler. Ladusvala bara helt få ex. Backsvala ökade i antal över sjön, så att jag kunde se upp till 100 - 200 samtidigt, många därav över NK, men en del långt ute. Sånglärka sedd och hörd, trädpiplärka sjöng, näktergal sjöng flitigt nära kanalmynnningen, koltrast sjöng i skogen, rörsångare sjöng också flitigt men inom hörhåll från tornet var nog aldrig mer än 2 ex samtidigt. Sävsångare därstädes bara 1 sjungande, men en mycket livligt sjungande sävsångare satt ett stycke V om kanalmynnningen och hördes utmärkt. Härmsångare 1 + 1 sjungande, lövsångare, trädgårdssångare, ärtsångare, svarthätta, svartvit flugsnapp sjöng, talgoxe, blåmes, nötskrika 1 förbiflygande, skata, kaja, råka, ~~1~~ kråka, stare, bofink sedd bra, sjöng också förstås, sävsparv några få. Flera deltagare hade också grönfink på vandringen, men den såg inte jag.

Härtill ett par saker som jag själv såg men absolut inte kunde demonstrera: (a) när jag stod i tornet kom en liten lätt duva snabbt förbiflygande alldeles över björktopparna. Jag fick den fint men mycket kortvarigt och tyckte avgjort att det var en turturduva och ingen turkduva, både form och färg medverkade till intrycket. Men eftersom det var ~~en~~ förbi så snabbt vill jag inte förklara bestämningen bergfast. (b) likaledes från tornet såg jag på c 150 m över mig en liten, gråmantlad och ytterst smäcker falk flyga i ~~en~~ parningsflykt, den flög med oerhört snabba, darrande vingslag, hela kroppen föreföll vibrera, den rörde sig kanske inte så snabbt framåt men for uppåt och nedåt och verkade utomordentligt exalterad. Stjärten verkade förhållandevis lång, och eftersom jag såg denna karaktär genast men inte kunde se den gråaktiga manteln förrän något senare, när falken svängde, trodde jag först att det var en tornfalk (men jag sade ingenting till de närvarande). Ryggfärgen visar ju tydligt att det inte kan ha varit tornfalk, och trots stjärten utseende tror jag nu snarast på lärkfalk. Har också läst om de olika falkarternas beteende i Glutz, och jag är väl förtrogen med tornfalkhannens motsvarande beteende. Jag har också tänkt på aftonfalk. Osäkert fall. Skisser här försöker återge utseendet:

Därtill uppgifter om två arter som jag själv inte sett idag men som kom upp till diskussion:

- (1) några deltagare sade sig ha hört rördrom i Krankesjön denna vår
- (2) fru Lis Britt Berglund på Svansjö gård meddelade att allt flera storskarvar drunknar i fisknät i Vombsjön för varje år. Sistlidna säsong var det c 30 ex, och detta var ungefär en fördubbling gentemot året dessförinnan. "Det har ökat till det dubbla flera år i sträck", sade hon. Även visste hon besked, att en skarv ringmärkt som unge vid Kalmar Sund hade fångats (drunknat) i Vombsjön som ett åring. "Egentligen är det alltså mellanskarv", sade hon. Därav framgår att hon är både vaken och fågekkunnig. -

OBS bl a de skarpt vinkelade och framåthållna vingarna, något som kanske får stjärten att verka längre än vanligt

Efter matrast i det fria vid tornet tog jag farväl av gruppen. Trots det magra fågellivet i sjön hade vi haft en skön tur. Jag fick lift till Lund med fru Berglund; hon skulle lämna en uppsats på inst. för engelska språket.

SLUT

1983-05-20, fredag.

Kl 1850 såg jag från Tenorgränd 8 en stor fågelflock flyga ungefär österut. Den flög högt (grov skattning c 400 m) och på synnerligen stort avstånd i söder, ungefär över Staffanstorp skulle jag tro. Flocken var formad ungefär som en m l m tät "klump" framtill och därbakom en lång, lätt böljande enkelrad. Summa c 150-180 ex. Kritisk artbestämning ej möjlig, men det påminde rasande mycket om en prutgås-flock. Kl 1940 ännu en liknande flock, ungefär ~~på~~ samma flygriktning ~~och~~ och avstånd, men ~~bara~~ bara c 70 ex i flocken.

Kl 2105 (sommartid förstås, som alla angivelser när sommartid gäller; men rätt sent i alla fall) kom en bivråk söderifrån med kurs nästan rakt mot mig där jag stod vid dörren ~~mot~~ mot sydsidan. Den flög stadigt och rakt, gjorde sedan ett par korta kretsar över Östra Torn och försvann därefter norrut. Min första observation i år!

Tornsvalor över Lund denna dag; antal vid Zootis c 5 på ~~hög~~ på kvällen f m, c 12 på middagen. En del på håll över staden på kvällen.

1983-05-23, måndag, annandag pingst.

Lena och jag hade inviterat Anders och Karin Dahm på middag på Hammenhögs Gästis. Vi har varit bjudna till dem ett par tre gånger och vi fann nu ett tillfälle att återgälda vänligheten. Vi har försökt göra detta ett par ~~g~~ gånger på sista månaderna, men hinder har alltid hittills kommit emellan. Dock, idag gick det fint. Vi for ut från Lund c 1150, for via S Sandby - Revingeby - Harlösa - N om Vombsjön - Övedskloster - Björka (stopp vid lilla affären!) - Ilstorp - Ilstorpsgården - längs Sövde flygfält - Snogeholm - Skårby - Krageholmssjöns sydspets (stopp, kort vandring) - ~~Ø~~ Krageholm - Sövestad - Högestad (kort stopp för svårbestämd glada) - Lyckås (stopp, besök i Galerie Thought, eller vad det nu heter, det som drives av f d landshövding Netzéns sambo) - ner i Fyledalen - strax S om Örups almskog (som ser förfärlig ut på grund av almsjukan) - Övraby - Svenstorp - Tosterup - Glemminge - Ingelstorp - Hammar - Kåseberga (mycket kort stopp) - Sandhammaren (rätt kort stopp) - Kylsgården - mot Ö Hoby - väg 10 mot Borrby - upp till Hammenhög, ankomst dit 1550. Det var grått men huvudsakligen skönt väder; först nära Hammar blev det mycket lätt regn. Vi fick en utmärkt måltid på Hammenhögs Gästis, satt där till kl 1750, då vi for via Ystad till Beddinge Strand för att besöka Pontus Ljunggren med fru, som har byggt sig en mycket fin villa där. Färden ditner hade vi (Lena och jag) alls inte bestämt, den hade Karin Dahm lagt in utan att vidtala någon av oss i förväg.

Paret Ljunggren, som Lena och jag bara träffat kortvarigt tidigare, hade varit i FN-tjänst (rättare sagt, bara han, som är geolog). Han hade varit världen runt i FN:s tjänst i många år, jag tror huvudsakligen för att avgöra malmers och andra minerals brytvärdighet etc. Han hade tydligen haft stora favörer när det gäller frakt etc på alla sina resor och därför skaffat sig en oerhörd mängd konstsaker från Indien, Indonesien, Kina, Sydamerika o s v i oändlighet. Mycket intressant att se. Även trädgården, där han hade allsköns exotiska växter (örter, buskar, träd), var högeligen sevärd. Vi drack kinesiskt té hos dem och åt en sockerkaka som Karin Dahm medbragt. Kort vandring också, även ner till stranden, som var småstenig och skräpig, men visst är det fint att ha havet inom 150 meter från villan.

från Vi kom iväg ~~från~~ Ljunggrens först c 2040 och kom till Lund c 2135 efter en färd i skymning och svagt regn.

Turen var inte lagd för att se på fågel. Vi njöt av det skånska vårlandskapet och godsmarkernas natur, och annan natur också förstås, i hög grad, där den finnes bevarad. Häri även inräknat kulturlandskapet när det är som bäst, med höggula fält av blommande oljeväxter, och boskap betande på markerna; ofta stod kossorna tätt samlade i hjordar på 30-40-50 stycken eller flera, ~~och~~ ungefär som man brukade se i Afrika.

Ett antal rätt trevliga fågelobsar blev det: se nästa sida.

1983-05-23, forts.

Jag gör ingen fullständig artlista. Men följande bör nämnas:

skäggdopping: några få i Krageholmssjön. Även par som låg mot varandra, hannen offererande honan bomaterial etc

häger: på stort, naket fält mitt emot lilla lustiga affären nära Björka, alltså nära Vombsjöns SO hörn, sågs först 14, sedan 16 ex tätt samlade. 2-3 ex låg på fältet, de andra stod ~~y~~ upprätt. Det såg rätt egendomligt ut, men jag har ofta sett hägrar stå här eller på närbelägna fält, tätt samlade till ett antal av 10-15 ~~stücken~~ stycken eller ännu flera. Alla som sågs bra (och det var många!) var tydliga ad.

knölsvan: på en sträcka vid sydkusten, ungefär vid Hörte, låg en rätt stor ansamling av knölsvan, säkert c 80-90 ex välsamlade på ett par 100 m sträcka, och ytterligare några tiotal på c 500-1000 m strandlinje i anslutning därtill. Jag hann inte göra någon noggrann analys, tyvärr, men ~~men~~ helt uppenbart fanns en hög procent ungfåglar i denna ansamling, jag såg tjugtals ex i brunvit dräkt.

gravand sedd i några ex vid ~~Beddingestränd~~ Beddingestränd, även parvis.

ejder sedd i ringa antal vid S kusten

ormvråk sedd i ringa antal, bara ett ex sågs verkligt fint, och det var en mycket ljus fågel som flög i parningsdans särdeles elegant vid Björka-affären. Fel: ännu ett ex sågs utmärkt, se tillägg!

glada: 2 ex i sällskap sakta avpatrullerande ängarna vid Vombsjöns Ö sida nära Björka-åns utlopp. Båda ex ruggade utpräglat och symmetriskt i båda vingarna, stor eller åtminstone djup lucka ungefär på gränsen handpennor/armpennor. - Därefter, vid Högestads slott, kort stopp på min begäran, för att granska en glada som såg synnerligen suspekt ut. Den hade flygbild ~~men~~ som faktiskt tedde sig som på en brun glada, ~~men~~ bredare vingar, stjärten synnerligen grunt urringad. Jag såg den när bilen ännu var igång. Det blev stopp och granskning, alldeles fritt, hyggligt håll, men gråmulen himmel, svårt att se färger. Då fann jag, c 50 m lägre ner, ännu en glada, utpräglat röd glada, djup urringning i stjärten, och på den fågeln såg jag stjärtens röda färg. Ingen av dessa fåglar var i ruggning. Mycket spännande fall, ingenting bevisbart, men väl värt att nämna eftersom det finns bastarder röd/brun glada i landet till följd av blandhäckningen som skett flera år i svit nära Sövde. Därom har jag hört utförligt bland annat av Magnüs Sylvén.

fasan: en tupp nära Tosterup. Därtill hörd vid Krageholmssjön strandskata sedd vid Beddingestränd, även parvis, flygande och skrikande etc

vipa sparsamt sedd på fälten

turkduva sedd Hammenhöj och Ystad

(på ett par tre lokaler)

tornsvala: roliga obsar. Sedd mångenstädes, och i avsevärt antal.

Över Krageholmssjön på håll säkert 22-25 ex, ev. fler. Vid sydkusten ett par goda ansamlingar, säkert flockar på 50 ex på 2-3 platser.

I mindre antal på många ställen

ladusvala var ~~y~~ att se på talrika ställen, men inga stora ansamlingar sedda

hussvala däremot i stort antal på ett ~~y~~par tre platser på sträckan mellan Ystad och Beddingestränd, flockar på 50-100 ex sedda

backsvala ~~y~~ sedd i ringa antal

näktergal hörd sjunga flerstädes

trädgårdssångare, svarthätta, lövsångare hörda flerstädes

korp: 1 ex nära ~~Skårby~~ Skårby, flög över öppet fält, anfördes av flera vipor som lyfte från fältet. Vidare 1 ex precis vid Lyckås, passerade på närhåll

Tillägg: nära avtagsvägen till Sandhammaren satt en ormvråk på hög telefonstolpe, den var en mycket utpräglad börringevråk med till stor del vit dräkt incl. rent vita övre vingtäckare, även rygg troligen vit. Jag har sett en sådan fågel på precis samma ställe vid något tidigare tillfälle, troligen samma ex. Det var så ljus undertill att flera medresenärer trodde det var en fiskgjuse. Men det var ~~men~~ det inte.

SLUT

1983-05-25, onsdag.

Jag hade åtagit mig att leda en kort exkursion för Zoologiska För-
eningens medlemmar, från Stensoffa till Krankesjön (Stensoffa-tornet,
även kallat Alm-tornet, vid sjöns V ände, nära platsen för den gamla,
nu sedan länge fallna almen, som omtalas bl a i Swanbergs bok av 1931.
Träff vid Stensoffa kl 1800; jag fick lift ut med Patrick Meurling.
Det hade varit mycket dåligt väder på dagen, men lagom till eftermidda-
gen klarnade det avsevärt. Frisk vind omkring SO-O. Ett par tiotal
medlemmar mötte upp, bland annat Hadar Emanuelsson, Olle Heby, Lena
Eriksson (som numera inte längre arbetar på strukturavdelningen utan
på annan institution). De flesta deltagarna var jag bekant med, kände
dem åtminstone till utseendet.

Vi gick ner till tornet, vanliga vägen genom skogen som vanligt.
Mycket fattigt fågelliv: antalet sjungande arter och individer var på-
tagligt lågt i skogen, och på sjön var det lika magert som det varit
de sista 5-6 säsongerna (ungefär). Artlista nedan. Men det blev god
stämning ändå. Jag pekade ut svarta skogssniglar, skogstordyveln Geo-
trupes stercorosus (tidigare G. silvaticus), några andra insekter;
vi såg på svamp och örter av olika slag, etc. Tordyveln allmän!

Åtminstone två andra föreningar eller sällskap, helt okända för oss
hade också stämt möte vid Stensoffa och vandrade ner mot sjön kort
efter oss. Men de störde föga, ej heller stördes vi av ett gäng vuxna
med massor av glyttar, som etablerat sig nära tornet. Jag demonstrerade
från tornet det lilla som fanns att se. Därefter åter till Stensoffa.
Vi beslöt att äta matsäcken inomhus. Det blev mycket gemytligt. Patrick
hade lovat att ta med mat till mig också, det var höns och ägg och
kaviar och andra goda saker; och jag hade med mig ett par burkar öl,
äkta Uarda-öl, som går att köpa bara i Lund i hela Sverige, eller
rättare sagt i hela världen. Vi satt i möteslokalen på nedre botten
c 1940-2040. Därefter reste de flesta hem, men några deltagare gick
ner i den trevliga terrängen norr om Stensoffa. Jag gick med Patrick,
och Hadar anslöt så småningom.

Fågel-lista (X betyder sedd eller hörd på exkursionen före maten):
skäggdopping X bara c 4-6 ex s på sjön, häger X bara något ex, knöl-
svan X ensam ad låg rätt nära utanför tornet, gräsand X 2 drakar s,
ej flera!! Glada X flög över nära ett par ggr, brun kärrhök X fina
hannar s men bara en åt gången, sothöna ej på X, men hörd i dammarna
N Stensoffa, dock trol. bara 1 ex, vipa X 1 ex överflyg., skrattnås
X bara 1 eller 2 ad (!!!), ringduva X enstaka överflyg., gök X hörd
och sedd, tydl. flera ex, tornsvala X många ex (några tiotal skattat),
m i m hela tiden över oss, "stående" mot vinden, männe de inte tar små
insekter som driver med vinden? OBS avgjort frisk vind. Sånglärka X
sjöng, sågs. sädesärta X?, i varje fall sedd, järnsparv hörde jag
sjunga, gräshoppsångare tyvärr ej X, men hörd fint när Patrick och
jag gick ner N Stensoffa, vid dammarna. Rörsångare X hörd från tornet
men svår att demonstrera för somliga eftersom vinden var så stark;
även hörd N Stensoffa. Svarthätta X hörd bra några ggr. Trädgårdssång-
are hörd av mig men knappast möjlig att demonstrera. Lövsångare X:
några ex sjöng nära. Näktergal X sjöng rätt nära. Koltrast X sedd.
(Rödhake troligen hörd av mig). Bofink: några få ex sjöng X. Stare X
enstaka överflygande. Kråka X sedd. Skata X dito.

Vi (Patrick, Hadar, jag) gick ner till det fina beståndet av back-
sippa, nu mest överblommad. Rikligt med Cardamine. Rätt oväntat fann
jag därvid, att en damm (=gammal torvgrav liksom de övriga) hade ett
synnerligen kftigt bestånd av ag (Cladium mariscus), ja, dammen var
snarast uppfylld av denna trevliga art. Den är känd sedan gammalt vid
Krankesjön, står omnämnd i Swanbergs bok. Men detta blomstrande består
kände jag inte till förut.

Vi mötte Per Andell efter exkursionen men före sista vandringen
ner till dammarna N Stensoffa. Han rapporterade att en vassångare
sjöng därnere på en plats som han noggrant angav, helt nära förresten.
Men den fick vi inte höra.

Omkring kl 2200 for vi hem, jag fick ånyo lift med den förträfflige
Patrick Meurling. Tillägg: backsvala X få ex, men över dammområdet
säkert 50-100 ex tills.m.
några tornsvalor.

SLUT

61

Tillägg och notiser maj 1983:

Tisdag 3 maj for jag enligt överenskommelse till Uppsala med tåg, ankomst dit c kl 13. Staffan Ulfstrand mötte vid stationen, och tillsammans med Arne Lundberg och två andra zoologer gjorde vi en lång rundtur för att se på slagugglor. Arne Lundberg har disputerat på den arten för några få år sedan; han känner det häckande beståndet i skogarna runt Uppsala in i minsta detalj. Det blev en helt strålande dag: besök vid flera slagugglebon, dels i naturliga håll i grova träd, dels i holkar. Två ungpullar på fyra ungar vardera studerades; den ena kullen var för späd för ringmärkning, men den andra blev märkt. Oerhört roligt att se denna art, som var ny för mig. Allra första obsen blev av innan vi hunnit till första boet: chauffören (jag vet tyvärr inte hans namn) sade plötsligt, när vi for på en skogsväg: "Där sitter en slaguggla". Och så var det. I en ännu olövd björk på ett stort hygge, med mörk barrskog som bakgrund, satt en slaguggla alldeles öppet. Den reagerade inte alls för bilsignaler etc. Efter en stund flög den tvärs över hygget, mycket lågt. - Även en lokal för pärluggla besöktes; ugglan var hemma. Många andra trevliga obsar. Sorgmantel sedd i ett par ex, och citronfjäril sedd upprepade gånger. Turen vore förtjänt av utförligare redogörelse, men den får anstå eftersom jag inte kan ange resvägen. De flesta obsar gjordes i skogen på ömse sidor om väg 272, men vi for därefter m l m mot SV förbi Järlåsa till marker som bör ligga ungefär väster om Uppsala.

Onsdag 4 maj reste jag ner till Lund igen. En förkylning, som gjort sig märkbar redan natten till 3 maj men lyckligtvis bättrade sig just under exkursionen den dagen, bröt ut ordentligt på tåget ner, med snuva och svår hosta och halsont. Jag höll mig inomhus, delvis sängliggande, i Lund 4 - 9 maj. Därefter normal aktivitet igen.

(En ladusvala överflygande.)

9 maj sjöng en ärtsångare i trädgården. Beträffande tornsvala se följande dag.

10 maj, som var en tisdag, gick jag till Zootis för första gången efter förkylningen. ~~hörde~~ Hörde ärtsångare både vid bostaden och på vägen ~~till~~ till Zootis. säkert summa 3 ex. En ung zoolog vid namn Anderbrant meddelade mig att han föregående dag sett 2 tornsvalor över Kristianstad!

11 maj ärtsångare som förut, även vid vandring på gamla Hardebergaspåret österut. Skön vandring men nästan ingen fågel f ö.

12 maj ärtsångare som förut. 1 + 1 ladusvalor sedda.

Alltifrån 9 maj, när jag rörde mig utomhus igen, ~~hörde~~ var hämplingen snarast allmän i Östra Torns villaområde, sågs och hördes ofta.

Omkring 10 maj ringde Nils Åke Andersson från Abisko: han hade fångat en stor och grann, huvudsakligen mörkblå finkfågel/nät! Fågeln hade hållit ihop med bergfinkar vid Abisko Naturvetenskapliga station. Nils Åke gav mycket noggrann beskrivning av djuret, och med hjälp av nordamerikanska fågelhandböcker (R T Peterson, och någon nyare field guide, som Göran Högstedt lade framför mig när jag satt i telefonen) kom jag fram till att det måste vara en hanne av den s k Blue Grosbeak, Guiraca caerulea. För att göra en lång historia kort: Erik Nyholm som just befann sig i Abisko skulle ta med fågeln i levande skick till Lund, dock ämnade han inträffa här först söndagen 15 maj. Fick telefonkontakt med honom, jag var välkommen till hans bostad kl 15. På Zootis fick jag fatt på Göran Högstedt och Bo Ebenman. Vi gick till Nyholms. Och där satt fågeln i bur, jättegrann att skåda, men mycket nervös: hanne av Guiraca caerulea, nästan ren praktdräkt, en aning bruntonad på ryggen och med tunna ljusa bräm på undersidans fjädrar, annars mättat blå! Naturligtvis talade vi om hur den hamnat i Abisko, men det kan ju bara bli spekulationer. Trevligt samtal med Erik Nyholm och hans fru Sirkka och deras barn. Naturligtvis ~~ringde~~ ringde jag sedan Nils Åke omedelbart.

15 maj, söndag. Se ovan! Denna dag, kl 1440, över Zootis 1 tornsvala, min första för året. Och när jag gick hem efter besöket hos Nyholms såg jag 2 ex.

16 maj åter 2 tornsvalor över Ekologihuset

Beträffande exkursion lördag 14 maj se särskilt protokoll!

1983-06-15, onsdag.

Ankomst Krankesjön 1605, vanliga platsen vid stugan/tornet. På utvägen sågs, över betesmarken V om Revingeby och S om allmänna landsvägen, 1 brun kärrhök ♂ adad. Här gick ingen betande boskap, och gräset var relativt högt och tätt.

1615 upp i tornet. På NK (= närmsta klarvatten) 1 gräsand ♀, 1 sothöna, och över vattnet 2 flygande svarttärnor. Brun kärrhök ♂ och ♀ över vassen ett par tre hundra m ungefär N om tornet, vid torrbusken. ♀ får byte av ♂, ♂ ger sig genast iväg, ♀ går ner i vassen. Flera rörsångare sj. Gök gal. Några få back-svalor flygande, enstaka tornsvalor, 1 kaja,. Flera rörsångare sjunger ivrigt. 1 sävsparv sj. - Långt ute över sjön 1 + 1 fisktärnor. I 'tarmen' ses 2 gräsänder. På NK har antalet gräsänder nu ökat till 1 + 2 = 3 ex! Bakom stugan sjunger 1 kärrsångare. - Mycket långt ute ses 1 skäggdopping samt en flock på 8 änder, ej säkert bestämbara men nästan säkert dykänder. Därutöver noll: ej en svan, ej en häger, ej en mås, ~~ej~~ ej heller någon bestämbar and trots my. noggrann rundtitt med kikare och tub.

1625 fasan h. Några tornsvalor högt, de sirrar, rundflyger. Lövsångare sj. - Vegetation mycket frodig, det är grönt och lummigt. Vass tät, jämnhög i stort sett, och fint grön, men ännu för tidigt att se hur det blir med eventuell blomning etc. - 1 + 1 kråka mot Ö. 1 häger ses över sjön. På 'tarmen' ses nu c 10 gräsänder, på NK fortfarande 3, på vattnet norr om NK ses 5 + 2 + 2 + 1 = 10 gräsänder, allra mest ♂♂. Alla simmande utom ett ex, en ♂, som ~~flyger~~ flyger. - Stare enstaka ex s h, sävsparv 1 ex h; rörsångare sj fortfarande. Väder: utmärkt sikt, sol, en del lätta ~~moln~~ cumuli, i väster dock grått och oskarpt molntäcke bakom cumulusmolnen. Rätt frisk vind omkring V, vinden tycks öka. Rätt svalt.

En skrattnås kommer enligt skiss:
Det är en ad. Enstaka backsvalar s h hela tiden, kanske 15-20 ex inom synhåll, glest fördelade

1635 nu simmar 2 sångsvanar ad med 2 ungar ut på NK, ungar stora som gräsänder ungefär. - På NK ses nu 8 gräsänder.

De 2 svarttärnorna flyger fortf. där, resp. sitter på torrbuske i vattenlinjen. - På "tarmen" simmar ut en tät flock ~~8~~ eller rad av 12 gräsänder, det är troligen en kull. Fåglarna halvdolda bakom vass, men åtminstone några bergsäkra gräsänder sågs, och i praktiken är det säkert enbart gräsänder. På NK nu även 1 skedand ♂, den lyfte och flög kort sträcka, kanske eftersom svankullen kom nära. - 2 nya skrattnåsar mot V, båda ad. 1 ~~skäggdopping~~ skäggdopping ad ses i vattnet norr om NK. Långt ute ligger 1 knölsvan ad samt 1 + 1 obestämda änder. Flocken på 8 änder fortfarande kvar, artbestämning omöjlig. Fortfarande ses på NK ena sångsvanen ad + båda ungarna. 3 änder väjer undan för dem, dessa änder är ♂♀ bläsand!

På "tarmen" ses nu 1 grågås ad med 2 stora ungar, så stora att de nästan kan kallas juv. Näktergal h på håll. 1 ej utfärgad skrattnås mot V. 1 hus-svala. 1 obestämd vråk lågt över Silvåkraskogen.

1655 1 glada ad ses finfint, kretsar nära. Den sänker sig till vattnet men stiger sedan i kretsar mycket kvickt till c 150 m höjd, glider sedan mot S. Rörsångare sjunger, det är 1 eller 2 ex.

1 spräcklig tamduva med enstaka vita vingpennor kommer tvärs över sjön ungefär sålunda:

6 krickor flyger över NK. 1 sävsparv sjunger.
1705 jag ner från tornet. Jag ser att bläsänderna utgörs av 2 ♂♂ och 1 ♀ (jfr ovan; om det nu är samma ex). Spridda tornsvalor mycket högt. Fin eftermiddag, men mycket fågelfattig sjö.

Lena och jag for tillbaka till Lund södra vägen, alltså via Silvåkra by - Stensoffa vägs-käl. Från Silvåkra ~~allé~~ allé sågs 1 fin bivråk över skogen. - Väster om Stensoffa, i V utkanten av skogen där gladan brukar häcka (kallas kanske "Hägerdungen", tror jag), stannade vi eftersom vi fått besked om en sjungande flodsångare här. Vi mötte Hans Källander, som pekade ut exakt vilka μ buskar flodsångaren hållit till i; men nu lät den inte höra sig. Ormvråk sedd nära. Därefter hemfärd.

Krankesjön den 30 juni 1983 - avspaning från Silvåkratornet 1945 - 2120

(63)

Nästan helt lugnt. Solen mestadels i moln.

Storspov

En flock med 21 ex mot SV kl 2008 och en om 13 ex mot Sv kl 2120. Höjd: ca 400 och ca 100 meter.

Vattenrall

Två skrikande ex hördes från vassarna nedanför tornet

Svarttärna

Som mest sågs tre ex samtidigt. Två ex jagade hela kvällen nedanför tornet. Inga indikationer på häckning.

Larider

Mycket fåtaliga. Två skrattmåsar sågs, en gråtrut och en fiskmåskom in från öster.

Brun kärrhök

Tre individer noterade, all^{-a} omedelbart i anslutning till tornet: En årsunge, en mörk hona och en ganska mörk, hårt ruggande hane.

Sångsvan

I den sydligaste delen av klarytan, mellan några vassruggar, sågs under en halvtimmes tid en gammal fågel tillsammans med två juveniler (ca 40 %). Hela tiden ägnade den gamla fågeln sig åt intensivt näringssök; ivrigt "trampande", därefter tippning. De låg hela tiden i närheten av vegetation, och det kan inte uteslutas att fler fåglar kan ha funnits i närheten.

Knölsvan

2 ad med fyra små pulli utanför Almen-tornet.
1 ad ensam i NE hörnet.
1 par mitt på norra sidan.
1 ad kom ut från Silvåkrakanalen.
2 ad med 2 pulli (små) strax utanför yttersta vassen i östra delen.

Grågås

Par med 4 pulli (rätt stora, ca 75 %) i västra delen.
2 ad utan ungar.
Par med 3 pulli (50 %) i lagun vid Silvåkrabäcken.
Par med ~~ca~~ minst 5 (sannolikt fler ungar) i norra delen av klarvattnet (skymda av vass).
De gamla fåglarna såg säregna ut. Små och säreget nätta näbbar. Det senare kan ha varit ett miss-seende (men de såg mer ut som smånäbbade sädgäss än grovnäbbade grågäss. Färgen på näbben tycktes mig ej heller normal!). Först efter ett tag insåg jag, att en del av konfusionen över utseendet berodde på att fåglarna var i ruggning, och saknade handpennor, varför stjärten stod upp, och var lång som på en skarv. Det såg komiskt ut! Det vita på inre delen av stjärten lyste lång väg.

Sothöna

Ett ex sågs nedanför tornet.

Skäggdopping

Ett par med tre stora pulli samt ett par med bo (ruvande) i klarningen. En ensam fågel borta vid Almentornet.
(Ovanligt glatt med skäggdopping?)

Änder

Flock om 9 skedand, 1 bläsand, 6 vigg (ivrigt dykande) samt ca 60 gräsand jämnt utspridda (nästan alla ivrigt furaggerande) i den östligaste delen av sjön. Det sanna antalet avsevärt större, sannolikt flera hundra i sjön.

Övrigt

En gök mycket ivrigt galande, rörsångare sjöng flitigt (flera ex nedanför tornet), några stycken sävsparvar, 1 kärrsångare (vid P-platsen), 1 trädgårdssångare (vid tornet), tornsvalor jagade, en liten flock stare överflygande.

JK / Johnny K.

1983-07-09, lördag.

Lena och jag for till Frualid för att plocka fläderblom till saft. Stannade som vanligt uppe på höga punkten. Mycket fläder blommade i ~~tydligt~~ skogskanten i norr, just hitom stora branten. Vi gick dit och hade inom kort fått ihop c 150 blomställningar, de flesta små, men alla av fin kvalitet. Gick sedan uppe på krönet österut tills branten blir mindre markerad, då gick vi ner till den långsmala sjön och följde dess södra sida västerut och gick slutligen via Öveds kyrka upp till bilen igen. Tid: start från Lund 0825, ankomst Frualid c 0900, fläderplockning klar c 0940, rundvandring 0940 - 1140. Mycket varmt sommarväder, det blev säkert c 30° C i skuggan framåt middagen. Men luft klar.

Fågel på utvägen: över sädesfälten strax Ö om Östra Torn en brun kärrhök hanne ad, den flög mycket lågt österut. I Harlösa samhälle, över byggnaderna vid f d bangården, kom sedan ännu en brun kärrhök hanne ad; den skrämde upp en flock på väl 60-75 kajor och även andra kråkfåglar. Vid Svansjö gård 1 tornfalk.

Frualid och rundvandring: fågelliv rikt. Fullständig artlista från den lokalen, fram till avresan kl 1140, ser ut sålunda:

kråka
råka
kaja
stare
hämpling
bofink
gulsparv flera ex sj
gråsparv
sånglärka sj
trädpiplärka sj
sädesärta flerstädes
trädkrypare se nedan
entita 2 i sällskap
grå flugsnappare 1
ex m mat i näbben
rödstjärt h

lövsångare sj
grönsångare sj i
branten
svarthätta flera sj
trädgårdssångare sj
törnsångare s + sj
koltrast ofta sedd
taltrast flera s
näktergal: 1 ex
sjöng starkt men
kort; och flera
ex sågs
gårdsmyg sjöng i
branten
ladusvala
hussvala
tornsväla allmän
under sommarhimlen

glada kretsade på håll
ormvråk s 2 ggr
brun kärrhök: dagens
tredje hanne ad flög
sakta över skogen vid
den långsmala sjön!!
häger: se nedan
knölsvan: se nedan
gravand: se nedan
gräsand: se nedan
ringduva överflygande
rödbena 1 ex rastande
skogssnäppa 1 ex dito,
ropade en gång mycket
ivrigt "plyst-vist-
vistvistvistvist",
flera ggr upprepat
vipa några, se nedan
skrattnås se nedan
fasan hörd en gång

Kommentarer:

trädkrypare sedd synnerligen nära, ibland 2 ex intill varandra, och totalt minst 3 ex, på stammar, ~~men~~ även tunna sådana, vid den lilla vägen som löper vid foten av stupet, längs sjön.

häger: vid sjön stod hägrar, inte i sällskap men med inbördes avstånd på 50-150 m, säkert 6-7 ex, och både utfärgade och andra ex sågs.

Rätt skygga som alltid; fällde sedan i täta granar vid sjöns V ände, här satt ett slag 5 ex nära varandra. Totalt minst 10 ex.

knölsvan: i sjön hanne och hona ~~med~~ med 3 ungar, ulliga och gulvita och i storlek ungefär som gräsänder.

gravand: i sjön 2 ad med 8 ungar, stora som krickor eller snarast något mindre. Intressant häckningsförekommst! Det första jag såg av fågel när jag fick någorlunda fri utblick över en del av sjön var denna gravandkull med sina halvstora ungar, färgade i smutsvitt med mörka teckningar, helt olika ungar av släktet Anas etc. Kullen sågs sedan nära trekvarts timme, simmade ofta fritt vid sjöns N sida.

gräsand: i sjön en hona med 12 ungar, rätt små, tätt sammanhållande, vidare en hona med 4 halvstora ungar och alldeles intill den kullen en hona med 4 stora ungar, dock ej fullväxta. En gräsandflock på 6 ex som stod på stranden bestod nästan säkert av en hona ad och 5 vuxna ungar. Därutöver enstaka ex på några ställen.

vipa: vid sjön, på liten dyig strandbit, några glesa ex. Därutöver ett ringa antal sedda överflygande.

skrattnås: vid ankomsten till Fruålid och stunden närmast därefter kretsade flera tiotal skrattnåsar över oss. Försvann sedan. Och när vi gick vid sjön sågs bara ett ensamt ex, eller kanske var det 2 olika, ett i taget.

Rikligt med insekter flög. Stickmyggor i måttligt antal.

Vid ankomsten ett vuxet rådjur på fältet mellan stopp-platsen och skogsbrynet med fläder, därefter sågs på vandringen 1 hare, minst 1 kanin och 2 ekorrar.

Intressant sak sedd när vi nått sjöns V ände och gick på liten väg mellan skuggig och våt snårmark och torrare mark med skog och ett par trädgårdstäppor med småhus. Här, på vägen, som ~~var~~ visserligen var enskild men med god körbana och uppenbart regelbundet använd av bilar, hoppade massor av små små paddor över vägen, de flesta vinkelrätt över vägbanan på väg från det våta området upp mot den torrare marken. Det rörde sig om tusentals ex på en sträcka av c 100-150 meter. Jag såg att hundratals, sannolikt flera hundra, hade blivit inhjälkörda av en bil som nyligen passerat. Men trafiken av bilar var gles, och det var uppenbart att de allra flesta paddorna klarade sig. Vi tog upp flera ex och granskade dem noga. Det var vanlig padda. Och små var de, till synes alldeles likstora, och de måste ha förlorat sina långa rumpor helt nyligen. - Det är möjligt eller troligt att vattensamlingar fanns inne i det täta snår varifrån paddorna kom; en eller flera och bergsäkert fanns där rinnande vatten, nämligen avloppet från sjön.

Det var en helt härlig runda vi gick, rikt djurliv, fint växtliv med bl a jättekraftiga bestånd av Petasites ovatus, granna Lunaria, mycket Stellaria nemorum etc etc. Intressant geologi också; vi såg på eruptivbergarten som går i dagen i stupet. Det är diabas om jag minns rätt. På flera ställen hade bitar, stora som knytnävar, rullat ner från branten och låg på den lilla vägen, som tydligen varit ytters litet trafikerad. På ett ställe (längs sjön löpande) låg rentav i vägkanten ett block av drygt 5 dm längd och vägande flera tiotal kilo. Det blev mycket hett nu på f m men vi gick mestadels i skuggan.

Kl 1140 åter till bilen, och därefter genast start utför backen via Öveds kyrka - Övedskloster - väg 104 västerut. Vi stannade inte för att se efter kungsfiskare. Däremot stannade vi vid Sjögården på Vombsjöns N sida för en kafferast. Fick gott kaffe och utmärkt hembakat bröd, serverat av en rundhyllt och vänlig skånska. När vi satt här c kl 1200 - 1245 kom en flock på 6 grågäss flygande förbi. Det rädde fullkomlig vindstilla, Vombsjön låg som en spegel. Ute på ytan fann jag 4 skäggdoppingar intill varandra, men närmare obsar av sjöns fågel liv gjordes ej.

- - - - -

Efter kafferasten for vi vidare via ■ Harlösa ner till stugan/tor-net vid Krankesjön, ankomst dit 1300. Sjön spegelblank helt och hållet. Temp skattad c 28° C. Kärrsångare sjöng i det stora fuktiga området med Anthriscus, bakom stugan, d v s väster om järnvägen och neråt kanalen. Bara 1 ex, men sjöng ~~ivrigt~~ ivrigt i början. Jag gick upp i tornet och gjorde noggranna rundspaningar och anteckningar:

1305 upp i tornet. På NK (=närmsta klarvatten) sångsvan hanne och hona med 2 stora ungar, vidare c 9 glest liggande sothöns, 1 skäggdopping ad och 1 dito juv men ej i sällskap, 3 viggas, 2 brunänder; och av gräsand 5 + 1 + någon därtill + ytterligare 5 ex, alla glrst liggande. Rörsångare 1 + 1, båda sjungande, ~~■~~ sävsparv 1 sjungande. Häger 1 ad. 2 krickor flyger över vattnet, och 1 svarttärna jagar lågt däröver. Bofink sjunger.

Längre ute på sjön ses 2 kanadagäss ad i sällskap, simmar sakta norrut. Vidare 2 + minst 5 + minst 10 grågäss, verkliga antalet med säkerhet större ty flockarna är delvis dolda. Av brunand en flock på 13 ex samt därtill 1 ensamt ex + enstaka

1983-07-09 forts.

(66)

ex därtill. Långt ute en flock på 18 obestämda änder, dock syns det att det är dykänder. Troligen vigg. Vidare 1 ensam knölsvan ad och på annat ställe 2 knölsvanar ad med 3 rätt små ungar, storlek ungefär som gräsänder. Mycket långt bort ligger 2 obestämda svanar, och jag upptäcker strax därpå ännu en ensam knölsvan ad. Häger 1 + 1 + någon till. Backsvala s h. Härmsångare lockar flera ggr.

En kanot med 2 personer rör sig längs vassen utanför sydsidan. Den kommer västerifrån och medför att inga fåglar syns i den sektorn (på vattnet, vill säga). Efter kort stund ser jag dock långt bort i V delen av sjön 1 knölsvan ad med 4 rätt små pulli denna kull ligger ungefär utanför f d Almen. Därute ses också, på långt håll men lätt bestämbar i tub, en svarttärna mjukt svängande lågt över vattenytan.

Utanför vassen längs sjöns norra strand ligger en långsträckt flock på 35 dykänder, det är säkerligen vigg eller brunand; och bortom den flocken 4 + 5 dykänder till i täta småflockar.

Jag vänder kikaren mot "tarmen" (som jag redan granskat utan nämnhvårt resultat). Nu ses där drygt 10 gräsänder och minst 5 grågäss. Trädgårdssångare hörs sjunga.

Nordöstra delen av sjön tom på fågel, som vanligt.

- - - -

De nyssnämnda 35 änderna är brunand, även flock på nu 6 ex i deras närhet är brunand. På närmare håll upptäcks 7 andra brunänder, som ej har setts tidigare. Enstaka gräsänder ligger också på några ställen. 1 backsvala flyger förbi. Lövsångare sjunger

- 1330 kanoten nalkas utanför NK. 3 brunanddrakar och några gräsänder lyfter för den. Grågås hanne och hona med 3 juv, alltså vuxna ungar, simmar norrut på NK, säkert också för att undvika kanoten. ~~Man~~ - Man börjar skjuta uppåt Revingeled; detta skrämmer upp minst 5 hägrar på olika ställen i sjön, både ad och juv. - På NK skall tilläggas 1 skäggdopping tillsammans ad med 1 juv
- 1336 2 svarttärnor ad nu över NK. - 4 bläsänder flyger över sjön, däri är 2 hanner ad. Nu ses också 1 skäggdopping ad med 2 juv; kanske delvis sedda förut dock. Långt ute flock c 25 flygande änder, ser små och lätta ut, nästan säkert krickor. Totala antalet grågäss ses nu bättre, det är över 20.
- 1340 Nu lyfter 12 grågäss från kanten av NK och flyger mot S. Rätt mycket häger ~~ses~~ ses. Ett par rörsångare sj
- 1341 ytterl. 5 grågäss upp, de + de nyssnämnda 12 rundflyger över sjön. Väder: my. varmt, lätt slöjigt, lätta cumuli under slöjor Vindstilla. - 1 brun kärrhök hona går ner vid torrbusken i norr där jag tidigare i år sett ett par flera ggr. - På lilla dyban-ken i kanten av (före detta) skrattnåsruggen står 6 vipor. Inga kretsande rovfåglar sedda utom en vråk på jättelikt avstånd uppåt Revingeled.
- 1345 nu tomt på fågel på NK, säkert eftersom kanoten nu ligger i dess norra utkant. Grågässen har fällt på "tarmen"!
- 1350 1 brun kärrhök juv upptäcks, sitter i busktopt i vassen i SO hörnet, lyfter, faller snart igen i busktopt. 1 ormvråk kommer nära förbi tornet. 1 grå gök passerar nära. Kort därefter hörs gök gala.
- 1355 ner från tornet.
- 1405 start hemåt, vi far via Silvåkra by - Silvåkra allé som vanligt Stopp i allén med bra sikt över Silvåkrakärret, mycket grant, massor av Filipendula ulmaria, men inte mycket fågel. Buskskväta ses dock, och i byn sågs gråsparv och pilfink; litet stare ses också. Vid uppehållet i allén ses ~~en~~ en fiskmåsflyga mot V, rätt högt, och på alldeles oerhörd höjd därovan upptäcker jag en kretsande trut, så högt att den endast av en slump upptäcktes på nytt när jag släppt den med kikaren. Skattad höjd 1200-1500 meter. kanske mer. En skogsduva flyger nära förbi. Ormvråk ses igen, och vid Tvedöra på avstånd stor starflock. OBS: min första bruna kärrhök juv för i år.

SLUT 1983-07-09.

1983-07-12, tisdag.

Lena och jag for upp till Kärrnäs för att gratulera Carin Ehrenberg på hennes 70-årsdag. Jag hade, efter lång tvekan om lämpligaste present, inhandlat en hela mycket förnämligt rödvin till henne, och Lena donerade en flaska av vår bästa flädersaft, av fjolårets skörd. (Vinet var däremot av år 1976, en Chateau Lafitte Rothschild, Pauillac). Vi for upp genaste vägen via Rolsberga - Höör - Stoby - Osby - Älmhult - Pjätteryd. Ankomst Kärrnäs c kl 1330.

På Kärrnäs var det väldigt mycket folk, alldeles för många för att nämna alla; ~~och~~ många kände jag inte alls, och på grund av invecklade släktförhållanden - kusingiften och dubbelkusingiften etc - är det kinkigt även att precisera de övriga. Men det var på många sätt en märklig dag: Carin själv 70 år, hennes faster 94 år och hennes sondotter Tanja 11 år - ~~utanför~~, alla födda 12 juli; det blir summa 175 år! Det varma vädret höll sig ännu, vi satt ute och åt en god och riklig måltid åstadkommen mest av Carins syster Ingrid, och vi trivdes utmärkt och glädde oss i högsta grad ~~att~~ över att vara där. Carin var i bästa form och hann med att ägna sig åt alla sina gäster, förvisso en märklig prestation så mycket folk som där var.

Klockan 16 startade vi återfärden. ~~När~~ Vi hade beslutat att fara en krokväg åt öster. Och det blev såhär: Kärrnäs - Pjätteryd - Älmhult - Löshult - Lönsboda - Kruseboda - Nyteboda - Skärnsnäs och vidare den lilla och mycket roliga vägen via Grönhult - Juteboda till Vånga och vidare via Näsrum och västsidan av Ryssberget till Bromölla. Här blev det stopp och köp av glass. Hett var det fortfarande. Från Bromölla kom vi in på en liten och egentligen förbjuden väg ner till Nymölla via Årup. När vi korsade Skräbeån fick jag intrycket att vattnet var mycket starkt förorenat.

Vi for sedan via Tosteberga mot Trolle Ljungby. Öster om oss vid Tosteberga hade vi de trevliga strandmarkerna med buskar, sedan gammalt lokal för hökfärgad sångare, men vi stannade inte för att leta efter den. Alldeles vid vägen passerade vi också den talldunge med visst inslag av ek, där jag såg min första sommargylling. Det var i Gunnar Nordqvists sällskap på en av de få turer till nordöstra Skåne som jag gjorde tillsammans med honom. Året torde ha varit 1949, men säker är jag inte. Och jag minns inte heller klart om denna observation finns i min dagbok. Just åren 1948-49 hade jag nämligen en period då jag gjorde slarviga dagboksanteckningar, eller ~~perioddvis~~ tidvis inga anteckningar alls. -

Vi stannade alltså idag inte vid Tosteberga. Däremot gjorde vi uppehåll vid Trolle Ljungby och såg på fåglarna i dammen vid allmänna vägen (se nedan). Sedan fortsatte vi via Vanneberga - Rinkaby - Horna - Hornagården - Ripa - korsade Helgeån - Sjögård - Vittskövle (ej uppehåll idag) - Degeberga. Här hann vi fylla på bensin precis innan handelsmannen stängde för dagen; klockan var nu c 1920. Fortfarande den härligaste sommardag, varm i överkant ~~på~~ visserligen men härlig när det svalkar mot kvällen. (dubbelt)

Från ~~Degeberga~~ Degeberga satte vi kursen mot Lillehem. Och där, precis vid vägskalet, fanns ett konstgalleri som Lena kände till. Det var visserligen stängt egentligen, men en man som stod och arbetade därinne med ramtillverkning etc såg oss och släppte in oss. Det blev en mycket fin stund, där fanns konstverk av flera för oss bekanta personer, bl a av Ivar Agrell (död sedan c 10 år), vidare av Ulf Trotzig, Reutersvärd m fl m fl.

Nu satte vi kurs västeröver och for, med bara någon enstaka kort rast, via Hörnöd - Agusa - Hemmeneköp - Vallarum - Fränninge - Alestad - Bjärsöd - Bjärsjölagård - Tulesbo - Övedskloster - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst till Tenorgränd 8 kl 2120. Det var en alldeles ljuvlig färd genom den skånska högsommaren, från de glesbebodda skogsmarkerna längst i nordost via det granna landskapet runt Vånga - Näsrum och ~~marke~~ vidare söderut och sydvästut över Linderödsåsen (också här stora rätt folktomma

H rr

1983-07-12 forts.

marker!) ner till de trakter runt Vombsjön, som jag haft till exkursionsmål i drygt 50 år, låt vara med en del avbrott.

Fågelobsar: inte mycket men av intresse, åtminstone en sak. Vid Bosjökloster på uppvägen en kretsande glada. En stund senare, ungefär vid Ballingslöv, en observation som visserligen blev sekunds snabb men dock märklig. Vägen var rätt tätt trafikerad och inte särskilt bred, och det var helt omöjligt att stanna - något som vi nog inte skulle ha hunnit med även om vi velat. Vi såg från bilen huru en ormvråk kom glidande i spikrak kurs snett ned mot marken. Det var ett öppet fält med kort vegetation, och vråken höll vingarna hopdragna och klorna framåtriktade. Fågeln nådde marken nära vägen, den kom från höger och hamnade bara några meter till höger om vägen. I den sekunden passerade vi förbi: vråken blev häftigt förskräckt, kastade sig bakåt - och ~~fallde~~ tappade då sitt byte, en medelstor mörk gnagare, som gjorde en luftfärd över eller bredvid vråken. Det såg ut som om fågeln hann samla sig och ånyo gripa bytet eller åtminstone ge sig på det. Men allt detta gick mycket ~~fortare~~ fortare än det kan beskrivas. ~~Även~~ Även om obsarna alltså blev ofullständiga, tycker jag det var underligt att från bilen se hur en ormvråk tog byte; ja jag fick ju också se jakttekniken. Särskilt märkligt när man betänker hur ofta jag ser ormvråk och hur sällan jag ser den jaga framgångsrikt.

På nervägen från Småland hade vi visserligen många fina syner från bilen men få saker av ornitologiskt intresse. Ladusvalor, hussvalor, tornsvalor, på några ställen backsvalor, en hel del sädesärlor på vägarna (men mest eller enbart gamla fåglar, tror jag). Därtill vid Trolle Ljungby i stor damm vid vägen ~~och~~ mycket gräsänder, både normalfärgade och helvita och mörkspräckliga på vit botten etc, vissa ex även i formen mera påminnande om tamankor än om vilda fåglar. Flera normala honor med ungar, visserligen delvis så tätt att man inte kunde ~~säga~~ säga vilka ungar som hörde till samma kull. I samma damm även två mycket stora och smällfeta vitbrokiga tamgäss, en vildfärgad grågås, och åtskilliga kanadagäss, däribland 2 ad som gick på gräset och tog mat ur handen på besökande, och i vattnet förutom något barnlöst par bl a en ad med tre ungfåglar, nätt och jämnt fullvuxna och alltigenom till färgen mycket mattare än de gamla kanadagässen.

När vi passerade Svansjö gård vid Vombsjön på ~~kvällen~~ kvällen, seglade en glada lågt över skogen därbakom.

Endast tre rovfågelindivider sedda idag, de två nämnda gladorna samt ormvråken. Den sistnämnda var normalfärgad med markerat bröstband.

Vipa sedd ett antal gånger men enstaka eller i helt små flockar utom på en plats, nämligen flygfältet vid Rinkaby, där en stor men gles flock gick på gräset. Kråkfågel sedd några gånger, delvis i stora flockar. Stare bara litet. Ringduva sedd upprepade gånger men aldrig i flock. En ensam turkduva flög över fågeldammen vid Trolle-Ljungby.

S L U T

1983-07-18, måndag.

Jag hade några dagar tidigare blivit uppringd av en herre från Sveriges Radio i Stockholm; hans namn var sannolikt Mikael Stenberg, och hans ärende var att diskutera det högeligen intressanta fall av gladbastardering som Magnus Sylvén funnit. Herr XStenberg ville träffa oss idag måndag kl 1000 på Ekologihuset, och så skedde. Avsikten var förstås att göra ett inslag i radio om detta märkliga fall. Herr Stenberg befanns ~~✓~~ vara både trevlig och vettig. Efter ett kort samtal frågade han om man kunde fara ut och se på fåglarna vid boet, vilket Magnus bejakade. En ~~halvtimme~~ halvtimme senare var vi på platsen. Själv hade jag hört Magnus berätta om fallet, men han hade aldrig angivit lokalen noga, och jag hade aldrig heller frågat om den. Till min överraskning befanns det att ~~boet låg i den lövdunge, som ligger på Vombs ängar väster om Vombs Norregård och strax öster om Klingavälsån. Dungen ligger på en väl markerad ehuru flat kulle, och träden består mest av ek. I gamla dagar, på 1930-talet, gick jag ofta just här och rastade gärna i dungen. Efter förstörelsen av Vombs ängar har jag bara kommit dit sällan; däremot har jag mycket ofta spanat ut över ängarna och denna dunge från backen väster om Klingavälsån.~~

Vi placerade oss några tiotal meter från boet, inne i dungen. Ungarna i boet var mycket stora; de reagerade föga eller inte alls för vår närvaro. De var mycket lugna hela tiden. De syntes rätt bra men inte mer än delvis, eftersom boet låg rätt många meter upp i en tät ek-krona och med lummiga ekar runtomkring. Magnus hade satt stora röda märken - av plast, tror jag, - på vingarnas översida. Föräldrafåglarna avlägsnade sig och flög åtminstone mestadels omkring över ängarna, rätt nära.

Jag gjorde inga anteckningar under exkursionen. Magnus och jag svarade på frågor från intervjuaren, det gällde förstås sådana saker som dessa: hur sällsynt är det med artbastarder, hur många sådana här fall är kända förut, hur avgränsas arter och raser från varandra, inte bara bland fåglar utan inom andra djurgrupper också, och bland växter etc etc. Vi hade rätt stora möjligheter att själv leda ~~det~~ samtalet och precisera frågeställningarna. Samtalet spelades in på band, det tog nog knappt mer än 5-7 minuter inalles, och ~~hela~~ hela proceduren gjordes om en eller två gånger innan intervjuaren var nöjd. Men han var städse mycket vänlig och bra att tala med, och omtagningarna skedde för att få bästa möjliga resultat, men inte för att han tyckte att vi givit felaktiga eller obegripliga svar.

Allt avlöpte ~~ys~~ således i bästa stämning. Men tyvärr kunde jag inte lyssna när programmet några ~~dag~~ dagar senare spelades upp - i lunch-ekot, om jag minns rätt. För närmare besked om bastardhäckningen hänvisas till Magnus Sylvéns kommande uppsats.

1983-07-20, onsdag.

Klockan 8 på morgonen ringde Håkan Hallander från sin bostad i Veberöd. Ärende: ville jag följa med till Ölands södra udde genast? Där satt sedan 4 dagar en ung eleonorafalk av mörka fasen, sade han; och nu skulle han fara dit med sin pojke Torkel och två kamrater till honom. Jag tackade mycket hjärtligt för vänligheten men avböjde eftersom jag hade helt andra planer för dagen; men i samma ögonblick kom Lena upp, fick veta vad saken gällde och rekommenderade mig livligt att tacka ja. Det gjorde jag. Så blev det snabbfrukost och påklädning och packning av litet matsäck förutom kikare och tub och ett par klädesplagg. Vädret var soligt men blåst och med uppenbar risk för regnbyar.

Klockan 9 kom Håkan, i högform som vanligt, och pojkarna var med. De är enormt ivriga fågelskådare. Vi for iväg stora vägen via Hörby-Kristianstad - stora vägen (E 66) också genom Blekinge och vidare till Kalmar, över Ölandsbron och ner till Ottenby, ankomst dit kl 1315. Träffade en hel del ornitologer, däribland några som hört talas om falken. Men nästan ingen kunde ge konkret besked. Falken sades ha hållit till "på Västrevet" eller "vid Kungsstenarna", men det var omöjligt att få uppgifter om obsens kvalitet. Håkan hade hört att en fågelkunnig man vid namn Hirschfeldt hade gått i god för iakttagelsen, men det föreföll långtifrån klart att denne man sett fågeln själv. Mera om detta härnadan. Vi fick i varje fall inte se någon eleonorafalk. Vi vistades vid P-platsen mellan Ottenby kungsgård och sydspetsen, for så ner till sydspetsen där det var överfullt av turister, både svenskar och tyskar och holländare och i mindre antal även danskar, norrmän, engelsmän etc etc. Såg mycket fågel. Återvände till norra P-platsen, träffade nytt folk, gick till utsiktstornet i SÖ hörnet av Ottenbylund och gjorde noggrann rundspaning med fint resultat, och gav oss sedan så småningom - c kl 1630 - norrut längs östra vägen förbi Ås och Näsby, korsade sedan alvaret och fortsatte till Degerhamn, där ett nytt och fint fågeltorn gav möjlighet till roliga obsar. Sedan hemåt, via bron - utkanten av Kalmar - och samma väg tillbaka via E 66. Håkan körde bra men mycket hårt och inte överdrivet hänsynsfullt. Jag avlämnades på Tenorgränd kl 2125.

I nedanstående artlista betyder D: sedd (vid Degerhamn) *enbart*
F: sedd på fastlandet

Nästan alla andra obsar gjordes i Ottenby-området söder om Kungsgården. Se kommentarer efter listan.

skäggdopping F	kustsnäppa D	skräntärna D	skata
storskarv	spovsnäppa D	ringduva	kaja
häger	kärnsnäppa	skogsduva	råka F
knölsvan	brushane	turkduva F	kråka
grågås	rödspov	tornsvala	korp F
kanadagås D	myrspov	sånglärka	stare
gravand	storspov	ladusvala	gråsparv
gräsand	småspov	hussvala	pilfink F
ejder	rödbena	backsvala	bofink
svärta	svartsnäppa	ängspiplärka	grönfink
småskrak	gluttsnäppa	trädpiplärka	hämling
brun kärrhök	grönbena	sädesärta	gulsparv
ängshök	drillsnäppa	näktergal	
lärkfalk	skrattmås	stenskvätta	
tornfalk	fiskmås	koltrast	
rörhöna	silltrut	taltrast	
strandskata	gråtrut	grå flugsnappare	
skärfläcka	havstrut	talgoxe	
större strandp	fisk/silvert	törnnskata	
vipa	smätärna	nötskrika F	

FORTS

1983-07-20 forts.

Jag kan mycket väl tänka mig, att listan är något ofullständig. Så gott som säkert såg vi t ex både fisk- och silvertärna, och observationer av lövsångare och ljunpipare var rimligen också helt OK. Och naturligtvis måste ~~men~~ de andra deltagarna ha sett eller hört arter som jag inte noterade. Håkan nämnde bl a ormråk och gärdsmyg, och pojkarna sade sig ha sett två förbiflygande sillgrisslor när vi obsade från kaféet på sydspetsen. Pojkarna var i allra hetsigaste artjägerstadiet, och jag hörde att de nämnde en totalsiffra på 84 arter. Antagligen starkt i överkant, men jag gick inte in i någon polemik med dem eller med Håkan.

Artlistan vid Degerhamn blev lång och trevlig, men jag ~~avstår~~ avstår från detaljer. Några särskilt roliga saker måste dock nämnas:

gravand minst ett par hundra ex från fågeltornet i Lunden; de låg i my. / grund vatten utanför Schäferiängarna, mellan stranden och en lång sandrevel därutanför

svärta: bara en hona sedd mellan sydspetsen och västrevet, den hade några knappt ~~halv~~ halv vuxna eller rätt små ungar med sig; antal oklart p g av frisk vind och delvis regn just då

brun kärrhök 1 hona eller juv över åkrar nära ~~Näsby~~ Näsby. Även 1 hanne ad på fastlandet nära Lösen

ängshök 1 hona något tiotal km N om Ottenby kungsgård på nervägen, och 1 utsökt hanne över alvaret när vi korsade det västerut ungefär i höjd med Mörbylånga på återvägen. Kom nära, Håkan tog fotos.

lärkfalk 1 ex flög norrut vid Ottenby kungsgård vis ankomsten
rörhöna många vuxna juv i ~~dammen~~ dammen vid tornet i Lundens SO hörn
strandskata bl a en mycket välsamlad flock på c 27 ex flygande mot S längs stranden vid Schäferiängarna

skärfläcka: på samma ställe som gravänderna (ovan) ett mycket stort antal. Folk i tornet hade räknat till c 120 resp. c 175; jag ansluter mig till den högre siffran

kustsnäppa 1 adad Degerhamn

spovsnäppa också 1 adad Degerhamn

brushane bara få ex sedda

rödspov: just vid ankomsten till sydspetsen kom en samlad flock rödspovar på 28 eller 29 ex alldeles längs det stengärde som går ner till fågelstationen; de fällde på förvånande torr mark här men lyfte strax, och sedan glesnade flocken och försvann. Nog en av de största flockar jag sett i Sverige. Senare några få ex sedda

skröntärna sägs endast vid Degerhamn: en ad flög fint förbi mot N

tornsvala: mycket tydlig ansamling över Ottenbylund och, ehuru glesare, ner till fyren. Även över västrevet etc etc. Vi studerade dem noga, och jag fann att antalet synliga ex var c 800 - 1000. Flera personer sade oss att antalet varit mycket större och fåglarna mycket tätare samlade dagen innan; de nämnde siffror på 10000 och mer.

När vi for tillbaka (och i viss mån även på nerresan ~~mellan~~ mellan Färjestaden och Ottenby) befanns det att tornsvalor förekom över hela södra Öland i stort antal. Inte tätt med dem överallt, men avsevärda koncentrationer på c 50 - 150 ex sedda mångenstädes, och det var aldrig tomt på tornsvalor, allra minst på återvägen norrut. Jag anser det klart att antalet över Öland från Ottenby till i höjd med Färjestaden måste varit femsiffrigt, snarast skulle jag / tro på 25000 eller flera.

näktergal: den djupa varningstonen hörd flera ggr från tornet i Lunden

corp: ett ex flög över vägen rätt nära Värnanäs.

knölsvan Degerhamn 2 kullar med 3 resp 4 ungar, stora ungefär som gräsänder

kanadagås Degerhamn: c 10 + 12 ex i glesa flockar, låg långt ute men tydligen var vattnet grunt även där.

FORTS

1983-07-20 forts.

Vid Ottenby träffade vi flera bekanta till mig, bl a Torbjörn von Schantz och Sven-Bertil Johnsson från Zootis i Lund. Därefter visade sig plötsligt Anders Bjärvall, som jag inte sett på flera år; han hade fru och barn i sällskap, som jag tidigare aldrig sett. Även satt på campingplatsen en man vid namn Pettersson från Skövde; en trevlig prick som var med på en tur i Ostafrika för en del ~~år~~ sedan samtidigt med mig. De båda sistnämnda herrarna var bekanta även med Håkan. Och så fanns där rätt många yngre ornitologer, delvis bekanta till Håkan och pojkarna, men okända för mig.

Det var en högeligen fin dag, och vid ankomsten till Lund tackade jag Håkan mycket hjärtligt för att han bett mig följa med och för det utmärkta utbytet. Men jag vill inte neka till att jag kände mig psykiskt pressad på kvällen. Ty Håkan körde, som sagt, mycket hårt på uppvägen. Och ännu värre blev det på återresan. Vi lämnade Degerhamn, alltså P-platsen vid entrén till naturreservatet, klockan 1812, och klockan 2125 stannade vi vid Tenorgränden 8 i Lund. Då är att märka, att vi kom in i en mycket kraftig regnby på ~~Ölandsbron~~ Ölandsbron och vid färden förbi Kalmar; här måste vi köra sakta bl a på grund av bilköer. Och just vid passagen förbi Karlskrona kom en ny, mycket häftig regnby, vattnet strömmade över vägen, och då saktade Håkan verkligen ner ordentligt, under hänvisning till längre bromssträcka och risken för vattenplaning. Och så måste vi ta bensin två gånger på nervägen, sista gången vid Pukavik, där Håkans morbror, professorn i zoologi i Lund Torsten Gislén hade sitt sommarställe. Där tenterade jag förresten till licentiatexamen, sista och största ~~tentamen~~ deltentamen i zoologi och min sista tentamen överhuvudtaget, måndagen den 16 augusti 1948, om jag minns rätt.

Nåväl, det var verkligen påfrestande att sitta bredvid Håkan när han framförde sin 15 år gamla Volvo Duett med en fart som höll sig runt 110 km/tim hela tiden såvida inte ~~trafiken~~ trafiken gjorde detta helt omöjligt. Hastighetsmätaren var sönder, men ~~sedan den faktiska~~ distansen Degerhamn - Kalmar - Karlskrona - Lund visar tydligt att marschfarten måste legat avsevärt över 100 km. Och trafiken var tät, delvis mycket tät, ~~och~~ i båda riktningarna och på ~~både~~ både upp- och nedresan, särskilt på den senare. På hela nedfärden blev vi omkörda bara av en bil, och det var en Mercedes sport 450.

Vi hann med rätt mycket samtal i bilen, visserligen försvårat av ett ovanligt starkt vinande på grund av bilens form. Men det var intressant att höra Håkan berätta om sin morbror. Bland annat sade han ungefär såhär: "Inom släkten ~~Gislén~~ Gislén var det fullkomligt självklart att inga zoologer i världen gick upp emot Torsten Gislén. Allra säkrast på den saken var Torsten Gislén själv och hans mamma, d v s Håkans mormor. Ja, bland människor var de överhuvudtaget de främsta, eller kanske de näst främsta. Först kom Gud Fader (som ju inte är människa), ~~sedan~~ sedan kom H M konungen; och sedan, strax efter kungen, kom släkten Gislén". Det stämde rätt bra med den uppfattning jag så småningom fick om Torsten Gislén. Han var religiös på ett barnsligt sätt och diskuterade därför olika problem sakligt bara så länge det passade honom. Kom han i trångmål om sakskälen började han tala religion. Elak och ondsint var han inte, men han ville till varje pris hävda sig. Det var kanske därför som han, när jag tenterade för honom i fysiologi, gav som första fråga: havsströmmarna i Stilla Oceanen!

1983-07-26, tisdag.

Lena och jag startade kl 1030 för att plocka körsbär i det fina naturreservatet Skogshejdan nära Högestad, där vi förra sommaren fann ett stort antal väl vuxna körsbärsträd med oerhört rik frukt-sättning. Vi for via S Sandby - Harlösa - Sjöbo - Sövestad, gjorde ett par små extrarundor nära Baldringe eftersom vi inte kom ihåg exakta vägen på sista biten. Men snart hittade vi rätt. Det var en solig och stilla och mycket varm dag. Fågelutbyte se nedan. Vi kom fram c 1205. Vi medförde lätt matsäck och dessutom en liten stege för att nå högre upp i grenverket. Genast upptäckte vi att tillgången på bär var bara en bråkdel av förra årets. Många grova körsbärsträd var helt utan bär, och sådana träd hade ofta, men inte alltid, svåra bladlusangrepp på grenspetsarna, så att de yttersta 5-10 bladen på varje grenspets tedde sig som en svart klump på avstånd. Så småningom fann vi att några träd bar mogna bär, om ock i mycket måttlig mängd. Sådana träd var bara yngre, höjd c 4-6 meter. Vi plockade och svettades och drack vårt kaffe och plockade omigen och blev efter c 2 timmar så trötta att vi lade oss platt i skuggan av träden och en-stämmigt förklarade att nu var det slut med bärplockningen för dagen. Hade dock fått skattningsvis 4-5 liter bär, småvuxna men av god kvalitet. Jag gick nu en kort sväng fram till vattensamlingen för att se på fågel. Vi tittade också på det rika insektlivet och naturligtvis på floran. I reservatet gick en flock kvigor, men de höll till bortom vattnet (= ungefär i reservatets ~~norrä/öcn/ösvä~~ nordöstra del), och vi besvärades inte av dem. Tvärtom var de oss - ~~eller~~ och alldeles särskilt Lena - till stor glädje, eftersom de lämnat rikligt med färsk gödsel i skuggan av några grova bokar. I enkom medförda plåtspåsar samlade vi in några kilo prima kogödsel till förbättring av trädgårds-jorden hemma på Tenorgränd. Därefter for vi via Fyledalen till Tome-lilla, där vi förtärde kall Pommac, ~~eller~~ mycket välgörande efter-som vår vätskejämvikt var allvarligt rubbad. Sedan bar det hemåt via Tryde - Vanstad - Tolånga - norr om Lillås gård - S Åsum. Därefter ville vi in på småvägar och skugga och for därför in i skogen norr om vägen S Åsum - Öved. Måste vända ett par gånger men kom småningom ut på vägen mot stenbrottet och fortsatte på enskild väg ända till Brand-stads kyrka, varifrån vi for hem via Tulesbo - Övedskloster - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby. Kom till Tenorgränden 8 kl 1830. Det var, ~~men~~ trots hettan och den ringa bærtillgången, en alldeles här-lig färd genom skånsk fullmogen högsommar, :sol, ~~men~~, svagt mjölk-vitt dis på stora avstånd men i alla fall mycket god sikt, och framåt eftermiddagen en ökande bris. På utresan var det däremot alldeles vind-stilla, hela Vombsjön låg som en spegel.

Jag gjorde ingen fullständig fågellista, men alla sedda rovfåglar antecknas härnedan; ~~men~~ därutöver var det föga att notera, dock litet av intresse från Skogshejdan som synes.

Rovfågel sågs / sålunda:

På utvägen 1 km V om Revingeby: 1 brun kärrhök hanne ad korsar vägen med kurs mot söder. Den har byte i klorna, rätt litet svart byte, högst ~~en~~ sannolikt en gnagare. Benen hölls rakt bakåt, så att bytet såg ut som en liten klump ungefär under stjärtspetsen. Därefter vid Övedskloster 1 kretsande glada. Och vid Eneborg, där Lena tog ett par fotografier av landskapet, fann jag en mycket högt kretsande ormvråk.

Vid Skogshejdan och dess omgivningar icke en rovfågel sedd. Från Skogshejdan for vi genom Nyvångsskogen och följde sedan vägen nere i Fyledalen till någon km S om Lyckås; där vek vi av mot Benestad och sedan genaste vägen till Tomelilla. På denna sträcka blev det rovfågel bara i Fyledalen, men där så mycket bättre. I tur och ordning från norr sågs 1 ormvråk helt lågt, fällde bl a på telefonstolpe, 1 högt kret-sande ljus bivrak som börjat rugga i stjärten, därefter 1 ny ormvråk av normal färg (ungefär som föreg.), dock med mycket tydlig vitaktig bas på mellersta stjärt pennorna; denna ljusa (i praktiken vita) fläck sågs mycket bra bakifrån, när fågeln flög lågt, vilket den gjorde.

1983-07-26 forts.

Kort därefter upptäcktes 2 högkretsande glador, ungefär samtidigt med att bivråken upphörde att kretsa och gled raskt och alldeles rakt mot S eller SSV och försvann. Gladorna kom rätt nära, det ena ex ruggade avsevärt i vingarna, visserligen inte riktigt symmetriskt men jag tror ändå det var ruggning. Efter rundspaning här som gav en tredje normalfärgad ormvråk fortsatte vi mot S men stannade där man får fri sikt mot Benestadsbackarna, norr om Lyckås. Här visade sig minst en ny ormvråk och först 2, sedan 7 glador; ingen av dessa kunde ha setts förut idag. De flesta kom från S på medelhöjd och började kretsa över dalen, huvudsakligen nära ~~N~~ Benestads kyrka. Jag fick åtminstone 8 av gladorna i fint ljus, alla var rena röda glador, flera av dem i ~~ormvråk~~ ruggning i stjärt och/eller vingar.

På hemvägen hade vi bara ett par tre ormvråkar, en nära i skogen ungefär vid Öveds stenkross, 2 andra på håll på olika platser; därtill omedelbart V om Harlösa en brun kärrhök hanne ad, som kom lågt och med mycket drivande flykt med kurs ungefär upp mot Harlösa kyrka.

Skogshejdan gav mycket litet fågel. Den som märktes mest var gulsparven, den sjöng på många ställen, och vi hörde att slutstrofen varierade starkt, ibland en slutton, ibland två, av växlande tonhöjd; något ex hade dubbel slutton där den sista tonen låg mycket lågt. Näst gulsparven var taltrasten mest märkbar. Den sjöng inte men många ex lyfte för oss, ibland tysta, ibland med skrämselflätet. Även sågs 3-4-5 koltrastar, och sång yhördes av enstaka ex av svarthätta och (troligen bara en) trädgårdssångare. Varningston av näktergal hörd. 2 överflygande gräsänder. I vattnet, som verkade mycket trevligt, såg jag minst 8 gamla och 7 årsunga sothöns; ~~en~~ helt nära visade sig en gammal gråhakedopping och på avstånd därifrån 2 unga gråhakar, de hade nästan lika mycket rött på hals och bröst som den gamla fågeln, men huvudet var fortfarande längsstrimmigt på ljus eller snarare vit botten. Jag ~~har~~ har nog aldrig tidigare sett denna dräkt. Alla fåglar i vattnet sågs nära, och jag kunde inte överskåda hela ytan. - Över Skogshejdan tornsvalor, ladusvala, hussvala etc, liksom på många andra ställen, men ej närmare antecknat.

I skogen i Fyledalen sjöng gärdsmyg fint.

Bland flygande insekter i Skogshejdan var Coccinella septempunctata mycket framträdande.

1983-07-29, fredag.

Ankomst stugan/tornet vid Krankesjön kl 1245. Lena körde mig ut men återvände genast till Lund. Väder: jämngrått, svag-måttlig vind omkring V. Bra sikt. Temp skattad till c 19-20° C. Jag upp i tornet kl 1250 och gjorde noggrann rundspaning.

"Tarmen": ingen vattenfågel synlig, men c 10 lågflygande backsvalar över vattnet. Närmsta klarvatten: tät flock gräsänder halvdolda under överhängande buskar etc, c 10 ex, kan ha varit en kull vuxna ungar. 2 skäggdoppingar ad intill varandra, på annan plats 1 dito ad med 1 nästan vuxen unge/ungfågel, 75 m därifrån ännu 1 dito ad med 1 nästan vuxen unge. Några spridda gräsänder, men bara c 5 sedda på NK.

Bland de rätt små vassruggar som avgränsar NK utåt sjön i dess ~~längs~~ längsriktning låg 1 sångsvan ad med 1 stor unge, stor som en gås unge-fär. Här även 5 sothöns i rätt gles rad, och något längre ute 3 + 1 + 1 + 1 + 2 + ytterl. enstaka gräsänder. Varför ligger de männe så glest

Långt ute i riktn. mot f d Almen låg 1 knölsvan ad med 2 pulli, stora ung ss tamankor, och mycket långt bort i sjöns andra ände låg 2 knölsvanar ad med 3 eller 4 pulli av ungefär samma storlek. Därborta också några få obestämbara vattenfåglar = änder/sothöns.

Rödhake knäpper, en rörsångare sjunger länge; ett fåtal backsvalar ses även över NK. Långt uppe i NV på öppet vatten ligger en ensam knölsvan ad. Sjöns vattenyta i stort sett tom; några mycket glest liggande änder, säkert gräsand, ses dock en bit utanför NK. Sjöns N och NÖ del alldeles fågeltom (som vanligt). I nordkanten av NK med dess stora vassruggar finns även en liten dybank eller kanske vegetationsbank utan hög vegetation, på den står 9 grågäss, 1 häger juv och 1 ~~and~~ and som nästan säkert är gräsand. I vasskant 1 häger ad. Några tornsvalar över sjön.

I torra buskar, som höjer sig föga över vassen nu, sitter 2 bruna kärrhökar nära varandra, det är årsungar. Plats: ungefär vid norra änden av NK, i mina anteckningar ofta kallad "norra lokalen" eller "vid döda busken"; jag har även i år sett att bruna kärrhökar hållit till stadigt där.

Kl 1310 ser jag att antalet sothöns stigit till 7, de har samlats tätt. Plats som ovan angivits. Jag tror att alla är ad, men ej klart. 2 skogssnäppor rundflyger över sjön, tysta hela tiden, kommer rätt ~~nära~~ nära, i sällskap, flyger på 5-15 m höjd. 1 skrattnås ad ligger på vattnet, annan skrattnås ad sitter på död gren i vattnet, ~~p~~ och där i närheten, på ~~ø~~ dött ris, sitter 2 tärnor, fisktärnor, jag tycker mig se att de är ad.. En ensam skäggdopping (upptäcks ad) långt ute, och helt få och glesa änder på långt håll ses, de är svåra att klara p g av ökande vind och rätt svagt ljus, men sannolikt ~~gräs~~ gräs. Mycket långt i V ses ytterl 1 + 1 hägrar i vasskanter.

Kl 1315 kärrhökarna borta, men en annan kärrhök, trol hona ad, ses över Ö delen lågtflygande med byte i bakåtsträckta ben. Gles flock på ~~14~~ 14 skrattnåsar kommer från Ö, mest ad som delvis har skarpa ruggningsluckor, men även 2 eller 3 juv.

Vinden ökar. 2 obekanta fågelskådare kommer upp; litet samtal, jag visar dem sångsvanen med unge. ~~De~~ De berättar att de sett fiskande fiskgjuse för en stund sedan. - Nu ses 3 bruna kärrhökar mycket nära varandra, de "står" mot vinden över sjöns NO strandbit. Ensam kärrsnäppa med mycket svart på undersidan flyger snabbt och lågt, svänger, försvinner bakom vass.

Kl 1325 3 brunänder upptäcks i vattnet strax utanför NK nära sothönsen. Strax därefter ses en flygande flock ~~på~~ på c 7 änder, försvinner just; efter dem kommer c 11 änder till, mest gräs men 2 småänder ses tydligt, de är ~~mörka~~ mörka, uppenbart krickor.

Kl 1327 ner från tornet.

Vinden friskar. Jag hade avtalat med Berith Cavallin om träff här-ute kl 1330 för samtal om en uppsats till Skånes Natur, decembernumret. Hon kom punktligt. Vi satte oss på uteverandan vid stugan, som jag förr hyrde. Den hyrs nu av SkOF, men idag var ingen där. Berith och jag hade trevligt samtal från 1330 till 1555. Efter någon timme flyttade vi oss dock till inneverandan eftersom det blivit ett svagt

1983-07-29 forts.

och finfördelat men envist regn, därtill ökande vind och snabbt försämrad sikt. Vi ~~gick~~ gick noga igenom den tänkta uppsatsen; ~~skall~~ den skall behandla mina exkursioner till Krankesjön+Vombs ängar + Vombsjön + besöken vid Skatteberga ängar, ~~skall~~ allt detta under åren 1931-1939, alltså då Kävlingeån ännu inte reglerats (förlåt: naturvårdats modell Sten Selander och ~~skall~~ Hans Otto Ramel). Jag skall naturligtvis skriva om vad man såg av fågel ~~på~~ på den tiden, men också om fältornitologins dåvarande ställning på Zootis i Lund, om sättet att exkurrera när bilar ännu var sparsamma men när det fanns gott om små lokalbanor, etc. Bilder till uppsatsen skall Berith välja ut ur den samling svartvita negativ som jag donerat till Skånes Naturvårdsförbund nyligen.

Några ytterligare arter ~~g~~ sågs efter kl 1330: ringduva förbiflygande ett par ggr, en större hackspett satte sig i en av de två alar som lämnats kvar framför tornet vid vinterns avverkningar. Ensam vipa flög över. Glesa tornsvalor. Omkr kl 15, men inte förr, visade sig 2 fiskgjusar över sjön, den ena tog byte vid andra försöket och flög därefter söderut, stigande i kretsar i vinden, den andra blev kvar mycket länge, ryttlade och slog efter byte (både fullföljda och icke-fullföljda slag) men fick ingenting så länge vi såg den. Jag såg att detta ex blev omsvärmad av svalor, nästan säkert backsvaor, ute över sjön. Gjusarnas ålder kunde inte avgöras.

Någon enstaka kråka sedd, och kl 16 när vi lämnade platsen ryttlade en tornfalk uppe vid allmänna vägen. Jag fick lift av Berith till Harlösa, tog sedan bussen hem med start 1625, ankomst Lund (Thulehem) c 1657, därifrån gick jag till Tenorgränden 8, ankomst 1713.

Från bussen på hemvägen en rätt tät flock på c 50 vipor på ovanligt torr och nästan "vitbränd" gräsmark med kort gräs. Även närmare S Sandby rikligt med råkor på fält, skratmåsar etc, men ej närmare stude-
rade.

Tillägg: kl 1555, just när vi skulle starta, ~~skall~~ sågs en svan lyfta långt ute ~~y~~ i sjön, den tog kurs rakt mot stugan. Den kom förbi, det var en sångsvan ad. Flög ett par stora rundor över östra delen av sjön och angränsande land, lät höra högljudda toner några ggr.

1983-07-31.

Lena och jag for från Lund 0955. Vid Revingehed 1 normalfärgad ormråk i skogen. Ankomst Hjälmared vid Vombsjöns NV hörn 1025. Här kretsar 1 gjuke, ad i ruggning, över sjön, och längre bort ses 3 andra fiskgjusar på större höjd!! 1 drillsnäppa, enstaka skrattmåsar, fiskmåsar, någon gråtrut, 1 skäggdopping. På alldeles nära håll i viken 2 knipor, det är nästan säkert 1 hanne i sommardräkt och 1 hona. Sällan man ser denna art i juli. Ladusvala. Rörsångare h på håll, gulärta h. 4 grågäss simmande. - Därefter nytt stopp vid P-platsen på sjöns V sida. Jag återser alla 3 fiskgjusarna, det är säkert samma ex som förut. De är ej i sällskap. I motljus över sjön, delvis även liggande på vattnet, ses ett trettiotal måsar: fisk, skratt, gråtrut. 10 obestämda änder.

Heljesjön kl 1040. Spegelblank. 2 hägrar, 2 kråkor, c 6 skäggdoppingar däri både ad och juv; vidare c 15 änder bland vilka jag ser knipa och troligen vigg men ej gräsand. Vi fortsätter, stannar ej i Ilstorp men vid Tågra: hussvalor, tornsvalor, även högt uppe mot ås-kanten (=Oran). Hämpling. 1 ormråk, denna rätt nära; dessutom ses 1 + 3 + 3 = summa 7 obestämda kretsare mycket långt bort i SO och S, det är högst sannolikt vråk. Vi fortsätter. Stopp vid Ållskog. Här kommer 7 ljungpipare ad från Ö, faller på åkermark. I dammen nedanför landsvägen 7 gräsänder, tydligen = en kull, även ses där sothöns och 1 skrattmåsa. I luften ses 5 ormråkar, flygande, lekande och skrikande, de störtar ibland nedåt med lillvingen hållen framåt ungefär som skissen visar:

Även ses 1 glada som $\neq$ glider bort.

1130 vi forts. 1 ruggande ormråk. Vi far genom Nyvångsskogen, här springer en älg rakt över vägen c 30-40 meter framför bilen. Vuxen älg, hornlös. Förvånande sällan man ser älg när man färdas på dagtid i områden där man vet att den finns regelbundet; åtminstone är detta min erfarenhet.

1145 stopp i Fyledalen. Skogsduva hörd intensivt. Ringduva sedd, taltrast varnar, koltrast varnar länge, gärdsmyg sjunger, 2 ormråkar kretsar varav den ena är i stark ruggning. Hämpling. Fjärilar 2 ex i örtvegetation i vägkanten, ~~det~~ är pärlemorfjärilar; Lena säger "silverstreckad pärlemorfjäril", vilket säkert är OK ty de har verkligen långa band av pärlemorfärg på undervingarna. Leptura rubra 1 hona anträffad.

Ny ormråk anträffas, den kretsar på jättehöjd. Lägre, men avgjort högt, kretsar också 1 ruggande bivrak; och 1 icke ruggande bivrak upptäcks på låg höjd och rätt $\neq$ nära, sistnämnda ex är ~~en~~ tämligen ljust. Ännu en ormråk upptäcks, inte så högt, runt den tämligen mycket ladusvalor och kanske andra svalor.

Benestad: 1 ormråk och 2 glador, vidare 2 sjungande gulspårvar, grönfink samt tämligen mycket svalor därav åtminstone en del ladusvala men kanske andra arter också. Högflygande måsar. Vi möter ett par obekanta fågeliskådare och samtalar med dem. Tistelfjäril, Pyrameis cardui, sedd; årets andra ex för min del. Därefter fortsätter vi.

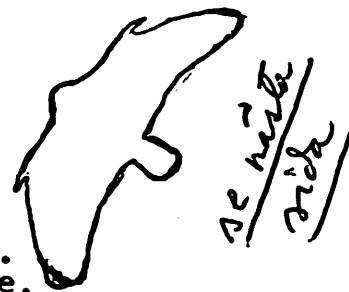
1250 ankomst Ingelstorps kockaregård. Tittade länge på vad de hade till salu, det var många fina saker. Tittade noga även på trädgården, den var verkligen rolig att se. Avnjöt kaffe med utmärkt bröd.

1400 start från Ingelstorp. Ser stenskvättor. For Fröslöv - Örums by - Hannas - Östra Ingelstad. Väder: stark sol, varmt men ånyo blåsig.

1425 stopp vid Ö Ingelstads kyrka och dammen därintill. Gick och såg oss omkring, även på kyrkogården. Trivsamt plats, vi såg trevliga växter i dungen intill kyrkan men jag gjorde inga närmare anteckningar.

Fortsatte till Christinehof. Här var gulspårven avgjort allmän; detsamma gäller hussvalan. Ladusvala allmän, tornsvala några ex, träd-krypare sedd och hörd. Över skogen 1 tornfalk, 1 sparvhök och 1 ormråk.

I en damm vid Pannehuset sågs smådopping och c 50 gräsänder, och rörsångare sjöng här. En annan damm därintill var fattig på fågel,

1983-07-31 forts.

men jag såg 1 drillsnäppa där. Jag gjorde sedan en rundvandring, ensam, i det stora inhägnade området där det finns vildsvin. Mycket lyckat, jag såg 1 + 5 + 5 + 1 + 1 vildsvin. Ett ensamt ex och den ena flocken på 5 ex (som var stora och granna, även om jag tror att där ingick 3 ungdjur) ville inte gärna gå ur vägen. Flocken stod stilla på liten skogsväg, dock med öppen mark och delvis mycket högt gräs intill. Jag gick ut i terrängen i en sluttning bland bokar och passerade på c 30-40 m håll. Vildsvinen stod kvar men gick sedan sakta in i det höga gräset och bland unggranar och blev osynliga. På rundvandringen sågs även: mycket gulspurv, vidare skogsduva och ringduva, törnskata hane och hona, lövsångare, sjungande gärdsmyg, samt 2 tistelfjärilar.

Efter ny fika lämnade vi Christinehof 1835. Satte kosan hemåt. Såg gröngöling 2 ggr kort efter starten men stannade inte utan for via Saxhusa - Sillaröd - Heingeberg - Näsby - Tolånga; här blev det stopp vid bron över ån. Tämmligen mycket svalor hade setts på vägen hit, incl. vid Tolånga; och gulspurv hade jag sett flera gånger. Fortsatte sedan via Hörr - Anklam - stora vägen S om Sjöbo - Björka - genom Vombs Fure på Norra Voåbvägen; här sågs spillkråka och 2 kaniner. Vi stannade inte utan passerade förbi Vombs by ut över ängarna, där vi inte heller stannade men såg en vipa och 3 flygande gäss (rimligen grågäss förstås). Klockan var då 1945. Via Silvåkra - S Sandby nådde vi Lund, ankomst dit 2020. Det var en härlig kväll, varmt, nästan molnfritt, och måttlig vind.

2125-2140 blev det stark kör av tornsvalor hemma vid Tenorgränd. Jag såg dock bara ett ex, rätt nära; men 2137 kom en tät flock på c 38 ex förbi på c 100 m höjd, ej så högt som jag skulle trott.

- Diverse tillägg:
- (a) vid Benestad 2 glador
 - (b) vid Christinehof även nyckelpigor (septempunctata) och kålfjärilar sedda
 - (c) sädesärlor ad och juv har idag varit allmänna på vägarna. De är mycket kvicka och klarar sig vanligen bra även för snabba bilar, men visst ser man undantag. Även sånglärkor sedda tämmligen allmänt idag, men endast sällan på själva vägbanan
 - (d) OBS att jag inte fört dagbok över allt som setts från bilen idag. Därför är exempelvis arter som skrattnås, fiskmås, koltrast, kaja, råka, kråka m fl ej nämnda, eller åtminstone inte på långt när alltid nämnda.
 - (e) skissen av ormvråk föregående sida är inte bra; när vråkarna störtade brant nedåt, vilket de ofta gjorde, hölls vingarna mycket mera vinklade, d v s handen låg bakåt. Ungefär så:
Eller snarast vingknogarna förda ännu mera framåt.

- a) omkring 10 juli visade sig på gatan utanför vår bostad, alltså på Tenorgränd i Lund, en gammal stenskvätta med 2 vuxna ungfåglar. Har alltså häckat i närheten. Veckan därefter sågs den gamla fågeln ett par ggr.
- b) 14 juli vid Ekologihuset var tornsvalorna mycket aktiva, jag såg c kl 1400 c 35-40 exemplar samtidigt från mitt fönster, vilket vetter mot norr. Någon stund senare var antalet c 50 och kort därefter drygt 60 ex; några flög glest och i spridd ordning eller oordning, men de flesta bildade täta flockar som susade fram lågt över lasaretsbyggnaderna och träden vid Sölvegatan. Detta är det största antal jag sett här i år, men jag har inte studerat dem noga.
- c) lördag 16 juli var Lena och jag bjudna till Dahms på middag. Även Ulla Holmberg var bjuden, samt en lärare som ~~medlem~~ även Lena kände tidigare; han hette Heander och verkade vara mycket trevlig och vänlig. Alla föreföll tycka bra om honom. - Vi fick en synnerligen läcker måltid, Huvudrätten var sprängd gås, och den gåsen var kinesisk vildgås, för längesedan inköpt av Adam hos Ljunggrens i Lund. Jag fick huvudet till bestämning, ~~medlem~~ (för flera månader sedan!), och det var intressant: den storväxta ostasiatiska rasen av sädgås Anser fabalis! Gåsen föregicks av snacks och drink i trädgården, och efter gåsen kom ostbricka och sedan färska bär och så kaffe och dyrbara drycker. Vi kom dit kl 18 och gick kl 22, efter mycket skön kväll och efter att ha beundrat blomsterrikedomen i herrskapet Dahms trädgård.
- d) måndag 18 juli kl 2050, när jag tillfälligt stod ute på gräsplanen på Tenorgränd, kom 3 ljungpipare ad med full fart över huset mot norr. De var mycket massivt svarta på undersidan. Härliga att skåda.
- e) ett tillägg skall göras till 9 juli, den dag då vi plockade fläder vid Fruallid. I sjön sågs även fisk sålunda: dels mycket stora fiskar som vältrade sig uppe i ytan, så att man än såg stora mörka (men ej svarta) fenor och ryggsidor, än såg man mer eller mindre av tjocka bukar av snarast mässingsgul ~~medlem~~ färg, ibland med skiftning åt grüngult. Jag misstänker att det var karp. Dels sågs på helt annan del av sjön ett egendomligt fenomen: den blanka ytan bröts plötsligt av en mängd ytterst små djur, som hoppade upp över vattenytan för att genast försvinna igen. Det var, trots utmärkta obs-förhållanden, faktiskt omöjligt att se själva djuren. När vattenytan ~~bröts~~ bröts, såg det alltså ut som om kanske 40-50 regndroppar plötsligt tätt föll ner på vattnet - och sekunden efteråt blev det små och snabbt försvinnande "märken" när djuren föll ner. Förloppet sågs säkert 20 gånger inom loppet av några minuter, i finaste solsken och vindstilla alltid i sjöns V del. Det måste väl varit småfisk som blev skrämde, men närmare besked kan jag inte ge.

Notiser juli 1983:

- 1) juli 5: kl 2205 flock på c 70 tornsvalor, kanske flera. De svär-
made på jättestor höjd, deras vanliga "sirrande" läten
endast svagt hörbara, och enskilda ex på något avstånd
från svärmen var svåra att se. Plats: Tenorgränden, Lund.
- 2) " 6: en stenskvätta ad och 2 juv vid vår bostad på Tenorgränd.
- 3) " (c) 20: en tornsvaleflock med storlek och beteende ungefär
som juli 5. Plats och ~~kl 2205~~ tid på kvällen likaså.
- 4) " 27: ännu en gång en sådan mycket högflygande flock tornsvalor
på kvällen; storlek, beteende etc som ovan. Detta var
"sista varma kvällen". ((Pyrameis cardui)).
- 5) " 27: säsongens första tistelfjäril! "Sista varma dagen"!
- 6) " 22: på morgonen kl 0420 hördes strandskata flyga över huset,
Tenorgränden 8.

Alla dessa iakttagelser gjorda vid Tenorgränden 8, Lund.

1983-08-06, lördag.

Ankom till stugan/tornet vid Krankesjön 1745. Väder: grått men lätt, blå fläckar på himlen, torrt, ljus, svag vind, god sikt.

1745 jag upp i tornet. På NK 1 + 1 hägrar, även 13 + 5 + 6 grågäss som just flög bort. Därutöver 75 fåglar synliga på vattnet, varav 22 sothöns, 25-30 gräsänder, 12-15 skedänder, 6-8 skäggdoppingar ad; en av dessa hade en liten unge, stor ungefär som som en stare. 2 krickor flygande lågt över vattnet; och högre upp flyger c 100 ladusvalor, de är livliga, kanske är de mer än 100.

"Tarmen": 1 häger ad.

På NK visar sig fler gräsänder. En av de ovannämnda hägrarna är ad, den andra är mattare färgad. Grönbenas h. - Strax väster om NK ligger sångsvanarna på linje med 20 meters luckor i ordningen ad - juv - ad - juv. Det vore nog riktigare att beteckna de unga exemplaren som stora dunungar. Högst 500 m längre ute ligger 2 knölsvanar ad med 2 ungar, som är tydligt mindre än sångsvanungarna. Knölsvankullen ligger fritt synlig. Långt i väster vid vass-uddens ligger c 90 änder, det är tydligen gräsänder åtminstone till stor del, men ej möjligt att avgöra alla.

En fjärde häger ses. 1 brun kärrhök juv sitter i död buske i vassen norr om NK. Långt ute på fritt vatten ligger drygt 40 måsar, det är skrattnåsar. Dessutom ses c 5-8 skrattnåsar juv flyga lågt över sjön. 1 grönbenas s. Ladusvala varnar.

1810 några skäggdoppingar upptäcks långt ute. Ladusvala varnar. Mycket långt uppe i NV ses en rad obestämbara vattenfåglar framför vassen. Dessutom har nyssnämnda flock vid "vass-uddens" ökat till drygt 105 ex som är synliga, men säkert ligger därtill en del inne i vassen. Tornsvala s.

Insekter: litet rödmyror svärmar, och nyckelpigor flyger.

1815 andra knölsvan-paret med 3 mörka halvstora ungar ses nu. Se skiss: (x = först omnämnda knölsvan-par, y = sist upptäckta par, z = sångsvan-paret med ungar).

1 fisktärna ad s h. Nu sitter 2 bruna kärrhökar juv på angiven plats. En "stöt" av c 25 skrattnåsar juv och 4 fiskmåsar juv drar förbi mot Ö.

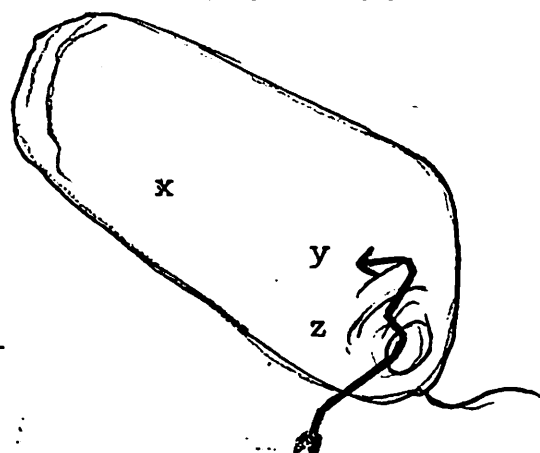
1820 10 enkelbeckasiner kommer med full fart enligt heldragen linje på skissen. 3 grågäss flyger ungefär enligt streckad linje på skissen.

Nu av svalor bara ett ex, en backsvala som flyger ungefär mot Ö.

1824 10 enkelbeckasiner flyger ungefär som nyssnämnda flock, lågt liksom de. - Väder: nu praktiskt taget vindstilla, sjöns vatten krusat, men NK spegelblankt. Tidigare gick där små vågor. - En tät rad av exakt 10 vingar på öppna vattnet. Ringduva s, kråkor h, 1 fisktärna flyger längs Ö stranden. Omkring 10-15 måsar långt ute över sjön, det är mest skrattnåsar, men någon fiskmåsar juv. Skogssnäppa h svagt.

1833 1 fiskgjuse kommer från ONO, rak kurs, börjar ryttla över NK, där c 80 vattenfåglar ligger fritt. De reagerar ej. Gjusen flyger runt över NK, ryttlar mitt över änder och sothöns; dessa reagerar ej.

1836 skogssnäppa h

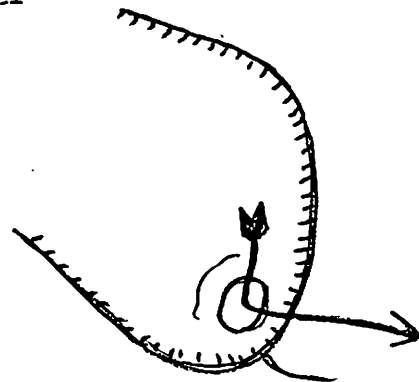
1837 1 sparvhök kommer nära förbi. Kråka skriker två gånger. Gjusen är kvar men längre ute. Rörsångare surrar men sjunger inte.

1839 gjusen försvinner upp mot Revingehed. 1 bivråk flyger österut över Ivans backe. Tycks rugga i vingarna. Nu flyger Coccinella septempunctata mycket allmänt.

1983-08-06 forts.

82

- Himlen klarnar, det blir sol, lätt dis, lugnt, rätt varmt.
- 1841 detta medför mass-svärmning av Coccinella septempunctata:
om man kikar åt slumpvis valda håll ses c 7 - 20 ex samtidigt
i kikaren, och i motsol mot vassen ses 100-tals eller flera.
Inom ett område med c 300 m diameter måste 10000 (tiotusen)
svärma. -
- Liten flock krickor, c 8 - 9 ex liggande på vattnet. Grönben h.
- 1845 Väder: härlig sol, stilla.
De 2 bruna kärrhökarna juv har lyft, de flyger nära varandra,
de visslar. De ~~o~~ visslade också när gjusen passerade över dem!!
- 1848 rörsångare sjunger ~~mm~~ två sekunder
- 1850 grönben hör livligt, 7 ex
kommer lågt, stiger, går mot O
eller SO. Se skiss här, som
avbildar sjöns Ö del:
Drygt 25 skrattnåsar och några
fiskmåsar reser mot Ö. Det är
allra mest unga måsar.
Meslåte hört, kanske talgoxe.
Järnsparv h
- 1852 grönben hh, enkelbeckasin h.
Dessa läten kommer plötsligt
närmare, och en blandflock på
summa 13 ex varav c 5 grönbenor och c 8 enkelbeckasiner
flyger förbi i ungefär rak kurs mot O eller OSO, kosa approxi-
mativt som nyssnämnda flock på 7 grönbenor.
Jag går ner från tornet
- 1855 gjuse ses ånyo över NK. En herre vid namn Leissner kommer hit,
han berättar om en svan-hanne som dödat sin hona vid parnings-
försök här i sjön utanför (f d) Almen den 10 april. Honan
dränktes, dog, drev över hela sjön till NO stranden; där låg
den sedan en vecka. Herr Leissner tillade, att hannen uppenbart
inte begripit vad som skett. Jag fann obsen väl värd att beakta
och sade att den borde - för publicering - meddelas till
Johnny Karlsson som är redaktör för ANSER. Jag gav observatören
Johnnys adress och telefonnummer.

S L U T

82
81

1983-08-07, söndag.

Fin sommardag, varmt. Jag gick till Ekologihuset vid 11-tiden och stannade där till c 1430. Genomgick dagböckerna från åren 1934-42 till slut (hade redan tidigare gått igenom åren 1934-1940) för att se primär materialet till den uppsats om mina obsar vid Krankesjön i gamla dagar, som Berith Cavallin bett om. Uppsatsen skall behandla bara åren 1931-1942, alltså i runt tal mina första tio år i Lund och den tidens excursioner. Mera därom senare, hoppas jag.

På kvällen kl 1925 råkade jag titta ut från bostaden Tenorgränden 8, ner över staden och i den sektor där man har m l m fri utsikt från villan, d v s ungefär mot ~~SSSV~~ S-V. Vid klar sikt ser man Malmö bra åt det hållet. Ikväll var det fint väder, halvklart av moln av växlande typ, men ~~SSSV~~ "hög luft", ljus ~~SSSV~~ och fint om ock föga solsken; vidare var det nästan alldeles vindstilla och drygt 20° C kl 1930.

Jag såg då med blotta ögat att mycket mås flög nere över Lund; det var minst 250-300 ex inom synhåll, dock ingen närmare än c 500 m. Mest skrattnås uppenbarligen, men alla ex kunde ej bestämmas säkert. Måsarna flög lågt, sällan över 50 m höjd, och de rörde sig individuellt om varandra som de brukar göra när de tar insekter. Det var ~~SSSV~~ ju också utmärkt väder för ~~SSSV~~ svärmning av diverse insekter. Jag hade tidigare observerat att massor av Coccinella septempunctata svärmade, och jag misstänker att även myror svärmade även om föga bevis för dett kunde ses vid Tenorgränden.

I kikare fann jag att ovanför måsarna, nästan alltigenom på en höjd av 100-200 m, $\frac{1}{2}$ mängder av tornsvalor svärmade runt, även dessa "individuellt", alltså ~~SSSV~~ inte i täta sammanhållande flockar. Om måsarna var ansamlade inom ett rätt begränsat område, skattningsvis c 400-500 i diameter, var tornsvalorna däremot mycket vidare utbredda. Först trodde jag att antalet var c 500-800, men det befanns snart att de förkom massvis inom hela sektorn S-V-VNV, och även på mycket stora höjder och mycket stora $\varnothing$ avstånd. Över huset och i sektorn S-O-N fanns dock inga fåglar. Men antalet var ytterst imponerande. Med hjälp av kikare och tub fann jag ~~SSSV~~ snart att tornsvalorna måste räknas i ett ganska högt fyrsiffrigt tal, och det är att märka att jag kunde ~~SSSV~~ tornsvalor i riktningarna S - SV - V så långt bort som de överhuvudt kunde anas i tuben. Många flög väldigt högt. Säkert 3000 - 4000 eller flera sedda, kanske betydligt flera.

Jag granskade läget noga, med korta intervaller, fram till kl 2000. Antalet tornsvalor tycktes öka, men det kan också hända att jag fann alltflera på långa avstånd allteftersom jag ~~SSSV~~ granskade himlen nog grannare och över vidare områden. Måsarna var kvar men ökade inte i antal, de försköts sakta ungefär $\frac{1}{2}$ mot V och var nästan helt borta kl 1945. Men så ej tornsvalorna. De var kvar, och detta i $\frac{1}{2}$ minst lika ~~SSSV~~ stort antal, inom samma område. ~~SSSV~~ OBS att de kan ha funnits längre bort än jag kunde se med hjälp $\varnothing$ av kikare och tub! Säkert 4000 sedda nu.

Omkring kl 2005 började jag skriva ned ovanstående. Kl 2023 ny granskning av himlen: inga måsar, men tornsvalor kvar, hade samlat sig delvis i stora glesa svärmar högt uppe - ej i flockar ~~SSSV~~ där alla flyger åt samma håll, utan svärmande om varandra. Antal fortfarande mycket högt. En del ex närmare och lägre än förut.

När jag granskade fåglarna kom flera ggr mindre flockar av stare förbi åt olika håll, även flög hämplingar över enstaka eller 2-3 i sällskap. Ringduva sedd. Däremot ej hussvalor som brukar ses här annars, ~~SSSV~~ ofta samtidigt med tornsvalor.

Jag har mycket sällan sett så stor och tydlig ansamling av ~~SSSV~~ tornsvalor i Sverige.

Kl 2038 ny granskning av himlen: på någorlunda nära håll bara c 10 tornsvalor synliga, de vistades nära varandra, och ett par ex "sirrade". På mycket långt håll och mycket högt uppe, i riktning ungefär mot S, sågs fortfarande tornsvalor i antal, men inte stort antal. Och i riktning N-O inga ex alls, alltså i det hänseendet ungefär samma läge som förut.

1983-08-07 forts.

Kl 2045 ånyo granskning av himlen: i S syntes föga, men på låg höjd och rätt nära håll i N några smärre flockar tornsvalor, delvis "sirrade".

Det skall tilläggas att ~~flora~~ humlor är ovanligt rikliga nu, och så har varit fallet åtminstone ett par veckor. I trädgården i kväll på ett rikblommande bestånd av ljusröd Malva, tätt växande på en yta av 2 x 3,5 meter och med skattningsvis några hundra blommor utslagna just nu, flög 21 humlor, och minst lika rikt på våra vita eller gulvita stockrosor (Althaea) och på Buddleia m fl trädgårdsväxter. Just innan detta skrevs ner, fann jag att humlor satt stilla inne i blommor av Malva och (särskilt gärna) i Althaea; och det är uppenbart fråga om ex i hundratal bara på vår tomt. Olika arter ser jag men kan inte artnamnen.

Idag mitt på dagen också 1 ex av gammaflyet (Plusia gamma, numera omdöpt ~~flora~~ men jag minns inte det nya släktnamnet) i trädgården, och på kvällen likaså 1 ex på stockrosor och lavendel. Näselfjäril och påfågelöga sedda dagligen på sistone. Däremot ingen tistelfjäril idag, och ingen amiral sedd av mig hittills i år.

1983-08-08, måndag.

Mycket varm och solig dag, temp. på middagen säkert c 25° C eller kanske mer. Kl 1630 var temp i skuggan 23° C och kl 1835 var den, egen-
domligt nog, precis ~~lika~~ lika hög! Temp i solen: hett!

Jag var på Ekologihuset c kl 1100-1530, gick sedan hem sakta. Såg redan från f m att Coccinella septempunctata var överflödande allmän, både som flygande och krypande överallt. På e m när jag gick hem verkligt stor svärmning, som ökade ännu mera från c kl 1600.

I trädgården på Tenorgränden sågs på e m vid hemkomsten att humlor fortf. var mycket rikliga. 1 Plusia gamma sedd, och så småningom ~~1~~ även 1 Vanessa ~~io.~~ Vidare på middagen 1 stor blå ~~Aeshna~~ Aeshna flygande västerut, den var klart och vackert ljusblå. Senare på dagen och e m ännu 1 sådan Aeshna och 1 + 1 mindre odonater, art osäker, de var rätt kraftigt byggda men mycket mindre än Aeshna, kortare i kroppen, m l m gröna.

Efter hemkomsten granskade jag ~~min~~ individantalet av C septempunctata, fann approx 1 ex/ kvadratmeter på trädgårdsgången, kanske lägre antal på kort gräsmatta, men mycket högre på höga örter: på en planta Althaea på c 1,5 m höjd 5 ex, på annan planta Althaea av c 2 m höjd 11 ex, på ett kungsljus (mest överblommat) på c 2 m höjd 13 ex, etc. Flög dessutom i massor, satte sig på gräs och mark och träd och örter och människor.

Kl 1620-1700 obsar från trädgården: enorma massor septempunctata flygande, lågt så att man kunde ta dem, men även högre, så högt upp man kunde urskilja dem i kikare 10 x 50, med skärpan noga inställd. Nu sågs få skrattnåsar, men inom kort mycket tornsvalor, det blev fyrsiffriga tal, de svärmade ungefär som igår (se föreg. dag). Men jag såg tydligt att flockar ~~eller~~ m l m glesa ehuru stora svärmar kom från NO, stannade upp m l m tydligt och så småningom försvann mot S eller SV.

Efter paus i obsarna ~~min~~ ånyo obsar från 1745. Nu anträffades dels c 400-500 skrattnåsar kretsande på 50-100 m höjd, tydligen tog de insekter (men inte säkert nyckelpigor, se nedan). De försvann snart, nåsarna alltså. Jag fann på mig ~~en~~ krypande svartmyra, vingad (hona av Lasius niger??), och senare ~~min~~ 1 likadan ehuru vinglös, krypande på marken. Nyckelpigor svärmade nu i oerhörda mängder, i den lugna varma eftermiddagen flög ~~min~~ de tydligt mot N eller NNO, (men det kan kanske ha varit medvindsflykt, fast jag tvivlar). En ny stor svärm skrattnåsar visar sig nu i Ö, kretsar, jag tror de tar insekter men ej säkert. Nya stötar tornsvala, omöjligt att redogöra för allt, men flera ggr mellan 1745 och 1830 sågs rätt välavgränsade svärmar komma från NO, antal ex c 50 - 250 per svärm. I väster ibland mycket fler. Rundflygningar, nästan alla ex högre än 75 - 100 m, många ex jättehögt, en del knappt skönjbara i kikare. OBS att hela tiden fram till c ~~min~~ 1810 var det massor av nyckelpigor i luften, som förut, säkerligen tydlig rörelse mot N. ~~min~~ Jag såg aldrig att nåsar eller tornsvalor ~~min~~ tog nyckelpigor, och jag såg heller aldrig svärmade myror, men jag tror att fåglarna tog myror, och jag tror inte att de tog nyckelpigor. Fast bevis för mina åsikter kan jag inte förebbriga. - Flera ggr mycket imponerande mängder tornsvalor nu också, många tusen passerade inalles före 1830.

Kl 1810 stark minskning av antalet flygande ~~min~~ nyckelpigor, men efter c 5 minuter var de åter vanliga, om ock ej som tidigare. OBS att temp knappast sjönk märkbart.

Vid ett tillfälle sågs 1 fiskmåsa ad, vid annat tillfälle kom 2 ~~min~~ ladusvalor mot S, kort därefter samma art hörd 2 ggr. Senare en ensam hussvala sedd högt. 1 tornfalk flög över mot S-SO en gång. Ringduvor sedda i enstaka ex, och småflockar stare kom lågt flera ggr, det var ungfåglar, ibland tydligt ruggande, ej minst i stjärten som ofta såg ut ungefär såhär:

Bland nyckelpigorna några Adalia bipunctata och 3-4 conglobata, den sistnämnda ej sedd förut denna säsong. 2 ex av Eristalis tenax eller ev. E pertinax sedda, de första för mig denna sensommar. Massor av thysanoptera, ~~min~~ småflugor, steklar, etc etc.

FORTS!

1983-08-08 forts.

Texten på föregående sida skrevs (utan kladd) kl 1835-1910. Där-
efter gick jag ut igen. Nu skuggtemp 22° C, nästan molnfritt, bara
några små moln kvar, såg ut som små cumuli i upplösning. En del
sempunctata flög fortfarande. 1 vivel av släktet Sitona satte sig
på mig. Inga myror sedda. Knappast några måsar heller. Men massor av
tornsvalor i luckra flockar och svärmar, mest i motsol i V, mycket
högt så att de flesta ej sågs för blotta ~~öga~~ ögat. Jag fann att de var
fördelade över stort område, höjd mest över 150-200 m, antal sedda
minst 1100 ex. Men strax kom flera, från N-NO i snabba flockar med
rak flykt, men luckra flockar, ej tätt som de brukar svepa över hus
och gator. Bara enstaka sirranden. Några få ex låg höjd, kanske 25-50
m, antal högst 15. Det blev rundflygningar, men fåglarna avlägsnade
sig tydligt mot S-SV, även om detta naturligtvis inte kunde ses hela
tiden, eftersom stora svärmar stod kvar särskilt i V-SV.

Efter kl 1930 kunde jag inte obsa oavbrutet, men följande hände:
kl 1945 massor av tornsvalor över Ö Torn och neröver Lund, nästan en-
bart på mycket stor höjd, antal säkert 2000-3000 sedda, men så
långt man kunde se mot ~~SV~~ SV syntes tornsvalor. Temp nu 21° C.
kl 2050 fortfarande massor av tornsvalor, mestadels så högt att de
knappt eller inte alls kunde ses med blotta ögat.

87

Till 16 aug

Tillägg: i Lund kvällen ett par total tornsvalor.

1983-08-15, måndag.

Efter besöket hos Bengt Olof på Fårö anlände jag till Lund denna dag kl 1645. Väder ~~grått~~ varmt, slöjig himmel, torrt. Lena kom och hämtade mig.

Vid Tenorgränd 8 c kl 1900-2000 flög c 60-80 tornsvalor omkring lågt över husen, de flög inte i flockar tillsammans utan "individuellt och tysta var de. Jag obsade inte oavbrutet under angiven tid och vet därför inte om det förekom ev omsättning. Kl 2040 sågs bara en enda tornsvala, däremot 4 hussvalor (som ej alls synts tidigare).

1983-08-16, tisdag.

Lena och jag for ut till Krankesjön på e m. Mycket varm kväll, och torrväder förstås. Det är ytterst torrt i markerna.

Jag började obsa från tornet (vanliga tornet) kl 1725. Nu mulet, sakta tätande moln, grått, disigt men hygglig sikt. Ljunt. Byig frisk till hård vind omkring SV, därför ej idealiska obs-möjligheter från tornet.

I "tarmen" 1 häger ad. På NK drygt 50 sothöns, 5 skedänder, c 10 gräsänder, 3 krickor, 1 skäggdopping ad med 4 bara halvstora ungar, därtill c 5 skäggdoppingar sedda på gränsen till stora öppna sjön. Därute, men helt nära vassruggarna, låg sångsvan: båda ad med 2 juv. Ungarna är nu så stora att jag skrev "juv" spontant, hellre än "pull".

I sjöns NO del som vanligt ingen fågel att se. På liten dybank i vassen N om NK 1 häger och 1 gräsand. I vattnet där i närheten låg c 25 + 12 grågäss, de lyfte snart och flög bort mot SO. Och just när vi kom fram till tornet flög 15 grågäss bort från sjön på samma sätt. Betydligt längre ute i NV låg knölsvan hanne + hona + 2 stora ungar, och my. långt bort i andra änden av sjön såg jag bergsäkert ytterligare 2 knölsvanar ad med 4 stora ungar. Intressant, och OBS att ungantalet sågs mycket tydligt. - Därborta i andra änden, mest i vasskanten, låg minst 200 vattenfåglar, artbestämning ej klar men högst sannolikt var det mest sothöns, med visst inslag av gräsand. Häger: ~~1~~ 1 ad + 1 juv + ytterl. 2 ex utöver de nämnda. Enstaka skrat måsar långt ute, flygande. 1 fisk/silvertärna, 1 svarttärna. Litet backsvalor över sjön. 1 brun kärrhök juv nära, 1 brun kärrhök hanne ad långt borta. 2 flygande dykänder, praktiskt taget säkra brunänder. OBS f ö inte en dykand sedd!

Kl 1800 gick jag ner från tornet. Delvis hade jag haft sällskap där med ett yngre par från Uppsala, ~~namn~~ namn okända; de var rätt hemma på fågel och hade bl a besökt Falsterbo alldeles nyligen.

Lena, som ej följt med upp i tornet, berättade att björnbär mognat redan nu, och detta i mängder. Jag ner. Hon hade redan plockat en försvärlig mängd. Vi gick bort till det fina björnbärssnåret utanför "bi-mannens" lilla stuga. Där var enormt med bär, härliga och mogna, och vi plockade flera liter. Även på den korta vägen dit fanns rikbärande snår. Vi plockade kl 1805-1950, för min del dock med en stunds avbrott för samtal med "bi-mannen" (benämning eftersom vi aldrig lärt oss vad han heter). Jag trodde han släppt platsen men han hade sina bin kvar där fast han byggt hus i S Sandby. Jag hade inte sett honom på ett par år. Trollsländor av sl. Aeshna flög allmänt i den varma kvällen; vinden hade nu mojnät helt, och "bi-mannen" berättade att trollsländorna gärna tog bin, han hörde ett tydligt "knäppande" läte när så skedde, och eftersom de inte blev stuckna trodde han att de togs på sådant sätt att bina inte kom åt att sticka. / Men ikväll sågs intet sådant. - Där emot ~~en~~ stor svärmning av rödmyror, flera hundra hade fällt på taket på bi-mannens bil, där hannar och honor fann varandra och ljuv musik i hjärtat. Bimannen sade att hans bin var orsaken till den fina björnbärssköörden, även till dito av hallon (nu slut), och på lindarna vid Silvåkra kyrka hade de flugit oerhört ivrigt, och sent "till kl 10". - Jag hörde trädpiplärkor flyga över ett par ggr, första ggn i höst deras flyttläte hörts av mig. Måsar i rätt stort antal flög mot Ö från sjön, och ute över sjön ökade antalet svalor starkt, flera 100 sedda, dock ovisst betr. ~~uppfördelning~~.

uppsat

Detta sågs kl 1945. Väder: prakt. taget lugnt fr c kl 1900. Dessa sena fågelobsar bara kortvariga och föga grundliga. - Kl 2000 startade Lena och jag mot Lund, ankomst dit 2025. Mycket kul med björnbären. OBS att riklig skörd erhållits här alla udda år: 1973, 75, 77, 79, 81, och nu 83! SLUT + se övers 87

1983-08-23, tisdag.

Tillsammans med Göran Högstedt ledde jag en exkursion för ett 40-tal personer, deltagare i det symposium om "Plant - Animal Interactions", som f n avhållles i Lund. I symposiet deltar uppskattningsvis c 300 personer; det öppnades i Sparta igår morse, och idag tisdag anordnas 5 exkursioner till skilda mål i Skåne. Vår exkursion hade som huvudsyfte att demonstrera fågelsträcket över Falsterbo på morgonen, att visa ringmärkning m m därnere samt att besöka en eller ett par andra lokaler"i sydvästra Skåne". Deltagarna var allra mest utlänningar från många europeiska länder, men jag fann att även någon från USA var med. Mycket få svenskar, och bara en som jag varit bekant med redan tidigare, nämligen fil dr Olle Tenow från Uppsala. Honom hade jag träffat för många år sedan i Abisko.

Dagen var mycket händelserik, och turen blev lyckad. Osäkert om jag hinna skriva ett utförligt protokoll; därför här några huvudsaker:

- a) vi for från Lund 0720, ankom Falsterbo 0810, gick till Nabben, beskådade sträcket (se nedan), återvände via fyrträdgården och fick då en demonstration + information om ringmärkning, detta av Bengt Bengtsson (se nedan).
- b) c kl 1015 for vi ut till den vanliga obs-platsen på Ljungen, d v s vid stora kurvan S om "karusellen", med andra ord i Ljungens SV hörn. Kaffe (som dock inte räckte till för alla) serverades här. Rätt magert utbyte, obs dock fjärilar m m (se nedan).
- c) c kl 1130 avfärd via sydkusten till Smygehuk, därifrån norrut på småvägar till Anderslöv, där lunch var beställd sedan flera dagar. Chauffören var en mycket hygglig och trevlig prick, utlänning men talade bra svenska. Han körde fel strax öster om Trelleborg, trots ivriga försäkringar att han kände vägen precis och for där ett par tre gånger i veckan. Därför följde vi kusten onödigt länge, men detta hade ingen negativ verkan. Vi kom till Anderslövs gästis kl 1225 och började äta punktligt kl 1230, fick mycket bra mat och var klara att bryta upp 1330, som planerat.
- d) på grund av intressanta informationer som vi mottagit av folk på Nabben bestämde vi oss att fara via Krageholmssjön - Ellestasjön och därefter till Lund. Ellestasjön lockade särskilt (se nedan), men Göran och jag beslöt att fara dit via vägen som passerar Krageholmssjöns sydspets. Så skedde även. Uppehållet här blev inte extra fågelrikt, men folk var tydligen tagna av platsens estetiska värden. Uppehållet vid Ellestasjön, där vi efter vänliga förhandlingar med godsägare André på Snogarp fick ett utmärkt utbyte, blev längre än vi tänkt oss, men alla var tydligen pigga på att stanna ute i det varma sommarvädret (jag frågade om saken och deltagarna svarade: "As long as possible".)
- e) Från Ellestasjön for vi genaste vägen till Lund via Assmåsa - utkan- ten av Sjöbo - Dalby; ankomst Sparta 1728.
- f) Jag gav på morgonen mellan Lund och Malmö en kort redogörelse för höstflyttningen över Falsterbo, dels några huvuddrag av hur den går till, dels uppgifter om hur sträcket brukar arta sig vid denna tid i augusti. Därefter talade jag kort om vad vi såg, eller om aktuell- ting som folk frågade om; men jag aktade mig för att tala mycket i högtalaren. Folket samtalade i alla fall, oftast livligt, och stäm- ningen föreföll hela dagen att vara god.
- g) Vid Nabben i Falsterbo sträckte gulärta och trädpiplärka, inte i låga eller välavgränsade flockar men högt och glest i det lugna och varma vädret. Himlen var inte molnfri, det var ljusa eller mörka oskarpt avgränsade täcken, m l m sammanhängande både då och senare, men det var ljust och fint hela dagen. Mörkare moln sedda på avstånd delvis, och på ett par mycket begränsade områden hade det fallit lätt regn. Men vi fick inte en droppe på oss. Inalles var nog sträcket av dessa småfågelarter rätt individrikt, men med visshet svårt att räkna. I ringa antal sträckte ladusvalor. Några hussvalor och någon enda backsvala sedda och/eller hörda. En torn- svala. Till minsta belåtenhet fick vi också ett mycket glest

- morgonsträck av bivråk, de kom enstaka eller 2-3-4 tillsammans, rakt över oss, måttlig höjd, och jag redogjorde för fältkaraktärer på den och ormvråk och fjällvråk etc. För övrigt litet ejdersträck, en del andra änder. Vidare - men ej sträckande - storskarvar i betydligt antal, fruktansvärda massor av trut på Måkläppen, åtskilliga vadare etc. Och på sandrevel relativt nära Nabben minst 60 sälar. Jag meddelade att där brukade ligga 2 arter, nämligen gråsäl och knubbsäl, mest den sistnämnda, men jag angav uttryckligen att arterna inte kunde åtskiljas ens i tub på detta avståndet. - Vi tittade även en hel del på växter, t ex Eryngium maritimum m fl.
- h) ringdemonstrationen blev inte långvarig, ty endast få fåglar hade fångats. mest lövsångare som väntat. Bengt B hade dock en kul sak i beredskap: en kungsfiskare hade fångats (dock ej sistlidna natt utan ett par dygn tidigare); den tog han upp ur sin tygsäck och demonstrerade till allmän glädje. Dessutom visades ärtsångare och lövsångare.
- i) vistelsen vid Ljungens SV hörn blev inte rik på fågel. Vi såg på håll 3 tornfalkar samtidigt ryttlande, och en brun kärrhök hona kom lågt över de blommande ljungfälten mot S. Därutöver litet svalor m m, och amiraler (Vanessa atalanta), för vilka se nedan.
- k) på den långa sträckan Ljungen - Trelleborg - Smygehuk - Anderslöv - Svarte - MaRsvinsholm - Skårby - Krageholmssjön sågs föga. Särskilt påfallande var fattigdomen på rovfågel: jag såg inte en enda trots att jag satt längst fram med utmärkt utsikt framåt. Dock hade jag åtminstone en positiv fågelupplevelse på denna sträcka: flockar av gulärlor uppskrämdes ideligen från landsvägen eller från öppna fält invid vägen, och det var mycket tydligt att arten just nu är särdeles individrik i S Skåne. Men så är det ju också alldeles rätt årstid för starkt eller nästan maximalt genomsträck just nu.
- l) Krageholmssjön: kort østunds uppehåll, c kl 1430 - 1455. 2 storskarvar, ljusbukade juv, på fiskepålar i sjön, en gravandflock också i sjön, ringa antal av skäggdopping etc, tal om biotopen, landskapstypen, geologin etc. Inte mycket fågel f ö. Men kort efter starten härifrån, redan innan vi hunnit till Sövestad, sågs äntligen ett par kretsande glador, vilket piggade upp humöret. OBS att vi då ännu inte sett en enda ormvråk. Den bristen botades vid Ellestasjön. Men sparvhök fick vi inte se på hela dagen, vilket jag bedömer som anmärkningsvärt!
- m) Vid Ellestasjön hände mycket. Vi såg c 800 grågäss, 4 tranor (dessutom såg jag c 10 tranor lyfta och flyga bort just när vi nalkades Snogarp, men det vågade jag knappt berätta för de andra, ty deras begärelse efter tranor var stark. Lyckligtvis återkom dock 4 ex senare; det var inte jag som fann dem utan en av deltagarna). Vidare rikligt med glador, ett par ormvråkar, en härligt fiskande gjuse som fick byte, 2 korpar etc. Fick mycken och god information av hr André, särskilt om grågässen. En hel del därav vidarebefordrade jag till deltagarna. Däremot fick vi inte se de två stäppörnar som vi fått besked om i Falsterbo. Där om mera nedan, det var en rätt remarkabel historia.
- n) Insekter: när jag lämnade Tenorgränden 8 i Lund kl 0635, flög en tistelfjäril upp framför mig och for runt med hög fart. Ovanligt varm morgon! - Vid Ljungens SV hörn minst 10 amiraler på liten yta; de flög snabbt och gärna men var starkt attraherade av två björkar som var skadade vid basen så att saft sipprade ut. Här satt de gärna, tills.m. mycket flugor och getingar. - Senare, jag tror det var vid Krageholm, såg jag dagens andra tistelfjäril. Men inga fler amiraler blev det. Däremot väl en del andra insekter Coccinella septempunctata, kålfjärilar, etc, och en del samtal därom, bl a med Mrs Miriam Rothschild och den dam som åtföljer henne.

1983-08-23 forts.

Här artlista för dagen, med korta kommentarer.

Förkortningar: F = Falsterbo, E = Ellestasjön, K = Krageholmssjön,
str = sedd på sträckflykt.

skäggdopping några ex K
storskarv allmän F, bl a satt
säkert 100-tals på Måkl.

K: 2 juv med vita bukar satt
på fiskepålar nära varandra!
häger ~~endast~~ 1 sedd E, och jag
tror någon sedd F

knölsvan sedd F, och flerstä-
des i glesa skaror utefter
sydkusten, där vi följde den.
grågås: synnerligen stort antal
i E, särskilt avsnitten nedan-
för Snogarp; jag skattade an-
talet till c 800 eller fler.
Se nedan för närmare besked.
gravand sedd F, och i K låg en
flock på c 12 ex, ute på
fritt vatten, de lyfte men
fällde snart igen i sjön
gräsand sedd i ringa antal F E K.
bläsand några få flygande ex F
kricka " " " " F

stjärtand 2 flygande ex F
skedand 2 flygande ex F
ejder: en mycket stor och utdra-
gen flock str förbi F, nog
över 100 ex, varav en enda
hanne. Övriga and-arter vid F
förbiflygande men ~~ej~~ ej str.
småskrak: F bl a ett ex liggande
nära, var tydligen en nyhet
för flera deltagare

bivråk: F enstaka sträckande på
morgonen c 0815-0930; ibland
2-3 i sällskap. Gick ut rakt
och lugnt, och täml. högt.

ormvråk ej sedd förrän på e m
vid E, där c 4 ex sågs in-
alles, i regel ensamma

glada ej sedd förrän vid Krage-
holms slott, där 1 + 1 kret-
sade lågt. Därefter avgjort
allmän vid E, säkert 8-10 ex
sedda. Se även nedan

brun kärrhök 1 hona lågt över
Ljungen mot S

fiskgjuse: vid F 1 ex, kom på
t. långt håll, t. högt, och
orsakade ett enormt uppflog av
mås (=allra mest gråtrut) från
Måkläppen. Lågvatten rädde,
och från sanden lyfte nog 5000
trutar inalles, de samlades i
3 horisontella, kilometerlånga
stråk.

Därefter bara 1 gjuse till,
detta vid E, där den studerades
my. länge, rundflög, störtade
men steg innan den nått vattnet
ett par ggr, men tog slutl. en
ovanligt liten fisk. Fin upp-
visning

lärkfalk 1 kretsade vid K på långt
håll

tornfalk 3 ex ryttlande samtidigt
över Ljungen

?fasan: jag tror mig ha hört den en
gång nära Anderslöv

?sothöna: något ex nästan säkert
xsett i K

trana: när vi körde fram till Snog-
arp såg jag c 10 tranor lyfta
och försvinna norrut; vågade
knappt tala om det, ty många
hade frågat efter tranor. Någon
timme senare kom dock 4 ex till
baka och fällde i E, alldeles
vid stranden, bland massor av
grågäss, så att nästan alla del-
tagare fick se dem

strandskata F rätt många
vipa sedd i enstaka ex ett par ggr
och någon enda småflock sedd
flyga västerut på dagen. ~~men~~
På avstånd på morgonen nära
Höllviksnäs någon flock på
skördat fält. Men inga stora
flockar.

kärrsnäppa flock eller flockar F
nära Nabben, inalles några tio-
tal ex

rödbena sedd F:

glutt 2 ex över golfbanan F

drillsnäppa sedd F

enkelbeckasin flock 3 ex str F

myrspov sågs av några deltagare F

roskarl 1 ex länge i sikte på sand-
revel F

skrattmås rätt allmän F, sedd E K
och många ställen i inlandet etc
fiskmås sedd flerstädes i ringa ta-
lgråtrut F massor (se gjuse), även
E K, kusten etc

havstrut sedd i rätt ringa tal F

kentsk tärna: på blottad sand vid
Nabben F ovanligt stor flock,
säkert 150 satt där ihop med en
del skrattmås etc. Gunnar Roos
såg c 300 kentska där morgonen
innan vi kom, eller kanske 2
dagar innan.

småtärna F några få ex bland de kentska eller flygande utanför stranden

fisk/silvertärna bara något enda ex sett vid F

ringduva sedd F, Ljungen och flerstädes i inlandet men alltid ensamma eller 2-3 tills.

tornsvala: F på morgonen såg jag bara ett ex som sträckte ut högt; därefter bara något enda ex därtill

sånglärka F men ej sträckande än

ladusvala F E etc, ej mycket

hussvala F E etc, måttligt antal

backsvala F etc, ringa antal

trädpiplärka F gott sträck men

höggående och ej tätt, se ovan. Senare på dagen knappt

sedd eller hörd av mig

gulärta F gott sträck men också

höggående och svårt att räkna.

Rätt allmänt rastande på golf-

banan F tills.m. sädesärlor.

I inlandet såg jag gulärlor

från bussen i mycket stort an-

tal, ofta lyftande flockvis

från vägkanter eller fält etc

sädesärta: allmän F på golfbanan

tills.m. föreg. art, men knap-

past alls sedd på sträck. -

Ofta även i inlandet

stenskvätta: sedd flerstädes från

bussen och enstaka ex även på

golfbanan vid F

koltrast sedd, plats oklar
ärtsångare: Bengt Bengtsson de-
monstrerade 1 ex som fångats.

Han ringmärkte det inför alla
blickar, my. elegant. F

lövsångare: även en sådan upp-
visades av Bengt Bengtsson F

talgoxe sedd E, och jag tror
vi såg ytterl. någon mes,

men ej säkert
skata sedd

kaja "

råka " mångenstädes i antal

kråka " " " "

corp: 2 ex kom vid Snogarp och

fällde utom synhåll, bakom

välvd backe. Se nedan

stare sedd ofta och på många

platser men allra oftast i

små flockar. Morgonsträcket

vid F var svagt eller mycket

svagt när vi var där

gråsparv sedd i inlandet

pilfink sedd i inlandet

bofink sedd E etc

hämling. hörd överflygande F

grönfink F, flock på ett par tre

tiotal på Nabbspetsen.

Viktigt tillägg:

kungsfiskare demonstrerades av

Bengt B och väckte allmän

glädje. Hade fångats ett par

nätter tidigare i nät i vasse

i sydligaste Flommen. Mycket

kul att se så fint. Det var

en ungfågel.

Ovanstående artlista är nog något ofullständig.

Nu återstår att omtala varför vi från Anderslöv satte iväg österut ända till Krageholmssjön och Ellestasjön, när vi kunnat fara via Börringesjön och/eller Håckebergasjön till Lund. Saken var den, att Göran och jag fick höra att två stäppörnar vistades "vid Ellestasjön, strax söder om Snogarp". Detta sades oss av ett par personer som vi inte alls kände, men det verkade vederhäftigt. Naturligtvis fanns det andra skäl att besöka speciellt Ellestasjön, främst den rika förekomsten av grågäss (som jag visste om) och den relativt goda chanserna att se trana etc. Men visst blev örn-beskedet en extra stimulans. Vi sade emellertid ingenting till deltagarna: i varje fall inte ett ord före ankomsten till Ellestasjön. Sedan läckte det ut, men först när vi vistats en god stund på lokalen och studerat grågäss, glador etc.

Eftersom det var väsentligt att komma fram med buss så långt som möjligt, steg jag av vid gården och träffade ett par man, däribland ägaren, herr André, vilket var en stor lycka. Han var mycket vänlig mot oss och släppte in oss utan betänkande, men han sade, att detta inte innebar fritt fram för alla andra. Han hade haft besök av mängder av ornitologer, däribland flera som visat mycket dåligt vett; en hade t o m slagit upp sitt tält öppet på fältet där örnarna utfodrades! Han bekräftade att två örnar fanns på hans mark, men han visade oss inte till åteln. Jag tror mig nu veta var den fanns; mera därom nedan. Jag tror inte att herr André själv bestämt örnarna till arten, men många man med god kunskap på rovfågel hade tydligen varit överens om bestämningen.

Veckan 1983-08-24--31.

Praktiskt taget hela tiden mycket varmt och torrt. Över Lund såg jag synnerligen få tornsvalor, de flesta dagar inga alls, men ett par dagar 1-3 ex; detta var huvudsakligen 25-28 aug. Över Östra Torn däremot rätt ofta hussvalor på eftermiddagar och kvällar, upp till c 10-15 ex samtidigt, men inte fler.

För besöket vid Krankesjön tisdag 30 aug. se särskilt protokoll härnadan! *sidorna 93-94.*

Antalet sedda rovfåglar över Lund veckan 24-31 aug. var lika med noll! Inte en bivråk sedd! OBS att det visserligen var mycket varmt och allra mest molnfritt, men luften var ovanligt disig, åtminstone delvis på grund av att så många lantbrukare nu bränner upp halmen på åkrarna, sedan spannmåleskörden bärgats. Man bränner alltså den kvarstående stubben på rot. Jag har ofta sett små svarta y förbrända blad-delar etc sakta dala ner utanför fönstren.

Onsdag 31 aug. när jag gick hem från Ekologihuset till Tenorgränden 8, kom flera tiotal skratmåsar snabbt söderut över Tunavägen vid ~~P~~ Sparta. Detta var kl 1650. De bildade inte flockar utan kom i spridd ordning, ofta 50 - 100 m mellan varje, men de flög fort, och man kunde misstänka att de var på väg till någon näringskälla. Så var också fallet. Ett par hundra meter söderut, ungefär över motorvägen, hade de samlat sig och flög runt och fångade uppenbart flygande insekter, (sannolikt myror, men omöjligt att se, förstås). Längre neråt söder syntes ytterligare sådana koncentrationer, så att totala antalet synliga måsar blev c 250. Tätt dis (se ovan) gjorde att man knappt kunde se måsar på större avstånd än kanske 500-600 meter. - Jag såg, efter hemkomsten, att måsarna fortfor att flyga omkring som förut. Och minsann, när jag kl 1730 gick ut för att se på dem igen, hade de visserligen skingrats delvis, men jag såg två myror lyfta och stiga uppåt.

Denna kväll kom Lisen till oss för att äta glass med björnbär. Hon var i mycket god form och berättade om sitt arbete och sina planer. Hon har just skrivit färdig en rapport om grävningarna vid Ängdala utanför Malmö, där hon i flera år arbetat med rika lämningar efter en stenåldersboplats, eller rättare sagt efter flintgruvor, där stenåldersfolket fick fram den flinta som de sedan slog till redskap och vapen etc.

Lisen och jag såg en rödstjärt bada sig i fågelbadet i trädgården. Den var mycket livlig, vibrerade med vingarna, sänkte sig platt ner i det grunda vattnet, ~~och~~ lyfte då något på stjärten och reste de röda fjädrarna på övergumpen, så att en stor och iögonenfallande varmröd fläck blev synlig.

För exkursion 30 aug. se ~~nästa sida~~. *följande rida, pp 93-94.*

B

93

93

Krankesjön vid tornet och stugan 1983-08-30, tisdag.

Artlista:

skäggdopping NK 1 ad med 4 juv, därtill helt få sedda
häger några
knölsvan i V änden par med 4 ungar, ungefär mittsjöss par m 3 ungar
sångsvan i kanten av NK par m 2 vuxna ungar, i V änden 1 ad med
3 ungar/ungfåglar. Stark konsert fr V änden även morgonen
obest svan långt upp i NV minst 2 + 2 ad
grågås c kl 0900 kom summa 250-300 ex, alla från Ö; kl c 1110 flög
minst 100 mot Ö, kl c 1130 kom ungefär lika många tillbaka fr Ö
gräsand NK minst 25, längre ute i N och NV ringa antal, dock ng
total. Lyftande för båt (se nedan) bara få gräsänder
bläsand flock c 5 ex + hanne och hona sedda
skedand bara 1 säker
kricka NK c 7-8 ex, längre norrut minst 10 till
brunand NK en hanne, men senare sågs stora flr i V, till stor del upp-
skrämda av båt, men redan dessförinnan c 100 bestämda. Totalantal
sedda nog c 250. OBS att vigg ej sågs.
obestämda änder/vattenfåglar långt i V nog över 100.
ormvråk kl c 1100 plötsligt 3 ex lågt varav 1 my. ljus.
glada samtidigt med föreg. 2 eller 3 ex nära, lågt
brun kärrhök också samtidigt 1 ex högt kretsande
bivråk bara ett ex högt kl c 1215
gjuse 1 kom morgonen, beteende märkligt, se nedan
duvhök 1 ex kretsande halvvägs till Kvinnevad kl 1320
falk hördes ropa i morgondimman vid S sidan av sjön, p just ~~gå~~ där
lärfalk brukar finnas, men fågel ej sedd
fasan: kull med halvstora ungar sprang över vägen Kvinnevad kl c 1430
sothöna NK c 30 ex, därutöver ytterst få sedda
rörhöna NK 2 ex fritt simmande på morgonen
?drillsnäppa: 2 ex på dybank, nästan säkert denna art, men möjl. grönben
(OBS den stora fattigdomen på vadare!!)
skrattnäs 1 + 1 ex sedda samtidigt över sjön
fiskmås 1 juv mobbade gjusen rätt länge
ringduva sedd och hörd ofta, men bara enstaka ex
spillkråka hörd från Silvåkraskogen på morgonen
större hackspett: summa ~~3~~ 3 ex, alla flög norrut, se nedan
mindre hackspett hörd vid uppvandr. till Kvinnevad
ladusvala sedd i ringa antal
backsvala dito
obest svalor en del på morgonen, se nedan (+ se nedan)
trädpiplärka bara 1 eller ev 2 hörda på morgonen, mycket förvånande
gulärta hörd summa en gång på morgonen, också synnerl. oväntat
sädesärta hörd ett par ggr, även sedd uppåt Kvinnevad
järnsparv påfall. allm morgonen, både s och h (flyttlätet många ggr)
men det var lyftande ex, ej passerande på sträck
rödhake hörd några ggr
snöskata 2 + 3 ex hördes och sågs flyga över tornet på morgonen
sävsångare hörd ("zäck"), se nedan
rörsångare sedd och hörd mycket bra, dock bara 1-2 ex. Läte: "trett".
lövsångare synnerligen allmän denna morgon och förmiddag och middag!
svarthätta sedd av Sven Melchert från tornet i björktopp alldeles när
grå flugsnapp sedda några ggr
stjärtmes ovanligt stor flock halvvägs upp till Kvinnevad, hördes
från skog och närliggande trädbestånd mycket länge, men få sedda
entita sedd och hörd nära
talgoxe juv sedd
törnskata 1 juv på uppvägen
kråka mycket få
skata flock 7 Kvinnevad
xbofink några få överflyg. tornet
grönsiska några överflyg!
steglits ett ex överflyg. Kvinnevad
sävparv några sedda och hörda.

*Denna lista snabbt
hopskrivet genast efter
cock's slut. Se nästa
sida för kommentarer m.m.*

FORTS

1983-08-30, tisdag, ~~forts.~~

Krankesjön undersöktes på morgonen. Resultat:
skäggdopping 1 ad och 4 juv som sist; ytterligare några sedda längre ut
häger några sedda

grågåås mycket talrik: c 250-275 ex kom från Ö kl 0850-0905, fällde i
sjön. Kl 1110 flög c 100 ex österut, men kl 1130 kom ungefär lika
många tillbaka österifrån.

knölsvan: långt i V sågs 1 ad med 4 juv, och ungefär "halvvägs" ute i
sjön låg 2 ad och 3 juv.

sångsvan: bland vassruggarna som avgränsar NK norrut låg 2 ad med 2
juv, rimligen den kull som kläckts i SO hörnet. Långt bort i väster
hördes mycket långvarig sångsvanmusik, och jag fann 1 ad med 3 juv
därborta

obestämd svan: 2 + 2 sågs långt bort i väster, synbarligen alla ad
gräsand på NK 25 ex, längre norrut drygt 10 ex. Senare sedd i betyd-
ligt större antal, c 100 ex

kricka 1 + 10 + några till

bläsand: flock på 5 ex, därtill ett par, hanne och hona
skedand bara 1 ex sågs

brunand på NK sågs 1 hanne, inte flera. Men långt bort i väster sågs
ovanligt mycket brunand: omkring kl 0930 var knappt 100 ex synliga,
därefter ytterligare 175-200 ex, till stor del uppskrämda av roddbåt.

fiskgjuse: 1 ex kom, rundflög länge, ~~störstade~~ störtade slutligen ner i
NK, blev liggande på vattenytan, steg upp med mycket stor fisk men
kom bara ett par decimeter över vattenytan, fällde ånyo på vattnet
efter ett fåtal meters flygväg, låg minutlångt, gjorde nytt försök
att lyfta, misslyckades, låg sedan länge stilla eller nästan stilla,
lyfte slutligen "tomhänt" och försvann! Högst intressant.

Detta skedde c kl 0900 eller något senare. Därefter rovfågel att se
först c kl 1100:

ormvråk 3 ex lågt, därav en börringevråk

glada 3 ex lågt

brun kärrhök 1 ex högt

bivråk 1 ex högt, senare än de nyssnämnda.

ringduva sedd

spillkråka hörd

snäppa: 2 ex på den lilla sumpiga ytan ute i kanten av vassruggen som
avgränsar NK mot N; de visade sig inte fritt och lät aldrig höra sig,
men nästan säkert var det drillsnäppor

skrattnås 2 ex sedda

fiskmå 1 juv sedd, den mobbade fiskgjusen i början, så att denna inte
kunde ryttla ostört

svalor sedda i ringa antal, de mobbade också gjusen i början

kråka få exemplar sedda

sothöna 25 ex på NK

obestämda änder/vattenfåglar över 100 ex inalles sedda långt bort

lövsångare allmän

trädpiplärka ytterst få

gulärta hörd en gång

sädesärta också hörd en gång

grå flugsnappare sedd

järnsparv täml. allmän, flytt-
ningslätet hört många ggr,

därtill det långa pipet, som
ofta är "tudelat". ~~mm~~

entita s

talgoxe juv s

svarthätta s

rörsångare s + h

sävsångare h

snöskata s

sävspurv

bofink

grönsiska överflyg.

större hackspett 1 + 1 ex

mindre hackspett hörd

en egendomlig subsong hörd ungefär
samtidigt m. sävsångarens "zäck":
rätt rik, litet staccato, liknade
inte alls sävsångarens sång, var
högst troligt av okänd fågelart.

jag ägnade mycket tid åt björnbärs-
plockning, mest uppåt "bi-mannens"
stuga. Fick bra skörd. Väder: morgon
spegelblank, rätt snart sol; vind Ö,
ökade framåt middagen. -

På uppvägen till Kvinnevad: 1 duvhök
och en stor stjärtmesflock, rätt få
ex sågs, men många lockade (båda lä-
tena!) i skogen vid björnbärssnåren.
OBS: (a) ingen fågel sedd på
"tarmen"

(b) trollsländor mycket allmänna,
både Aeshna och den mindre
arten m. rödbrun bakkropp.

SLUT
~~CEFF~~

1983-09-04, söndag.

Bilrunda tillsammans med Lena samt med Carin Ehrenberg, som kom till oss igår e m, fick en god middag och jämväl husrum över natten.

Idag på söndagen startade vi 0955 och for via S Sandby - Harlösa till Vombsjön, där första stoppet gjordes nära sjöns NV hörn. Det var molnigt och rätt svalt, tämligen svag vind omkring V, mest torr-väder men en hel del regnskurar under dagen, dock fick vi själva inte mycket regn på oss. Vombsjöns vattenstånd var mycket lågt; sanden var blottlagd flera tiotal meter ut från vanliga strandlinjen, i den mån man kan tala om en sådan nu sedan sjön reglerats så hårt.

Från Vombsjön for vi vidare förbi Svansjö gård - Öveds kyrka - upp till Frualid, där särdeles spännande saker hände. Sedan tillbaka via Övedskloster (ej stopp dock) - Björka (ej heller stopp) - Ilstorps by - Tågra gård. Passerade Björka 1120 och stannade vid Tågra 1145. Sedan vidare på stora Ystadsvägen, stannade 1155-1200 ett litet stycke S om Assmåsa gård, där väldiga fält bränts av, tydligen mycket oförsiktigt, så att elden svårt skadat lövskog etc i kanterna. (Denna bränning hade högst sannolikt skett 23 aug.; se dagbok för den dagen). Även något längre mot S, nära Eneborgs by, fanns stora avbrända fält. Vi fortsatte via Krageholms slott till den ofta besökta platsen vid Krageholmssjöns S ände, där vi stannade för observationer och för kaffe. For sedan upp någon km på enskilda vägen strax V om sjön, huvudsakligen för att studera bokarna, som bar särdeles ~~rik~~ rik frukt men också, till stor del, redan hade gulnat. Vände tillbaka och for via Skårby upp till höga backen nära Bellinga, där man har fin utsikt över Ellestasjön. Långvariga obsar här, sedan via Bellinga Lagård mot Knickarp men där efter vägen till Blentarp, där vi vek in till Sövde by - längs flygfältet - Ilstorpsgården - Ilstorps by - Björka - genom Vombs Fure på den s.k. Norra Vombvägen - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - S om Krankesjön - S Sandby - Lund. Ankomst dit 1615. Regn föll vid Krageholmssjön och på hemvägen från Silvåkra, men dessemellan var det lättande molntäcke och delvis sol c kl 1400-1545.

Vi letade särskilt efter rovfågel och fick rätt oväntat resultat. Intressanta obsar även på många andra icke-tättingar, samt på ett par arter småfågel. Men småfågellista ej noggrann.

Förkortningar: Vs = Vombsjöns NV hörn F = Frualid

T = Tågra + Orans sydsluttning

SA = brända fälten söder om Assmåsa

KS = Krageholmssjön, obs-platsen S sidan

KV = Krageholmssjön, vid V sidan vid stranden

E = utsiktsplatsen nära Bellinga, över Ellestasjön

Vä = Vombs ängar + angränsande nakna fält

Artlista:

skäggdopping minst 10 sedda KS

storskarv: från KV sågs 1 juv sitta på fiskepåle och ett annat ex på död trädgren på stort träd som hängde ut över sjön. Och i E ett ex, det lyfte från stengrundet där det stod massor av grågäss, och flög mot S. Helsvart ex.

häger: Vs 4 ex i rad på sandstranden precis i vattenkanten, och ett femte på stolpe i sjön. - Därefter 14 ex i tät flock stående på fält mellan Svansjö gård och Vombsjön; där var både juv och ad. Vidare flera ex sedda KS + KV, ett ex E samt Vä etc överflygande ex åtskilliga ggr inalles

knölsvan: KS: långt ute på sjön låg 2 unga svanar i sällskap. Inga ad att se. Sakerligen var det knölsvan

grågås: på utvägen nära Revingehed ett par smärre flockar flygande på avstånd ner mot Krankesjön. Vid KS och KV flockar sedda flygande på långt håll resp. betande vid sjöns Ö sida. I E på stengrundet väl 125 ex och på längre håll i sjön många flockar, men ej över 200 ex sedda. På Vä fällde flock väl 100 ex nära Klingavälsån ungefär norr om Öbacken. Därtill några småflr sedda.

kl. 1440

1983-09-04 forts.

vigg KS: 7 ex låg på vattnet på rätt nära håll. Därutöver ej sedd

brunand KV: ett honfärgat ex flög förbi, nära

ormvråk: Fruallid: 1 m 1 m normalfärgat ex, ryttlade eller "stod stilla" mot vinden, därtill ett ljust ex på håll. Tågra ett ungefär normalfärgat ex. Nära Krageholms slott 1 ex på stolpe, normalfärgat men verkade litet och spensligt. På vägen från Krageholmssjön till E + vid E sågs ett nästan kritvitt ex sittande på en stubbe i skogsdunklet bara några få meter från vägen, senare ett ex med ljus undersida, välavsatt vit eller vitaktig stjärtbas samt skarpa vita över vingtäckare kretsande över Bellinga, på annat håll ett tämligen ljust ex kretsande. Sedan vid Knickarp minst ett normalfärgat ex kretsande. Därtill på ett eller två ställen på långt håll kretsande vråkar som praktiskt taget säkert var ormvråkar. OBS det rätt ringa antalet ex men den höga andelen extremljusa resp. tämligen ljusa ex!

sparvhök: bara ett ex, det kom från Ö över Ellestasjön, i bra ljus, såg ut att vara en hane juv, rätt mycket rödaktig i dräkten

brun kärrhök: Vs 1 juv. KV 1 juv lyftande från stubbåker, nära.

Och E ett ex länge kretsande; möjligen fanns 2 ex här.

blå kärrhök: KV en honfärgad fågel kom snabbt förbi i medvinden men flög alldeles fritt och följdes 500 meter. Det var uppenbart en hona ad, relativt blekbrun. Vingform etc sågs utmärkt, även det breda och välavsatta vita på stjärtbasen

fiskgjuse: sedd först vid KS och KV, här sågs åtminstone 3 olika ex; sedan vid E 2 eller 3 ex, sannolikt 3; och över Bysjön nära Vombs by kom ett ex sakta och började ryttla.

glada: högeligen roliga obsar, se nedan

lärkfalk: över Vs kom 1 ex lågt över vattnet, svalor flydde. Falken kom rakt upp mot oss, svalor och gulärlor m fl varnade och försvann åt olika håll, så flög falken - det var en fin ad - rakt mot en hög trädtopp och en sekund såg det ut ~~att~~ som om den ville sätta sig där, men ut ur trädkronan kom 5-6 kajor och började virvla omkring efter falken något helt otroligt energiskt; falken manövrerade suveränt och slingrade sig undan, men kajorna återkom, blev dock snart utmanövrerade. Det var längesedan jag såg en lärkfalk så fint. - Sedan kom ännu en lärkfalk seglande och kretsande vid KV när vi avnjöt vårt kaffe.

tornfalk: 1 ex kretsande över Tågra gård. Sedan, vid kort stopp i Silvåkra allé på hemvägen, tre ex sedda nära varandra, 2 av dem ryttlande över ängsbacken ner mot Silvåkrakärret

fasan: 2 tuppar, troligen unga för året, sedda nära Ilstorps by, i sällskap vid vägkanten. Även vid Tågra 1 tupp; senare inte sedd

sothöna: välsamlad flock vid Krageholmssjöns V sida på c 30 ex. Därutöver ej sedd.

större strandpipare: på den blottade sandstranden vid Vs lyfte en flock på c ~~12~~ ex, fällde snart igen. Jag fann sedan att antalet ex som gick där var större än ~~12~~. I flocken en större vadare, jag klarade den inte, men troligen var det brushane.

ljungpipare: Vä, men ej på ängsmark utan på naket fält V om Södergård, gick ett antal ljungpipare mycket glest fördelade i en likaledes avgjort gles vipflock. Viporna nog c 50-60 ex på en yta av kanske 200 x 300 m, och däri c 6-7 ljungpipare sedda. Åtm. de flesta ljungpiparna var ad med svarta undersidor, men de verkade inte så klara i färgerna som t ex lappländska fåglar.

vipa: se föregående art. Därtill på några ställen i ringa antal på fält och stubbåkrar, eller flygande lågt. Kanske den extrema torkan gjort att huvudmassan av vipor lämnat landet tidigare än vanligt??

obestämd vadare: (a) se större strandpipare. (b) ett ex kom på stor höjd norrifrån ner över Vombsjön, art oklar men troligen en grönben eller skogssnäppa; omöjlig att klara, sågs bara

1983-09-04 forts.

snett bakifrån och underifrån.

skrattmåsar: på de avbrända fälten S Assmåsa och vid Eneborg stod minst c 500 resp. 200 måsar. I Vombsjön låg väl 100 måsar på vattnet på rimligt håll. I Krageholmssjön minst ~~rika många~~ I Ellestasjön ringa antal sedda. Under dagen ofta överflygande måsar mot V, ensamma eller i luckra förband. Jag såg många ggr att skrattmåsar och fiskmåsar båda ingick här i stort antal, dock nästan säkert majoritet för skrattmåsar

fiskmåsar: se föregående art. Rätt många ~~å~~ årsunga fiskmåsar sedda på olika platser

gråtrut: flera ex på fiskepålar i Vs, även några sedda flygande mot V över Krageholmssjön. Många juv däribland

havstrut: 1 ad på fiskepåle i Vs, även sedd KS och något överflygande ex dessutom

ringduva sedda många ggr på olika platser, men vanligen ensamma ex, och aldrig mer än 3 ex i sällskap

skogsduva 1 ex förbiflygande nära Övedskloster, och 1 ex Frualid

backsvala bl a glesa förband mot V över Krageholmssjön

hussvala sedd i ringa antal

ladusvala sedd flerstädes sittande i rader på telefontrådar och även på takåsar etc, dock inte mer än c 20-25 ex i varje flock.

obestämda svalor sedda i betydande antal över Vombsjön och glesare på andra platser, t ex Krageholmssjön

trädpiplärka hörd Vs

gulärta hörd och sedd samma plats, flera ggr

sädesärta sedd i ringa antal på vägarna

gårdsmyg sjöng i skogsbrynet vid utsiktspunkten E

järnsparv hörd upprepade ggr Frualid, både det vanliga flyttningslätet och det långa höga pipet

rödhake knäppte vid Frualid

lövsångare sedd flerstädes

skata flera ex bl a Frualid, de mobbade gladorna där

kaja: se lärkfalk, även annorstädes sedd i ringa antal

råka flerstädes men ej närmare studerad

kråka i stort sett / fåtalig. Bara vid Eneborg på bränt fält en rätt välsamlad flock på 20-25 ex

stare sedd i ringa antal

hämpling överflygande vid Tågra

gulsparv sedd i något enstaka ex

bofink: på tre ställen lyfte täta och välsamlade flockar för bilen:

- (a) nära Öveds kyrka, kanske 50 ex, kanske mer
- (b) nära E, i tät bokskog flock på säkert 75-100 ex
- (c) nära Stensoffa på hemvägen, mycket tät flock, och stor, allra minst ~~200~~ 200 ex. - Av intresse att se att denna art flockat sig så tydligt.

För glada se nästa sida!

Vid KV sågs 2 rådjur i skogsbryn på avstånd.

Vi såg att många bokar bar oerhört ~~rik~~ rik frukt. Många sådana träd hade blivit gula - bronsbruna. Närmare granskning vid KV och KS visade bl a att dessa bokar fällt mycket löv, som tydligen visnat och blivit bruna - rödbruna innan de fällts. Grenverk inne i (d v s närmare huvudstammen i) stora träd hade få frukter och ~~nästan~~ nästan helt gröna blad. Vissa stora grova träd hade klen fruktsättning, eller ingen alls, och var då fortfarande (nästan) ~~helt~~ helt gröna. Vi diskuterade orsakerna till allt detta men visste ~~för~~ för litet, fick ingen klarhet. Männe saftströmningen i de rikt fruktbärande träden inte blev tillräcklig? I så fall, åtminstone delvis p g av torkan?

Forts.

Glada incl. bastarder etc.: vid Vombsjön sågs inga glador. Efter tvekan beslöt vi att fara upp på utsiktspunkten vid Frualid. Det slog mycket väl ut. Dels befanns det att Carin aldrig varit där, dels fick vi särdeles intressanta obsar av glador enligt följande: På uppvägen 1 ex, sågs nära, hade säkerligen inga vingmärken (d v s ditsatta av människor) och tedde sig precis som en typisk röd glada, dock hann jag inte detaljgranska stjärten. Uppe på toppen kom 2 glador magnifikt över oss, långsamt och nära. Ena ex utan vingmärken, tedde sig som en typisk röd glada också; men det andra hade stora högröda "flaggor" fästa på vingarnas ovansida, de satt symmetriskt och låg inte som "skivor" på vingytan utan stod upp. Detta syntes allra bäst när fågeln satte sig i en trädtopp: då fladdrade flaggorna i den rätt friska västanvinden! Fågeln mobbades av ett par tre skator som kom dit och satte sig alldeles intill; gladan lyfte snart och kretsade på 15 m höjd och högst 50 m avstånd. *Den var* ~~På såg jag att den~~ ifråga om färg och form ~~blev tydlig~~ praktiskt taget oskiljbar från en röd glada, ~~men~~ även stjärtens klyvning var djup såsom hos denna art. Men stjärtens färg var märklig: i stort sett som hos en röd glada, men utåt spetsen mörkare brun, med oskarp gräns mot det räv Röda, dock så att ungefär yttersta tredjedelen eller fjärdedelen tedde sig mörkbrun och inte räv Röd. Inga tydliga mörka band alls! / Men en mycket tydlig fördunkling av färgen mot spetsen alltså.

Efter särdeles noggrann granskning av dessa 2 ex for vi ner igen mot Öveds kyrka. Då kom två glador tätt över oss, den ena blev snabbt osynlig bakom häcken (och kan ha varit någon som setts dessförinnan), men den andra kretsade fritt och lågt, och den hade ett stort rött eller tegelrött märke på ovansidan på höger vinge. Det såg ut att "ligga platt" på vingen nära vingknogen. Vänster vinge absolut utan märke. Fågeln tedde sig som en röd glada, men detaljgranskning av färg- och formkaraktärer kunde inte ske eftersom den snart försvann.

På den fortsatta färden sågs 1 glada kretsande vid Tågra gård, 1 glada kretsande nära Assmåsa, och 1 glada kretsande, delvis mycket lågt, över norra stranden av Ellestasjön. De två förstnämnda av dessa var typiska röda glador; den sistnämnda föreföll mig ifråga om flygbilden tydligt mera erinrande om brun glada, men jag såg ~~ingen~~ också att stjärten var rätt ljus och räv Röd. Avstånd för långt för detaljstudier. Hade jag inte vetat om förekomsten i Skåne av diverse egendomliga glad-korsningar skulle jag ~~gissat~~ säkerligen, på grund av stjärtens färg, utnämnt även den sistnämnda till röd glada utan vidare kommentarer.

- - - - -

OBS: egendomligt att vi inte såg skymten av en bivrak på hela dagen. Även i övrigt rätt underlig fördelning av rovfåglarna på olika arter. Siffrorna på glada alls inte högre än vanligt, däremot siffrorna på ormvrak låga. Jämför t ex antalet sedda ormvrakar med antalet fiskgjusar! - Även underligt att vi inte fick en enda tranflock.

1983-09-11, söndag.

Lena och jag besökte Norrvikens trädgårdar vid Båstad. Start från Lund c 1130. Före avresan sågs i trädgården 1 grå flugsnappare; ~~och~~ rödhake knäppte, och 1 sparvhök kretsade över Ö Torn.

Vi for ut till motorvägen och följde sedan denna till Ängelholm. Nära Borgeby stod 1 fjällvråk ryttlande på c 30-40 m höjd, i fint solsken, den hade nästan vitlysande huvud, stor mörk"buksköld", mycket markerade knogfläckar på vingarnas undersida, men intet märkbart ljus på vingarnas översida. Vingform och vingrörelser också mycket typiska. Min första för i höst, och oerhört grann var den i det starka ljust. Sedan 2 tornsvalor flygande mot SV nära den där golfbanan strax V om vägen och en bit S om Landskrona; och där och på ytterl. ett par ställen var svalor rätt allmänna, så t ex vid Löddeåns mynning. Det klarnar starkt undan för undan. En kort bit S om Landskrona en överkörd grävling på vägen. I havet utanför Löddeåns mynning massor av knölsvan, räkning medhanns ej, men de låg i kilometerlångt band, eller längre, visserligen i starkt växlande tät-
het, men flera hundra ex måste det varit.

Vid Landskrona 1 tornfalk, och stora vipflockar sågs flyga mot S och/eller SV. En obestämd vråk ryttlande, rätt troligt att det var ännu en fjällvråk. Ny vipflock på c 250 ex, nästan säkert med ringa inblandning av ljungpipare; och kort därefter en flock på c 100 fåglar som nästan säkert var ljungpipare. Rätt mycket ringduvor sedda, och mycket $\frac{1}{2}$ kråkfågel flerstädes, men ej närmare studerade.

Kl 1225 tvärs för Vasatorp sågs 2 högkretsande ormvråkar, som "lekte" med varandra i luften. Ny flock vipor men bara c 30 ex., och därefter flock på c 60 vipor och c 75 starar. Måsar ofta sedda; även rena starflockar, men ej närmare granskade och ej särskilt stora.

Vid Strövelstorp flock 25 ljungpipare. I utkanten av Ängelholm 2 vråkar mot SV, art nästan säkert ormvråk; och vid Barkåkra 2 bergsäkra ormvråkar mot SV, därtill 1 ryttlande tornfalk lågt.

Kl 1305-1310 stopp för vråksträck vid Vanfinge öster om Vejbystrand. Här kom minst 6 + 2 + 3 ormvråkar, alla ungefär mot SV, och alla med samma kurs. Medelhöjd. Himmel blå men rikligt med cumuli.

På Hallandsåsen stannade vi vid Nötte med fin sikt över Sinarpsdalen. 2 gulsparvar flög över, och kort därefter kom en flock på c 100 snöskator. Tidig flockbildning? 1 turkduva över Båstad.

Kl 1330 ankomst till Norrvikens trädgårdar. Där gick vi sedan ända till 1605. Det var en stor upplevelse, en mycket stor upplevelse. Härligt vackert, fortfarande mycket blommor. Vi gick sakta och grundligt igenom trädgårdarna, tog också kaffe och smörgås i restauranten. Det blir för långt att skriva om alla växter vi studerade. Men litet om insekter och blommor. Kort efter ankomsten sågs rikligt med Plusia gamma (som visst numera bytt släktnamn); de flög på en 21 meter lång och drygt meterbred rabatt av massiva och storblommiga gula Tagetes, som visserligen var vackra fortfarande men till betydande del börjat tappa fraicheuren. Näselfjäril tämligen allmän, och 2-3 ex av Vanessa io sågs, däremot inte ett enda ex av amiral eller tistel-fjäril på hela dagen, vilket var ganska oväntat för mig. Citronfjäril däremot sedd i ett fåtal ex.

Rikligt med småinsekter flög i solskenet över de stora gräsmattorna och rabatterna etc. Starkt dominerande var en liten Aphodius; det dröjde innan jag lyckades fånga någon, men så småningom gick det, och i ett spindelnät hade 6 ex fastnat. Alla ~~var~~ hade diskret matt gulgrå täckvingar med otydliga mörka teckningar, och benen var blekt gula. Jag har ett svagt minne att arten heter, eller kanske åtminstone förr ~~var~~ i världen hette, A. merdarius. Även flög rätt mycket smådiptera, men Aphodius-arten dominerade mycket starkt, den måste svärmat i femsiffriga tal i solen, huvudsakligen bara på 1-2 meters höjd.

I den s k Japanska trädgården var bland annat den storsväxta ~~Ärta~~ Polygonum baldschuanicum fortfarande i blom. Och på dess blommor fann vi en sällan skådad rikedom av Diptera, dels många småväxta

1983-09-11 forts.

100

(rätta

arter som jag i regel inte kunde placera ens i familjer, dels många större arter, incl. syrphider, och av dessa både Eristalis tenax/per-tinax och andra arter med starkare gula teckningar. Vidare en del småskalbaggar (inte mycket) samt oväntat rikligt med steklar.

Omkring kl 1545 passerade jag ånyo förbi den ovannämnda rabatten med stora gula Tagetes. Nu flög där bara 4-5 ex av Plusia gamma. Där-emot var gamma riklig på en stor rabatt med ~~pyroxisa~~ Dahlia i olika färger och former; denna rabatt hade vi inte undersökt tidigare.

Fågelliv i och över trädgården inte rikt; jag såg inalles 1 + 3 ormvråkar rätt lågt över de höga träden på sluttningen, och det är möjligt att något ~~flora~~ ex av vråkarna var på sträck m 1 m mot S. Annars bara rödhake och enstaka andra småfåglar sedda eller hörda.

Trädgårdarnas södra gräns var också intressant. Här är ju en brant sluttning, med många grova träd och såvitt jag kunde se relativt litet kulturpåverkad; jag kan mycket väl tänka mig att det kan vara en fin insektlokal.

Från Norrviken for vi ut till Hovs Hallar i härlig eftermiddagssol. Ankomst dit 1630. Här stod några bilar på P-platsen, och vi gick några minuter i enbuskmarken ~~mot havet~~ emot havet. Kom upp igen till ~~trädgården~~ bilen; då nalkades en fågel norrifrån helt lågt och något mobbad av ett par kvittrande ladusvalor, som dock snart försvann. I första sekunden trodde jag absolut att det var en sparvhök, men redan innan jag fått upp kikaren började jag inse sammanhangen. Det var en HÖKUGGLA!!! Den passerade på 15-20 m håll, svängde inåt det trädbevuxta området innanför P-platsen och satte sig ~~i~~ på toppen av en telefonstolpe, satt där rätt kort, flyttade sig till nästa stolpe, sedan till toppen av ett lövträd (rätt glest med löv), och sedan till översta toppskottet på en unggran. Satt där minst ett par minuter och såg sig omkring; ett par tre svalor visade irritation igen men inte länge. Lena fick upp sin kamera och gick försiktigt fram och tog en bild, sedan försvann ugglan ~~xxx~~ och blev osynlig högst ett par minuter, men ett tu tre satt den igen i samma grantopp, och Lena, som under tiden smugit närmare, fick ännu en bild, sade hon. Slutligen lyfte ugglan och gled mycket raskt i flack bana ner över låga snår och kom ej mera till synes. Men det var förvisso en paradobservation; den var inom synhåll i nära 20 minuter på ett avstånd av 15 - 75 m. Vid ankomsten flög den högst 5 m högt, fullkomligt fritt i solen.

Vi stannade en kort stund och såg ut över havet men observerade intet märkligt. For därför hem, men en mycket rolig väg: via ~~N~~ Båstad - Nöttebacken - in på enskild väg, smal men asfalterad, via Axelstorp - Atteköp - Hulrugered - under motorvägen - Hulebäckseröd - Brammarp - i ögla tillbaka till ~~Hulebäckseröd~~ Hulebäckseröd. Här plockade Lena och jag en bukett ljung. Det var en ren slump att vi kom denna väg. Jag råkade nämna för Lena att jag fann namnet Hulebäckseröd på kartan; då berättade hon att hennes tidigt bortgångne broder Jan en gång ägt ett litet torp just där, och hon ville absolut att vi skulle ta vägen där-förbi. Så skedde alltså. Vi for sedan ner till Margretetorp på gamla huvudvägen och så motorvägen till Lund.

Vid Atteköp kom 2 nötkräkor mot S, vid Hulebäckseröd 2 till åt ungefär samma håll. Här sågs också en ljus ormvråk. Klockan var då 1840. Under den fortsatta färden såg vi 1 tornfalk ryttla nära Hjärnarp, och långt senare, nära Landskrona i djup skymning, kom 2 ormvråkar lågt över vägen, säkerligen uppskrämda från nattplats. Klockan då 1935. Trafiken på motorvägen var hård, och en kraftig regnskur kom när det blivit mörkt. Ankomst Lund i god ordning, tid ej angiven, men det var någon ~~liten~~ liten stund efter kl 2000.

En helt härlig dag! ~~Jag och Lena~~ Hugo Andersson om den rika förekomsten av Diptera. (Ett par dagar senare ringde jag). Han sade sig skola fara ditupp omkring 18 sept.

Se tillägg ~~sid. 117~~ sid. 117.
i "notiser för september"

1983-09-14, onsdag.

Ankom med buss till Revingehed (vanliga hållplatsen längst i öster, alltså helt nära f d hållplatsen Kvinnevad på järnvägen Dalby - Harlösa) klockan 1213, gick sakta söderut på järnvägsbanken, som vanligt. Sånglärka s h, hämpling h. I tallskogen omedelbart väster om järnvägen ovanligt rikligt med småfågel, jag såg några talgoxar, 1 blåmes, 1 svartmes, c 10 lövsångare och åtminstone 4-5 grå flugsnappare. Allt detta på en yta av c 30 x 30 m, helt nära f d Kvinnevads hållplats.

Väder: lättande molntäcke, svag vind omkring S; rätt svalt. Jag fortsatte. 1 - 2 ladusvalor, några få backsvalar överflygande, c 10 obest. svaror på håll. 1 + 1 trädpiplärkor s h, 1 tornsvala flyger mot SV, allt detta lågt.

Kl 1235 - 1250 rastade jag vid det bästa björnbärsstället i S utkanten av skogen, V om järnvägen, i gränsen mot den sandiga ytan med gräs och låga örter. Här hördes och sågs vårtbitare, och en lärkfalk ad, säkerligen hanne, kretsade länge och lågt över trädtopparna. En sparvhök likaså. 1 liten mycket mörk skogsödla på järnvägsbanken, mellan rälsen. 1 Vanessa atalanta sedd helt nära. Trollsländor av släktet Aeshna sedda flera ex, bl a blåfärgade. Därtill medelstora trollsländor med rödbrun bakkropp, rätt rikliga.

Vid Saltkråkan går jag ner till Krankesjöns strand, där finns en brygga, men intet ses av sjön, ty vassen är för hög och tät. Däremot hörs sångsvan långvarigt och ihållande, men rätt svagt. Ytterligare 2 amiraler (Vanessa atalanta), och trollsländor som ovan. Några svaror. 1 rödstjärt s, och 2 rödhakar h. Flock 12 grågäss flyger över sjön, likaså en ensam brunand.

Kl 1320 ankomst stugan, jag tittar ut över sjön och ser mycket mer fågel än vanligt ute på öppna vattnet, går därför genast upp i tornet, stannar där till 1420 och obsar noga. Min tub befanns krångla för första gången (jag fick den till min 6 sextioårsdag 30 okt. 1973, alltså för snart 10 år sedan). Spegeln innanför okularet hade lossnat, och det var nästan omöjligt att se skarpt i den. Därför större antal obestämda fåglar än vanligt - se nedan.

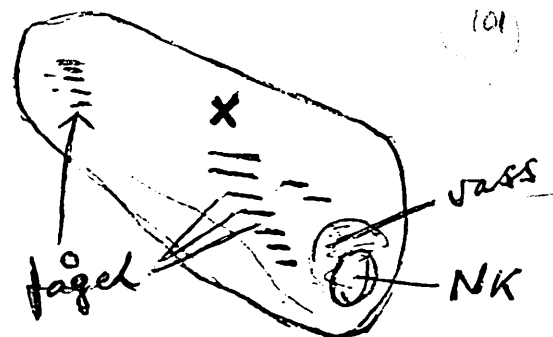
Först granskning av "tarmen": inte en fågel att se, men vattnet var täckt av en tjock grön matta, det såg ut som alger. På NK (=närmsta klarvatten) sågs en kull sångsvan på 2 ad och 3 juv; en av ungfågeln var ljusare än de andra. Vidare låg där 2 par snatter-and, c 10 krickor, c 20 gräsänder, 15 grågäss och 5 skäggdoppingar varav minst 2 årsungar. Efter kort stund kom 2 gäss från NO och fällde nära grågässen, men de ankommande hade inte blekare framvingar: det var sädgäss!! OBS att inga sothöns sågs på NK. Förmodligen låg en del änder osynligt i vassar och bakom de höga buskarna etc.

Bland vassruggarna norr om NK låg allra minst 50 grågäss, fördelade på 2-3 m 1 m tydligt skilda flockar, vidare c 50 krickor, som till största delen blev synliga först när en brun kärrhök flög över; även c 20 gräsänder synliga - verkliga antalet högst sannolikt större. Närmast norr om dessa vassruggar låg 1 ad och 2 juv sångsvanar, och strax väster om de vassruggar som avgränsar NK mot öppna sjön låg en tredje sångsvankull, bestående av 2 ad 3 juv!!!

En ensam ljungpipare ad flög västerut.

Nordöstra delen av sjön var fågeltom, precis som vanligt. Men långt ute i NV, ungefär enligt kryssmarkeringen på skissen här, låg en svankull på 2 ad och 3 juv, otvivelaktigt knölsvan (Tillägg: kort stund senare sågs bergsäkert att det var knölsvan, näbbfärg sågs, vingarna hölls lyftade).

Ute på öppna vattnet, ungefär enligt streckningen på samma skiss här, låg c 700 vattenfåglar relativt glest och jämnt fördelade. På grund av att tuben strejkade, kunde jag bara bestämma dem

OBS: fåglarna i sjöns V ände ej inräknade i siffran 700.

1983-09-14 forts.

delvis, som följer:

(102)

sothöns avgjort allmän, säkert minst 200
gräsand också allmän, 200 eller ev. mer
bläsand: summa 25 ex sågs, men fler fanns nog
kricka: bara c 10 ex säkert sedda
skedand: ett ex sågs
brunand: 2 + 1 + 2 sedda, mest flygande, både
hannar och honor sedda, och atm. 1 hanne
var i (nästan?) klar praktdräkt
skäggdopping sedd i enstaka ex
obestämda vattenfåglar c 300, men huvudmassan
bestod nästan säkert av gräsand och sothöns,
därtill nog litet bläsand, och så en hel del
fullständigt obestämbart. Fåglarna längst bort
i väster helt oklara; deras antal föreföll
först rätt ringa men ökade sedan, samtidigt som
jag fick c 100 ex lägre siffra för huvudmassan
på fria vattnet.

OBS att inga svanar eller gäss är inräknade i siffran 700.

Vidare sågs: glada 1 ex först på långt håll varvid den var mycket
svårbestämd, men sedan kom den nära så att jag såg ~~stjärten~~ stjär-
ten noga. Se skiss härovan. Yttersta stjärtpennparet kort och ut-
växande, därför stjärt på långt håll högst egendomlig!

Brun kärrhök före kl 1420 sågs minst 3 olika juv och 1 hona ad,
därtill nästan säkert något ex långt bort i V änden

fiskgjuse 1 ex kom från NO, ryttlade över NK, föll i vattnet och
tog ovanligt liten fisk, flög bort mot S. Fågeln störtade i
vattnet alldeles nära en gles flock gräsänder på c 10 ex;

dessa lyfte inte, rörde sig inte synbart ens! - Senare gjuse
ormvråk 1 ex på långt håll sedd långt bort över V änden.

sparvhök 1 + 1 ex sedda.

Kl 1420-1450 satt jag i stugan och åt medförd matsäck. Där-
vid en del obsar, och sedan åter i tornet en kortare stund. Fågel:
häger atm. 2-3 ex sedda, ormvråk 1 ex samt 1 till på långt håll
men inte flera. Tornfalk 1 sedd, lärkfalk 1 ex över SO hörnet av
sjön, ej samma ex som ovan nämnts; tog säkerligen insekter.

Rörhöns 3 ex på NK nära varandra, vigg hanne + hona NK, brunand
flygande flock på 6 ex, mest hannar. Snatterand alla 4 kvar, övr.
änder föga nytt, dock troligen något mer bläsand än jag angivit.
Ännu 1 brun kärrhök juv kom från NO, säkert ej tidigare sedd.
En törnskata satt i en gles och död Salixbuske ute i vassen och
gjorde utflykter efter insekter (jfr tidigare år!). Talgoxe s,
rörsångare kvintilerade kortvarigt. Kl 1520 kom c 40 svalor från
SO, rundflög över sjön ett slag. Knölsvankullen på 2 ad 3 juv
sedd bra. Grå flugsnappare s, sädesärta ett ex h.

Kl 1535 startar jag vandringen tillbaka mot Kvinnevad. Ser
därvid 1 glada på långt håll, den ser mörk ut men säker bestäm-
ning omöjlig. Vidare 1 ormvråk nära; 1 tornfalk sittande, det är
inte hanne ad. 1 lärkfalk på precis samma plats som på nervägen,
kanske samma ex också. Gulärta 1 ex h, sädesärta dito, rödstjärt
s, bofink 1 flygande ex, kaja flock väsnas i dunge av höga träd,
och kl 1605 kommer flock på c 45 råkor och 15 kajor från N i rikt-
ning mot den dungen. - På järnvägsbanken Adimonia tanaceti 1 hanne
och 2 äggstinna honor, (en därav på nervägen), vårtbitare, sländor,
2 larver av Macrothylacia rubi. Några få färskas grävningar av
kanin på järnvägsbanken, men bara 1 levande kanin sedd, detta
nära Kvinnevad. - Jag ankom till busshållplatsen 1619, bussen kom
1630, ankomst Lund 1705.

Tillägg: från tornet sågs 5 stora trastar flyga söderut, det lik-
nade mest dubbeltrast. Senare ännu 1 sådant ex sett, flög mot S
också. - Jag lämnade min tub till lagning hos Tollare genast vid
ankomsten till Lund, fick löfte att den skulle vara klar till
fredag 16 sept.

SLUT

En död ex av Carabus nemoralis på banvallen.

1983-09-15, torsdag.

På e m kl 1635-1640 observerade jag flyttning av en insekt mot S. På dessa 5 minuter passerade 19 ex förbi, alltid ensamma, alla ex med mycket likartat beteende. Flyghöjd vanligen c 3-4 m, och den "frontbredd" över vilken de passerade var bara det ungefärliga avståndet mellan Tenorgränd 8, där jag bor, och Tenorgränd 6, grannvillan i väster, där familjen Eksand bor. Avståndet mellan husen är c 7 meter. Det är inte mycket, men det är inte heller möjligt att effektivt bevaka nämnvärt större frontbredd när det gäller insektflyttning.

Obsarna tillkom inte av en slump; jag tyckte mig kort dessförinnan ha sett insekter flyga söderut. I första hand tänkte jag på blomflugan (eller slamflugan) Eristalis tenax eller möjligen den mycket närstående E. pertinax, men jag hade vissa misstankar att någon stekel påminnande om ett honungsbi också kunde vara inblandad.

För skisser och vidare resonemang och åtminstone partiellt upplärande av fallet se följande dagar.

Denna kväll kom Lisen och hennes pojkvän Peter Trollstad på middag hos Lena och mig. Lena hade lagat jättegod kötträtt av det sista som var kvar av den älgstek vi för längesedan fick av Carin Ehrenberg. Jag bjöd på det spanska Rioja-vinet Olarra Gran Reserva 1973, som jag förra månaden ~~medförde~~ medförde till ~~Bengt Olof Landin~~ Bengt Olof Landin på Fårö och som vi båda fann vara fullt tillfredsställande. - Lisen och Peter var på allra bästa lynne, och vi hade några mycket trivsamma timmar tillsammans.

1983-09-16, fredag.

Sent på kvällen kom Anders från Stockholm, medförande sin flickvän Ulrika Seefried, en mycket gullig och charmerande flicka. De båda stannade till måndag morgon 19 sept., men de var mycket borta hos andra, och vi sågs mest på söndagen (se nedan).

1983-09-17, lördag.

Klockan 1215 observerade jag att insektflyttning mot S var på gång. Gick därför ut och ställde mig på samma plats som angivits 15 sept. Började obsa kl 1225 med följande resultat:

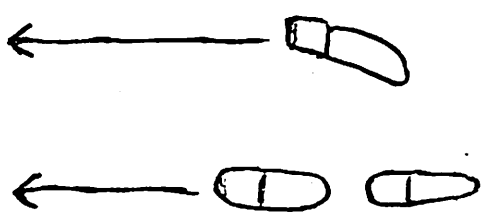
tid	insekter mot S
1225-1230	8
1230-1235	15
1235-1240	52
1240-1245	37
avbrott	
1252-1300	147 (!)

Alla kom på en frontbredd av 7 meter eller något mera, eftersom en del kom över Eksands garage, som är lågt och har platt tak. Men absolut inte större frontbredd än 10 meter. Flyghöjd vanligen 3-5 m, enstaka lägre eller något högre. Jag lyckades inte fånga ett enda ex men misstänkte allt starkare att det var fråga om bin och inte tvåvingar. Hållningen i flykten var som hos ett bi, med något nedhängande ("släpande") bakkropp, och huvudets framsida verkade vertikal, inte starkt konvex som hos blomflugor m fl flygkor som har jättestora och starkt välvda ögon. Tills vidare dock osäkert; ~~men~~ ytterst få ex kom närmare än 1 - 1½ meter, och någon vington kunde jag aldrig uppfatta.

För enkla skisser se härintill.

Vädret nu: himmel delvis blå, delvis täckt av höga slöjmoln som partiellt tedde sig som Cirrusmoln. Även en del Cumulusmoln. Svag vind, och temp +15° C. - Litet sträck av trädpiplärka och laduswala äger rum, går rätt högt.

Kl 1310 förflyttade jag mig 40 meter österut på gatan och fann att insekter flyttade söderut där också, med ungefär samma intensitet som ovan angetts. Alltså är

övre bild: geting och bi.

nedre bilder: flygkor.

Ungefärligt utseende
när de ses från sidan

Pilar = flygriktning

1983-09-17 forts.

Flyttningen åtminstone inte begränsad till en mycket smal "linje" eller "väg". Detta hade jag inte heller väntat; men en annan fråga är på hur bred front flyttningen försiggår.

Kl 1527-1535 ny räkning på vanliga platsen. Summa 44 ex passerade mot S. Dessutom sågs några få ex som svängde tydligt, mest (eller alltid?) österut, ungefär enligt skiss här: Ett eller ett par ex tycktes också sätta sig, de sjönk brant när de ~~de~~ nalkades och försvann innan de passerat mig.

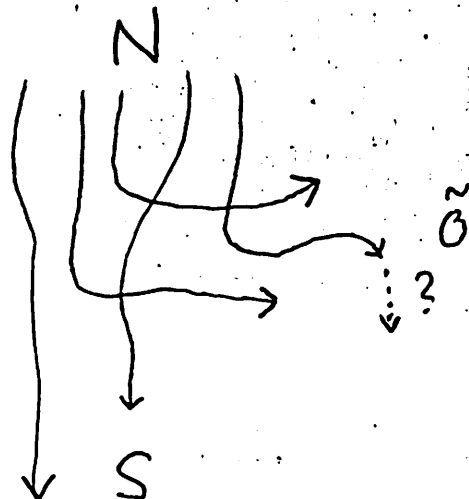
Inte en enda insekt av detta utseende sågs flyga norrut, varken nu eller tidigare.

Overhuvudtaget såg jag ytterst få andra insekter flyga, det var bara 2-3-4 Coccinella septempunctata som flög bort eller passerade åt olika håll. Därtill några matt mörkblå spyflugor, inte flygande men sittande på tegelväggen.

Väder nu på e m ungefär som förut; vinden dock något ökande, omkring V; och det är åtminstone tänkbart att vindökningen var orsak till att några ex vände eller fällde.

Ju längre det gick på dagen desto mer trodde jag att de passerande insekterna var bin (honungsbin såg de ut som, men jag kunde inte utsluta ev. befintliga, liknande arter). Och desto mindre trodde jag att Eristalis-flugor deltog, åtminstone blev jag nästan säker på att de var fåtaliga, om de nu fanns med alls.

Kl 1540 fann jag ett honungsbi sittande på ett stort ex av Verbascum, som ännu hade några få blommor i behåll. Men trots mycket letande fann jag intet enda ex av Eristalis sittande.

1983-09-18, söndag.

Fortsatta studier över flyttande insekter.

tid	insekter mot S	anmärkningar
1130-1135	15	
1135-1140	13	därtill ett <u>bi</u> , som satte sig på ett blad nära toppen på päronträdet, c 4 m högt, oåtkomligt. Satt länge.
avbrott		Under avbrottet sågs en <u>Eristalis</u> i trädgården; den fångades av Lena och bestämdes nästa dag av Hugo Andersson till <u>E. tenax</u> .
1205-1210	21	<u>Dessutom</u> ett bi som fällde på ett körsbärsblad alldeles intill mig. Fångades av mig. Uppvisades nästa dag för Hugo Andersson som försäkrade att det var ett <u>vanligt honungsbi</u> , en arbetare.
avbrott		
1230-1235	22	därtill ett ex som verkade mycket gult, möjligen en geting men troligare ett pollentäckt bi.
1235-1240	14	

Jag blev allt säkrare på att de passerande insekterna enbart (eller nästan enbart) var bin. OBS att inte en enda insekt sågs flyga norrut, inte heller mot Ö eller V för den delen. Alla hade likartat beteende, flög stadigt söderut, nästan rakt, dock naturligtvis m 1 m svängande eftersom vinden nu visserligen var måttlig men byig, omkring V eller SV. Klarblå himmel, drivande cumuli, därför stundvis skugga. Insekternas flyghöjd c 2½ - c 5 meter, få ex lägre ~~och~~ och få eller inga alls högre.

1983-09-18 forts.

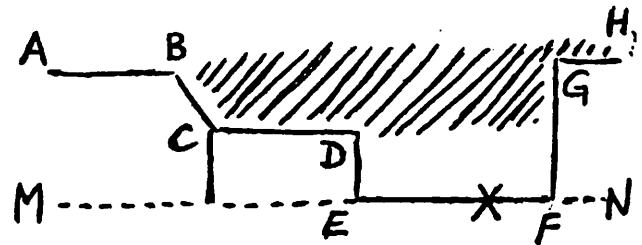
På e m gjorde vi en rätt kort rundtur i bil, Anders, Lena, Ulrika och jag. For via Hardeberga till Billebjer och gick upp på översta toppen. Mulet och något disigt och sval vind, men helt torrt. My. fin utsikt, och skönt att för en stund trampa ängs- och skogsmark istället för stadsgator. Härifrån fortsatte vi till Dalby, där vi noga beskådade kyrkan både utan och innan. Högst givande; det var många år sedan jag var inne i den kyrkan. Från Dalby hem via S Sandby. Fågelutbyte minimalt: en glada över en gård t. nära Hardeberga stenbrott, en rätt liten men välsamlad bofinkflock på Billebjer, och en ryttlande tornfalk nära Skryllegården. På Dalby kyrkogård, där vi gick länge, insamlade jag 3 ex av Eristalis på ett ännu blommande bestånd av Solidago canadensis; de bestämdes nästa dag av Hugo Andersson till E.pertinax. Inga andra insekter att finna där, men inte heller mycket blommor kvar.

1983-09-19, måndag.

Obsade bara på kvällen. Då var vädret klart, med blå himmel och lätta cumulus-artade moln drivande för svag eller måttlig vind omkring SV-V. Mycket god sikt, och temp kl 1730 var $15\frac{1}{2}$ grader C.

Jag studerade insektsträcket på vanliga platsen i trädgården kl 1740-1750: Därvid flög summa 62 insekter mot S, alltid en och en (lik-som förut), och nästan alla mellan 3 och 5 m högt (också ungefär som förut). Enstaka ex sågs sänka sig och fällde i buskar eller höga örter i trädgården. Dessa ex inte inräknade, eftersom de aldrig passerade mig mot S. Ett bi satte sig på solbelyst husvägg; det fångade jag. Där satt f ö några stora blåsvarta spyflugor, men sådana sträckte inte förbi. Det var uppenbart att de passerande insekterna till stor del bestod av bin, och högst sannolikt att ~~få~~ bin dominerade starkt eller var m l m allenarådande.

De observerade insekterna flög förbi på en frontbredd av c 10 m. Avståndet mellan Tenorgränd 8, där jag bor, och Tenorgränd 6, där fam. Eksand bor, är 7 meter, räknat från vår västvägg till deras östvägg. Men den östligaste delen av deras hus utgöres av ett garage, rätt lågt och med platt tak och med en bredd på c 3 meter, och även den delen anser jag mig kunna överskåda. Se schematisk bild härinvid, och förklaringar nedan!

Förklaringar se nedan

Jag började obsa igen kl 1820.

Resultat: 1820-1825 passerade 5 ex mot S

1825-1830 " 3 ex mot S.

Väder nu nästan molnfritt, inga cumuli men lätta höga slöjor. Vind mycket svag. Temp $13\frac{1}{2}$ grader C. - Öväntat att flyttningsrörelsen fortgick så långt fram på kvällen! (Men alla tidsangivelser gäller sommartid, som ännu är i kraft några dagar).

Kl 1840, när jag satt inomhus vid mitt arbetsbord med sikt genom fönstret norrut, kom ett bi norrifrån och fällde på ett blad på en prydnadsbuske (häggmispel, Amelanchier canadensis, enligt Lena) utanför fönstret, ungefär i min ögonhöjd! Jag kvickt ut och fångade biet, förstås.

Förklaringar till skissen: linjen ABCDE = kontur av Eksands hus, varvid CDE anger garaget. Linjen FGH = kontur av Lenas hus, västra delen. Linjen MEFN = markplanet. Sträckan EF är ungefär = 7 meter och sträckan CD ungefär = 3 meter. Krysset X på linjen EF anger min ungefärliga position i gattet mellan villorna, när jag studerar flyttningen. Snedstreckad zon = det höjdsikt inom vilket de allra flesta insekter nalkas. Garagets höjd DE är c 2,2 meter; och höjden på Lenas villa, alltså linjen FG, är c 5 eller 5,5 meter. - Noggrannare skisser och kartor kommer jag att rita om önskvärt.

SLUT

1983-09-20, tisdag.

Jag gick ut i trädgården kl 0750 för att se efter eventuellt befintliga rastande insekter, i första hand bin och flugor av släktet *Eristalis*, men jag fann intet enda ex. Inte heller någon flyttning rörelse mot söder (eller i andra riktningar), men det hade jag inte heller väntat så tidigt på morgonen. Väder: mullet, men alldeles torrt, god sikt, och mycket svag vind. Temp +12° C.

Kl 1045 gick jag ut igen. Väder: molntäcke sakta lättande, svag sol, svag vind, temp + 14° C. På en minut passerade 7 insekter, det var absolut bin; därtill kom 2 ex (inte i sällskap) som satte sig synligt på blad på fruktträd, det ena ex c 4 m upp, det andra i annat träd knappt 2 m upp. Jag insamlade det sistnämnda. Båda var honungsbin.

En stund senare gick jag till Zootis men stannade efter 120 meter, d v s vid vägskalet vid Tenorgränd 1. Väder: ungefär som förut men med en olikhet som måhända är viktig, nämligen att vinden har ökat avsevärt; den är omkring V. Molnigt men torrsväder, en del blå himmel. Stod här i vägskalet kl 1125-1130, därvid passerade 4 insekter mot S; högst sannolikt var alla honungsbin. Jag gick sedan vidare mot Zootis, stannade två ggr drygt 5 minuter på vardera stället men såg inga insekter passera mot S eller mot andra håll. Blev delvis uppehållen av mötande bekanta, men jag tror inte de inverkar på observationerna.

Från mitt arbetsrum på Ekologihuset obsade jag mycket noga kl 1325-1340. Därvid kom 4 insekter förbi mot S, 2 av dem nära, de var otvivelaktigt honungsbin, ~~de~~ 2 andra sannolikt också. Väder: sol, fint, rätt rikligt med cumuli samt en del lätta höga moln. OBS att arbetsrummet vetter mot N, det ligger på andra våningen och relativt högt upp eftersom bottenvåningen ligger högt. Ut-sikten från arbetsrummet är fri, över en stor P-plats och därbortom en institutionsbyggnad i 3 våningar. Snett mot vänster (=väster) går Sölvegatan kantad delvis av medelhöga och höga träd, som dock på intet sätt hindrar sikten. Obs-möjligheter alltså mycket gynn-samma, men det är förstås omöjligt att se insekter ~~som flyger~~ som flyger under ögonhöjd, d v s sådana som ~~har~~ har marken som bakgrund. På ett sätt är det naturligtvis bra att kunna överblicka en bred sektor, men man kan inte "täcka" en sådan effektivt när det gäller insekter. De 4 som jag såg kom ungefär i ögonhöjd eller något högre, försvann över mig, i något fall efter sväng i sidled och rätt brant stigning (vilket är nödvändigt om de skall ~~flyga~~ flyga över hustaket).

Kl 1520-1540 gick jag hem, därvid delvis lätt-regn. Men sedan snabbt klarnande, fin sol, det lugnade plötsligt och blev m 1 m vindstilla. Temp +14½ grader C. Jag obsade 1605-1625 på vanliga platsen i trädgården och fick följande resultat:

tid	insekter mot N	insekter mot S	Jag var klar över möjligheten att insekterna kunde flyga högre i detta lugna väder, men inget enda högflygande ex kunde upptäckas.
1605-1610	noll	noll	
1610-1615	1	noll	
1615-1620	noll	1	
1620-1625	1	2	

Ny passning skedde 1715-1720, då kom 12 ex mot S och intet mot N. Så gott som säkert var det bin; ~~under~~ under passningen 1605-1625 dock inte riktigt lika säkert och övertygande, beteendet då var något mera "osäkert". Väder kl 1715: mest blå himmel, mycket stora cumuli på avstånd, skugga eller svag sol, vinden har ökat och är flera meter/sek, troligen omkring NV; och temp är +14° C.

Obsade sedan noga kl 1815-1825 men såg inte en insekt flyga. Där- emot sågs ett honungsbi sitta på husväggen högt uppe. Satt stilla hela tiden. Väder nu mest klart, men en del uppdriyande moln från V, kvällssol, svag vind troligen omkring NV; temp +13° C. - Därefter inte fler obsar denna dag.

OBS: fågel idag: kl 0930 1 fiskgjuse över Tenorgränd 8 mot SV, höjd 50 m, kl 1130 1 kretsande sparvhök rätt högt över Ö Torn, och kl 1330 1 kretsande sparvhök rätt högt över Zootis. Vråsträck förgäves eftersökt några ggr på middagen. SLUT

1983-09-21, onsdag.

Observationer på förbiflygande insekter, de flesta säkerligen flyttande enligt min uppfattning. Alla obsar gjorda i Lund. Se även tillägg och kommentar härnedan.

tid

0930 jag ser 2 ex flyga ↓

0935-0940 2 ex ↓

0940-0945 ytterligare 2 ex ↓

c 1035 när jag var på väg till Zootis kom 1 ex ↓

1135-1150 obsade jag från Ekologihuset, alltså 15 minuter oavbrutet.

Därvid kom 1 ex ↓ och 1 ex ↙ och 1 ex ↘
Tveksamt om dessa ex var på flyttning.

1325-1335 ånyo obsar från Ekologihuset; intet sett nu. Vinden tämligen svag SO

1620 på hemväg från Zootis såg jag 1 ex komma ↓

1630-1635 i trädgården: 9 ex kom ↓ och därtill ett ex som satte sig på en rosenbuske och fångades

1635-1640 2 ex kom ↓ och dessutom 2 andra som fällde; det ena av dessa fångades, det andra lyfte och flög bort i oviss riktning. - Nu uppbrytande molntäcke, svag S vind.

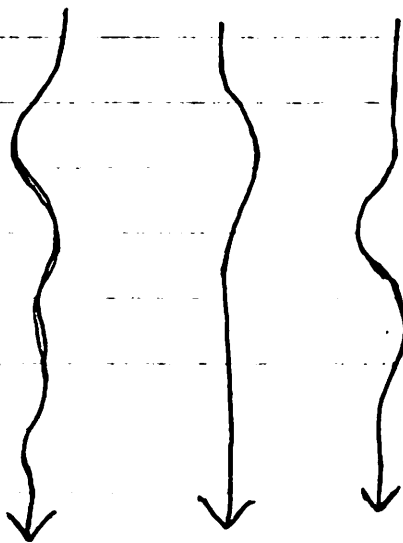
1750-1755 2 ex kom ↓. Temp är 14° C

1755-1800 1 ex kom, också ↓, dessutom 1 ex som satte sig och infångades. Alla de 3 sistnämnda, som fällde, upptäcktes i god tid när de kom från norr. Alla ex som bara sågs passera höll samma kurs, eller åtminstone nästan samma kurs, den var ungefär mot S såsom pilarna anger. Deras flyghöjd var 2 - 4 meter.

Flygbanan var inte alldeles rak utan snarast som skisserna här anger:

Kommentarer och tillägg:

- som vanligt mycket svårt att bestämma de passerande exemplaren. Men de som fångades borde naturligtvis ha angivits till art eller grupp. Detta har jag glömt, men exemplaren finns hos Hugo Andersson eller på Entomologiska Museet. Det här var honungsbi eller/och *Eristalis*.
- denna dag sågs en svarthätta, hona eller ungfågel med rödbrun hätta, i trädgården.

1983-09-23, fredag.

Buss från Lund 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1213. Vid uppehållet i S Sandby en högt kretsande vråk, och V om Revingeby en mycket lågt kretsande vråk, båda högst sannolikt ormvråkar; nära Revingeby även en snabbt försvinnande liten rovfågel, kanske tornfalk.

Jag gick som vanligt mot S på gamla järnvägslinjen. Väder: sol; frisk NV vind, drivande cumulusmoln av växlande storlek, många stora. Svalt i skuggan, rätt varmt i solen. Intet sträck av fågel sågs, men järnspurv hördes ideligen, och ett ex blev uppskrämt av mig. Ängspioplärka avgjort allmän, överflygande, både sedda och hörda, men de flög åt olika håll, de flesta snarast mot N-NV. Flera ängspiopl. uppskrämda av mig. 1 rödstjärt i buske. En flock bofink lyfte ur trädgrupp, summa kanske 25 ex, däri hördes även bergfink, min första för i höst. Inte en enda rovfågel eller annan kretsare sedd på nedvandringen. Ringduva bara 1 ex!

Kl 1255-1315 stannade jag i lä av träden ett par hundra m före ankomsten till stugan; jag stod på järnvägen och obsade noga för att se efter insekter, särskilt naturligtvis efter ev. riktade rörelser av sådana. Intet sådant kunde upptäckas. Däremot sågs en bålgeting, den kom från NO, gjorde en stor runda och försvann i NV. En ljusblå AEshna och några rödbruna medelstora sländor sedda, ett par medelstora sländor (men av oviss färg) även in copula. På marken, mellan rälsen, många Adimonia tanaceti, dels äggstinna honor, dels ex som inte var äggstinna, dels två par in copula, i båda fallen var honorna väldigt äggstinna. En enda högkretsande ormvråk sedd kl 1302, den reste sedan mot S. Grönsiska hörd. En enda obestämd insekt - troligen fluga eller stekel - flög förbi mot N. - 1 blåmes flög mot V.

Ett lätt och långsamt flygplan kom från S-SO och flög över Krankesjön på högst ett par hundra m höjd. Ur sjön (som jag inte kunde se direkt) uppskrämdes då 8 sädgäss, de flög bort österut men efter ett par minuter kom precis 8 sädgäss tillbaka från Ö och fällde i sjön. Sävsparv hörd flera ggr, och 2 ex satt fritt på tfn-tråd.

Kl 1315-1325 gick jag sakta de sista c 300 meterna fram till stugan. Flera odonater flög, och Adimonia var my. vanlig, säkert 50 ex sedda mellan rälsen, därav väl 60-70 % mycket uppsvällda ♀♀.

Kort besök i stugan. Sedan upp i tornet, var där 1335-1400. Väder: sol; klar luft, himmel som förut, men vind frisk - hård, NV. Fågel: i "tarmen" intet att se. På NK: 1 skäggdopping, högst 50 gräsänder, c 30 bläsänder, ingen sothöna, c 35 sädgäss och precis intill dem sångsvanparet: ♂ med 2 juv (OBS: inte tre; och OBS att båda juv hade samma färg, alltså ingen märkbart ljusare än den andra). En ensam skrattnås flög lågt över mot V-SV, en stund senare en fiskmåls juv dito, mycket lågt också. En blåhök juv jättefint jagande över vassen, vistades här länge, dök ett par ggr väldigt kvickt ner i vassen men kom upp tomhänt. Ett par hägrar stod i vasskanter rätt nära. Det var tydligt att änder, särskilt gräsänder, låg även inne i vassen; kanske i stort antal.

Längre ute på fria vattnet låg rätt mycket fågel, delvis i tydliga flockar, delvis glest. Belysningen var god, och min tub var OK igen, men vinden var frisk till hård och rätt byig, och det var svårt att se bra i tuben när den stod på stativ. Men utan stativet, med tuben liggande fast mot kantbrädorna, gick det betydligt bättre. Jag kunde avklara följande: sothöns dels en tät flock på c 60 ex, dels minst 250 - 300 glest fördelade, bland likaledes glesa änder. Bläsand högst 100; gräsand relativt litet, bara 50 - 75 sedda. Brunand mycket god flock bortåt Almen, säkert 150 ex, och även om avståndet var för långt för detaljstudier var det uppenbart att ♂♂ dominerade och att de föreföll vara i praktdräkt. På närmare håll på öppna vattnet sågs inga brunänder ligga, bara 1 + 1 flygande ex sedda där. Vigg troligen sedd, men bara 2 som jag bedömde som nästan säkra. Långt bort i V änden på sjön låg rätt mycket fågel, helt obestämbara tyvärr, och antalet var nog 200, kanske fler.

Ute på öppna sjön, rätt nära änder m m, låg ett knölsvanpar med 2 juv och på avstånd därifrån ett annat knölsvanpar med 3 juv, Mycket långt i V låg vidare ännu ett sångsvanpar med ungar eller rättare ungfåglar; de 2 ad syntes mycket bra men antalet ungar kunde jag inte avgöra. OBS: ingen kricka sedd, och OBS att sjöns NO del var fågeltom som vanligt. Utanför den smala vassen vid sjöns N strand sågs ingen fågel. Men i andra vassar i sjön, främst de som avgränsar NK norrut, låg antagligen rätt mycket fågel, och jag misstänker särskilt att antalet gräsänder var betydande. Men här endast angivet vad jag sett.

Ett tu tre kom en stenfalk österifrån, den bromsades upp av motvinden och blev några ögonblick nästan stående stilla snett över mig och bara c 20 m bort. Det var en ♂ juv, den fortsatte ner över vassen och gjorde ett par svängar framför tornet.

1983-09-23 forts.

Strax därefter kom en sparvhök, fin blåmantlad ♂ ad, med rask fart mot N över NK. Blåhöken - nästan säkert samma ex som ovan - visade sig igen, länge och ofta nära över vassen.

Kl 1400-1440 satt jag i stugan och åt min/ matsäck, gjorde därefter en kort sväng nerom kanalmynningen men såg inte mycket. Väder oförändrat. Kl 1440 kom en fisk-gjuse och började ryttla över NK, höll på länge, störtadök till sist men fick intet; fortsatte både där och längre ute, sågs störtadöka ännu en gång men missade då också. Följdes rätt länge, försvann neråt Silvåkraskogen.

Jag såg att en stor fin stolt fjällskivling växte helt öppet nära tornets fot. På avstånd i gräset sågs ännu en. Jag tog dem och startade sedan kl 1455 /tillbaka marschen norrut, gick mycket sakta och trivdes i lä i solen och gjorde långt uppehåll på gräsmarkerna invid "bi-mannens" lilla stuga. Letade fjällskivlingar med utmärkt resultat, fann 8 stycken jättefina ex. Enstaka bofinkar överflygande, järnsparv fortfarande många ex hörda och ett par tre sedda, ängsdiplärka också mycket märkbar, ideligen sedd eller hörd överflygande, men inte på riktad sträckflykt. 1 träddiplärka nästan säkert sedd. Talgoxe h, entita h, en oklar Sylvia h, 1 koltrast sedd. - Jag fortsatte norrut på järnvägen, såg 1 + 1 ormråkar kretsas lågt i öster, däremot ingen enda högkretsare. Väder fortfarande oförändrat, cumulusmolnen dock nu mindre till storleken och samlade i mycket tydliga stråk som låg i riktning NV-SO, alltså i vindriktningen. Se skiss: Klar himmel dominerar, vinden avtar men är ännu frisk.

Utefter järnvägen, på banken, växte rikligt med en gul rörsopp: hatten gul men ej höggul, och med ofta små rätt ötydliga bruna fläckar och/eller brun kant; detta även hos helt fina och friska ex. Hattens diameter c 6 - 15 cm. Undersidan, alltså vid rörmynningarna, vackert och rent gul, även fot gul. Svamparna växte i bestånd, 10 - 30 ex på en kvadratmeter eller mindre, vissa ex kunde beröra varandra. Jag tog intet ex på grund av brist på utrymme. Jag beskrev utseendet för Lena, som med hjälp av bilder och text gjorde det sannolikt att arten var sandsopp. Stora mängder hade kunnat plockas precis utefter järnvägen, med säkerhet flera hundra exemplar.

På några begränsade platser på järnvägen, huvudsakligen mellan rälsen, hade kaniner grävt helt nyligen, men ingen kanin sågs. Av insekter på uppvägen sågs en amiral, den satt stilla och var utmärkt vacker men frisk var den inte, ty den kunde inte lyfta sig högre än någon decimeter och fällde strax åter. Insamlades dock ej. En stor larv av Macrothylacia funnen.

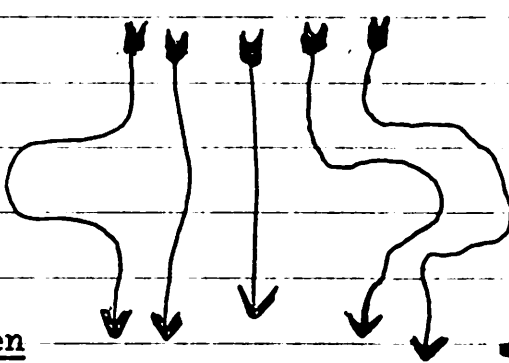
En del små småfågelflockar flög förbi, mest norrut, men inte många. Bofink hörd. En sparvhök, även detta en blå ♂ ad, kom västerut nära. Enstaka svalor sedda, ladu, back, obestämda (ett par obest. + back även på nervandringen). Ett par högljudda smärre kajflockar kom förbi, bara c 20 ex inalles, nära Kvinnevad sågs 3 tornfalkar samtidigt varav 2 i sällskap, bara några meter från varandra. Spillkråka hörd här: prytt prytt prytt....

Jag ankom till Kvinnevads busshållplats kl 1620, bussen kom efter några minuter; kl 1657 steg jag av vid Thulehem i Lund, och kl 1712 var jag hemma på Tenorgränd.

Tillägg: häger sågs i flera ex, både flygande och sittande, längre ute över sjön resp. i vasskanterna.

1983-09-24.

- 0740 jag hämtade tidningen i brevlådan. Väder: halvk klart - mest klart, men något disigt, och en del låga moln. Vind svag eller måttlig, troligen omkring V. Solen slöjig. Mycket fågelläten. Sträck av småfågel på stor höjd, särskilt järnsparv och ängspioplärka, men även hördes sävsparv, bofink och trädpioplärka.
- 1140 och ytterl. ett par ggr var jag ute i trädgården, såg då en fjäril som jag tror heter Vanessa polychloros, det är en "fuks" som påminner i viss grad om näselfjäril. Syntes utmärkt; den flög runt jättesnabbt, fällde ett par ggr kortvarigt. Andra insekter sågs ej.
- 1212 genom fönstret från mitt arbetsrum såg jag flera insekter flyga ungefär söderut, vanliga kursen alltså. Skyndade mig därför ut i trädgården. Resultat:
- 1216-1226 kom 122 bin förbi mot söder. Ett ex togs, det var ett arbetsbi, det stack i duken; ~~den~~ gadden fastnade där och ~~stannade kvar~~ satt kvar när djuret kröp vidare. Under dessa 10 minuter kom 99 bin kl 1216-1222. De kom alltid ensamma, men ~~ibland~~ ibland kom flera ex nästan samtidigt. Kl 1222 ökade vinden från V; och kl 1222-1224 passerade bara 2 bin. Därefter kl 1224-1226 passerade 21 bin. Somliga av dem gjorde m-l m utpräglade flyktsvingar enligt bifogade skiss, men observera att de alltid återtog kursen, som helt klart var densamma för dem alla, d v s mot söder.
-
- Samtidigt kom 5 ormvråkar, en och en, med utpräglat västlig kurs; höjd c 200 - 300 m.
- 1226-1235 ej obsar
- 1235 obsar börjar igen, fortgår till 1315. Rörelsen av insekter pågick hela tiden på samma sätt som förut. Väder nu soligt och mycket mildt, skuggtemp kl 1315 är 16,5 grader C. Vind mild men avgjort byig, omkring S-SO (jämför ovan!). Jag ser ofta mycket klar korrelation mellan vindby och insekternas beteende: de sänker sig mot marken och försvinner för mig, vilket säkert oftast innebär att de sätter sig i vegetationen. Efter vindbyn en m-l tydlig paus någon halvminut, sedan blir det ofta en "stöt" på 10 - 15 ex m-l samtidigt. - Inga vråkar ses nu, men väl 1 kretsande sparvhök, och ~~kommer~~ en tornfalk förbi med kurs mot söder kl 1310. Jag fångade 4 bin, såg 6 andra fälla på ros, tall, körsbärsblad etc., missade ett par ex, de flög bort mot söder! 1 Eristalis sågs kortvarigt i trädgården, satt på rölleka, var snart borta. ~~Av~~ Av övriga insekter sågs bara ett par ex av Coccinella septempunctata, de flög nära förbi mig men alls ej åt samma håll utan i krokig kurs.
- 1305-1310 passerade 61 insekter }
1310-1315 " 80 " } alla ↓
- 1300 jag gick ~~20 meter österut på tomten, d v s till garagegränsen mot granntomten (Åkessons).~~ 20 meter österut på tomten, d v s till garagegränsen mot granntomten (Åkessons). Däröver kom insektsträcket på c 4-5 meters höjd, ej lägre eftersom garaget är ungefär så högt; ~~sträcket~~ sträcket gick f ö på samma sätt som förut.
- 1315 tog jag en fikapaus
- 1337 ut igen. Sträcket fortsatte, ganska starkt. Jag räknade:

(Månssons).

(111)

1983-09-24 forts.

1340-1345 41 ex ↓

1345-1350 46 ex ↓

Jag ser bin fälla i ögonhöjd på olika växter/buskar; de fortsätter efter 1 - 2 - 3 sekunder, och alltid som alla de andra! ↓

Nu kommer en storskarv med kurs

ungefär rakt mot väster! Den ruggar i handpennorna.

1 sparvhök kretsar mycket högt. Inga andra storfåglar ses utom råka och ringduva

1400 obsar avbrytas. Varmt, fint väder, rätt rikligt med höga moln, delvis m l m skugga, men mest sol. Disigt. Vinden föreföll nu vara SO eller S, byig, snarast ~~väg~~ ökande. Jag ringde Sturups telefonsvarare om vädret, 040-500345, som anmälde "... stratocumulus 1000 - 2000 fot, ... risk för mera moln och regn".

1433 jag ut igen. Insekttrafik fortfarande livlig:

1438-1443 24 ex }

1443-1448 48 ex }

alla ↓ som vanligt.

Vinden är nu omkring S, den ökar och är byig. Insekterna kommer nu rätt ojämnt. Exempelvis kom 26 insekter på mindre än en minut kl 1446, och c 10 av dem kom praktiskt taget samtidigt, detta i tydlig relation till vinden. OBS: temp i skuggan är nu 17° C, det är alltså en varm dag.

1535-1540 6 ex ↓

och därtill ett bi som fällde på blommande Buddleia (den enda som finns i trädgården). Jag försökte fånga det men missade; det fortsatte då ungefär mot S. (OBS: ordet "ungefär" eftersom jag inte tog kompasskursen alls idag. Men det flög iväg åt samma håll som alla de andra)

1540-1545 4 ex }

1545-1550 5 ex }

↓
Väder: vind svagare, mild, något byig. Solskenet försvinner delvis p g av sakta uppdrivande, stora mörka medelhöga moln från SV. Men norra himmelshalvan är mest blå, delvis med slöjor. Och skuggtemp kl 1600 är 17° C.

c 1630-1700 rätt snart härefter, ungefär kl 1630-1700, blev det helt gråmulet av m l m låga moln. Och ett par timmar senare blåste det upp starkt från V eller NV, men det blev föga eller intet regn.

Sent på kvällen, vid oviss/ tidpunkt men ej efter 2230, avläste jag temperaturen: drygt 12° C.

1983-09-25, söndag.

OBSERVERA: från och med idag är det åter normalt id.

Morgonen blixtrande klar; härlig sikt, inga cumuli. Vinden har avtagit mycket men är ännu rätt frisk, omkring NV. Morgontemp kl 0730 är 6½ grader C!! Något senare anges: klart, utmärkt sikt, vind måttlig NV.

1010-1025 jag står vid Ekologihuset och obsar noga men ser inte en enda insekt passera.

1019-1021 kommer däremot 4 ormvråkar med kurs mot SSV, enågot ex snarast ännu mera mot S. 2 av dem kretsar innan de fortsätter.
Senare, efter c en timme, drog höga moln upp, de föreföll vara cirrocumulus; först såg de ut som slöjor, senare snarast som altocumulus (Mycket osäkert!!).

1030-1250 intet sträck av fågel eller insekter sågs från Ekologihuset dessa timmar (men passning skedde bara korta stunder). Enda undantaget var en obestämd höjdare kl c 1215.

1255 på hemväg från Ekologihuset såg jag en amiral, P. atalanta.

Efter paus började jag obsa i trädgården.

1330 obsar börjar

1330-1335 1 sparyhök ~~flyger~~ går i kretsar österut efter att först ha glidit mot väster.
En enda insekt flyger ↓

1335-1340 1 insekt flyger mot väster, och en annan rundflyger i krokig kurs

1340-1345 ett bi kommer norrifrån som vanligt, det faller brant på blottad jord i trädgården. Fångas.
2 andra insekter kommer ↓

1345-1350 1 insekt flyger ↑, alltså norrut

1350-1355 1 insekt flyger i stor sväng, ungefär så: ↻

1355-1400 1 stor fjäril flyger
Det går snabbt i medvinden, ↓

OBS den helt olika "sträckbilden".

Väder kl 1400: höga moln som tättnar, det är moln av olika typer. Matt sol. Skuggtemp 13°C. Vind N-NV, svag eller måttlig.

OBS: →

(113)

OBS: om icke annat säges, innebär beteckningen "insekt" härnadan antingen bi eller fluga av släktet Eristalis (art: tenax eller pertinax). Bi i realiteten = honungsbi

1983-09-27.

1420 obsar börjar. Obs-plats vid Sparta. 10 ormvråkar nalkas från Ö, börjar kretsa; antalet stiger till 12, sedan 13, de lämnar kretsen med kurs mot N men svänger snart mot V, se enkel skiss:

1430 ytterligare 8 + 1 ormvråkar passerar mot V; det ensamma ex går lägre än de andra. 2 sparvhökar kretsar högt - jättehögt, ej i sällskap; ena ex förföljes av råka

1433 1 ormvråk lägre, går också västerut

1438 9 + 1 ormvråkar på medelhöjd, går också mot V, d v s mot vinden. Därefter ännu 1 ormvråk mot V, under grått cumulus-täcke

1443 summa 21 ormvråkar passerar, de går mot frisk men ljum rätt vind som är ungefär V, kanske mera på NV? Olika höjd! Ytterligare 5 ormvråkar på ungefär samma sätt. Jag har nu hunnit hem till bostaden vid Tenorgränden 8.

1 insekt flyger mot N eller NNO, 1 annan mot VSV, 2 insekter flyger mot S eller SSV, och därefter ännu 1 mot VSV ungefär.

Väder: skuggigt av nästan sammanhängande grå moln. I luckor mellan dessa ses altocumuli.

1 insekt mot N eller kanske NNO

1447 5 ormvråkar kommer mot V, mycket högt. OBS att snart sagt alla sedda ormvråkar håller samma kurs, utpräglat mot V

2 bin flyger söderut, det ena med (nästan) rak kurs, det andra litet svängande, Skiss:

2 insekter mot S-SSV

1 insekt ↓ (betyder: ungefär mot S)

2 insekter ↓ ↓ ännu 1 insekt ↓

1451 2 insekter kommer ↓ (= ungefär mot SSV)

1 insekt ↓ ännu 1 dito ↓ och 1 ↗ (= ungefär mot NV)

och 2 ↓ och 2 till ↓ och 2 till ↓ och 1 ↗

1454 1 ormvråk mot V

1 bi (OBS: honungsbi, inte bivråk!!!) ↓

1 insekt ↑ 1 insekt ↘ 1 dito ↑ 1 + 2 dito ↓

En del insekter blir förbisedda; detta är oundvikligt när man försöker följa vissa exemplar så länge som möjligt i kikaren

Ytterl. 2 insekter ↓ och 1 ↑ och 1 + 3 ↓ och 2 ↑

1 sparvhök flyger ungefär mot N-NNV, förföljd av en råka

2 insekter kommer ↓ men jag vet att flera blev förbisedda

1 insekt ↓ 1 annan insekt ↑ 2 + 1 dito ↓

1500 molnen lättar, det blir delvis blå himmel i sektorn SO-SV och även annorstädes. Temp 18° C.

Fort.

1983-09-27 forts.

ett honungsbi faller i tallen (det finns bara en tall på tomten). OBS: insekten kommer norrifrån, vilket gäller alla fällande insekter om ej annorlunda säges. Jag försöker fånga biet men misslyckas.

1500-1505 inga observationer

1505-1515 noggranna observationer: 44 insekter passerar ↓ och 6 ↑
Enstaka insekter ses flyga runt eller i krokig kurs. De flesta av de 44 kommer mot periodens slut. Det har lättat starkt under denna tid; solen kommer fram. OBS sambandet mellan vädret och insektrörelsernas omfattning, även (förefaller det) mellan vädret och insekternas flygriktning

Nu kommer 1 insekt, den faller men fortsätter ↓

Väder nu: sol, blå himmel, lätta cumuli driver österut, därovan ses lätta altocumuli

1515-1517 inga observationer. Därefter obsar på nytt: stark insektpassage fortsätter, jag räknar 20 ex/minut, alla flyger mot S, eventuellt med viss tendens åt SV. Intet ex ses röra sig norrut
Efter ett par minuter ny räkning: 27 ex på en minut ↓
och ett ex ↑

1525 obsar slut. Insektsträck fortsätter. Paus i obsarna blir helt kort, mindre än en minut

1525 och följande minuter: sträcket fortsätter, antal ex/minut är 10 - 25, därav går enstaka ex mot SV eller VSV, helt få flyger ↑. de allra flesta reser ↓

1535 1 Eristalis (tenax eller pertinax) faller intill mig, jag försöker fånga den men missar

1550 ett bi har fällt på en Malva-blomma, fångas. Sträcket (av insekter) fortsätter. 1 ormvråk ses också. Väder: sol.

Mycket insekter fortsätter, jag ser att de kommer även över hustaket, se enkla skisser:

1600 från mitt arbetsrum ser jag att insektsträcket fortsätter. Jag ut.

1606 en Eristalis faller på solbelyst tegelvägg, kan ej fångas

1611-1612: på en minut kommer 36 ex ↓↓
Jag misstänker att Eristalis nu ingår i sträcket, kanske

är den rentav allmän. Jag ser att tämligen många insekter kommer över hustaket enligt ovan; men de flesta kommer i "gattet" mellan Tenorgränden 8 och grannhuset i väster, som är Tenorgränden 6, såsom vanligen är fallet (men det är förstås svårt att se vad som händer ifråga om insekter på större avstånd än några meter, för här ifrågavarande insekter kanske 4-10-15 meter, alltefter höjd, belysning etc. GR vid renskrivningen). - Nu ej oavbrutna obsar.

1633-1634 på precis en minut passerar summa 17 ex ↓
Väder: temp 16½ grader C. Molnfritt, mycket vackert väder, vind måttlig omkring V.

1703-1704 på precis en minut passerar summa 5 ex ↓
Därtill 1 ex som faller brant. Nu är det troligen mest bin (=honungsbin, som förut) , men oklart.

S L U T

1983-09-28.

Alla obsar denna dag gjordes i Lund. Ut från bostaden på Tenorgränd 8 i Östra Torn kl 0925. Väder: starkt solsken; frisk V vind, rätt byig. Utmärkt sikt. Lång borta i S sågs små cumuli, lätta; men himlen över mig var praktiskt taget molnfri, bara aningar av begynnande cumulusbildning.

Insekter flög mot S. I början, när jag just kommit ut, var det säkert 10 ex/minut, men de kom stötvis på grund av den byiga vinden. Siffran 10 är resultat av räkning. Enstaka ex flög mot N eller NV och möjligen också mot V, däremot ej mot Ö. Men den stora majoriteten, uppskattningsvis 19 ex av 20, flög alltså mot S. Jag tog ett bi (OBS: honungsbi, Apis) och 1 Eristalis, och jag såg likaledes 1 honungsbi och 1 Eristalis falla utan att kunna fånga dem. Enstaka ex som kom från N sågs falla brant nedåt, eller kanske bättre uttryckt: de förlorade höjd snabbt och försvann bland buskar etc i trädgården.

Se enkel skiss, där pilen alltså visar höjden över marken. Beteendet var ungefär som jag sett förut.

Kvarvarande blommor i trädgården utövade föga lockelse; insekterna fällde på blad och tallbuskar etc.

Samtidigt som jag obsade insekterna pågick också ett gott vråksträck. Under tiden 0930-0945 passerade 1 fjällvråk och över 40 ormvråkar med starkt västlig kurs och på växlande höjd. Skissen anger att vråkarna gick västerut efter kretsande. Den streckade pilen anger kursen för en sparvhök som passerade på låg höjd, mot SV alltså.

Småfågel passerade däremot med kurs mot NNO ungefär: det var bofink, bergfink, ängspiplärka, sånglärka etc. Även en trädslärka, denna flög snarast mot NO.

Kl 1002 kom ytterligare 4 vråkar (beteende säkert ungefär som ovan)

Kl 1010-1015: insekter passerar fortfarande (ungefär som ovan).

Efter lång paus kommer ytterligare 10 vråkar. Allt är ormvråk.

Jag gick till Zootis och lämnade till Hugo Andersson för montering flera honungsbin, som jag fångat olika dagar. Av Monica Niklasson fick jag en utmärkt insekthåv! Några dagar tidigare hade jag ~~ett~~ på Syst. Avd. frågat om möjligheterna att få låna eller eventuellt köpa en sådan håv, och nu fick jag den som gåva, med många vänliga ord! Verkligen rart och omtänksamt!

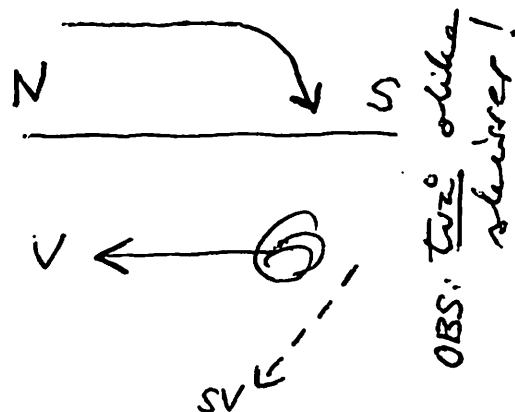
Jag vistades på mitt arbetsrum på Ekologihuset 1140-1530 och obsade flitigt från mitt fönster (det vetter mot norr) men såg intet. Väder oförändrat; vind V, den har ej avtagit. Molnfri himmel.

Kom hem igen kl 1600. Fortfarande molnfritt och utmärkt sikt, och temp. var 11° C. Obsade i trädgården 1610-1620 men såg ej en enda ~~insekt~~ flygande insekt, inte heller någon rovfågel.

Tillägg: idag kl 0845 sågs 1 tornfalk över huset,

och igår 27 sept, när jag var i Malmö, sågs 1 tornfalk kl 1805 och ännu 1 kl 1810.

SLUT

1983-09-29.

Obsade från trädgården vid Tenorgränd med början kl 1005. Väder: helmulet, torrt, god sikt, alldeles lugnt; temp 11° C.

1005-1015 inga insekter passerade. Därefter inga obsar förrän 1225.

1225 nya obsar. Bra sträck av insekter; på en minut kom 17 ex mot S och 1 ex mot N

1226 minst 22 ex mot S, och 2 ex mot N

1227 minst 20 ex mot S, och 2 ex mot N. Väder nu lugnt, mulet, helgrått, men fin sikt. Fortfarande lugnt. Temp 13° C.

1228-1240 obsar fortsätter. Sträck av insekter likaså; det är bra sträck. Många insekter flyger högt i det lugna vädret, c 5 - 8 m högt. Kanske även andra arter än honungsbi (Apis) och Eristalis. Jag såg några ex som kan ha varit andra arter, omöjliga att bestämma förstås, men av ungefär samma storlek som Apis och Eristalis eller ~~större~~ större.

1410- Gick till arbetsplatsen på Ekologihuset sedan. Ställde mig vid

-1420 Lasarettet och obsade noga kl 1410-1420 men såg alls intet sträck. Väder som förut.

1450- Anyo obsar 1450-1510: intet sträck. Väder som förut; ingen sol,

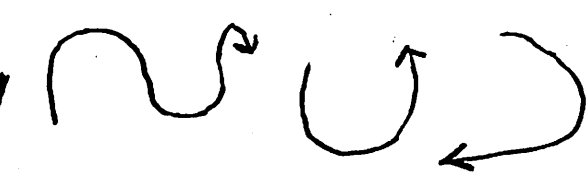
-1510 så ej heller tidigare idag.

c. 1630 regn börjar; det blir delvis ösregn, detta håller på ännu 2150.

1740 över Mårtenstorget i Lund 1 sparvhök.

1983-09-30.

Lund: mycket klar morgon, stark sol, molnfritt; temp +5° C.

1155-1215 noggranna obsar vid Tenorgränd, men även insektfångst med håv och med blotta händerna. Jag insamlade 2 bin (=honungsbin, Apis) och studerade 2 andra sådana som fällt. Summa passerande insekter under dessa 20 minuter blev 40 ex mot S och 12 ex mot N; därtill några få ex som damp ner brant och satte sig, ovisst från vilken riktning de kom. Och dessutom 2 - 3 - 4 ex som sågs flyga förbi men i starkt krokig kurs eller vändande, och svängande så att ingen tydlig riktning kan anges. Se de 3 krokiga linjerna härinvid:

Väder: lika klart; strålände sol, molnfritt, några ytterst små antydningar till cumulus-moln, som snabbt upplöstes. Mycket svag vind, vindstötar från N, NO, O, kanske även från andra riktningar. Temp kl 1140 var 8½ grader C, och kl 1220 var den 9 grader C.

Insekter flygande mot S oftast på 4-5-6 m höjd, medan de som flög mot N höll sig på 3-4 m eller åtminstone under 5 m höjd. Några få söderflygare passerade mycket snabbt och i rak kurs; jag misstänker att dessa var Eristalis. Huvudmassan av de passerande insekterna var med säkerhet bin (=honungsbin, Apis).

1355-1405 anyo noggrann vakt. Väder lika strålände och molnfritt, temp 10° C. Under dessa 10 minuter flög 29 ex mot S, dessutom kom 1 slända av släktet Aeshna (Aeshna) mot SV eller kanske SSV. Under samma period flög 12 ex mot N. (Beteckningen "ex" innebär honungsbi eller Eristalis, och av sistnämnda släkte är det bara tenax eller pertinax som kan komma ifråga). Förutom dessa ex sågs 2 honungsbin fälla; det är ovisst från vilket håll de kom. Jag fångade dem inte, föredrog att studera dem. Slutligen skall sägas, att något enstaka insekt-ex utelämnats eftersom det flög m 1 m runt eller mycket krokigt.

Notiser september 1983, alla från Tenorgränden 8 i Lund

september 1 1 sparvhök sedd

9 1 rödstjärt sedd, lövsångare likaså

10 1 fiskgjuse drog rakt över med kurs utpräglad mot SV, höjd skattad till 50 - 70 meter. Himlen var mulen, och klockan var c 1715; om fågeln var på sträckflykt, vilket jag tror, var tidpunkten på dagen alltså ovanligt sen.
- Denna dag även grå flugsnappare sedd.

15 }
16 } dessa dagar sågs rödstjärt i trädgården
17 } i minst 2 ex, och lövsångare sågs i flera ex.

22 regn på natten, men det upphörde c 0900. Sikten bättrades, men det förblev mulet. Jag obsade kl 1130-1140 men såg ej en enda insekt flyga förbi. Däremot kom en flock på 22 ljungpipare mot SV eller kanske VSV, drygt medelhöjd, mycket snabbt. Väder vid detta tillfälle: vind NV, måttlig till frisk; temp 11,5 grader C. Vinden ökade sedan snabbt och var kl c 1300 frisk till hård, c 10-12 m/sek.
- I trädgården sågs 1 rödstjärt.

1983-10-01.

Ut från bostaden på Tenorgränd 1015, jag går ner till det s k Hardebergaspåret och följer det österut. Ser resp. hör sävsparv, gråsparv 48, pilfink 4, kungsfågel, rödhake, sånglärka, skrattmås, fiskmås, råka, kaja, skata, vipa, ringduva.

Först 1110 finner jag den första ormvråken, mycket högt. Däröver, och i samma synfält i kikaren upptäcker jag summa 21 vråkar till, alla eller nästan alla är ormvråk.

De går på enorm höjd mot SV. Se skiss där den krokiga linjen anger Hardebergaspårets läge i södra Lund och längre österut:

På enorm höjd ses också en osäker sparvhök, den syns i vissa ögonblick som ett glittrande korn i solen, eljes är den osynlig. Kl 1115 är den borta. Jag obsade även 1115-1130 men fann intet mera, dock är det förstås oerhört lätt att förbise fåglar som går så högt.

Jag var tillbaka i trädgården före kl 1150. Obsade därifrån 1150-1200, såg därvid 16 insekter komma ↓ och bara en komma ↑. Jag fångade en Eristalis som satt sig på rölleka.

Därefter gjorde jag obsar 1200-1230, såg då flera insekter (ingen siffra angiven, inte heller flygriktningar). Dessutom såg jag 2 bin och 4 Eristalis fälla. Försökte fånga några men misslyckades; en del ex flög också snart bort (otvivelaktigt mot S ehuru ej angivet här). Av Eristalis fällde 3 på Buddleia, 1 på rölleka, 2 på Calendula, 1 på solbelyst vägg och 2 på blad. Av bin fällde 1 på Buddleia, 1 på stjälk av Verbascum, 1 på blad av Prunus och 1 på marken.

1230-1240 ej obsar

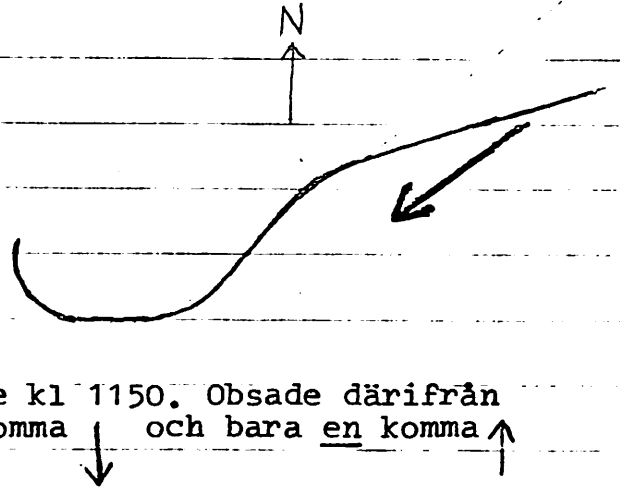
1240-1250 obsar: 20 insekter flög ↓ och 8 flög ↑. Obestämbare fjärilar sågs (utöver de nämnda 20 + 8 insekterna). Jag fångade nu ytterligare ett par bin. Ett par gånger såg jag också att insekter vilka som vanligt nalkades norrifrån fällde i vegetationen innan de nått fram till min obsplats.

Temp nu 9 - 9½ grader C.

Överflygande småfåglar sågs från trädgården: ängspiplärka, järnsparv, bergfink, sädesärla; [resp. hördes] dessutom sågs skrattmås och ringduva. I trädgården koltrast. Inga fler högsträckare trots mycket letande.

Väder oförändrat (mycket vackert, men ej angivet). Temp kl 1400 var 9½ grader C.

Protokoll hastigt fört men dock värt att renskriva (renskrivet 1984-01-09 GRck).

1983-10-02, söndag.

Enligt en överenskommelse, gjord för ett par månader sedan, hade jag åtagit mig att leda en fågelexkursion till Falsterbo med folk från läkemedelsföretaget Draco (dotterbolag till Astra). Öväntat många personer hade anmält sig, nära 80, närmare bestämt, incl. fruar, barn etc. Den som ordnat saken på Draco, han heter Ulf Johansson, hade därför vidtalat även Per Andell att medfölja som ledare.

Vi samlades kl 0600 vid Draco, helt nära min bostad på Tenorgränd. Vi for i bilar Lund - Malmö - Falsterbo, avresa Lund 0615, ankomst Falsterbo c 0700, men eftersom det stod oerhört med bilar på nedersta sträckan av allmän väg tog det en extra stund att finna P-platser och vandra ner till Nabben. Flera hundra personer på golfbanan, Nabben, vid fyrträdgården etc etc. Vi vistades på Nabben c 0725-0900, därefter gick vi tillbaka till fyren, där Bengt Bengtsson lovat att demonstrera ringmärkning och diskutera detta ämne kl 0930. Så skedde också; han gör alltid detta mycket bra.

Eftersom vädret nu försämrades - regn började precis kl 1000 - diskuterades fortsättningen av dagen. Somliga for hem, men sex bilar välbesatta med folk for längs sydkusten: Falsterbo - Trelleborg - vidare österut ända till söder om Rydsgård; där vek vi upp och for via Rydsgårds gods och så den mycket trevliga vägen till Blentarp, sedan via Everlöv - Kumlatofta by till bron över Klingavälsån, där det blev stopp för att se på gäss, med någorlunda gott resultat. Så fortsatte vi via Ilstorp - Björka - Vombsjöns Ö sida - Övedskloster - sjöns N sida - dess V sida; stopp här i höjd med Norregård. Ganska fågelrik stund, se nedan. Så via Vombs by - Vombs ängar (kortvarigt stopp med måttligt resultat, men här stod rätt många andra ornitologsällskap med sina bilar, och det är tänkbart att här fanns fina saker.) Vi fortsatte snart genaste vägen till Lund via Silvåkra - S Sandby. Jag avlämnades vid min bostad på Tenorgränd kl 1400.

Exkursionen gynnades inte av vädret. De föregående dagarna hade varit strålande klara, men natten till söndagen nalkades ett molnmårade och lågtryck från V. Vinden tidigt på morgonen var mycket svag, det var c 6° C och molntäckt men torrt. I Falsterbo befanns det att vinden friskat betydligt, den var omkring S eller kanske SSO; det var mulet och milt och torrt, och fågelsträcket var rätt tunt ifråga om landfågel alldeles avgjort uselt ifråga om rovfågel, men en grupp (mest småfågel), fågel sträckte bra, och det var sjöfågel. Se nedan! Fångsten av fågel för ringmärkning hade varit klen, men demonstrationen blev trevlig ändå.

När regnet väl börjat fortsatte det större delen av dagen; det var svagt eller måttligt, med pauser och ett par gånger något lättande himmel, bl a när vi stannade vid Vombsjöns V sida. Men tyvärr dystert i det stora hela.

Dagen blev alls inte tom på fågel, och vi hade fullt upp att diskutera med deltagarna, av vilka de flesta saknade biologisk fälterfarenhet m l m fullständigt. Men detta var ju helt naturligt.

Fågelutbyte:

- a) nerfärden: Lund - Malmö 0615-0625: 1 + 1 tornfalkar ryttlande nära vägen. Flock c 50 ljungpipare flög österut vid Åkarp, rätt högt
- Malmö - Höllviksnäs c 0630-0650: ytterl. 2 tornfalkar ryttl.; på fält c 30 + c 75 ljungpipare och på fält nära Kungstorp några flockar grågäss rätt nära varandra, delvis fällande, antal ex minst 60, troligen fler. Även vipflock c 250 ex med inslag av stare, ringduva, skrattnåsar m m. Kråkfågel i rätt stort antal.
- Ljungen c 0655: 2 + 2 tornfalkar sedda, de flesta ryttl.
- b) vistelsen i Falsterbo: se efter följande avsnitt!

FORTS

c) hemfärden längs vägen angiven på föregående sida:

skäggdopping åtskilliga i Vombsjön

storskarv: enstaka och småflockar sedda utanför sydkusten mellan Falsterbohalvön och Trelleborg. Därtill 4 ex i Vombsjön: 2 satt på fiskepålar utanför Kävlingeåns ~~avlopp~~ avlopp, och ena ex höll en stund sina vingar utsträckta på "heraldiskt" vis. På fiskepålar neråt Furets hörna 2 andra ex på samma sätt, även här ena ex första stunden med utåthållna vingar

sädgås: öster om bron över Klingavälsån, på avstånd, alltså ungefär S om Ilstorps kyrka, fanns en del gäss, vi såg nog högst 150-175 ex, men flera hördes. På Vombs ängar strax N om oljevägen 2 små flockar på c 15 resp 10, och S om oljevägen en flock på c 30.

Men jag tror att betydligt större mängder fanns på norra ängarna.
knölsvan: några ex, bland annat 2 ad med en mörk juv, vid sydkusten V om Trelleborg

gräsand: Vombsjön en ovanligt tät simmande flock på c 40 ex, därtill några helt små flyganderflockar på c 5 resp 5 ex

bläsand: vid uppehållet på Vombsjöns V sida en överflygande flock på c 37 ex varav säkert 10-12 hannar ad. Flocken rundflygande, mycket njutbar och grann

kricka: ett ensamt ex Vombsjön, flög till och från sumpområdet nära Norregård

glada: 1 ex kretsande i regndiset N om Rydsgårds gods, nära avtagsvägen till Stenbergets stenbrott. Därefter 1 lågt kretsande ex nära Everlövs kyrka, och i diset över Vombs ängar 3 ex sedda, det ena på närhåll, hade my. djupt kluven stjärt, satte sig på staketstolpe; de 2 andra långt borta.

ormvråk: jag fick en ytterst kortvarig observation av ett ex nära Björka by. Per Andell, som satt i samma bil, såg ett ex vid sydkusten nära Smygehamn. Det var allt. Oerhört låg siffra, även om hänsyn tages till vädret.

fjällvråk: ett stort och mastigt ex på stängselpåle på Vombs ängar

duvhök: ett ex flygande rätt nära bilen c 4 km norr Rydsgårds gods (OBS att ingen sparvhök sågs på denna långa sträcka!)

blåhök: en hona eller juv vid Vombsjöns V sida, mycket lågt

tornfalk: på sträckan mellan villabebyggelsens Ö gräns i Höllviksnäs och Trelleborg (Stavsten) sågs 3 ex, ryttlande. Därefter ingen enda förrän vid Öbacken vid Vombs ängar där ett ex satt i torr-topp. OBS: summan idag blir 8 ex på nervägen och 4 ex på hemvägen = 12 ex, vilket är mycket i våra dagar

vipa: på Vombs ängar glesa eller täml. glesa flockar, men säkert c 200 ex sedda där inalles. F ö knappt sedd på hemvägen

kärnsnäppa: vid Vombsjöns V sida dels flock på c 8 ex, dels ett ensamt ex. OBS: sjöns vattenstånd fortf. my. lågt; därför gynnsamt för vidare på den blottade sanden. - Även vid sydkusten såg jag någon liten kärnsnäppeflock

enkelbeckasin: flock 4 snabbt förbiflygande nära Furets hörna vid Vombsjön

skrattnås: allmän sydkusten, även sedd i inlandet i betydande antal på flera ställen. Vid Vombsjön bara få ex sedda

fiskmås: sedd vid Sydkusten, inte särskilt många flygande, men samlade i flockar på plöjda fält etc. Dock ej alls så individrik som skrattnås eller gråtrut

gråtrut: mycket allmän längs S kusten, mångenstädes stod stora flockar på tång eller stenstränder, och ännu flera på vissa plöjda fält

havstrut: flerstädes sedd vid Sydkusten. På stenar och vågbrytare strax V om Trelleborgs stadsbebyggelse säkert 10-15 ad och rätt många juv. Men inga noggranna siffror kan ges, eftersom vi inte stannade.

FORTS

1983-10-02 forts.

121

ringduva: dagens enda någorlunda stora flock sågs över Rydsgårds park, den var på c 75 ex. F ö bara enstaka ex eller några helt små flockar. Se även följande art.

skogsduva: vid Vombs Södergård lyfte ~~en flock på c 10 skogsduvor och bara c 7 ringduvor.~~ en flock på c 10 skogsduvor och bara c 7 ringduvor.

sånglärka: snarast allmän

ladusvala: sparsam, vid sydkusten smäsällskap flygande i lå av dungar och gårdar på några ställen, därutöver knappt sedd. Summa högst 25 - 30 ex på färden

ängspioplärka hörd ett par ggr, bl a vid Vombsjöns V sida

sädesärta: flerstädes sedd men i ringa antal, vid vägar etc. Vid Vombsjöns V strand en flock på 6-7 ex i vattenlinjen

gärdsmyg hörd en gång, ovisst var

järnsparv hörd vid Vombsjöns V sida men ej annorstädes på färden

stenskvätta: nära Rydsgård lyfte 1 ex från landsvägskanten. Sent!

snöskata flock på c 75-100 ex lyfte från ängsmark vid vägen någon km väster om Ilstorps kyrka

koltrast: några få sedda

gulspurv: vid sydkusten sedd flerstädes i mindre sällskap; måhända rätt allmän men oklart eftersom vi inte stannade

sävsparv: flera överflygande och ett sittande ex sågs vid Vombsjöns V sida. Lätet hört flera ggr här.

bofink: ett par flockar på sträckan Rydsgård - Blentarp på vägen; flockar små, den största nära Rydsgård i kanten av bokskog, här säkert 40-50 ex.

bergfink hörd vid ett par tillfällen

stare: vid Ilstorp invid snöskateflocken även en rätt liten flock stare, kanske 40-50 ex, därutöver bara mycket fåtaligt sedd, exempelvis på Vombs ängar

skata sedd flerstädes

kaja sedd flerstädes men i måttligt antal

råka sedd allmänt. Flockar på 20-50-70 ex på många platser

kråka ofta sedd, rätt allmän, men inga stora flockar.

- - - - -

Artlista från Falsterbo, incl. demonstrationen av ringmärkning:

obestämd lom: 1 ex västerut vid Nabben

storskarv: överallt, flockar på 5-15 ex, enstaka ex etc etc, samt ett par ggr mycket stora långa rader av fåglar flygande västerut. Gunnar Roos sade att han sällan sett detta beteende så tydligt förut. Han var böjd att tro att det gällde sträckande individer. Den åsikten delar jag. Totalantal ex sedda av mig: säkert 400-500, kanske flera. Antal sträckande kanske 200-250, men detta mycket ovisst, eftersom jag inte gjorde egna räkningar.

prutgås: några rastande ex nära Nabben i grunt vatten eller på ~~sandbankar~~ sandbankar, och några passerande flockar, ofta nära, men små, bara på 5 - 20 ex.

knölsvan: på Måkläppen 2 ad, och flygande förbi Nabben mot S också 2 ad

gravand: från Nabben sågs 2 + 2 ex, säkert juv alla fyra

gräsand: flock på 4 sträckte mot V, vilket ej syns ofta eftersom denna art allra mest synes ge sig på verklig sträckflykt på natten. Därutöver helt få ex sedda

bläsand: flera fina sträckande flockar på 10 - 30 ex/flock

stjärtand: ett ex främst i en bläsandflock

kricka: några få sedda, bl a ett ex i en stor ejderflock

knipa: 2 ex i sällskap mot S utanför V kusten, alldeles lågt

ejder: alldeles utmärkt sträck, stora flockar på c 50 - 150 ex ideligen ibland hade man intrycket att det kom nästan en flock per minut. Mycket hög procent gudingar!

småskrak: en flock på 6 reste mot S och en på c 7 mot V.

sparvhök: mycket få ex sedda, jag tror högst 8-10 ex mellan kl 0730 och 1000; och de flesta eller alla tycktes komma ner och vända

FORTS

1983-10-02 forts.

strandskata några få sedda

kärrsnäppa en del rastande, och någon flock passerande på sträck,
men ej talrik, och ej noga studerad

myrspov: c 5 ex på sandrevel strax V om Nabben

ljungpipare: 1 juv fällt på golfbanan. Den såg mycket grå ut, och fast den stod helt öppet på en green, trodde jag det var en kustpipare. Jag gick fram och fick den att lyfta, och den visade för minst 50 personer att den var ljus (=vitaktig) i armhålan, och den lät höra det typiska ljungpiparlätet, det vemodiga "tyy", i uppfloget

labb: ett ex flög västerut c 150 m söder om ~~mm~~ Nabben

skrättmåss allmän

fiskmåss / sedd

gråtrut allmän

havstrut: flera ad sedda

kentsk tärna: 1 ex mot S utanför

Nabben, alldeles lågt

ringduva enstaka ex; ej sträck

sånglärka rätt allmän

ladusvala: något tiotal ex ut på sträck, därtill senare på ~~mm~~

morgonen c 10 ex flygande i lä av fyrdungen

ängspioplärka sedd och hörd, särskilt hörd många ggr

sädesärta rätt ofta sedd och hörd

gärdsmyg 1 ex hört i Falsterbo

svarthätta: 1 hanne demonstrerad av Bengt Bengtsson

kungsfågel 1 hanne, som föregående blåmes 1 ex, som föregående

bofink sträckte ut i flockar men svåröverskådligt, se nedan

bergfink hörd relativt ofta i bofinkflockarna

grönsiska: 1 ex demonstrerat av Bengt Bengtsson; därtill några sträckande flockar

hämling sträckte avgjort allmänt, många välsamlade och låggående flockar på c 30-40 ex/flock

grönfink sträckte nog också, men ej lätt att hålla reda på efter som en mycket stor flock på c 250-300 ex höll till vid Nabben och flög runt ideligen. Torde ägnat sig åt nypon och kanske frukt av Atriplex och Cakile?

stare: bara någon enda småflock sedd

kaja: flock på 6 ex sträck-orolig och rundflygande flera gånger.

Allmänt omdöme om småfågelsträcket: det gick ut hela tiden; flockar vanligen under 50 ex/flock, somliga flockar steg starkt och gick ut, andra vände och/eller rundflög. Även glest sträck av m l m ensamma individer förekom. Måttligt antal, men beteendet gjorde att sträcket av småfågel var svårt att räkna. Och många ~~mm~~ ggr såg jag, när jag riktade kikaren mot en flock ovanför mig, att andra flockar flög mycket högre därovanför. Därför är det min tro att antalet utgående individer var rätt betydande, kanske i storleksordningen 25-40 ex/minut. Men detta my. osäkert, ty jag gjorde inga egna räkningar.

Tillägg: när jag lämnade min bostad i Lund kl 0550, vistades en gärdsmyg i buskarna vid entrén. Och en koltrast lät höra subsang eller åtminstone mycket dämpad sång från någon angränsande tomt.

1983-10-03, måndag.

Jag gjorde en del obsar efter ev. flyttande insekter.

Kl 1010-1020: väder grått, svag vind, temp $+11^{\circ}$ C. Ej ett liv!
Vid middagstiden (omkring kl 1200-1330 eller så), när jag var på Ekologihuset, ljusnade himlen åtskilligt, men det förblev mulet och milt. Och torrväder, liksom på morgonen.

Kl 1525-1535: väder grått, svag vind, temp $+13^{\circ}$ C. Sikt sämre än på morgonen. Mycket svagt regn börjar just nu. Ej ett liv!

Kl 1515, när jag gick hem från Ekologihuset, kretsade en sparvhök över Östra Torn.

1983-10-04, tisdag.

Anyo en del obsar efter insekter.

Kl 1035-1040: mulet och grått men torrväder. Temp drygt $+14^{\circ}$ C. Svag vind. Ej ett liv!

Kl 1105-1120: mulet, men det lättar just från c kl 1100, himlen blir ljusare. Svag vind omkring SV. Efter kl 1105 syns oskarpa blå fläckar mellan molnen, de blå ytorna förstoras. Temp 15° C eller något däröver, alltså mycket milt. Under obs-perioden, alltså 1105-1120, händer följande; i kronologisk ordning:

(tecknet ↓ betyder: passerar mot söder)

1 insekt ↓ 1 bi ↓ men faller i toppen på päronträdet på ett blad, försvinner strax. Därefter 2 ex ↓ och 1 ex ↓. Sedan kommer ett bi ↓, det faller på ett körsbärsblad, sitter kortvarigt, fortsätter sedan mot S. Ytterligare 1 + 1 ex, båda ↓. Därefter kommer ett bi, sätter sig på körsbärsblad. Jag sträcker fram handen sakta så att biet nästan vidröres, det kryper undan men lyfter sedan, gör en halvrunda och försvinner mot S! Ännu 1 ex ↓, men även detta faller på körsbärsblad, försvinner strax, reser så gott som säkert mot S. Nytt bi, faller på blad i toppen på päronträdet, ses sitta men tappas sedan ur synhåll. 1 ex flyger förbi mot väster. 1 ex ↓. - Kl 1115 blir det solsken. Ytterligare 1 + 1 ex ↓. 1 ex till, kurs snarast mot SSV eller SV. Därefter, när det ännu är sol och kl är 1118, kommer 1 ex ↓. Kl 1119 går solen i moln. 1 + 1 ex ↓ och så 1 + 1 ex till, båda ↓. Nu är kl 1120, och obsarna avbryts.

Summa passerande ex (utan att göra $\varnothing$ uppehåll) alltså 14 mot S, och 1 mot V och 1 ungefär mot SV, därtill 5 som alla kommer från N som de andra men gör uppehåll enligt ovan. Det är praktiskt taget bergsäkert att alla de passerande insekterna var bin och inte diptera av släktet Eristalis (eller andra insekter).

Kl 1610-1625 nya noggranna obsar. Det är grått och fuktigt i luften, men inte regn eller duggregn. Svag vind, temp $+14^{\circ}$ C. En enda insekt av "vanlig" storlek kommer från N, faller på tallbusken, det är en geting, jag fångar den. Dessutom flög några få bladlöss och någon enda microlepidopter.

OBS att inga insekter satt på kvarvarande blommor i trädgården (rölleka, ringblomma, rosor, några få stockrosor, en nästan överblommad Buddleia); inte heller attraherades de flygande insekterna alls av blommor.

SLUT

1983-10-09, söndag.

Efter flera dagar med ösregn och/eller hård vind och/eller duggregn och/eller skurar och/eller kyla blev det idag annorlunda: en helt strålande morgon, nästan vindstilla, kristallklar sikt, temp +7° C kl 1000. Fina cumulusmoln långt nere i S, men bara upp till c 10 grader över horisonten; f ö helt molnfritt. Jag obsar från tomten på Tenorgränden 8; start 1000:

sånglärka h, järnsparv h, flock 50 kajor mot V. En liten dipter svärmar i trädgården, svärmen bara 25 ex, art stor ungefär som en stickmygga, Culex. Jag var ej klar över gruppen; kanske var det en trichocerid? - ängspioplärka s h, gulspurv s h

- 1004 en stor geting, men inte crabro, flyger ↓ med rak kurs
Hämpling överflygande. Enstaka måsar
kretsar mycket högt. 1 gråtrut ad går mot Ö. Ringduva s,
en bofink mot S
- 1009 1 insekt mot V, det är ett bi eller Eristalis (tenax/pertinax)
1 taltrast flyger norrut, och 2 blåmesar far mot SO. Råka
flyger över med mat. Koltrast sitter i buske, rödhake knäpper.
En mycket gles starflock på c 300 ex reser mot SV, täml. lågt
- 1015 1 bi eller geting ↓ lågt
- 1016 ännu 1 bi eller geting ✓ (= mot SV). 4 kråkor glest mot SV.
Skator ses som vanligt.
- 1018 1 honungsbi faller på torr örtstängel, det är rölleka, c 4 dm
över marken, nära där jag står. Biet sitter c 30 sekunder,
kryper sakta uppåt, lyfter sedan plöstligt och far mot S.
Grönfink överflygande. Gråsparv i buskarna, - 4 kajor högt
mot V, fördelade 1 + 2 + 1. Enstaka småfåglar flyger mot N-NNO;
och bofink, järnsparv och grönfink h
- 1024 några bergfinkar flyger norrut
- 1026 5 ormvråkar kretsar täml. långt bort i VNV, 200 m höjd, alltså
över norra delen av Lunds stad
- 1028 1 honungsbi sätter sig 2 meter upp på blad i päronträdet,
sitter 15 sekunder, lyfter, flyger i sväng mot Ö men viker av
mot S eller SV, omöjlig att följa länge i motljuset.
1 ormvråk rätt lågt mot SV. 3 andra ormvråkar kretsar på
medelhöjd. 1 gråtrut ad flyger mot väster men börjar kretsa.
1 geting flyger mot S, är också rätt stor
- 1032 1 + 14 ormvråkar glider högt och rakt mot SV, börjar kretsa.
~~men fortsätter sedan med samma kurs som förut.~~ De kommer unge-
fär rakt över mig. Ett ex är ljus.
Kretsen stiger bra och driver mycket
sakta österut, p g av den V vinden.
- 1038 Se skiss! Kl 1038 fortsätter de mot
SV
- 1039 1 bi faller på blad på marken i
starkt solsken, sitter i 30 sekunder,
lyfter sedan och fortsätter, för-
svinner åtminstone ungefärligt mot S.
280 ~~mm~~ duvor upptäcks på jättehöjd, flyger mot SV.
3 ormvråkar samma kurs, efter kretsande. 4 sädgäss kommer
också över mot SV. Pilfink överflygande. 2 ormvråkar kommer
på kanonhöjd mot S (inte mot V eller SV)
- 1045 1 fjällvråk också på kanonhöjd, mot S efter kretsande
- 1048 1 mörkt honungsbi faller på blad på körsbärsträdet, sitter i
45 sekunder, reser sedan rakt mot S. OBS: kom från N vilket
alltid är fallet med flyttande och passerande insekter, om
ej annat angives.
1 ungtrut passerar mot SV. - 1 Coccinella septempunctata ses
flyga, och en mindre skalbagge flyger mot S
- 1055 1 bi eller Eristalis flyger mot S. Kungsfågel h. 1 sparvhök
mycket högt, mobbad av en råka. 1 geting flyger mot S.
1 + 1 smärre dipterer ses rundflygande
- 1059 1 nästan bergsäkert bi flyger mot S

FORTS

1983-10-09 forts.

- 1101 1 mörkt bi faller på blad på päronträdet, 2 m högt, sitter 25 sekunder, reser sedan vidare mot S. 1 mindre dipter också mot S. 2 skrattnåsar mot N, en tredje likaså. Spridda småfåglar reser också mot N eller/och NO. Ångspiplärka, bofink, sånglärka etc ses/hörs. Även råka med mat passerar. 1 stor insekt flyger mot N rätt högt. 1 osäker insekt, troligen stekel med c 10 mm längd, passerar mot V
- 1111 1 bi med gulbrun bakkroppsbas faller på rölleka som ännu är i blom, kryper där 10 sekunder, reser sedan vidare mot S
- 1113 1 bi med gulbrun bakkroppsbas sätter sig högst i toppen på päronträdet, på ett blad, sitter 27 sekunder, reser sedan vidare mot S
- 1115 1 bi eller Eristalis likaså mot S, utan paus
- 1116 ännu 1 dito, kurs ungefär mot SV
- 1117 1 bi faller knappt 3 m högt i päronträdet, sitter 5 sekunder, fortsätter mot S. Småspindlar hängande i trådar kommer förbi. 3 grönsiskor mot S. 1 Cocc. septempunctata faller i rosenbuske
- 1119 ~~obsar slut~~ 1 mörkt bi faller på Althaea-stam med frukter, på sitter 40 sekunder, reser sedan vidare mot S. (c 2 meters höjd) Väder: lika härligt, men cumuli stiger upp ~~och~~ i väster alltsedan ungefär 1100. Men det går sakta. Temp kl 1120 = 9° C.
- 1120 obsar slut, dock bara 5 minuter.
- 1125 ut igen. 1 Eristalis fallt på husväggen, jag fångar den. -
Sävsparv h. Flock 75 duvor högt ~~mot~~ SV. Råka flyger med mat.
1 bi faller på äppleträd, på blad, sitter, "pumpar" med bakkroppen (vilket ofta sker). Efter en minut närmar jag mig biet med ett finger, då lyfter det och fortsätter mot S i rak kurs
- 1135 cumulus-moln nu rikliga, delvis cumulo-nimbus i NV. Första molnet går nu för solen, vinden ökar något, är omkring V. 1 eller 2 bin/Eristalis passerar mot S. Obsar slut 1135.
- 1240 ut igen. Blå himmel, rikligt med stora cumuli, som täcker 60-70 procent av himlen. Vind ökat något men fortf. täml. svag, omkring V. - 1 nötskrika flyger österut (ses sällan över Lund!) 1 storskarv flyger oerhört högt mot VSV! (sågs förr aldrig över Lund, även nu sällan, men inlandsobsar mycket flera nu sedan den ökat så starkt).
- 1245 1 insekt flyger ↓
- 1248 1 fjällvråk kommer mycket högt mot V eller VSV. Väder: vinden ökar. Klar sol. Skuggtemp 11° C.
- 1250 2 ormvråkar mot V på enorm höjd. Annan ormvråk lägre, samma kurs.
- 1254 1 ormvråk kretsar rätt lågt, stiger, jag tappar den i kikaren
- 1302 1 Vanessa io lågt och snabbt rundflygande i trädgården, försvinner mot V eller SV
- 1307 1 stor insekt snabbt mot S, högt (för en insekt), d v s 8-10 m
- 1309 1 vråk, troligen ormvråk, oerhört högt kretsande, och i dess närhet 1 gråtrut ad.
- 1310 obsar slut
- 1350 nya obsar. 1 Eristalis på rölleka. 1 ladusvala ungefär mot SV. 1 sparvhök högt mot S. 2 ormvråkar sedda.
- 1435 ånyo ut efter paus. Cumuli mest upplösta, härligt väder, måttlig V vind. 1 fjällvråk mot SV på jättehöjd. 5 ormvråkar högt kretsande, reser sedan också mot ~~SV~~ SV. 1 ormvråk lägre, går mot V.
- 1445 1 ormvråk, färg börringevråk med hela undersidan vit, kretsar högt i ~~och~~ solen.
- 1455 obsar slut för dagen. Härligt väder, temp 10° C.

Tillägg: skrattnås sedd idag före kl 1045, uteglömdes då.

S L U T

1983-10-11, tisdag.

Var på Zootis (Ekologihuset) 1015 - 1345. Därefter hemma. Obsade efter insekter 1450 - 1505 men såg inte ett liv, vilket knappast heller varit att vänta.

Väder: temp 11° C, kanske rätteligen någon grad högre (eftersom jag misstänker att vår yttertermometer visar något för lågt). Vind frisk omkring SV, c 10 m/sek, i byarna högre. Himlen till 60-90 % täckt av snabbt drivande, grå eller gråvita moln, rätt lågt liggande, de drev snabbt och lämnade många luckor där solen kom fram kortvarigt flera ggr. I söder klarare hela tiden, men ej på långt när molnfritt. Ovanför de låga molnen var lätta ϕ altocumuli synliga. Kl 1520 en kort men häftig regnby, därefter klarare.

OBSERVERA: de dagar sista veckan, då jag ej obsat, har varit mycket regniga och/eller blåsiga och/eller kalla.

1983-10-12, onsdag.

Buss från Lund 1140, till Revingehed (Kvinnevad) 1213. På utvägen en mycket tät flock vipor på c 100 ex vid Revingeby; de stod på ängsmark med kort gräs, alla mot vinden, några såg ut att ligga ner. En skrattnås i flocken. Nära Revingeby också 1 flygande sparvhök nära, nästan säkert hanne ad.

1213-1300 gick jag sakta ner till stugan/tornet, nästan hela vägen på järnvägsspåret som vanligt. Väder: temp minst 10° C i skuggan. Vind hård, omkring V, 10-13 m/sek, med byar med högre vindstyrka. Kort före ankomsten till stugan ett par vindbyar ϕ som säkert var på c 20-22 m/sek. Snabbt drivande moln, vita eller grå, cumulus-artade, gick uppenbart rätt lågt. Klar himmel till 30-70 %, växlade my. snabbt. Utmärkt sikt.

Fågelliv på nervandringen mycket fattigt, himlen nästan hela tiden tom. Men en art avgjort allmän, näml. ängsbiplärkan; den lyfte ideligen ensam eller några tillsammans, lät höra sitt "ist ist", samlades i smärre förband, fällde ånyo på gräsmarken etc. Även överflygande ofta. Säkert 50 ex sedda på nervägen, därtill hörd my. ofta. Vidare sågs 1 sparvhök och 1 ringduva. Först nära Saltkråkan-stugan blev det litet mer: 1 nötskrika, 1 skata, 1 blåmes och ännu 1 sparvhök sedda; och grönsiska och kungsfågel och ett par mesar hörda. En avgjort stor småfågelflock på långt håll fällde tydligen på ängen mellan kanalen och Silvåkra allé, efter att först ha trakasserats av sistnämnda sparvhök. Nästan säkert var det hämpling; se nedan. Antal exemplar minst 150.

I lä för vinden var det rätt varmt och skönt. Här flög 1 + 1 stora blå eller blå-och-gröna Aeshna samt, nära stugan, 3 ex av den medelstora Odonaten med rätt mörkt rödbrun bakkropp; jag har aldrig blivit säker på namnet (Leucorrhinia??). En stor Geotrupes kröp på banvallen, det var säkerligen stercorarius.

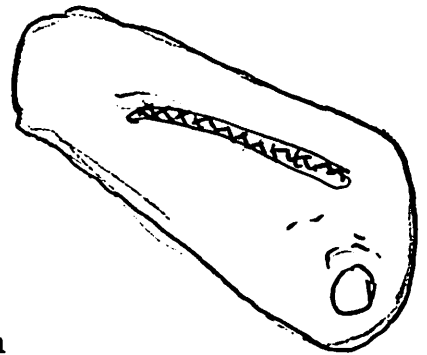
Jag lade av min packning i stugan, satte mig vid verandafönstren och tittade ut en stund. Ytterl. 1 + 1 sparvhökar sågs, båda kom lågt mot SV-SSV över sjön. Nästan säkert 1 hanne ad och 1 ungfågel (av osäkert kön, troligen hanne också). Från verandan sågs mycket litet änder. På sjön gick vita gäss, och man såg my. tydligt att vågorna bryter starkare längs en viss linje ute på öppna sjön; det är svårt att ange denna linjes läge eftersom man ser sjön så perspektiviskt, men ungefär enligt bifogade skiss tror jag det är:

Några få gräsänder och obestämda änder sågs flyga. 1 + 2 obestämda svanar långt ute (men se nedan).

På nedvandringen förekom en del kul-spruteskytte vid Revingehed, men ingenting tydde på att detta ställt till oro bland sjöns simfåglar.

1330-1400 var jag i tornet. Fin sikt, och delvis sol, men vind 15-20 m/sek, flera my. kraftiga byar. Noggrann granskning av sjön, men naturligtvis försvårades obsarna avsevärt av vinden. På den s k "tarmen" sågs inte en enda fågel. På NK däremot (= närmsta klarvatten) c 175 sothöns och bland dem några gräsänder och några bläsänder (bara 1 bläsand hanne ad kunde ses). Alla dessa fåglar som vanligt koncentrerade till södra delen av NK. I innersta delen av NK, där det blir trångt och smalt nära kanalmynningen (och där sikten från tornet är något reducerad på grund av ett par stora träd ute i blötmarken), låg fågel tät. Jag såg drygt 50 gräsänder, c 50 sothöns, 2 skedänder och till min stora överraskning ej mindre än 13 snatteränder i välsamlad flock! De låg nära ett par tiotal gräsänder, och båda arterna "halvdök" flitigt. De svarta bakändarna på snatteränderna stack av my. fint.

Minst 6-7 av dessa änder var hannar, tillsynes väl utfärgade. Men jag såg att en vit fläck var tydlig även på de andra exemplaren, på alla exemplaren. Placering se enkel skiss nästa sida.

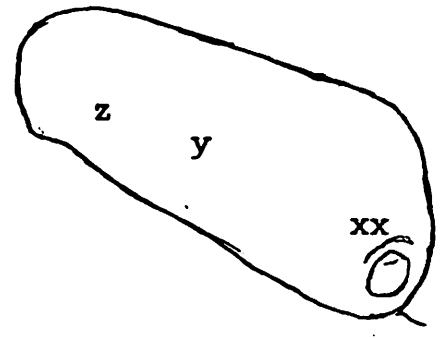
FORTS

1983-10-12 forts.

Vidare sågs här 1 knölsvan ad. Norr om NK nära yttersta ruggarna av vass låg 190 gräsänder mycket tätt i långsmal flock (vid xx på skissen här). Rätt långt ut på sjön, vid y på skissen, låg 2 ad och 2 juv knölsvanar; de båda juv var påfallande mörka. Långt bort i västra delen av sjön, ungefär vid z på skissen, låg en del fågel glest: i solsken och tillfälligt m l m lugnt väder sågs att det var minst 50 brunänder och därtill c 50-75 andra vattenfåglar; troligen ingick sothöns och vigg. Ännu längre åt väster låg mer fågel, mycket approximativt 100 ex, obestämbara; därtill dock 2 ad och 4 juv svanar, nästan säkert knölsvan. OBS antalet juv = 4. - Vidare: grönsiska h, 1 ladusvala förbi mot SV, och 8-10 spridda fiskmåsar ad flög också förbi med kurs mot SV-SSV. 1 + 1 kråkor sågs, 1 normalfärgad ormråk kom nära. 2 sparvhökar i sällskap flög söderut utefter sjöns ö sida, det var helt uppenbart hanne och hona, och jättefort gick det. ~~Uppåt~~ Uppåt Revingeled sågs 1 glada, och på olika ställen dessutom 2 blåhökar varav 1 hona ad och 1 juv. 1 ringduva passerar. Från ONO eller NO kommer 21 + 7 sädgäss, de faller mellan vassruggarna N om NK, men när de 7 kom lyfte alla, for vidare, tappades men fällde nog snart igen.

Den vita fläckens placering på snatteränderna (se föregående sida!)

1405 jag går ner från tornet. Då lyfter minst 40 krickor för överflygande blå kärrhök hona ad, blek (rimligen nyssnämnda ex).
1410-1450 jag vistas inomhus i stugan, obsade, såg blåhökar, enstaka flygande gräsänder, bläsänder, brunänder, men föga annat.
1505 jag lämnar stugan. 3 hägrar i sällskap kom till sjön från SO. Jag upp till "stora heden". Ängspioplärka a - aa, sävsparv 2 + 2 + några, sånglärka 1, trädslärka 5 fällde, nötskrika 1 + 1 mot S, skata 1, kaja och råka aa på vombs ängar, koltrast, rödhake. Larv av gräsulv Macrothylacia rubi. Sparvhök: 1 ex lågt, därefter 1 ex som tog hämpling ur en rätt stor uppflygande flock i ytterst snabbt överrumplande anfall: därefter en tredje sparvhök sedd. Hämpling 80 + 30 + någon flock därtill. Bofink h. Ormråk 1 över ängarna; obestämda vråkar på håll på ängarna etc men bara helt få. Gäss: (a) en flock på 135 bläsgäss och c 30 sädgäss, denna flock alltså på 200 ex; (b) nere i söder en flock på c 40 ex, ej säkert obestämbara, samt (c) på höstsädd neråt Rabyn mängder av gäss, säkert c 500 ex, ej heller möjliga att bestämma säkert. Över harvat fält 1 skrattnås + 25 fiskmåsar.

Under tiden 1625-1645 sågs sedan minst 400 - 500 måsar flyga till Vombsjön från väster (något som ofta ses från tornet också). Det var mest fiskmåsar, juv, c 250; även rätt mycket fiskmåsar ad, c 100; och slutligen skrattnås c 75 inalles. Skattningar, men inte för höga.

Över Vombs ängar flera blåhökar, minst 3 sedda, kanske flera, därav hona ad och säkert 2 ex juv, däremot ingen hanne ad. Starar kom i flockar med kurs ungefär från Harlösa över Kvinnevad ner mot Krankejön. Litet vipa, glest. Ängspioplärka avgjort allmän. 1 större hackspett juv.

Jag obsade på "stora heden" 1515 - 1630 med god sikt åt alla håll, ej minst över Vombs ängar. Resultat mycket gott, som synes.

1630 - 1710 gick jag upp till busshållplatsen vid Kvinnevad. Tog buss hem. Såg 1 ormråk väster om Revingeby och 1 ryttlande tornfalk i skymningen nära Skatteberga.

1983-10-14, fredag.

129

- c 0800 nästan helt molntäckt av rätt höga moln, men någon timme senare drev detta molntäcke österut; dess västra gräns var relativt skarp, och väster därom var himlen helt molnfri. Det blev grann sol. Se vidare nedan. Temp kl 0900 var drygt 11° C. Jag obsade i trädgården på vanliga platsen 1150-1200. Strax dessförinnan tyckte jag mig se ett par rätt stora insekter flyga söderut, my. snabbt och nästan rätlinjigt och flera meter högt.
- 1150 obsar börjar. Det är sol och grant, och god sikt. Temp drygt 12° C i skuggan. Men vinden är my. frisk, c 8-11 m/sek med byar upp till c 14-15 m/sek; detta var en skattning som blev bekräftad vid telefon till Fröken Väder. Vind omkring SV. Under den blå himlen driver små eller medelstora cumuli med vinden.
- 1154 när det tillfälligt är svag vind, kommer 4 insekter med kurs söderut, en och en, men alla inom samma halvminut. Det ser ut som bin eller Eristalis (som vanligt! GR vid renskrivningen), men något ex kan ha tillhört en mindre art, d v s mindre än E. tenax. Men detta är osäkert. Dock kom kort därefter en dipter, absolut mindre än E. tenax, och fällde på ett blad c 3 meter över marken. Såg ljus ut också.
- 1156 1 bi, honungsbi, kommer från N, fäller brant, sätter sig på klöverblad c 1 dm över marken, sitter där c 30 sekunder, rör sig litet på bladet, "pumpar" med bakkroppen, lyfter och flyger mot S i rak kurs men stigande, vilket är nödvändigt eftersom det står täta och c 2 - 2½ m höga buskar strax söder om denna yta med klöver. Också från N,
- 1157 kommer ett nytt honungsbi, fäller brant. Jag ser hela förloppet. Biet sätter sig på en mycket liten Malva-planta c 25 cm över marken och bara c 30 cm från det klöverblad där föregående bi satt. Det nya biet rör sig sakta på ett blad och på stammen, sitter ett slag med huvudet nedåt, "pumpar" med bakkroppen. Efter 55 sekunder lyfter det och reser söderut liksom föregående ex.
- 1158 en insekt, nästan säkert ett bi, reser förbi söderut
- 1159 ännu ett ex på samma sätt
- 1200 obsar slut. Förutom det ovan sagda har jag bara sett ett par spyflugor sittande på solbelyst husvägg. En Coccinella septempunctata satt också där ett slag. Och så kom en rätt stor insekt på låg höjd i snabb och krokig flykt ungefär mot V; detta skedde c kl 1152.
- 1225-1240 ånyo obsar på samma plats. Väder oförändrat, fint och soligt med korta minuter av skugga. Men vind likadan som förut. Vid ett ärende till Sparta fann jag att vinden över öppen mark var mycket frisk, säkert minst 10 m/sek och i ett par byar c 15 m/sek.
- 1225 obsar börjar. Längre ses intet utom 3 flugor på husväggen. Det är ej Eristalis utan snarast påminnande om spyflugor och Muscider).
- 1230 ett bi kommer norrifrån, fäller på blad av krusbärsbuske c 5 dm över marken och c 1 m från den plats där de 2 tidigare nämnda bina satte sig. Nykomlingen sitter på bladet, kryper omkring på det, sitter med antennerna hållna ungefär enligt denna skiss:
-
- Djuret "pumpar" med bakkroppen. Segmenten där är förhållandevis skarpt tvärtecknade i ljust och mörkt. Efter två minuter lyfter biet och reser mot söder. Jag obsade detta bi oavbrutet och kan därför ha missat annat.
- c 1235 kommer en insekt norrut, försvinner över takåsen.

FORTS

1983-10-14 forts.

1239 en insekt söderut.

1240 obsar slut.

- - - -

Vi satt för öppen verandadörr och avnjöt vår lätta måltid. Då kom en Eristalis inflygande, ut igen, fällde på trappan, fortsatte dock strax. Påminste mycket om tenax och hade synbarligen samma färg men föreföll något mindre och smalare.

- - - -

1300-1315 obsade jag på nytt. Väder oförändrat, temp 14° C, vind kanske något avtagande, skattat 8-9 m/sek med byar till 14 m/sek. Solsken men korta minuter av skugga när cumulus-moln drev förbi solen. Mest blå himmel; en del lätta höga moln också, de såg ut som cirrocumulus. Insektliv mycket fattigt nu.

1304 en Coccinella septempunctata faller i körsbärsträdet c 3 m över marken.

1309 1 insekt rätt högt mot S, ovisst om bi eller Eristalis, eller eventuellt något annat.

1312 2 insekter råkar samman i luften, far i svängar efter varandra. De torde ha försvunnit mot S. Därefter intet mer.

På e m kl 1745 skulle jag hämtas av Joachim Regnell för färd till Skanör-Falsterbo med c 20 personer från Lunds Naturvårdsförening.

1983-10-14, fredag, forts.

Jag hade sedan länge lovat att leda en grupp från Lundabygdens Naturskyddsförening på fågelskådning i Falsterbo denna weekend. Arbetet hade liksom föregående år organiserats av Joachim Regnell och hans flickvän. Antalet deltagare, alla inräknade, var c 23. Joachim hade hyrt Studentgården i Skanör för ändamålet, där bodde vi, och där åt vi våra måltider. På fredagskvällen kl 1815 samlades de flesta på Mårtenstorget i Lund, varifrån vi med bilar for till Skanör. Trevlig kväll med lätt aftonmål och samtal, men jag gick tidigt till vila, ty nästa morgon skulle det bli väckning kl 0445.

1983-10-15, lördag.

Upp i ottan, vädret föreföll lovande. Särdeles riklig frukost serverades, och sedan for vi ner till Falsterbo. Dagen indelades sålunda: Nabben 0630-0900, fyrträdgården med omgivningar 0915-1015, Ljungen vid vanliga kurvan c 1030-1115, Hammarsnäs c 1130-1415, en bilrunda via Räng - Håslöv - Trelleborg - sydkusten - Skanör 1420-1530. Väder: milt. Mest mulet, vind omkring S eller kanske SSO. Torrväder och god sikt på morgon och förmiddag, men senare alltmer mulnande och disigare, men ytterst litet regn föll före 1530. Morgonvädret stämde ej med prognosen.

Morgonen på Nabben och vid fyren etc blev utmärkt, och utbytet på Hammarsnäs blev bra. Obsarna vid kurvan på Ljungens SV hörn gav däremot rätt litet, vilket också tydligt kunde förutses på grund av vädrets utveckling. Bilrundan på e m trevlig. Jag ger bara en artlista med korta kommentarer, eftersom obsar skedde i vanlig ordning på Nabben; det var Håkan Lindskog som skötte det jobbet.

Artlista:

- o obestäm d lom 4, trol. storlom
storskarv allmän
häger några få
prutgås flera småflockar
grågås Hammarsnäs 40
knölsvan Fotevik 600
gravand Nabben 1 + 2
gräsand allmän Hamm.
kricka täml. allmän Hamm.
bläsand allmän Hamm.
- 10 stjärtand 1 ex Hamm
skedand 3 ex Nabben
ejder sträckte
knipa 1 ex fällde utanf. Nabben
småskrake ringa antal
glada 1
sparvhök mycket fint morgon-
sträck, troligen c 100 på
kort stund, sedan svagt
ormvråk mycket få
fjällvråk my. över 10 ex sedda
blåhök 2 Ljungen, 2 Hamm, där-
av ingen hanne ad
- 20 brun kärrhök 1 juv Hamm +
ännu 1 ex sett där
tornfalk Nabben 2, och på
rundturen 5 ex
fasan ganska många sedda,
mest på rundturen

- sothöna Fotevik ovisst antal men
trol.allm., sydkusten några ex.
strandskata 2 Nabben
ljungpipare på rundturen rätt
många sedda i småflockar etc,
men alls ingen stor flock
kustpipare några Hamm. + Nabben
vipa säkert betydligt över 1000
ex sedda Hamm. och rundturen
kärrsnäppa flera flockar
- brushane minst 4 ex i vipflock
nära Räng
- 30 rödbena 1 Hamm
glutt 1 Hamm.
storspov 1 Hamm.
myrspov flock c 7 ex Nabben
enkelbeckasin flera ex Hamm.
skrattmå s täml. allmän
fiskmå s ofta sedd
gråtrut ej talrik
- havstrut åtskilliga ad sedda
ringduva: antalet sträckare låg
i storleksordningen 10000 ex
- 40 skogsduva förvånande allmän.
turkduva 3 ex sträck-oroliga Nabben
jorduggla 1 Hamm
sånglärka allmän Hamm.
- 44 trädgårdslärka relativt allmän i småfå-
gelsträcket från c kl 0900

FORTS

1983-10-15 forts.

ladusvala: minst 25, högst 40
ex sedda på sträck. Se
även nedan

ängspioplärka avgjort allmän
på sträck; även Hamm. etc.
forsärla 1 + 1 ex sträckande
gärdsmyg 1 fyrträdgården och
1 på Hamm.

järnsparv my. ofta hörd i
sträcket på morgonen

50 kungsfågel rätt allmän
rödhake hörd på morgonen i
Skanör

blåmes några sedda i sträcket
gulsparv allmänt sträckande
sävspurv sedd och hörd i
småfågelsträcket

bofink: dominerande art i små-
fågelsträcket, skattat
antal c 75000 eller mer

bergfink: sträckte bland bo-
finkarna men utgjorde nog
bara c 10 procent av deras
antal

gulhämpling 1 ex rastade på golf-
banan nära Nabben bland mängder
av bofink och rätt my. bergfink
grönfink sträckte. Även stor flock
rastande nära Nabben som fallet
ofta är på hösten

60 grönsiska rätt allmän i sträcket
steglits sedd och hörd flera ggr
hämpling allmän
gråsparv
pilfink

stare
nötskrika några ex
kaja ringa antal, mest sträck-oro
skata flera golfbanan-Nabben
råka

70 svartkråka /
kråka.

Ovanstående lista innehåller 70
bestämda arter och därtill ännu
en art, nämligen obestämd lom.

Bengt Bengtsson visade oss ringmärkning. Under natten hade
följande arter fångats: gransångare, rödstjärt, rödhake och
talgoxe. Alla dessa demonstrerades. Endast rödhaken ingår i långa
listan. Totala antalet sedda bestämda arter blir alltså $70 + 3 =$
73. Dessutom obestämd lom sedd på morgonen, sannolikt storlom.

I en skogsduveflock sågs en nästan helvit duva. Mycket talar
för att det var en albinistisk skogsduva (och inte en tamduva).

I det Bland ladusvalorna sågs ett ex med en rätt smal men mycket
skarpt avsatt vit fläck på stjärtroten. Men fågeln hade rostfärgad
strupfläck, och även dess beteende och flygbild visade att det var en
bergsäker ladusvala. Den flög runt över Nabben många varv och på
helt låg höjd tillsammans med ett par artfränder.

obs

1983-10-16, söndag.

Vi bodde även denna natt på Studentgården i Skanör. Upp 0445. Frukosten utmärkt, liksom alla måltider på denna tur. Dagen indelades ~~ungefär~~ såhär: Vid Nabben och på Kolabacken 0615-0830, Sedan hemfärd på krokig kurs via sydkusten - Trelleborg - förbi Smygehuk - Anderslöv - Havgård - Lemmeströ - Börringe - Häckeberga - Vombsjöns Ö sida - dess N sida - dess V sida - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkrakärret - S Sandby - Lund. Hemfärden skedde långsamt och med stopp på många platser, start från Falsterbo 0900, ankomst Lund 1540. Detta gäller den bil i vilken jag färdades, och ytterl. 4 - 5 bilar; men rätt mycket folk for hem tidigare, så att gruppen upplöstes m l m efterhand.

Härnadan en artlista. Gott utbyte som synes. Förkortningar:

N = Nabben och Kolabacken

H = Hemfärden, allmänt

B = Börringe

L = Lemmeströ

Ha = Havgård incl. Havgårdssjön

Hä = Häckebergasjön & -trakten

VS = Vombsjön

VSÖ = Vombsjöns Ö sida

VSV = Vombsjöns V sida

VÄ = Vombs ängar

S = Silvåkrakärret

ARTER:

skäggdopping 1 Ha

storskarv N allmän. VS exakt
10 ex på fiskepålar varav
åtm. något ex juv

häger VSÖ flera ex stående i
gåsflocken. VSV 6 ex på
ängsmark. VÄ 1 ex sett

prutgås - N några småflockar
och par. På höstsädesfält
Ö om Trelleborg upptäcktes
en flock på 155 ex betande,
delvis helt nära fågel-
skrämmor. Sällsynt observation
Dessutom vid VÄ en flock på
15 ex mot väster! Flög my.
långt över norra ängarna.

sädgås på odlad mark VSÖ flock
på c 35 ex. På mark VSV och
angränsande delar av VÄ sågs
inalles c 900 ex.

bläsgås VSÖ ihop med sädgässen
c 170 bläsgäss. Vid VSV och
på VÄ sedd och hörd men bara
få ex.

knölsvan ad sedd på avstånd i
Krankesjön när vi stannade
i Silvåkra allé

gravand 1 ex flög över fyren i
Falsterbo på morgonen

gräsand: - N fåtaligt sedd,
Hä allmän i sjön, c 150 - 200
ex sedda. Därutöver sedd i
ringa antal

10 bläsand: på morgonen sträckte
flockar västerut N, trots my.
hård vind. Senare sågs en
flock i Hä i sjön

kricka N några få ex sedda, och
ett ex Hä bland gräs- och
bläsänder

brunand: N flock på 4 ex mot V
OBS: alltid sparsam - sällsynt
som sträckare därnere!

ejder: sträck vid N, som vanligt
västerut, men smärre flockar
kom också norrifrån utanför
västra kusten med sydlig kurs.
Tveksamt om detta är sträck,
snarare är det bara plats-
växling.

sjöorre: ett ex kom med sydlig
kurs i en sådan ejderflock N.

knipa: N hane och hona flög i
sällskap söderut. Därutöver
inte sedd

småskrak: N, enstaka ex och små-
flockar på upp till 6-7 ex
flög förbi, dels mot V, dels
ungefär mot S

ormvråk: knappt alls sedd N eller
i Falsterbotrakten f Ö. Där-
efter sedd vid B, L, Hä, VS
och S och något enstaka ex
annorstädes, men mycket få-
taligt, knappt mer än 12-15
säkert bestående ex på hela
dagen, vilket är mycket litet
vid denna tid på året, både
som absolut siffra och i jäm-
förelse med fjällvråken

FORTS

fjällvråk: flera ex på Ljungen, därefter några ex på hemvägen på olika platser, rätt ofta sedd faktiskt. Vid S hängde över backen mellan Silvåkra allé och kärret samtidigt 5 fjällvråkar, 2 ormvråkar, alla lågt; och samtidigt vistades där 2 blåhökar (inte hannar ad), 1 sparvhök och 2 tornfalkar. Mycket fint, men obs det ringa antalet ormvråk!

sparvhök: N på morgonen mycket få, jämför föregående morgon! Men redan före avfärden från Falsterbo såg jag att den ökade starkt i antal, och på hemfärden sågs ovanligt många ex, skattat 15-20, vilket nog är i underkant. Se även fjällvråk.

20 blåhök: på hemfärden relativt ofta sedd, summa c 8 ex varav ingen hanne ad; därtill sågs vid VSÖ 1 hanne ad och på VÄ ännu 1 hanne ad och 1 hona!!

brun kärrhök: vid VSV en hona sedd på närhall, det är ett sent datum och därför oväntat

glada: vid L 2 ex på långt håll, därefter sedd i minst 5-6 ex, bl a 1 ex vardera vid VSÖ, VS nära Svansjö, VÄ och nära Veberöd.

kungsörn: vid L nära järnvägsövergången 1 juv hängande på motvinden över slutningen, blev mobbad av 3-4 kråkfåglar, trol. tre eller fyra kajor. Se även följande.

— obestämd örn: från den vanliga utsiktsplatsen sågs redan över Börringesjön en örn, långt bort över sjöns V sida. Jag är täml. övertygad att det var kungsörn, men obsen dålig p g av avstånd och dålig "vinkel", därför må den stå som obestämd.

tornfalk på H ett par ex nära sydkusten, och därefter vid VS och på VÄ och vid S minst 4 ex, troligen flera.

fasan: fåtaligt sedd Falsterbo och på hemfärden, dock på flera ställen och mest på söderslätt. Alltid enstaka ex eller 2-3 i sällskap

ljungpipare: på hemfärden nära Kämpinge och Trelleborg småflockar sedda, likaså vid B och VS och VÄ, ofta högflygande och med c 20 - 40 ex/fl. Men inga stora flockar sedda

kustpipare: N summa 5 ex på sandrevel nära Nabben

vipa: medelstora flockar, d v s c 50 - 150 ex/flock sedda på några ställen m l m nära sydkusten. Men stora flockar bara vid VSV och på VÄ, här skattat 500 - 1000 ex sedda

kärnsnäppa: N småflockar på 15 - 20 ex sedda flera ggr, även enstaka ex. Men tveksamt om mer än 50 ex sågs inalles, däri inräknat en eller ett fåtal små sträckande flockar

30 myrspov: N flock på c 15 ex sågs mycket bra: inget ex hade rödbrunt på undersidan

enkelbeckasin: ett par ex sedda vid VS och S

skrattnås: N ofta sedd. Vid sydkusten ställvis täta flockar vid nyuppkastad tång. På hemväg genom inlandet sedd många ggr, ställvis m l m allmänt.

fiskmås: N ofta sedd. På hemvägen iakttagen på många platser, ofta m l m allmänt.

gråtrut: N ofta sedd. På hemväg ofta sedd även över inlandet; ungfåglar påfallande ofta.

havstrut: vid N och sydkusten flera ad sedda

silltrut: vid VSV kom 1 + 1 ad sakta över oss mot S, lågt, ej i sällskap. My. oväntat! Oktober-iakttagelser inne i landet avgjort sällsynta

1983-10-16 forts.

kentsk tärna: N 2 + 5 + 7 + 11 ex utanför Nabben. Delvis kan det ha varit samma ex, men totala antalet var säkert c 20 ex, kanske mer. Detta är en hög siffra så sent på hösten (men Gunnar Roos sade mig att han på sista åren sett några ex ännu in i november!)

ringduva: N mycket få. På hemfärden flerstädes enstaka ex eller småflockar, ej sträckande. Vid B och Hä och på något ställe därtill sågs flockar på 50 - 100 ex, men ej sträckande.

skogsduva: ett fåtal ex sedda på hemfärden

40 jorduggla: 1 ex N, uppskrämdes från golfbanan, flög fritt ut över havet men färsvann m 1 m norrut sedan.

— obestämd hackspett sågs vid S

sånglärka: vid N fåtalig, men åtminstone en flock på 8-10 ex sträckte ut i den my. hårda sidovinden. Även vändande ex sedda vid N. — På hemvägen noterad ibland, och (exempelvis) vid VS och på VÄ ofta sedd och/eller hörd. Rätt allmän fågel ~~idag~~ idag.

ladusvala: N något enstaka ex. På hemvägen mycket få, men enstaka ex eller 2-3 i sällskap sedda några ggr, bl a VSV 3 ex. Troligen var alla ex idag juv.

ängsfiol: ej antecknad N, vilket trol. beror på förbi-seende. På hemvägen sedd ~~och~~ och/eller hörd på några platser, och vid VS och på VÄ allmän.

gärdsmyg: 1 ex i kanten av sjön vid Hä, när vi höll matrast.

kungsfågel bl a sedd och hörd i Falsterbo vid Kolabacken. Även noterad på hemvägen ett par ggr

koltrast: förbiflygande ex sedda Hä och vid VS.

OBS att inga andra trastar sågs idag, vilket är märkligt. Tal- och rödvingetrast brukar annars ha kommit ner i stort antal vid mitten av oktober.

gulsparrv sedd vid B, och sedd el. hörd på ett par andra ställen på hemvägen

bofink: knappt sedd N. På hemvägen flockvis på vägarna flerstädes i bokskog, och på e.m. flera överflygande flockar sedda

bergfink inblandad bland föreg. Vid Hä i en lyftande blandflock c 15 berg- och c 20 bofinkar, men så stor andel bergfink var det nog inte överallt.

(50) grönfink: N stor flock vid spetsen, tog frön (av Cakile?) och åt säkert nypon. Flera flockar fanns.

grönsiska: ej sedd N, men småflockar på hemvägen. Vid Hä flock på minst 35 snabbt över mot sydväst, ut över sjön

hämling: flock vid S, och flera nästan säkra flockar även nära vägen vid sydkusten etc.

stare: N viss sträck-oro; ett par flockar sträckte ut, andra vände. (på låg höjd.)

nötskrika bara 1 ex nära L

skata flerstädes, bl a VS vid sjöns nordvästra hörn

kaja: fåtalig N, men på hemvägen var kajflockar ofta uppe på rundflygning, särskilt många vid B men allmän flerstädes

råka: fåtalig N, men på hemvägen ungefär som kajan och ofta i dess sällskap, allmän B, VS etc. Ofta virvlade kajor och råkor omkring i flockar i blåsten.

(58) kråka: N fåtalig, men på hemvägen avgjort allmän, både längs vägen nära sydkusten och senare i inlandet. I betydande antal på många platser.

summa 58 bestämda arter.

SLUT

1983-10-23, söndag.

Enligt en flera månader gammal överenskommelse ledde jag en tur för ett 40-tal deltagare från nordvästra Skåne. Resan hade organiserats av Bo Petersson. Vi färdades med en utomordentligt komfortabel buss tillhörande firman Margretetorpsbussarna. Huvudvikten skulle läggas på vildgäss, och jag hade lovat att försöka visa gässens inflog till ett nattkvarter. Eftersom det alltså måste bli ett sent slut på turen, hade vi också beslutat om en sen början. Deltagarna for från Höganäs kl 1000 och hämtade upp mig enligt planen vid Lunds järnvägsstation kl 1115.

Väder: bra, visserligen mest mulet på f m och middagen, men det lättade alltmer och eftermiddagen och kvällen blev klara och mycket vackra. Frisk vind omkring V men ej störande, den möjade förresten mot kvällen. Temp på middagen c 10° C.

Föregående eftermiddag hade jag lämnat ett manuskript till Berith Cavallin. Jag tog bussen till Veberöd, blev hämtad där av Berith med dotter - en särdeles aktiv ung dam - , och vi for till stugan/tornet vid Krankesjön för att se efter övernattande gäss. De kom också, omkring kl 1720-1735, närmast från NO eller ONO (från Vikens gård?), men inalles blev det bara c 200 - 250 ex. Vi tyckte en gång att gäss även hördes i fjärran i väster, och där kan ha kommit gäss, men intet sådant kunde ses. Vi for sedan till V sidan av Vombsjön och lyssnade efter gäss på tre platser mellan åns utflöde och "Furets hörna", men intet hördes. Jag hade också ringt Britt-Lis Berglund på Svansjö och fått besked att hon inte sett gäss natta i Vombsjön denna höst. Efter att förgäves ha sökt jägare Borgström på Sövdeborg lyckades jag på lördagskvällen få Paul Axelsson på tråden. Han sade att Krageholmssjön brukade vara ett pålitligt nattkvarter och att han nyligen sett ett par tusen gäss natta där, det var sådana som betar nära Ruuthsbo och Charlottenlund, och de kommer följaktligen till sjön ungefär från SV. Det lät bra, och jag beslöt att lägga programmet därefter.

Alltså: på söndagen for vi från Lund via S Sandby - Revinge till Harlösa och vidare mot Vombsjön. Men det blev stopp vid Vikens gård för en jätteflock gäss betande på höstsäd nedanför gården, flera 100 m bort. Vi obsade noga här. For sedan via Övedskloster, där jag stannade för att se efter ev. rovfåglar vid Frualid, dock utan resultat. Sedan vidare via Björka by till Ilstorp by, titt över ådalen, där jag såg en flockar på c 500 ex beta långt borta, ungefär Ö om Sövde flygfält. Kunde inte beskådas utan långvarig vandring, därför fortsatte vi till Ilstorpsgården och fann c 150 gäss betande öster därom, men inga norr om vägen. For sedan via Spjälla ner till skogsbrynet S om Sövdeborgs f d station, där det blev matpaus i en skön enebacke i lä för vinden. Några personer åkte med bussen till Sjöbo för snabblunch. De var tillbaka kl 14; då for vi via Ilstorpsgården ner söderut, här stod V om vägen c 500 gäss relativt nära. Stopp för dem. Långt bortom dessa sågs desamma c 500 som jag sett från Ilstorps by, men vi ägnade oss inte åt dem utan for vidare söderut förbi Snogeholm (ej stopp) till Bellinga lagård, där vi stannade och gick ner till Ellestasjön. Fågelrikedom måttlig, men en ung havsörn förgyllde upp bilden i högsta grad. Därefter via Skårby till Krageholmssjöns S spets. Mycket vackert men inte särskilt bra utbyte. Klockan var nu 1550, varför jag fann att vi skulle hinna nerom just Ruuthsbo och sydkusten vid Svarte och vidare upp förbi Charlottenlund - Marsvinsholm och tillbaka till Krageholmssjön, närmare bestämt P-platsen vid SV delen, en bit från sjön, innan det kunde bli tid för gässens inflog - om de kom! Detta gick mycket fint, ty vi såg (my. approx.) 400 gäss beta nära Ruuthsbo och minst 1500 öster om Charlottenlund, därtill småflockar på andra platser. Jag bedömde att i denna ljusa kväll inga gäss borde anlända för kl 1715, men redan 1655 var vi på P-platsen. Mycket fin kväll, brandröd himmel i V-NV, klart och fint och inte störande vind. Här blev det tid för de hungriga att äta sin sista matsäck. Så väntade vi. Kl 1722 kom några tiotal gäss, kl 1723 dito, sedan paus, sedan kom kl 1725-1732 en verkligt imponerande mängd gäss från SV. Jag gjorde ingen noggrann räkning, men de kom i fem stora omgångar, vardera uppdelad i ungefär 8-10 delflockar av växlande storlek. Och jag skattade antalet i varje stor omgång till c 800 ex, vilket skulle göra c 4000 sammanlagt. Det gick verkligen jättefint, och vi såg också hur de störtade mot sjön. Några deltagare gick ner till stranden och såg gässen ligga som långa mörka band på vattnet.

Så blev det uppbrott, vi for hem via E 14 - Sturup - väg 108 - Holmeja - Lund. Ankomst Östra Torn c 1845. Jag fick ett utmärkt vackert keramikfat, tillverkat av Björn Thell i Höganäs, i present och med tack för dagen och för att jag ställt upp gratis. Jag svarade att det var en förmån att komma ut i fågelmarkerna med goda vänner. Därmed slut. Fin dag. Se nästa sida för utbytet.

Artlista: (med följande förkortningar: E = Ellestasjön. KS = Krageholmssjön vid sydspetsen, d v s första besöket idag. KP = Krageholmssjön vid P-platsen, d v s andra besöket idag. S = lunchplatsen nära vägskelet söder om f d Sövdeborgs station, där vägen tar in mot Sövdeborgs slott. V = söder om Vikens gård mellan Harlösa och Vombsjön.)

- 1 skäggdopping spridda i E, högst 5-6 sedda av mig. ~~men de flesta låg långt ute.~~ I KS åtskilliga sedda, men de flesta låg långt ute. På sistnämnda plats såg jag underligt nog ett ex som föreföll att ha praktdräkt, åtminstone alldeles bestämt på huvudet, med stora mörka tofsar. Annars alla sedda ex i vinterdräkt (eller juv), alltså mycket vita.
- 2 häger sedd av många vid V, men av mig bara sedd i ett ex vid KP; den flög förbi i djup skymning men syntes utmärkt mot kvällshimlen
- 3 gräsand liten flock c 18 ex KS, och några få andra ex sedda under dagen
- 4 knipa ett exemplar på fria vattnet KS. Var ej ♂ ad men troligen ♂ årsung.
- 5 obestämda änder och/eller sothöns låg mycket långt norrut i KS; ~~men~~ jag såg högst 40 ex, men mycket mer kan ha funnits
- 5 sädgås: V en nästan ren delflock på c ~~700~~ 700 ex; i den andra delflocken på c 1100 ex totalt utgjorde sädgässen troligen c 600-700 ex. En del gåsflockar sågs också flyga över Vombsjön på håll; de kom delvis fram och fällde hos den betande huvudstyrkan, men av nykomlingarna var minst 75 % bläsgäss. (Antalet flygande gäss totalt här högst 200-300 sedda, och av dem kom c hälften fram och fällde; de övriga torde styrt mot Vombs ängar längre söderut).

Öster om Ilstorpssgården av c 150 gäss väl 125 sädgäss. Flocken mellan Ilstorpssgården och Sövde flygfält på c 500 (kanske knappt) bestod enbart av sädgäss, såvitt jag kunde se, och de flesta sågs bra.

Nära Ruuthsbo (nästan) bara sädgäss sedda, och den mycket stora flocken öster Charlottenlund bestod allra mest av sädgäss, några kanadagäss sågs dock på närhåll, och det finns en viss chans att fåglarna längst bort till en del bestod av kanadagäss, eftersom de såg mycket ljusa ut.

Mängderna som kom till KP ~~och~~ så gott som utgjordes säkert delvis av de de flockar vi just sett vid Ruuthsbo och ~~och~~ Charlottenlund, de bestod till allra största delen av sädgäss, som kacklade måttligt men oavbrutet. En flock på c 40-50-60 ex föreföll vara en ren bläsgåsflock, annars bara helt få bläsare hörda.

Härutöver flygande sädgåsflockar sedda flerstädes, men alltid små.

- 6 bläsgäss: i stora flocken vid Viken fanns från början minst 300, kanske fler; och från Ö kom ytterligare 100 ~~men~~ i runt tal. I flanken på flocken Ö om Ilstorpssgården nog 25 bläsare. Knappast några säkra bläsare såg jag vid Ruuthsbo - Charlottenlund, men i området fanns tydligen ett ringa antal, se ovan under sädgås. Totalt sågs under dagen ~~c~~ c 500 ex, approx. siffra, därtill skall läggas några fina småflockar överflygande t ex vid E, men detta påverkar inte statistiken.
- 7 vitkindad gås: i stora flocken vid V lyckades jag finna minst 5 ex betande, de gick tätt intill varandra bland mängder av sädgäss/bläsgäss.
- 8 kanadagås: 6 mycket storvuxna ex stod i mycket stor sädgåsflock vid Charlottenlund. För ev. flera ex se sädgås. Ingen enda kanadagås hördes dock när gässen ~~kom~~ kom över vid KP.
- obestämda Anser-gäss: de c 500 som omtalas på föreg. sida, de gick uppenbarligen nära Sövdemölla gård. Därtill flockar sedda flygande och (i ringa grad) betande flerstädes, kanske i rätt stort antal bl a nära Marsvinsholm men på rätt långt avstånd från bussen.
- 9 sångsvan: vid KP kom kl 1705 en ~~familj~~ familj på 2 ad och 3 juv västerut, nästan rakt över oss och bara på c dubbel trädhöjd. Mycket grant, jag såg dem försvinna i väster. Några minuter senare en ensam sångsvan ad flygande förbi mot NV på samma plats, lågt och grant i skymningen
- 10 ormvråk: från Skatteberga och sedan hela vägen ner till Svarte sågs ormvråk på många platser, kretsande, i början av turen så mycket att jag trodde vi skulle få en hög dagssiffra, men antalet förblev måttligt, ungefär 30 ex sedda på hela dagen, därav 2 mycket ljusa, resten normalfärgade.

FORTS

se sid.
136!

- 11 fjällvråk sedda många gånger på dagen alltifrån Revingetrakten till E, ofta ryttlande rätt lågt, några kretsande, totalt c 13-15 ex.
- obestämda vråkar: relativt många sedda eftersom vi inte alltid kunde eller ville stanna för att bestämma dem; säkert 10 sådana ex idag, kanske fler.
- 12 sparvhök: vid S ett ex passerande mot S; vid E två ex ungefär mot ~~W~~ väster, av dessa en tydlig juv och en tydlig ad, båda säkert ♂♂. Därutöver något ex på långt håll samt ett kvällsex vid KP kl 1710. Flög norrut, höjd c 20 m, ökade farten och syntes förbereda sig för slag ner mot en buskridå; anmärkningsvärt eftersom det rådde rätt djup skymning.
- duvhök ett ex nästan säkert över skogsbrynet vid Färs Härads bygdegård mellan Svansjö och Övedskloster. Men sågs några ~~min~~ sekunder för kort för att jag skulle bli bergsäker.
- 13 glada: minst 8 ex sedda, ett och ett, tämligen jämnt fördelade mellan Svansjö och KP. Detta sistnämnda kom rätt högt mot aftonhimlen kl 1709, flög norrut med eleganta vingslag och avsåg säkert att övernatta i skogen V om sjön.
- 14 havsörn: vid E, när vi gick ner mot sjön, lyfte 1 juv ur lövskogen. Kom tillsynes snart igen, visserligen på längre håll, men förblev i sikte mycket länge och sågs bra av nästan alla. Attackerad av först kråka, sedan av ormvråk seglade länge runt men gled slutligen ungefär västerut
- 15 blå kärrhök: Bo Petersson och några till såg 1 ex, ♀ eller juv, nära Revingeby 8, storkens gamla boplatz. Se även följande art
- brun kärrhök, nästan säker. Vid KP dök 1 ex upp över trädtopparna, blev nog skrämmd av oss och gjorde några my. snabba krumbukter, gled bort mot NO. Jag fick av flygbilden den uppfattningen att det måste varit brun kärrhök, särskilt vingarnas siluett visade detta. Inte heller såg jag ett spår vitt på stjärtroten. Men när fågeln gled bort och sågs snett underifrån och bakifrån, blev jag inte lika övertygad. Och ljuset var ju svagt. Liten chans på blåhök finns nog, därför onummerad.
- varför det kanske vid första anblicken, när översidan sågs, varit svårt att se stj:s färg.
- 16 tornfalk: bara ett enda ex, det stod ryttlande på motvinden precis när vi nådde sydkusten strax öster om Svarte. ~~Det sågs inget~~
- 17 fasan: jag såg en enda tupp på stort och helt öppet fält nära Hardeberga. Därutöver intet!
- sothöns: inga säkra egna obsar; se obestämda änder. Men jag hörde uppgifter att ett fåtal ex sågs både i E och i KS, mycket rimligt i och för sig.
- 18 vipa: när vi ~~gick~~ nalkades V, sågs på långt håll över ängarna en ovanligt stor och tät flock stiga upp och ligga i luften horisontellt utbredd, innan den glesnade och (helt eller delvis) fällde igen. Absolut vipa, åtminstone huvudmassan. Antal ex i storleksordningen 1000 - 1500.
- 19 skrattnås: allmänt sedd under dagen, många täta flockar efter harvar etc ute på åkrarna (ty sådana redskap var igång trots vilodagen); även ofta överflygan ~~de~~ ensamma eller i glesa sällskap ungefär ~~mot~~ väster. Vid KS sågs, rätt långt ute över sjön och i sjön, säkert flera hundra måsar, det var fisk- och skratt, ehuru proportioner ~~och~~ ovissa. Vid sydkusten i ringa antal.
- 20 fiskmås också allmänt sedd under dagen, därav ~~1/3~~ hög procent juv. Beteende ungefär som föregående art, se denna.
- 21 gråtrut mycket ofta sedd både över inlandet och den korta sträckan vid sydkusten, och vid sjöarna. Ingen räkning gjord, men om jag såg skattningsvis 500 skrattnåsar så hade jag nog 75-100 gråtrutar, varav hög procent juv.
- 22 havstrut: en fågel i ungdräkt men på väg att få svart mantel sedd bra över E. Därutöver ej sedd med säkerhet
- 23 ringduva sedd många gånger, men bara ensamma eller små sällskap. Inte en enda stor flock, och inte en enda ~~flock~~ flock på ~~ett~~ tydlig sträckflykt.
- 24 skogsduva: sedd i enstaka ex några ggr, därtill en flock på c 18 ex nära E
- 25 spillkråka: 1 ex flög över vägen i Björka by.
- 26 ladusvala: rätt oväntat sågs vid E flera ggr ladusvalor juv, minst 2 + 3 + 1 + c 4 = c 10 sammanlagt, de flög m l m tydligt söderut. Alla sågs i fint solsken
- hussvala: möjligen sågs 1 eller 2 ex vid E, några deltagare angav detta bestämt, och kanske förbisåg jag dessa ex; men de följande, som också utnämndes till hussvalor av ett par personer i närheten, var bergfasta ladusvalor juv med korta stjärtar och blekt rostfärgat "nystan" på strupen.

- 27 korp: 1 ex över Sjöbo ora, ungefär norr om Tågra gård, flög fram och åter, länge jagad av en mindre kråkfågel, troligen kaja.
- 28 kråka: ofta sedd. Nära sydkusten rätt välsamlade flockar på fälten, annars inga stora flockar, men uppenbart individrik. Se även kaja.
- 29 råka ~~----~~ ofta sedd, se följande.
- 30 kaja: mycket ofta sedd. Vid V, på avstånd under den ljusa men ännu mest molniga himlen, en krets av kråkfågel rätt högt uppe, c 40 ex, blandat kaja och råka, de betedde sig nästan som en vråkkrets. Även i fortsättningen ofta sedd, allmän, men inga sträckflockar sedda. Vid KP ~~----~~ från kl c 1700 drog flera kråkfågelflockar förbi norr om vår obsplats, kurs mot Ö och rätt högt i medvinden, jag tror de skulle natta på ön Lybeck liksom de gjorde för något år sedan. ~~■~~ Antalet sedda ex dock högst c 150, blandat kaja och råka, kanske ingick även kråka
- 31 skata sedd några ggr, enstaka ex
- 32 kungsfågel: hörd och mycket väl sedd i alarna vid stranden av E, ett ex kom helt nära. Flera ex hördes, både av mig och andra. Väl inte ofta kungsfågeln letar föda bland blad och kvistar av klibbal?
- 33 ängspioplärka: ett ex lyfte på närhåll när vi studerade gässen vid V. Ej med säkerhet sedd eller hörd senare
- 34 stare sedd i helt ringa antal större delen av dagen. Men vid KP kom några flockar snabbt förbi mot Ö, rätt högt, säkert mot nattplats i Krageholmssjön
- 35 gråsparv sedd och hörd ihop med följande. Ovisst om även pilfink fanns där.
- 36 grönfink och gråsparv ~~----~~ bildade flock vid Bellinga lagård, några tiotal ex med grönfinken i minoritet.
- 37 grönsiska, bara 2 ex överflygande vid E
- 38 bofink sedd, se följande art
- 39 bergfink sedd. Dessa båda arter sågs på närhåll några ggr och i ringa antal ex, när de flög nära förbi eller lyfte från vägen. Men på en plats sågs en eller två stora finkflockar, uppenbarligen innehållande dessa 2 arter ehuru i oklara proportioner. Det var strax söder om Snogeholm, där en flock på kanske 400-450 ex flög över trädskronorna, och strax därefter en flock på c 150 ex. - Den rika fruktsättningen av bok kan man inte undgå att se; månne detta skall medföra massförekomst av bergfink??
- 40 gulspurv: överflygande vid S och E och sedd i flock vid Bellinga lagård vid E samt vid Ruuthsbo och vägen ner mot havet därifrån.
- 41 rödhake: 1 ex knäppte vid KP när vi väntade på gässen.

1983-11-05, lördag, Alla Helgons Dag.

Fint och mildt väder, praktiskt taget vindstilla, rikligt med höga eller medelhöga moln, men ljust och fint. Mycket lytt.

Jag gick på det gamla Hardebergaspåret och tillbaka, kl 1340 - 1510. Vid Kungsmarkens golfbana 1 tornfalk. Efter stor maskinharv massor med mås, delvis sittande och plockande på den blottade jorden, delvis svärmande precis efter maskinen. Summa c 550 ex, varav skattat 450 skrattnåsar, c 100 fiskmåsar samt 2 gråtrutar, en ad och en icke utfärgad. Fö bara de vanligaste arterna, grönfinkar på nyponbuskarna, pilfink, blåmes, rödhake, kråka, skata, överflygande ängspiplärkor etc. Inga vipor eller ljungpipare, och av trastar endast 1 + 1 koltrastar förbiflygande. Anmärkningsvärt att så litet trast (rödvinge, snöskata, även taltrast) visat sig hittills i höst. Tvärs över vägen c 150 m framför mig kom en fågel, som jag bara såg sekundsnabbt, kanske var det en sparvhök, men det kan möjligen ha varit en hökuggla.

1983-11-06, söndag.

Hade överenskommit med Inga att göra en rundtur. Hon hämtade mig 1035, vi for ut vanliga vägen via S Sandby - Revingeby - Kvinnevad till stugan/tornet vid Krankesjön. På utvägen 1 normalfärgad ormvråk på staketet vid vägen V om Revingeby. Lyfte ej! Var en gammal fågel. På avstånd över stora heden mellan Krankesjön och Vombs ängar flög en stor snöskateflock mot S, säkert c 250 ex, eller mer.

Jag upp i tornet c 1105. Fågel: i "tarmen" 20 sothöns, på NK 110 sothöns, 2 salskrakar honfärgade, 2 snatteränder, det är hanne och hona, på precis samma ställe som sist. Vidare c 5 viggas, 1 häger ad, 1 häger juv, 1 knölsvan ad; längre ute 1 svan juv av osäker art samt 7 + 4 gräsänder och 2 krickor;

långt ute på sjön flock 25 storskrakar, och jag tror inte att någon väl utfärgad hanne fanns i flocken; mycket långt i väster i sjön fällde 10 sångsvanar; där låg c 12 andra svanar, ej säkert bestämbara, vidare låg där över 50 obest. änder, och c 20-25 andra obest. änder sågs på vattnet ett stycke därifrån, troligen var antalet högre.

En enda skrattnås över sjön. 1 häger flög österut. En hökuggla kom plötsligt flygande över ängen ~~utanför staketet~~ mellan tornet och Ivans backe och fällde på hög kraftledningsstolpe nära järnvägsbanken, ~~sedan~~ satt där sedan fritt synlig! Flock c 200 snöskator passerade söderut.

Det var mycket folk både i tornet och nedanför, och jag gick ner 1135. I högt träd på håll en normalfärgad ormvråk.

Vi for förbi Silvåkra by - Silvåkrakärret (ormvråken satt där i närheten) och ner till Vombs ängar. Häröver sågs samtidigt 5 fjällvråkar, varav en i ytterst spännande dräkt. Den hade nämligen tydliga och rätt stora vita fält på vingarnas ovansida ungefär enligt skissen här:

Fågeln var även i övrigt alldeles ovanligt ljus och helt otroligt vacker. OBS att de vita fälten inte var placerade som på en ung kungsörn och inte heller hade samma form som hos en sådan, men fågeln kunde säkert lätt utnämnas till kungsörn, eller andra arter, av sådana som inte är väl bekanta med dräkter. Och faktum är ju att man endast sällan ser aberranta fjällvråkar!

På ovansidan: mycket ljust och iögonenfallande område, men ej helvitt och ej skarpt avgränsat.

1983-11-06 forts.

Jag har, såvitt jag kan minnas, aldrig sett tidigare en fjällvråk av detta utseende. - På stolpe en ljus ormvråk, den lyfte, flög bort. På ängarna en bit söder om "oljevägen" sågs och hördes bläsgäss; alla ex sågs inte, men flocken bestod säkert av c 100 ex, kanske fler. Sädgäss hördes inte därifrån, sågs inte ~~inte~~ heller, . 75 vipor sågs, en flock ljungpipare på c 50 ex, och några starar.

Vombsjöns V sida: 1 tornfalk. I sjön på hyggligt håll 27 + 190 gräsänder och på långt håll mycket mer. Vidare 8 viggas varav 7 hannar, samt glest liggande skåggdoppingar, totalantal sedda c 15 - 20 ex. Skrattmåsar bara 1, fiskmåsar minst 3, gråtrut 5, havstrut 1 ad. Sädgäss i rätt ringa antal (överflygande, tror jag. GR), vidare kråkor sedda samt häger. Vombsjöns vattenstånd extremt lågt.

I allén nära Övedskloster 1 större hackspett, lyfte alldeles nära.

Inga och jag for till Frualid, ställde bilen nära V änden på den långsträckta sjön och gick sedan hela vägen utefter sjöns S strand, satte oss sedan i skogen nära dess Ö ände och tog matpaus. Inga medförde kaffe i termos samt läckra smörgåsar. Matrasten togs 1340-1405. Det var då stilla väder, mulet, milt, med en del smärre blå luckor - om ock kortvariga - i molntäcket. I sjön låg dels 2 knölsvanor ad, dels 3 brunänder varav 2 hannar 1 hona. Över branten 1 kretsande duvhök, därefter en sparvhök som flög mot SV över sjön.

I det dike, som går igenom den rika örtvegetationen nära sjöns Ö ände, uppskrämdes en kungsfiskare, den ropade och blev i samma ögonblick synlig, den flög bort österut och återsågs inte men hördes efter en stund. Längesedan jag såg den arten. Gärdsmyg hörd många ggr i den tjocka vegetationen. Under kafferasten för övrigt: nötväcka hh, entita hh, talgoxe s, nötskrika h, grönsiska flock c 30 ex överflygande, bergfink flock c 25 ex, obestämbare finkflock på c 75 ex, en ensam skrattmåsar sedd, därefter c 2 skrattmåsar och 5 ~~fiskmåsar~~ fiskmåsar passerande mot SV, sedan 9 fiskmåsar till likaså, och ytterl. enstaka måsar dito dito. I lövskogen vid sjöns Ö ände ett ovanligt tydligt "bird party", bestående av ovanstående mesar + trädskräpar + blåmes, x) inalles c 15 ex. - Inga såg överflygande snöskata. x)

Mycket trevlig kafferast. Vi återgick söder om sjön men inte längs vattnet utan "övre vägen", genom reslig bokskog och vidare över skördat betfält till den plats på lilla vägen, där Lena och jag brukar stanna med bilen. Flock 30 måsar flög över med kurs mot Vombsjön, det var 27 fiskmåsar + 3 skrattmåsar, därefter flera måsar på samma sätt. Vi såg vidare 1 ryttlande fjällvråk och 1 sittande fjällvråk, den sistnämnda satt i hög boktopp men lyfte och kom förbi.

Gulsparvar flög över, och flera sådana satt också i den långa häcken längs markvägen ner mot Öveds kyrka. Där sågs och hördes även pilfink, och 1 koltrast sågs.

Vi kom tillbaka till bilen 1455. For sedan via Öved och Vombsjöns östra sida, stannade här i fint och milt aftonljus nära "Stannys affär" eftersom vi såg gäss mellan vägen och sjön. På stubbåker gick c 250 gäss och på jordigt fält därintill c 100 gäss. De syntes ~~inte~~ delvis bra, somliga ex dock m 1 m dolda, men jag skattade totalantalet till 220 bläsgäss och 130 sädgäss! Och jag tror att skattningen är god. På fält intill gässen stod 2 hägrar (här, eller i närheten, står nästan alltid hägrar! GR). En korp flög lågt över fältet med gäss och häger, den hade nästan säkert lyft därifrån. Flög ut mot sjön.

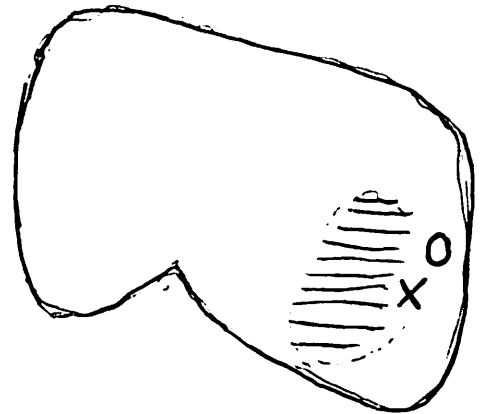
x) Under kafferasten hördes kungsfiskaren flera gånger!

Och det skall tilläggas, att vi såg 3 koltrastar vid vandrigen utefter sjöns S strand, längs branten.

FORTS

1983-11-06 forts.

Vi fortsatte upp till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn, den plats som åtminstone i gamla dagar kallades "Eskebeskan" (ordets etymologi tyvärr okänd för mig). Nötskrika flög över här. Vi stannade och granskade sjön noga med kikare och tub och fick intressant resultat. På sjön, luckert fördelade ungefär enligt skiss, men inte längre västerut, låg c 1100 gräsänder, därtill 8 vigar, och insprängda bland gräsänderna låg spridda skäggdoppingar och en del mås. Vid märket O på skissen, d v s nära Björkaåns mynning, låg oerhört med mås, c 800 ex; och glesare låg måsar även längre utåt sjön, så att totalantalet blev c 1000 ex. Vid X på skissen låg dessutom 200 + 35 bläsgäss; de lyfte snart och flög bort mot O eller SÖ, kanske fällde de hos gässen som stod mellan "Stannys affär" och sjön. - Över massan av gräsänder flög 2 + 1 + 1 bläsänder. Skäggdopping sågs glest fördelad, låg en och en, men inalles nog rätt många. Gissning: flera tiotal inalles. Utanför den skogklädda branten, delvis på nära håll, flög 2 Nyctalus noctula, mycket trevligt!

Vi fortsatte genom Furet på den s k "Norra Vombvägen". Korsade sedan ånyo Vombs ängar och såg då en flock på c 40 överflygande snöskator. For hem via Silvåkra by - Stensoffa vägskäl - Tvedöra - S Sandby. Såg på markerna V om Krankesjön 1 fjällvråk och 1 ormvråk, vid Tvedöra 1 sparvhök som kom oerhört lågt över öppet fält med kurs mot V. Vid Måryd sprang en fasantupp över vägen, och [redacted] i utkanten av S Sandby flög 5 fasaner över vägen.

Vi kom till Lund 1605 efter mycket fin tur.

Tillägg: vid Öved sågs 2 rådjur, och under färden sågs enstaka ringduvor men inga flockar.

S L U T

1983--11--11, fredag.

Buss från Lund 1140, ankomst Harlösa 1220. Härligt väder, molnfritt; utmärkt sikt, temp. omkring 0° C. På utvägen 1 ormvråk ~~normalfärgad~~, normalfärgad, nära Skatteberga, och väster om Revingeby, norr om vägen på betesmarken en mycket stor flock, säkert minst 700-800 ljungpipare och c 150 vipor. Relativt gles flock, men de flesta fåglarna på nära håll. På något avstånd därifrån, på samma betesmark, ett glest förband på c 75 - 100 kråkfåglar, mest råka, även kaja, tveksamt om jag såg någon kråka; därtill bland dessa fåglar några vipor.

Berith Cavallin mötte i Harlösa, och vi for genast ner till stugan vid Silvåkratornet. Jag hade läst korrektur på min uppsats som skall komma i december i Skånes Natur, den handlar om exkursioner i Krankesjö- och Vombtrakten på 1930-talet. Berith hade också läst korr. Vi samordnade rättelserna, gick igenom all text och alla tabeller och diskuterade lämpliga bilder, delvis sådana som togs av mig i gamla tider och som jag numera skänkt till Skånes Naturvårdsförbund. Allt detta gick snabbt och bra, Berith körde hem 1310, jag stannade kvar, gick runt i stugan och på tomten, fann att ingen ny vandalism ägt rum, och gick därefter upp i tornet. Resultat nedan. Väder: utmärkt sikt, stark sol, svag vind omkring N, kallt, men intet spår av is på sjön.

1315 upp i tornet. På "tarmen" ett gräsandpar, ♂♀, därutöver intet sett där. På närmsta klarvatten i avsnittet närmast kanalmynningen 4 snatteränder, och nästan säkert var det 2 ♂♂ 2 ♀♀. Bredvid dem låg minst 10 sothöns, antagligen flera eftersom sikten delvis är dold där av de höga buskarna i vassen. På resten av närmsta klarvatten (förkortat NK) låg c 65 sothöns, 1 + 6 vingar varav bara en klar ♂ ad, samt en mycket mörk knölsvan juv. Nästan alla låg i sydligaste delen av NK, precis som vanligt.

Ute på sjön låg fågel enligt vidstående skiss:

Vid A 3 skäggdoppingar, vid X fyra salskrakar varav 1 ♂ ad, 1 som såg ut som ♀, och 2 ex som föreföll att vara ♂♂ ruggande till praktdräkt (mycket ljusa men inte "rena" i dräkten; jag tror mig knappast ha sett en sådan dräkt förut).

Vid linjen Y-Y låg en långsmal flock bestående av 96 storskrakar, 4 skäggdoppingar och en grann ejderguding, en klar sällsynthet speciellt på hösten.

Vid Z, d v s i vattnet utanför godsets båtlega, låg 2 ad och 2 juv sångsvanar. Och i väständen slutligen sågs c 10 svanar, därav var några bergsäkra sångsvanar, och jag vågar nästan anföra de flesta eller alla som tillhörande denna art. Därtill låg där en flock på c 30 Anser-gäss, men trots utmärkt belysning inte möjligt att avgöra arten. Även ett fåtal andra synliga vattenfåglar, d v s i praktiken änder eller sothöns. Långt ute på sjön 2 andra storskrakar. I vassbryn 1 + 1 + 1 hägrar, och därtill 1 + 2 ~~andra~~ hägrar sedda flygande.

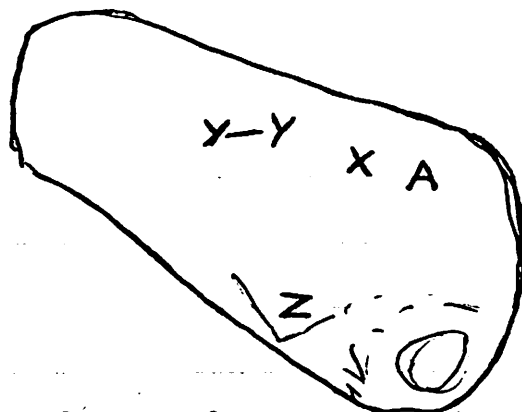
Från SO kom en flock på 5 sädgäss överflygande, och strax efter dem en flock på 4 bläsgäss varav 2 juv. En fiskmåså ad över stora skrakflocken!

Andelen ♂♂ ad i storskrakflocken osäker, men tämligen hög.

Därtill överflygande 2 domherrar, 2 blåmesar; och gulsparv hördes flyga över ett par ggr.

1345 jag ner från tornet. Lagade kaffe i stugan och satt en god stund på verandan. Väder lika härligt.

1420 jag lämnar stugan, går sakta upp i kanten av Ivans backe och rakt ut över stora heden, så att jag får fri sikt över Vombs ängar. ~~En~~ En stor rovfågel, nästan säkert en örn, ses över den låga tallskogen mellan Silvåkra by och Klingavälsån, men den sågs nästan bara bakifrån och kunde inte bestämmas. Minst 5 ängspioplärkor lyfte på heden, och en ormvråk flög förbi på rätt ~~nära~~ nära håll, normalfärgad.

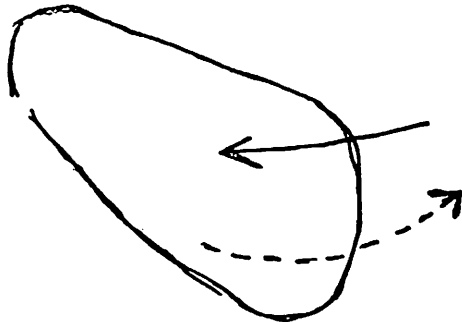
Jag satte upp tuben och granskade noggrant ängarna och kringliggande marker. På ängarna, alltså på den gräsklädda, icke odlade marken, gick en flock på c 400 bläsgäss; endast helt få sädgäss sågs däri - högst 5-8 ex. På ~~ängarna~~ angränsande fält öster därom - ett stort, harvat fält utan vegetation - gick c 1100 sädgäss. De båda flockarna gick helt nära varandra, ängen och det harvade fältet gränsade till varandra med rak gräns, flera hundra meter lång. Jag gjorde en ny granskning och något noggrannare räkning/skattning och fick nu fortfarande c 400 bläsgäss men bland dem minst 13 vitkindade gäss, de gick tätt ihopa och om man visste om dem stack de av i den täta flocken som en fläck färgad i tenngrått och svart. Antalet sädgäss fick jag nu till c 1050. Ensam ringduva flög söderut, gulspurv hördes ett par ggr, en obestämbare småfågelflock satte sig långt bort i en hög poppel, troligen var det gulspurv. Ensam höger flög österut. Flock på 25 småfåglar, kanske samma som nyss, sannolikt gulspurv. 1 större hackspett flög över, fällde nära.

Ett tu tre lyfte bläsgäsflocken inclusive de vitkindade, med stort kackel varvid enbart bläsgäss hördes. Hela flocken fällde på det harvade fältet strax bortom den stora sädgäsflocken. Därefter viss oro på gäss, men nästan inga flög bort. Mycket kråkfågel på avstånd, mest på marken. Plötsligt kom en stor duvhök från NO ut över ängarna. Gässen lyfte inte, men kråkfågarna for upp med högsta fart, det blev säkert 350 ex, mest blandning av kaja och råka, men även några tiotal kråkor vilka höll ihop inbördes och alltså inte var fördelade bland de andra arterna. På samma sätt brukar det ofta vara när man ser kråkfågelflockar stora.

- 1525 jag avser att lämna platsen och vandra upp till Kvinnevad. En sista granskning av ängarna, då finner jag en kungsörn sittande på staketstolpe strax hitom Norregård. Satt länge, vänd emot mig, utmärkt ljus, ryggfärg kunde ej ses, men när den vred på huvudet sågs att hjässan och nacken och halsens sidor var kraftigt "guld-orange" eller guldbruna. Lyfte till sist utan att vara skräm, försvann bakom höga träd, men jag hann se att vingarna hade en markerad vit fläck på ovansidan. Vidare sågs nu inom loppet av någon ~~minut~~ minut 1 fjällvråk flygande och 1 blåhök hona eller juv också flygande, den sistnämnda helt lågt. Obestämbare måsar, men det var skratt- och/eller fiskmåsar, flög i glesa förband österut. En spillkråka flög förbi.
- 1535 jag marscherar iväg mot Kvinnevad. På vägen dit sågs ännu 1 blåhök hona eller juv, jagande ~~ytterst~~ ytterst lågt över torr mark med medelhögt gräs i skymningen. Nära Kvinnevad kom flock på 6 starar rätt högt mot SSV, detta var c kl 1610, och säkerligen var de på väg mot Krankesjön för övernattnig. Några ängspioplärkor uppe och flög nu också, kanske uppskrämda.
- 1620 ankomst Kvinnevad
- 1628 bussen kommer
- 1700 bussen ankommer till hållplatsen vid Thulehem, där jag stiger av. Jag vandrar sakta hem
- 1717 ankomst Tenorgränden 8.

Tillägg: (a) c kl 1230, precis när vi kom till stugan vid Krankesjön, flög 2 sångsvanar ad rätt högt västerut enligt heldragen pil här: Kort därpå kom 13 sädgäss ungefär enligt streckad pil; många ad med mycket orange på näbbarna. Några ex med mörkare näbbar var nästan säkert juv.

(b) skata sedd Kvinnevad.

1983-11-13, söndag.

På morgonen c kl 0930 ringde Anders Dahm och inbjöd Lena och mig till en biltur. Han kör inte bil själv, men hans fru Karin gör det gärna. Vi tackade ja med glädje. Lena är sjukskriven sedan september på grund av en besvärlig infektion, överförd av fästingar; ~~hon~~ hon orkar inte med längre promenader och kan absolut inte köra sin bil, men en rundtur på ett par tre timmar passade utmärkt. Faktiskt hade Lena och jag på morgonen samtalat om exkursioner men funnit att det var små utsikter för sådant idag. Och just därefter ringde Adam!

Vi kom överens om snabb start. Vädret var underbart: alldeles molnfrött, utmärkt sikt, vindstilla eller my. svag vind omkring N. Kallt; kl 0900 i Lund -5° C, och i skuggan förblev det frost hela dagen. Soltemperaturen kan inte ha stigit nämnvärt över noll. Även på helt bara fält och fält med höstsäd låg snötäcket kvar hela dagen. Det var dock mycket tunt.

Vi startade från Dahms c 1030 och for raka vägen till Krankesjöns SÖ hörn vid stugan/tornet. Jag upp i tornet. Mycket tunn is på begränsade delar av närmsta klarvatten och vissa smärre ytor längre bort. I sjön sågs: salskrak 2, storskrak 30, gräsand minst 18; sothöna 70 varav alla på NK. Häger inalles 5 sedda stående i vasskanter. Några få skrattmåsar. Sångsvan 22 ex långt ute, en mörk knölsvan juv på NK, kanske ett fåtal obestämbara svanar långt bort. I varje fall var siffran 22 för svanar därborta en minimisiffra.

En spillkråka flög förbi, 2 nötskrikor flög över sjön mot SV-SSV men något senare kom 2 ex tillbaka mot N eller NO.

Ovanligt mycket folk, några i tornet gick rätt snart ner men ett stort gäng - mycket fler än vad tornet är avsett för - kom upp; och på markerna utefter järnvägen sågs säkert 15 personer. Orsaken blev småningom klar. En hökuggla sades sitta därborta, bara 200 m från tornet, och ett tu tre kom den utflygande och satte sig fritt synlig i en hög trädtopp på Ivans backe! Borta mot öster, över Vombs ängar, upptäcktes en havsörn lågt kretsande, och medan denna ännu var inom synhåll ~~ropade~~ ropade en av ungdomarna att en annan örn kretsade mycket högre. Det stämde precis, det var ännu en havsörn! I tuben visade sig båda ex vara helt mörka ungfåglar. Jag fäste mig vid att inga gäss hördes eller syntes därborta, de var kanske bortskrämda av örnarna.

Flock 12 ringduvor flög norrut, 2 ormvråkar sågs, 2 skrattmåsar drog över mot VSV, och enstaka kråkor visade sig.

Omkring kl 1140 for vi härifrån till Öbacken. Strålände väder. Flera bilar med fågelskådare och andra här. Vi tittade ut över Vombs ängar. Här fanns inga betande gäss, däremot kom enstaka smärre gäsflockar förbi mot V, tämligen högt eller högt. På håll kretsade 1 + 1 normalfärgade ormvråkar och 1 börringevråk. Skator sågs, starar likaså, och långt i fjärran drog 2 hägrar mot SV, nära varandra, på låg höjd.

Från ängarna uppskrämdes plötsligt c ~~300~~ 300 kråkfåglar, anledning okänd. Det var nog c 40-50 kråkor, inte flera; resten var en blandning av råka och kaja.

Vi korsade ängarna men såg intet nytt, fortsatte upp till Vombsjöns V sida. Vattnet helt öppet. 1 gråtrut ad, glesa måsar ute över sjön. 20 gäss långt bort. Under färden norrut längs V sidan sågs ytterl. några få skrattmåsar, några få fiskmåsar samt vid NV hörnet en liten flock på 7 ljusa småvadare, de flög ut över sjön ett par ggr men kom tillbaka till stranden. Tyvärr rodde en fiskare dit, och jag fick inte se dem igen. Beteende alldeles som en kärrsnäppflock, och kanske var det denna art, men säkert var det rakt inte, och hur som helst var datum synnerligen sent, nära nog för vilken småvadare det vara månne. - Uppe i sjöns NV hörn låg brunand hane och hona samt en vigg hane. Sjöns vattenstånd synnerligen lågt. Några ängs-piplärkor lyfte vid stranden, och på stora platta fältet V om sjön stod 3 hägrar.

Vi fortsatte mot Fruallid, stannade nära Öveds kyrka, försökte inte fara upp till toppen. Här kom en flock på 5 sångsvanar mot V eller VSV, rätt högt, lätet hördes ~~intet~~ (intet vingläte, däremot!).

1983-11-13 forts.

Någon kretsande rovfågel fick vi däremot inte se här. För därför vidare ner till "Stannys affär" nära Björka. Anders, Lena och Karin gick in och hälsade och pratade och köpte en del saker, men jag stannade utanför och såg mig omkring. Inga gäss på fälten men 2 hägrar, och mycket kråkfågel sågs på fält och strandängar. En ensam ormvråk sedd, och uppåt Björkaåns mynning visade sig 2 glador som länge kretsade på låg höjd, den ena kom rätt nära.

Efter en kort stund hördes gäss, och massor kom söderifrån till Vombsjön, störtade och fällde där. De kom över Vombs Fure, alltså en god bit väster om den plats där jag stod. Säkert såg jag ~~500 - 600~~ 500 - 600 gäss, men när vi fortsatte från Stanny på norra Vombvägen genom furet, fortsatte också gässen att komma. Vi for nu genom Vombs by och korsade ängarna västerut, och nu hade massor av gäss fällt där också, huvudsakligen söder om oljevägen. Dit kom också gäss norrifrån, och slutligen sågs stora flockar vara uppe och flyga långt nere i S, alltså över Klingavälsåns dalgång neråt Klostertågen och väster därom. Massor av kråkfågel på ängarna, de lyfte för en duvhök som flög ~~österut~~ österut. En sittande ormvråk sågs, den var av den "halvljusa" typen, en sådan som särskilt lätt blir felbestämd. Lågt över ängarna 1 blåhök hona eller juv.

Vi fortsatte via Silvåkra by västerut. Väster om Stensoffa kom en flock på c 100 sädgäss med ostlig kurs, och här sågs också 2 kretsande ormvråkar.

Kl 1420 vid S Sandby 1 större hackspett flygande, och skator sedda.

- Tillägg:
- a) på Krankesjön mycket tunn is på delar av närmsta klarvatten nedanför Silvåkratornet och på rätt små begränsade ytor utanför vassarna i övrigt; men allra mest öppet vatten.
 - b) Vombsjön helt öppen; och vatten-ståndet oerhört lågt, vilket gjorde att stränderna tedde sig ovanligt fula.
 - c) nära Hardeberga på hemvägen 1 sittande tornfalk.
 - d) massor av mås följde en motorplog på stort fält nära Hardeberga. Antal fåglar över 300, majoriteten var skratmåsar.

1983-11-24, Torsoy.

Enligt en överenskommelse för ett par veckor sedan kom min systerdotter Karin Hesselow och hämtade mig kl 0830 för färd till Falsbergs. Han är journalist på Trelleborgs Alltenda och ville intervjua mig, och det skulle ske nere på Nabben i Falsbergs. Så blev det också. Vi kom till Kola- bracken 0930, och någon minut senare kom också en fotograf därtill för att ta bilder av mig och av platsen där jag började mina övningar år 1941.

(Inom parentes må anmärkas att jag verkligen började öva i augusti 1941 och fortsatte fram till slutet av oktober, med ett par korta avbrott. Men den säsongen var, vi så säga, en "prov- tjänsperiod". Jag har aldrig publi- ciserat iakttagelserna från den hösten, men jag lärde mig väldigt mycket om fåglarnas beteende på den lokalen. Iakttagelserna från höstarna 1942-44 har jag däremot använt som grund för min avhandling).

Det blev en mycket grolig och rätt originell Falsbergs-visit. Vi gick från Kolabracken via fyren till Nabben. Inte en enda människa stod på Nabben och inte heller på golfbanan; bordsen från att någon man sysslade vid Klubbhuset.

Fals

1983-11-24 forts.

Vi samtade om fjellivet på platsen, mest under höstflyttningen naturlivets, och om hur mina obsar gick till på 40-talet. Vi antenöt förstås också till dagens fjelliv, som var fallligt men alls inte ointressant. Närmare uppgifter därom, och om dagens vädrelse, meddelas härnäst.

Vi stöt på Nabben c kl 1000 - 1110, gick sedan längs stranden upp förbi fyren och letade bränsten, och Karin och fotografen fann varsin liten bit! Sedan tillbaka till bitarna. Fotografen var i väg, men Karin och jag stannade bort hos Mikael Kristersson. Han var inne och vi hade en kort men mycket trevlig pratstund.

Jag hade trots att Karin skulle fråga mig om olika saker rörande ströket och/eller min egen verksamhet hundschäp på 40-talet, men det gjorde han bara i ringa utsträckning. Jag gick istället borta på egen hand och vilja ämnen själv.

Omkring kl 1215 startade vi hemfärden, och en timme senare kom vi till Tenorvinden & i Lund; Karin fortsatte dock vidare till Vrellebog. Forts.

1983-11-24 forts.

Karin hade aldrig bidjare varit i Falsbergs men föreföll trivas väl med platsen och dagens arbetsuppgift. Hon hade till och med varit ombesörjare nog att ha med en termosflaska varm choklad och en stor påse hembakade kakor, vilket smekade utmärkt när vi återkom till Kolaträcken.

Väder: tidiga morgonen klar, men i Lund [tunt snöflockar] med mycket, och det var ett par minusgrader, sedan molnade det snabbt, och det var grått men alldeles torrt vidar på nederan och när vi var på Nabben. Någon plusgrad, nog vind, och bättre sikte än på Fredde, hurken synlig ungefär till Haglarp.

Sedan lätsade det mot förmodan, och från c 1145 bröts molntäckningen upp. På hemvägen, redan över Ljungen, fint solsken och mycket också milda partellfärger över landskapet. Inte ett spår av snö förrän nära Lund, men där var det vitt, om också tunt och inte helt sammanhängande. Allt som allt mycket bättre vidar än på Fredde på grund av gårdagens prognos. För fjärl se ^{följ.} ~~maskin~~ sidor, som är maskinskrivna.

Forts.

Fågelobsar:

- a) kl 0930—1100, d v s när vi gick från Kolabacken till Nabben, samt vid vistelsen på Nabben (men på återvägen från Nabben letade vi bärnsten och obsade inte fågel särskilt noga).

storskarv 3 ++ 1 ++ 2 förbiflygande
knölsvan: i den enda vattensamlingen på golfbanan låg 2 ad med 1 mörk årsunge. I havet utanför fyren låg 2 ad. — I Höllviken på avstånd många sedda, men bara flyktigt.

gräsand: mellan Nabben och Måkläppen bara c 300 m från Nabben, låg en ovanligt stor och välsamlad flock gräsand för att vara på denna lokal; det var c 80 ex, och de låg kvar hela tiden.

ejder: ett tiotal helt mörka ex låg m 1 m nära Nabben. Enstaka ex och någon flock på upp till 5 ex förbiflygande. Men intet sträck sågs.

knipa: några få flockar på c 10 ex vardera flög snabbt västerut, och relativt högt också för att vara på denna plats, c 25 -- 40 meter. Uppenbart sträck. Jag såg att flera ♂ ad ingick i flockarna.

storskrak: c kl 0940 kom en flock på 4 ex, varav 2 ♂ ad och 2 andra, med kurs mot V. Någon timme senare kom 2 storskrakar förbi med samma kurs. Säkertligen sträckflykt.

småskrak: enstaka ex eller par eller helt små flockar på upptill 5 ex förbiflygande flera ggr, men åt olika håll. Säkertligen inte sträckflykt.

duvhök: 1 ex flög ut från fyrdungen och fortsatte synnerligen lågt över golfbanan ner mot Nabben. Ljusfläckig ovanpå, syntes mycket tydligt. Flera kråkor nära Nabben blev uppskrämda, men jag tappade höken rätt snart och återfann den inte.

tornfalk: 1 ex ryttlade vid sydligaste Flom--dammen, en liten bit norr om fyren.

kustpipare: kl 1115, just när vi skulle starta, hördes kustpipare många gånger; den kom österifrån och försvann mot väster. Sågs inte, flög uppenbarligen lågt längs södra stranden. Vi stod vid Kolabacken då

skrattnås: enstaka ad i vinterdräkt flög längs stränderna eller utåt Måkläppen.

fiskmås: jag tror bara jag såg ett ex ad
gråtrut: ett par tiotal satt på sandrevlar utanför Nabben, mest ad, några juv. Enstaka eller ett par tre i sällskap flög de också förbi, huvudsakligen mot väster. Trots letande såg jag idag inga stora ansamlingar stående på Måkläppen eller revlarna däromkring. OBS: vattenståndet lågt, Måkläppen med vidhängande revlar mycket vidsträckt. (Men jag medförde idag ingen tub, bara min vanliga Kowa 10 x 50).

havstrut: 2 - 3 ad på revlar nära Nabben, och enstaka ex sedda över havet.

ringduva: en flock på c 20 ex kom lågt ut över fyrträdgården (hade kanske lyft därifrån) och fortsatte mot SV. Jag såg genast att ett ex i flocken hade svårt förstörda vingar, de föreföll sönderskjutna, osymmetriska. Flög ansträngt men höll sig uppe bland de andra. Därintill ett annat ex med egenomligt kort och stubbad och trubbig stjärt och onormalt trubbiga vingar. Troligen ytterligare något ex som såg skadat ut, men vi kom att tala om det förstnämnda exemplaret och jag hann därför inte granska alla övriga. Jag såg att flocken svängde, troligen vände den.

sånglärka: vid ett tillfälle kom 2 ex i sällskap mot SV rakt över Nabben, höjd c 15 m, båda lockade.

ängsfiplärka: vid ett tillfälle kom ett glest förband på c 8 ex helt lågt ut över Nabben, kurs SV-VSV. Dessutom hörd i enstaka ex ett par tre ggr. Se även obestämda småfåglar!

snöskata: ungefär kl 1100 kom en flock på c 70 ex lågt över nedersta villorna och Kolhagen, fortsatte till fyren, flocken tätnade där och steg brant uppåt men vände tillbaka.

grönfink: bara fåtaligt sedd idag. Några rundflygande ex, och därefter 3 ex som kom ner till Nabben men fällde i strandvegetationen

vinterhämling: 2 ex fällde i låga örter alldeles SV om fyrträdgården. Längesedan jag såg denna art.

obestämda småfåglar: kl 0935 kom en gles flock på c 20 ex mot SV vid Kolabacken. Lågt och rätt nära, men jag lyckades inte bestämma dem säkert. Kanske gulsparrv?? Dessutom bara några få obest. småf. sedda ett par ggr. Nästan säkert delvis vinterhämling, men en gång hörde jag ett läte som kanske var skärpiplärka. Osäkert!!

stare: en flock på summa 4 ex nalkades helt lågt längs dynen utefter/ sydkusten, gick ut till yttersta spetsen men vände. Efter uppskattningsvis 10 minuter kom flocken tillbaka, och denna gång fortsatte de ut så långt jag kunde följa dem. En liten stund senare sågs en flock på 3 ex. Därutöver icke sedd.

kaja sedd i ringa antal

kråka: några på stranden och sandrevlarna och inne på golfbanan, men i detta område sågs högst 20-25 ex; och intet sträck försiggick.

- b) på nerresan Lund - Malmö - Falsterbo sågs:

vid Krönetorp en lågflygande vråk, säkerligen en ormvråk; nära Vellinge 1 sittande tornfalk på lyktstolpe vid vägen;

nära den plats där stora vägen mot Skanör och Falsterbo tar av från motorvägen till Trelleborg sågs redan på långt håll att gåsflocker flygande västerifrån. Jag såg 6 - 7 flockar, vardera på 12-20 ex. De gick in för landning rätt nära vägen, och det befanns att en mycket stor mängd gäss hade fällt här. Min misstanke att de flygande gässen delvis utgjordes av kanadagäss bekräftades. Vi kunde inte stanna, men jag såg att minst 900 - 1000 gäss hade fällt här, ett måttligt antal höll just på att fälla dessutom. Bland gässen på marken dominerade kanadagässen starkt, skattat c 800 ex sedda; vidare sågs en del sädgäss, mycket approximativt skattade till 150 ex, och mitt inne bland alla dessa gäss stod en snövit snögås!! Lokal alltså nära Vellinge, strax väster om det ovan angivna vägskalet.

Nära Kungstorp 1 fasan ♂

Dessutom måsar flerstädes flygande som vanligt, gråtrut dominerade. Och kråkfågel var riklig, skata sedd i Malmö + utkanter; och f ö sågs kaja, råka och kråka i rätt stort antal, men ingen räkning gjordes.

- c) på återresan återsågs gässen, och det blev en högst anmärkningsvärd observation, trots att vi inte heller nu kunde stanna. Men Karin körde sakta förbi, och det var mycket gynnsamt för mig att vägen just här går på viadukt över motorvägen, så att jag fick fri sikt över nejden. På samma plats (eller nästan samma plats) som på morgonen gick en alldeles oerhört stor och tät och välsamlad gås-flock, och jag häpnade verkligen när jag kom högt upp och fick se hur långt bort mot V eller NV flocken sträckte sig. Även artsammansättningen var märklig. Jag vågar påstå att antalet fåglar var mellan 4000 och 5000, och det är absolut säkert att kanadagässen utgjorde 80 - 85 procent av totalantalet, åtminstone av de c 2000 eller 2500 som stod på rimligt håll. Men även kilometerlångt bort mot flockens andra ände lyste det vitt och svart av kanadagäss. Jag avstår från ytterligare diskussion eftersom det var omöjligt att fingranska flocken. Men intressant var det! Så mycket vill jag dock säga, att säkert några hundra ex i flocken inte var kanadagäss.

På hemvägen f ö:

2 normalfärgade ormvråkar sittande mycket nära, en nära Hököpinge och en nära Uppåkra, vidare 1 obestämd vråk nära Vellinge, samt 4 tornfalkar: 2 nära Vellinge, 1 söder om Malmö och 1 vid Arlöv. Fasan sedd 2 ggr, dels en ensam tupp, dels 3 tuppar i sällskap, allt mellan Höllviken och Vellinge. Ringduva: en tämligen stor flock, kanske 75 ex, uppskrämd ur höga träd i Malmö utkant. Kråkfågel allmänna eller mycket allmänna, särskilt föreföll mig råkan att vara synnerligen riklig.

Det var en mycket lyckad tur, trevligt att komma ut med min systerdotter Karin, fotografen var bra och vänlig, det var som alltid kul att träffa Mikael, och sist men icke minst var det roligt att se Falsterbo en sen novemberdag. Förvisso underligt att se både golfbanan och Nabben helt tomma på folk. Inte en enda orni - log att se när vi kom dit!

Villäggi: en flock grönvisha på c 20 ex mot SV över golfbanan. Även ensamma ex sedda och hörda ett par gånger. FLUT → ytter. Tillägg nästa sida.

1983-11-24 tillägg:

På en sandyta, rätt långt ute men på hitsidan av Måkläppen, låg en rätt stor flock säl, ungefär 25-30 ex, kanske flera. Jag fann dem utan svårighet i kikaren, men någon tub hade jag inte med mig idag, och närmare granskning var därför omöjlig. Sälarna har legat på samma, eller ungefär samma, plats varje gång jag besökt Nabben denna höst.

Därtill skall sägas, att grönsiska sträckte med en flock på c 20 ex omkring kl 0945, varjämte ensamma ex sågs och/eller hördes ett par gånger.

1983-11-27, söndag.

Jag gick österut på Hardebergaspåret, start 1210, vände strax hitom Kungsmarkens golfbana 1245 och återgick, hemkomst 1330. Väder: måttlig till frisk vind omkring 0, flera plusgrader, mullet och regn hela tiden. Jag blev grundligt våt. Men det var en skön promenad. Antalet sedda fågelarter mycket lågt:

gräsand: 2 överflygande mot S

skrattmås: enstaka cirkulerande över Östra Torn

fiskmås: några över Ö Torn, och på höstsädesfält strax Ö om stadsbebyggelsen fällde en gles flock på 18 ex varav c 5 juv.

gärdsmyg: 1 ex i diket bland ris och uppstigande stammar av sälk etc.

snöskata: mycket stor flock, se nedan

skata: ett ex i raden av träd och buskar längs "spåret". (Egentligen är det ju inget spår eftersom rälsen varit borttagen sedan ett par tre årtionden)

kråka: bara ett ex lågt över Östra Torn

koltrast: flera ex i den rika vegetationen av Crataegus (hagtorn) i villakvarteren och utkanterna. Dessa bär massor av frukt fortfarande. Även längs "spåret" finns Crataegus, jämte rönn m m.

grönfink: helt få ex sedda och hörda

gråsparv: något enda ex observerat.

Snöskatan var intressant. En mycket stor flock höll till i raden av rönnar längs "spåret", öster om den väg som går från Ö Torn ner till Sandby-vägen. Massor av rönnbär låg även på själva f d banvallen, och här satt många tiotal fåglar. Men jag vet inte om bären just plockats av eller om de legat längre på marken. Jag skattade först flocken till c 150-200 ex, men det befanns att mycket flera än så satt ute på det öppna fältet norr om spåret; här var fullkomligt öppet, och dels höstoljeväxter (tror jag), dels naken jord. Totala antalet fåglar var c 750 ex, jag räknade dem noga två ggr. Som vanligt hos snöskatan var det ett egendomligt "irrande" beteende hos den stora flocken, den var uppskrämd i sin helhet bara ett par ggr, däremot ofta delvis skrämd, både när jag gick ut och (c 10 minuter senare) tillbaka mot Lund. Från den uppskrämda, oftast rätt glesa flocken flyger enstaka ex bort åt olika håll, försvinner bortåt, etc; och flocken ter sig ofta "ojämn", kanske 100 ex tätt samlade, resten my. glesare och flygande om varandra. Ett par ggr när hela flocken var på vingarna och flög rätt lågt (under 50-60 m), blev den utspridd över ett område på flera hundra meters diameter. Jag såg tydligt att enstaka ex eller smärre sällskap for iväg åt skilda håll. Männe sådana ex återkommer till huvudmassan igen? Jag tvivlar. Förhållandevis ofta ser man ju faktiskt ensamma snöskator eller ett par tre ex i sällskap.

Överhuvudtaget en egendomlig art ifråga om beteendet. OBS att fåglarna enbart höll sig till rönnar och inte till hagtorn; dock vistades de som sagt delvis på flata odlade fält. Rönnarna fortfarande mycket rikt fruktbärande. - Snöskatornas läten hördes flitigt, mest "skvattrade", några ggr pipande. Men ingen trast av annan art sågs eller hördes i flocken.

1983-11-30, onsdag.

Jag tog buss till Revingehed (Kvinnevad) för sedvanlig undersökning av Krankesjön, som jag vill göra minst en gång per halvmånad. Från Lund 1240, ankomst Revingehed 1320, vandrade ner till stugan/tornet, mest på den gamla järnvägen. Från bussen på utvägen kråkor och råkor på snön, men intet annat. På vandringen neråt: domherre h, gulspurv h + h, grönsiska en flock på 35 och en på 15 ex, steglits flock på 12 ex flög förbi mot V-NV nära Kvinnevad. Stjärtmes flock på minst 10 ex, troligen flera, hördes och upptäcktes precis när steglitsorna flög förbi. Stjärtmesarna flög lågt från buske till buske på öppen mark. Snöskata h. Ringduva 1 + 6 s. Kråka några s. Flock obestämda småfåglar c 20 ex, de flög mot V och var sannolikt bergfink. Skata 1 + 1. Ormvråk minst 4 ex s, nästan säkert mer än 4. Obestämd vråk 1 ex. Sädgås 4 ex mot V. Obestämd Anser-gås flock på 50-60 ex, kom från N och fällde Vombs ängar, kom aldrig nära. Även kom en Anser-gås högt mot V, hade vingarna mycket trasiga (var naturvårdad av jägare) men flög synbarligen bra. 1 häger flög högt mot N, svängde mot V. Sångsvan hörd i öster från Kvinnevad och senare hörd i väster en gång, men sågs inte. 1 fiskmåsar juv flög över.

Tornet 1420-1440 i utmärktaste ljus. Krankesjön mest istäckt, streckat område (my. approx. angivet) dock öppet mest.

Dessutom liten vak vid X i SO hörnet; där stod 1 häger som flög bort. Snart därefter kom 1 häger dit, men en annan häger, som stått där dold för mig av vasskant for upp illa kvickt och jagade kraftfullt bort nykomlingen. Se skiss. Båda hägrarna var ad.

Annan häger, som var juv, kom från Ö, lät ~~■■■■~~

höra mycket långt och sammanhängande men oskönt skrockande eller snarare "surrande", det lät som hest

"äää..." med hårt "rrr..." i bak-

} äääääää
rrrrrrrr

grundens: Detta ex fällde i vasskant. - Ute på isen, långt ute, precis i kanten av det öppna vattnet, ungefär vid X på skissen, stod en tät gräsandflock på c 90 ~~■■■■~~ ex. Eljest absolut tomt på fågel på sjön, både på isen och i den mycket långa vaken. Däremot flög 9 svanar över, art osäker men troligen sångsvan. 1 blåhök juv, 2 blåmesar s, och gärdsmyg surrade i vassen. Flock 25 bergfinkar flög norrut över tornet. Därutöver noll.

1450 - jag går runda nerom kanalmynningen: här är öppet vatten i kanalen. 2 blåmesar i buske i vassen, 1 entita sedd, 1 häger uppskrämd från kanalen, for upp 5 meter från mig; och annan häger lyfte vid kanalen c 100 m längre bort. Fin flock på c 170 grönsiskor i alkronorna i de stora alarna nära kanalmynningen. En blåhök juv sedd, kanske samma som nyss. I kanalmynningen, ute vid stora buskarna, låg summa ett gräsandpar och en sothöna. - Jag fortsatte nerom Silvåkrakärret, alltså över betesmarken. Flock 6 sångsvanar på 2 ad och 4 juv flög över mot V, höjd c 75 m, rimligen en familj. 1 ormvråk s, och 1 blåhök hona eller juv kom från S över kärret till sjön, uppenbart en individ som jag ej tidigare sett. Borta vid Silvåkra by ryttlade 1 fjällvråk. 3 + 6 ringduvor flög förbi. ~~■■■■~~ 3 obestämda Anser-gäss flög förbi, kom från SV över sjön. Bergfink h överflygande.

Spår av räv sågs, vidare av mink mycket tydligt samt av kanin tämligen mycket. Även (mest på nedvandringen) några spår av smågnagare och av näbbmöss. Snötäcke alldeles jämnt, 7-10 cm. Väder klart,

vind N eller NO, svag. Mycket kallt. Ren högvinterstämning. Snön föll igår från middagen till kvällen. Jag satt på verandan i stugan 1525-1555 med små avbrott. 1535 kom 4-5 fiskmåsar täml. högt, kretsade. 1547 kom 1 blåhök hona eller juv lågt västerut över sjön, säkerl. till nattplats i V änden. 1555 avmarsch från stugan, gick delvis på landsvägen till Harlösa, ank. dit 1655. Ljus kväll men det blev nattmörkt c kl 1650. Kallt, svag N vind. Inte ~~■■■■~~ ett fågelläte hört på vandringen, intet sett. Men om gäss fanns kvar, kan de nog ha gått och betat länge denna ljusa kväll. OBS mycket jämnt snötäcke c 7-10 cm, mycket torr snö.

SLUT

Notiser oktober och november 1983.

19 oktober på f m kom en flock på c 75-80 rödvingetrastar över Östra Torn mot söder, helt lågt.

c 20 - 30 oktober såg jag sparvhök, ormråk och tornfalk över Lund; en gång i grant väder en rätt välsamlad flock på 25 ormråkar. F ö bara enstaka ex av alla tre arterna.

c 1 - 10 november såg jag sparvhök och tornfalk över Lund ett par gånger, ~~men~~ vardera arten bara 1 - 2 ggr

10 november kom en ~~sparvhök~~ sparvhök lågt över Zootis på e m.

11 " på morgonen hörde jag sädgås över Östra Torn, när jag var inomhus. Fick höra att Lena samma dag sett två ~~gäsgäss~~ gäsflockar flyga västerut. OBS köldinbrottet norrifrån, studera väderleksläget närmare.

12 " kom på morgonen en flock på 13 sädgäss västerut över Lund; dessutom hörde jag sädgås när jag satt på Zootis.

13 " kom en flock på 45 snöskator över Östra Torn, glest och tämligen högt, men de samlade sig och störtade brant ner - i vår trädgård och i grannens! Satt helt nära utanför våra fönster, där vi stod innanför och tittade, men ett tu tre, efter att ha suttit helt kort, gav de ifrån sig starka "skvattranden", lyfte brant och försvann. Det föreföll mig åtminstone som om de sett oss, fast vi stod innanför stängda fönster och veterligen stod praktiskt taget stilla.

28 " på morgonen omkring kl 0845 flög en flock på c 15 Anser--gäss österut över Östra Torn. Det var snöfritt och nästan säkert plusgrader, tyvärr glömde jag att undersöka temperaturen.

29 " kl 0810 flög en enkelrad på 22 Anser--gäss mot V eller SV över Östra Torn. Och kl 1005 kom över Lund en flock på 17 svanar ungefär mot V. De flög rätt högt och ungefär i enkelrad, men uppdelade på c 4 smärre grupper, och åtminstone en grupp bestod av 2 eller 3 ad och 3 eller 2 juv, två av dessa påfallande mörka. Art: antagligen knölsvan, men osäkert. Temp denna morgon omkring ~~ca~~ 6 minusgrader, men framåt middagen blev det mildare. Morgon delvis klar; från c 1230 mycket svagt snöfall och helt mulet.

30 " vid Tenorgränd 1 domherre ♂. Det rådde fullständig vinter. Före--gående eftermiddag och kväll föll det rätt mycket snö vid stilla väder och köldgrader. Nu var det jämnt och fint snötäcke, c 8-10 cm tjockt, klar sol, intensivt ljus, rätt svag vind omkring NO, och några minusgrader på f m. -- För övrigt fågelutbyte denna dag se särskilt protokoll (Krankesjön).

1983-12-11, söndag.

Bilexkursion med Thomas Alerstam och Inga, start från Lund 1200, återkomst 1640. Strålände vinterväder, sol, rätt svag vind som nästan dog ut framåt eftermiddagen, utmärkt sikt, ett par tre köldgrader mitt på dagen, betydligt kallare mot solnedgången. Besökte Björkesåkrasjön, Häckebergasjön, Vombs ängar och Krankesjön. For delvis på vägar som jag inte färdats ofta på. Se närmare efter artlistan, som följer härnadan.

Förkortningar: B = Björkesåkrasjön med omgivningar

H = Häckebergamarkerna incl. sjön och kärret

K = Krankesjön och området vid stugan/tornet i SO

Vä = Vombs ängar

häger: 1 flygande B, 1 fällde K sydästra hörnet kl c 1605, i vasskant. sädgås: några ensamma ex överflygande ett par ggr, även någon mindre flock sedd så nära att den kunde bestämmas. Se obestämda gäss! obestämda gäss: flygande flockar på långa håll sedda flera gånger på vägen Lund - Klågerup - B och ~~flora över~~ över H samt stora flockar flygande söderut från Vä just när vi kom dit på kvällen; sistnämnda flockar på kanske 120 ex, övriga ~~flora~~ flockar oftast rätt små, 5 - 20 ex. När vi passerade Revingeby på hemväg c kl 1620 kom c 8 + 15 gäss från NV ner mot Krankesjön, men från tornet sågs inga gäss på sjöns is och heller inga tecken på att gäss legat och ~~g~~ där för övernattnings.

Bara ~~en~~ plats ~~sågs~~ sågs rastande gäss, det var SO om Knästorps kyrka, en gles flock på kanske 75 ex på rätt långt håll. Tveksamt om jag någonsin sett gäss gå där förut.

Även om ~~flora~~ kritiska bestämningar inte ofta kunde göras, anser jag det högst troligt att ~~g~~ alla eller nästan alla idag sedda gäss varit sädgäss.

knölsvan: i Häckebergasjön, precis där vägen går över mot stora kärret, låg 2 ad och 4 mörka juv, de sistnämnda hade börjat få en del vita fjädrar. Is på sjön, men svanarna låg synnerligen nära vägen. Halvdök och låg f ö stilla, reagerade föga eller inte alls för ~~flora~~ vår närvaro.

kungsörn: B 1 juv lågt kretsande, nära, utsökt; senare 1 juv kommande dit från NO, jag tyckte mig tydligt se att den ej hade samma ungfågelteckning utan större vita teckningar, anser därför helt klart att vi hade 2 ex.

ormvråk: B summa 5 normalfärgade ex och en utomordentligt ljus fågel, "börningevråk" som blev extra egendomlig eftersom den hade otypisk vinghållning. Men den kom fint förbi i solen och vi såg alla tre att det var en bergfast ~~flora~~ ormvråk trots allt. På färden B - H - Vä något enstaka ex observerat, och i träd vid Vä 2 sittande ex. Summa minst 10 säkert bestämda ex

fjällvråk: Vä 2 sittande ex rätt nära varandra

obestämda vråkar: på nervägen nära Staffanstorp en nästan bergsäker fjällvråk, och vid B, på långt håll uppåt Sturup, summa 4 ex lågt kretsande, nästan säkra ormvråkar. Därtill något helt obestämt ex sett sittande på håll.

sparvhök: 1 hanne ad, liten, mycket grant och tämligen mörkt blågrå på ovansidan, sedd B, skrämde bl a upp mycket bergfink. Senare, när vi stannat vid resterna av gården Hjortälöpet ~~flora~~ för att avnjuta vårt kaffe, kom ännu en hanne ad förbi i solskenet.

havsörn: när vi nalkades B kom ett ex, nästan säkert juv, västerifrån lågt över skogen; strax därpå sågs 1 ex, sannolikt juv och kanske samma individ, flyga norrut; och på håll i norr kom 1 ex lågt över skogen som Inga och Thomas såg kortvarigt och som högst sannolikt var en ad. Sedan, fint och lågt kretsande och delvis fällande nära B, en praktfull juv. Och vid H 2 ex sittande, båda otvivelaktigt juv, en fritt i hög trädtopp och en bara 50 meter därifrån inne i kronan på mycket hög tall. Summa sedda

FORTS

1983-12-11 forts.

- rimligen inte färre än 4 ex ~~rimligen~~ iallles varav 3 bergsäkra juv och 1 högst sannolik ad. Jättefina!
- tornfalk bara 1 ex sittande på hög belysningsstolpe vid "vägkarusellen" söder om Lund, nära Sankt Lars. Satt nästan över vägbanan på motorvägen.
- rörhöna: 1 ex sprang på isen H, nära knölsvankullen
- gråtrut: 2 ad flög västerut över H, samma plats som föreg. Mäktiga ad i vinterdräkt, flög precis intill varandra
- ringduva: B ideligen sedd, först ett ensamt ex, sedan flock på c 30 lyftande ur bokkronor, sedan sedd många ggr där i närheten, en gång en gles flock på drygt 100 ex, f ö i mindre flockar; samma flock(-ar) kan ha setts mer än en gång, men totala antalet ex säkert c 150. F ö bara något enstaka ex
- hökuggla: min själ om inte en hökuggla satt på kraftledningen (eller är det en telefonledning?) som går alldeles förbi stugan/tornet vid Krankesjön, när vi kom dit i den begynnande skymningen. Satt ~~rimligen~~ alldeles fritt, satt länge, stördes ej när vi klev ut ur bilen! Rimligen samma ex som setts här länge, även av mig ett par tre ggr tidigare, och av Inga. Däremot var det visst för Thomas den första obsen innevarande säsong
- spillkråka: 1 flygande ex B, ett flygande ex H, fällde i torr boktopp, lät höra sitt "kliäää".
- corp: vid ankomsten till B sågs 1 och kort därefter 2 + 2 ex, summa säkert 5 flygande ex, nära där örnnarna höll till; vi misstänkte att där låg något kadaver men fann intet
- kråka: sedd mångenstädes utefter färdvägen, ofta sittande i träd, ^{men} ~~och~~ bara ensamma ex eller 2 tillsammans. B några flygande ex över skogen, H likaså, Vä 1 ex fällande alldeles invid ena fjällvråken, andra ex sittande på stolpar etc; ~~men~~ inga ansamlingar sedda, dock började det skymma på Vä, och någon grundlig undersökning gjorde vi inte där.
- nötskrika: rätt allmän B, flera gånger glesa sällskap i skogen, likaså åtskilliga ex sedda H. Ofta sedd, och i större antal än jag brukar se, men inga flockar större än kanske 6-8 ex, och de var oftast rätt glest fördelade.
- talgoxe snarast allmän i skogen B och minst lika allmän H. Blåmes och entita ofta i närheten, särskilt i ~~rimligen~~ lövskogen vid kanten av Håckebergakärret, där både mesar och bofink var rätt individrika
- blåmes ofta sedd B och H, och 1 ex flög från K från vassen förbi tornet och fällde i björk nära tornet. Skymning; den föreföll att vara på väg till nattplats. Se även föregående.
- entita: ofta sedd; ~~rimligen~~ särskilt Håckebergakärret flera ex. Se även talgoxe
- trädkrypare: 1 eller 2 ex sedda H
- nöptväcka hörd H, visserligen bara 1 ex.
- gårdsmyg 1 ex i täta buskar i kanten av Håckebergakärret, och 1 ex surrade i vassen i K nedanför tornet
- snöskata: bara sedd i utkanten av Lund, nära Sankt Lars, där minst 50 ex var i luften och minst 200 ex satt i trädtoppar.
- koltrast sedd flera ggr på färden, B, H etc, men bara enstaka ex, dock nära vägkanten vid en gård nära Klågerup flera ex intill varandra, det var under ett träd med rikligt med kvar sittande övermogna äpplen.
- kungsfågel hörd bra i skogen vid B, inne bland höga granar, och kort därefter sedd i flera ex likaledes i tät rätt hög granskog i vägkanten
- grönsiska hörd vid B 2-3 ggr, men nästan säkert var det bara ett överflygande ex

FORTS

1983-12-11 forts.

157

99/

domherre: vid B, i topparna i tätt halvhögt grane, minst 4 ex. Senare där i närheten flock c 7 ex, hannar och honor, sittande i vinterståndare av brännässlor och tydligen ätande fröna.

korsnäbb: när vi hade matrast vid Hjortalöpet kom en flock på c 10 eller 12 ex förbi mot NV, lågt och glest, några ex i motljus men ett par tre ex i ~~fin~~ fint ljus, jag hann se en röd hane. De hördes av oss redan på avstånd, men locklätana var mycket mjukare än vanligt, om ock korsnäbbarnas klangfärg var igenkännlig efter någon tvekan. Vi sade gemensamt att låtet föreföll mycket egendomligt. Männe bändelkorsnäbb har ett sådant låte? Fåglarna såg små och smala ut dessutom. Men jag svär på att det var korsnäbbar. Min obs av den röda eller tegelröda hannen var bra, och fågeln var nog knappast mer än 30 m från mig, men det hela gick hastigt, och jag såg intet vitt vingband. Thomas sade uttryckligen att han inte tyckte låtet var som hos mindre korsnäbb. Jag instämde, ~~men~~ med tillägget att det inte heller stämde med större korsnäbb.

bofink rätt allmän. Vid B i solexponerade sluttningar under bokar och under lövbuskar etc rätt många ex i en flock, dock befanns det att bergfinkarna i denna flock var flera. Men ~~den~~ den flocken nog bara på 30-40 ex. Därefter sågs många fina bergfinkflockar, både sittande i trädtoppar och flygande över, och sittande på marken ~~under~~ bokar under, som i år burit synnerligen rik frukt. Sådana bergfinkflockar åtminstone ø oftast rena, och individantal 40 - 100 - 250 - över 500. Sammansmältande ~~flockar~~ flockar eller sådana som splittrades såg vi dock också, och de var lätttrörliga. - Vid H på e m fanns mest mesar och bofink på marken och i buskarna längs det frusna Häckebergakärret, men bofinkarna högst ett par ø tiotal (sedda!).

bergfink: se ~~den~~ föregående art. Med visshet såg vi 1200 - 1500 ex vid B, kanske så mycket som 2000. Men knappast mer, och alla sågs vid B, en stor flock dock när vi lämnat B och var på väg upp mot H, före ankomsten till gården Degebergahus.

snösparv: 2 ex flög förbi när vi stannat vid B och gått ner en kort ~~bit~~ bit från ~~den~~ bilen. De flög över öppen mark i riktning Sturup. Denna art ser jag sällan numera, men den har väl aldrig setts i stort antal (av mig) i inlandet, och det är nog naturligt att den nu inte ses ofta, eftersom jag numera mest färdas runt i bil och huvudsakligen spanar efter större arter. Dock exempelvis mycket sällan sedd under åren 1973-82 vid Krankesjön, trots många vintervandringar.

--- --- --- ---

Dagens färdväg: Lund - Staffanstorp - Klågerup - Vismarlöv - Assartorp - Bramstorp på gård - stopp norr om Björkesåkrasjön, vandring ~~der~~ där i krokig kurs i skogen via Hjortalöpets ruin (bara stenfoten kvar). Vistelse här inalles c kl 1230 - 1400. Sedan norrut via enskilda vägen förbi Nymälla gård - Degebergahus - mellan Häckebergasjön och Häckebergakärret, stopp här c 1415 - 1455, ø incl. ~~den~~ vandring vid kärret. Sedan vidare via Genarp - Gödelöv - Björnstorp - S Ugglarp - förbi lilla sjön - Veberöd - Tvet - ~~den~~ - Vombs ängar på "oljevägen", stopp här c ~~1515~~ 1515 - 1540; därefter tillbaka - Silvåkra by - ner till stugan/tornet vid Krankesjöns SO hörn, vistelse här incl. besök i tornet c 1545 - 1615. Därefter via "Prästavägen" (= den väg som går närmast Krankesjöns Ö och N sida) - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst Tenorgränden 8 kl 1640. Härligt vinterväder, fin sikt, frost. Betydligt mera snö vid Björkesåkrasjön än vid Krankesjön. På kvällen när vi for mot Lund låg en mycket mycket lång och sammanhängande bank av cumulusmoln över Öresund, alldeles rak undersida, och den sträckte sig så långt man kunde se både åt S och N. Himlen därbakom ljusgul-blekt orangeröd. Mycket ljus kväll trots den mörka molnbanken/ i V.

TILLÄGG om däggdjur se Notiser december 1983, sid. 162. SLUT

1983-12-17, lördag.

Jag gick från Tenorgränden 8 österut längs det s k Hardeberga-spåret och åter samma väg. Tid: precis 1400-1500. Väder: lugnt, några minusgrader; efter mest molnfri förmiddag mycket sakta mulnande, inte genom tydligt uppdragande molntäcke utan snarast så att solskenet alltmer försvagades, och himlen blev m l m enfärgat matt grågul. Dock något tydligare moln i, svdväst, ungefär under solen. Jämnt snötäcke av några cm tjocklek, landskap vitt, dock något "spräckligt" på plöjda åkrar. Fågel:

sädgås: flock 21 ex mot V eller VSV kl 1435

rapphöns: flock 9 ex på mycket stort öppet fält S om 'spåret' och Ö om villabebyggelsen. Synliga på flera 100 m håll även när flocken stod eller rättare sagt låg stilla

skrattnås: 1 ad överflygande över villakvarteren, helt lågt

fiskmås: 1 ad och 1 ungfågel överflygande som föreg.

koltrast: allmän i buskarna längs "spåret" och på obebyggda ytor i villakvarteren. Buskarna allra mest Crataegus, fortfarande med mycket rikligt med frukt. Trastar mest ensamma, m l m tydligt.

snöskata: först m l m fåtaligt sedda, sittande i träd, ensamma eller några tillsammans, eller mindre flockar, ofta oskarpt avgränsade från varandra. Men i östra utkanten av villabebyggelsen och på stora fältet därutänför (där rapphönsen fanns) vistades även en my. stor snöskateflock, jag räknade 2 ggr till 450 - 500 ex. Gles delvis, ofta för enstaka ex eller småavdelningar åt andra håll än huvudmassan, precis som den här arten brukar bete sig. - När jag var på återväg, kom också c 25-30 ex på stor höjd österifrån och fällde hos de andra. Ankommande flock mycket gles. Det gnisslande lätet ofta hört. Se även nedan.

rödvingetrast: ett ex observerat i närheten av 3-4-5 snöskator. Alla satt i träd, lyfte, flög bara kort. - OBS att koltrastarna nästan hundra procentigt vistades i Crataegus-buskar, snöskator däremot ej i Crataegus utan antingen på marken eller i rönnar eller i höga eller medelhöga träd utan ätbara frukter, mest Populus sp. Jag såg också att mycket bär låg nedrivna på snön under rönnar längs spåret, däremot låg ~~y~~ ingenting ~~y~~ alls under Crataegus-buskarna. Tydligt att snöskatorna är förtjusta i rönn men inte i hagtorn.

skata några enstaka ex

råka enstaka ex flög över villakvarteren i Ö Torn eller satt där på lyktstolpar

kråka enstaka ex på de snöiga fälten, eller överflygande. Inga flockar sedda

domherre 2 hannar i sällskap

grönfink en flock på c 18 ex och flera små sällskap på 2-5 ex, summa knappt mer än 30-35 sedda

pilfink några enstaka överflygande

gråsparv några smärre flockar, totalt nog ej över ~~2~~ 20 ex sedda.

ringduva: 2 ex flög över.

1983-12-18, söndag.

Jag gick samma sträcka som föregående dag, start 1105, återkomst 1200. Mulet, sikt sakta allt sämre, blev c 500-700 m. Svag vind omkring ost, fuktig luft, omkring minus 1° C. Fågel: rapphöns flock 13 eller 14 ex på fält Ö om allmänna vägen, c 700 m från lokalen igår, trol. ej samma flock. Sparvhök 1 ex över massor av redan oroliga snöskator. Skrattnås 1 ej utfärgad, hade svart band på stjärtspetsen. Koltrast allmän ungefär som igår, snöskata dito, flög och irrade åt alla håll även när den ej var skrämmd. Rödvingetrast ett ex nära, skata några, kråka bara c 1 + 1 ex, råka ett par tre ex, grönfink hörd, gråsparv några sedda, talgoxe 1 + 1 sedda. OBS att snötäcke etc var som igår; snön har inte börjat smälta (men enligt prognosen skall temp. stiga till ett par plusgrader).

(159)

1983-12-30, fredag.

Biltur med Ulla och Jan för att leta efter örnar. De har praktiskt taget aldrig sett örn i Skåne, och nu har vi länge talat om att göra en rundtur för att bota denna brist. De hämtade mig c 0940, och vi gjorde följande rundtur: Lund - S Sandby - Revingehejd - Silvåkra (fågeltornet/stugan; jag hade anhållit om denna väg för att granska Krankesjön, vilket skedde från tornet). Sedan över Vombs ängar men inte via Vombs by utan via Vombs Nygård för att se på en havsörn - Vombs Norregård - Vombsjöns V sida - dess N sida - snabbtitt över Fruallid utan resultat - vidare via Övedskloster - Björka by - Ilstorps by - Ilstorpsgården - Snogeholm (ej stopp) - Bellinga lagård - upp till närheten av Knickarp, här lunchrast och väderleksförändring, sedan ner via Bellinga lagård till utsiktsplatsen över Ellestasjön, med klen resultat - tillbaka via Bellinga lagård med bra resultat - vidare via vägen mot Blentarp - in på den enskilda vägen till Frihult, här obsar över Sövdesjön med fint resultat - förbi kvarnruinen - S om Sövdesjön (kort stopp) - Saxeröd - allmänna vägen norrut förbi Sövde flygfält - samma väg som vi kom via Ilstorps by - Björka by - upp till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn (den plats som tidigare gick under namnet "Eskebeskan") - norra Vombvägen genom Vombs fure - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - Tvedöra vägska - S Sandby - Lund, ankomst dit 1615.

Väder: morgon och f m mulet, sikt dålig till måttlig, frisk vind omkring SV-V, delvis duggregn som dock var svagt. Omkring kl 1240 när vi avnjöt vår matsäck nära Knickarp var vädret likadant, men sedan kom en kort regnskur och sedan ett synnerligen snabbt uppklärande, solen kom fram kl 1300, sikten blev fin och himlen nästan molnfri; och vinden ökade plötsligt, blev omkring NV, utpräglat byig, delvis säkert upp till 15-18 meter/sek. Därefter fint väder hela resten av turen. Flera plusgrader, men kallt i vinden, däremot blev utbytet säkert inte sämre p g av vinden.

Fågel från Silvåkratornet vid Krankesjön: 600 gräsänder, som mest låg i kanten av vassruggarna eller m 1 m inne i dessa. På närmsta klarvatten bara c 25 gräsänder men därtill 14 vingar varav 7 hannar ad, c 8 storskrakar varav 2 hannar ad. I kanten av angränsande vassruggar låg bland gräsänderna en flock på 5 brunand-drakar, som kunde identifieras bara efter långt jobb med tuben p g av den dåliga sikten. Nära utanför närmsta klarvatten låg också c 35 sångsvanar bland vilka jag kunde se rätt få säkra juv. Därtill kom västerifrån 4 sångsvanar och fällde, det var 2 ad 2 juv. Helt få storskrakar utöver de nämnda sågs ligga och/eller flyga; totalantalet av denna art blev c 18 ex. Flera hannar ad däri. ~~utanför~~ Ute på klarvattnet, men högst 800-1000 m från tornet, låg minst 150 obestämda änder, dock fanns uppenbart mycket gräsänder bland dem. 1 + 1 häger överflygande, 1 + 1 kråkor över vassen resp. fällande. Liten flock på c 10 grönsiskor flög förbi tornet. OBS att eventuella fågelflockar i sjöns V halva var helt osynliga! OBS också att inte en enda sothöna sågs på NK eller för övrigt i sjön. Den s k "tarmen" var helt tom på fågel. Jag letade förgäves efter hökuggla inom området mellan tornet och Ivans backe, men lång tid ägnades inte åt detta.

Vi fortsatte ut på Vombs ängar, där vi stannade för att se på gås-flock och spana efter örn. Norr om vägen flock på c 140 sädgäss rätt nära, därtill några flygande småflockar av gäss i söder, men totalt ej mer än 50 ex utöver de 140. Vid översvämningar på ängarna rätt stort sällskap fiskmås, säkert 50 ex, allra mest ad. 1 fjällvråk kom lågt, fällde på stolpe nära gässen, som ej reagerade - inte heller när vråken nalkades. Jag letade efter örn och fann på stort avstånd 1 havsörn sittande på staketstolpe rätt nära lövdungen vid Klingavälsån. Vi for ditåt, d v s på markvägen förbi Nygård till Norregård, fann örnen på nytt, gick ditåt. Den lyfte på långt håll, ~~intressant~~ om det var för oss. Flög norrut, lågt, steg, var lätt att bestämma för mig men föga njutbar för folk som ville se örn bra. Vi for därför vidare, följde Vombsjöns V strand uppåt, såg att det låg rätt mycket gräsand i sjön även uppe i NV hörnet. Men sikten dålig; omöjligt att se mer än c 700 - högst 1000 m. Häger förbifly-

Tvek -

FortS

1983-12-30 forts.

gande. På avstånd på höstsäd rätt nära Nygård 7 sångsvanar, sannolikt alla ad, vidare my. långt bort nedanför Vikens gård ytterl 3 svanar på höstsäd, uppenbart sångsvan och synbarligen ad. Över Vombsjön åtskilliga måsar, mest lågt och rätt långt bort i diset, det tycktes vara mest fiskmås men säkert gråtrut också. Som vanligt rätt gott om kråkfågel på ängarna, kråka, kaja sedda, även råka, men ej närmare studerade idag.

Vombsjöns vattenstånd mycket högre nu än vid sista besöket; inga sanddytor blottade.

Vi fortsatte förbi Svansjö - genom skogen bort till vägskälet mot Vollsjö, så att jag kunde se efter ev. kretsare vid Fruallid, men här fanns intet sådant. Stannade ej för att se efter strömstare vid Övedskloster. Nära "Stannys affär" vid Björka stopp eftersom en stor och välslamlad flock häger stod ute på jordigt fält. Alla stod med huvudena hållna lågt mot vinden, det såg ut som en långsmal sidengrå fläck, men den upplöstes i 20 hägrar varav minst 16 var ad. De lyfte inte när vi stannade. Annan häger överflygande.

Vi for sedan via Björka by etc enligt ovan, såg inga betande eller flygande gäss här eller längre söderut, såg förresten nästan ingenting på sträckan till Knickarp och inte heller på lunchrasten där förrän vädret ändrat sig. Då steg örnar upp ur skogen nära branta kullen: först 1 havsörn juv, sedan 1 kungsörn juv, båda i gott ljus och åtminstone havsörnen på hyggligt håll. 1 ringduva flög förbi.

Studerade örnarna rätt länge, for sedan ner för att spana över Ellestasjön. Härligt väder ehuru hård vind. I sjön endast sparsamt med simmande fågel, sannolikt var det storskrak. Över skogarna i norr drog rätt mycket kråkor västerut, så även en ormvrak, och på my. långt håll sågs flera medelstora fågelflockar, nästan säkert både kråkfågel (mest kaja) och ringduvor. En stunds spaning gav intet mer. Vi återvände därför västerut, men före Blentarp tog vi ner till Frihult. Här en mycket stor flock snöskata på betesmark, säkert 250 ex, och minst 100 till kom och fällde. Flock gräsand på mycket approx. 100 ex flög över Sövdesjön, föreföll häftigt skräm, jag anade örnar bakom några glesa träd, vi fick fort fri sikt och fann 2 jättegrynnor havsörnar ad med ljusa huvuden och snövita stjärtar; båda hängde lågt ungefär över sjöns SÖ vik men så högt att vi såg dem fritt; de nalkades men vek sedan av ner mot "höga kullen" S om sjön. Sågs mycket bra. Helt enstaka storskrakar flög över sjön, men inga fler andfåglar sågs här. 2 olika hägrar sedda här.

Vi for upp genom delvis väldigt tät granskog, fram till kvarnruinen där vi stannade och avnjöt utsikten; här flög häger förbi, och en sparvhök-hanne kom nära, mycket grant, dock i sned motsol varför jag inte blev bergsäker på åldern (men nästan säkert var det en ad).

Nu var det tid att styra hemåt. Väg redan angiven; vi stannade vid 'Eskebeskan' och blickade ut över Vombsjön. Inga örnar, inga gäss, inga svanar. Men i aftonsolen relativt mycket mås, glest fördelade, säkert kunde jag bestämma 8-10 gråtrutar ad och juv, men troligen förekom även mindre arter, främst fiskmås, över sjön. Över land, rakt över oss, kom en flock på c 22 fiskmåsar mot V, allra mest ad.

På återvägen över Vombs ängar stannade vi. Nu gick minst 300 gäss där det förut gått c 140. Exakt räkning inte möjlig, gässen gick tätt och höll sig lågt. Men jag granskade säkert 200 ex noga utan att se en enda bläsgås. Näbbar med mycket orangegult, dock några ex med mörka näbbar, dessa nästan säkert juv. Stora kråkfågelflockar på avstånd. På höstsäd på håll nu minst 10 sångsvanar, sannolikt c 16-17 ex. Fjällvråken kvar på samma plats.

Sedan såg Ulla 1 domherre hanne nära Stensoffa, och där kom en tät ringduveflock på minst 60 ex västerut. Vid Tvedöra minst 100 snöskator.

Se nästa sida för fullständig artlista, incl. flera smärre tillägg även om arter som anförts härovan.

Forts. 161

1983-12-30 forts.

Artlista; med tillägg i förekommande fall.

häger: obs stort antal sedda, obs den vanliga ansamlingen nära Björka. Enstaka ex sedda även vid Ellestasjön och på återvägen vid Vombsjön
sångsvan: obs rätt hög siffra i Krankesjön
sädgås: intet att tillägga. OBS att vi passerade många bra gåsplatser utan att se gäss idag.
gräsand: nedanför 'Eskebeskan', alltså i Vombsjöns SÖ och Ö del, låg inga gräsänder, men några få ex sågs flyga över sjön
vigg: bara Kr
brunand: likaså
storskråk: från 'Eskebeskan' sågs några få ex flyga över Vombsjön, därutöver intet att tillägga
sparvhök: bara ett ex sett
ormvråk: OBS den synnerligen låga siffran, bara ett ex sett på hela dagen
fjällvråk sågs däremot i 2 ex; utöver fågeln på Vombs ängar sågs 1 fjällvråk över Sövde flygfält
havsörn: summa 1 + 1 juv och 2 ad. *Fågeln på Vombs ängar var juv.*
kungsörn: summa 1 juv
fiskmås: även på återvägen sedd på Vombs ängar
gråtrut: en ad över Ellestasjön skall tilläggas
havstrut: en praktfull ad kom över Krankesjön när vi stod i tornet
ringduva: flock på minst 15-17 ex sedd vid Eskebeskan. De omtalade fågelflockarna som sågs från backen vid Bellinga bestod delvis uppenbart av ringduvor också
gröngöling: 1 ex flög förbi vid Tvedöra
obestämd hackspett: ett ex flög över vägen vid Björka by på återresan. Nästan säkert större hackspett
snöskata: flock på minst 150 ex nära Ilstorp på återvägen skall tilläggas.
skata sedd i enstaka ex, bl a vid Bellinga
kaja: föga att tillägga
råka: likaså
kråka: på några ställen vid Ilstorp och Sövde etc sågs rena kråkflockar på fälten nära vägarna; flockarna innehöll c 15-25 ex/flock
grönsiska: Ulla och Jan som gick en kort sväng vid Krankesjön, såg en flock som tydligen bestod av flera tiotal ex.
domherre: bara en hanne sedd från bilen nära Stensoffa.

Väster om Vombs Norregård, nära gården, en del utpräglad sandiga om- (och söder) råden. Här rikligt med kaninhål, även mycket stora, som var i gott skick. En kanin sågs här. Vid samma gård, i våt mörk jord, fina spår, uppenbarligen av iller eller mink. Jag har kontrollerat saken men kan inte skilja på dessa båda arter (-s spår).

S L U T

*Antal säkert bestämda fågelarter bara 24!
Antal säkert bestämda fågelarter bara 24.*

- Dec 1 på e m i skymningen 1 sparvhök över Ekologihuset
- 2 for jag in till Malmö för att en sista gång se den Edstrandska konstsamlingen. I gamla dagar, mest på 30- och 40-talet, såg jag den ofta eftersom jag var nära vän med Gunnar Nordqvist, vars mamma, Gunhild, tillhörde släkten Edstrand. Det var en stor upplevelse att se den efter så lång tid. Den skall auktioneras bort lördag 3 dec, alltså i morgon. - Jag träffade Mårten Nordqvist och hans maka. Min syster och sväger, Ulla och Jan Herslow, var också därinne.
När jag lämnade lokalen, Slottsgatan 6, kom en sparvhök över Hovrätten.
- 3 på f m en sällsynt fågelobservation i trädgården på Tenorgränden 8: en gransångare! Hoppade omkring i en avlövad men tät buske och visade sig fritt flera ggr. Var mycket grå till allmänna färgen, knappast något grönaktigt anflog att se. Undersidan snarast mattvit. Någon timme senare skrämde jag upp en sparvhök, som hade fällt i ett lågt träd i trädgården.
Kl c 1345-1515 vandring på Hardebergaspåret till Kungsmarkens golfbana och åter. Koltrast var talrik i hagtornsbuskar, som växer i mängd i villabebyggelsens östra utkanter; de bär fortfarande mycket rikligt med frukt. Däremot visade rönnarna längs spåret en helt annan bild än för en vecka sedan: då bar de massor av röda bär, nu var många träd m l m utan bär, och i den mån det fanns bär var de svarta och onjutbara. En del bär som fallit till marken var dock m l m röda ännu. Bland rönnarna inga fåglar. En överflygande flock på c 23 snöskator fällde inte där. OBS att det sedan sist varit mycket kallt, fallit tämligen mycket snö som dock hastigt smält undan på sista dygnet.
- 4 flock c 40 snöskator över Lund. Fiskmåsjuv också sedd.
- 6 trots att jag gjorde mycket kortvariga fågelobsar såg jag glesa flockar av snöskata flyga över staden åt olika håll, en flock på c 35, senare en på c 100, och någon ytterligare flock sedd. På e m i rätt djup skymning kom en sparvhök över området mellan Ekologihuset och gamla vattentornet.
- 7 utmärkt vackert väder hela dagen, molnfritt, snöfritt, skarp sol, svag vind, nära nollgradigt. Föga fågelobsar, men på morgonen kom en gles flock snöskator över huset mot söder. Kort därefter kom minst lika många mot norr. (Kanske 40 ex.) Enstaka ex vek av ■ tvärt åt olika håll, eller särade sig från flocken, etc. Underliga flockbildningar hos denna art!
- 11 Nedanstående utgör tillägg ■ till protokollet från utfärden med Thomas och Inga 11 dec.
I skogarna och även på öppnare marker N om Björkesåkra-sjön synnerligen rikligt med spår av dovhjort, och snart sagt överallt hade vi inom synhåll områden där hjortarna rivit omkring i snön så att stora mörka områden syntes. Detta dock nästan bara i lövskog, så att alltså löv rivits upp. Letat efter bokollon (som finns massvis)? Vid Hjortalöpet 2 dovhjortar sedda. Jag ■ har aldrig sett dylika spår i tillnärmelsevis sådan mängd förut. Även rådjursspår och spår av räv och hare och kanin sedda. - Nära "Prästavägen" 2 rådjur sedda på kvällen. Och vid "vår" stuga i snön alldeles avgjort rikligt med kaninspår, mycket mer än jag trott, dock har det ju varit fin spårnö flera dygn nu. En hare också sedd här i trakten. Men ingen kanin sedd, trots rikedomen på spår.
SLUT

Tillägg

B

Notiser december 1983 forts.

- 1983-12-26: 1 rödhake i trädgården på Tenorgränd. 1 tornfalk flög över där. Ännu 1 tornfalk sågs vid Åkarp när vi var på väg till Ulla och Jan.
- 1983-12-27: flock på 26 kanadagäss kom rakt över huset på låg höjd på f m. Kurs mot Malmö, nästan rakt mot den stora Kockums-kranen. Lät höra sig: jag hörde flocken när jag satt inomhus och läste tidning.
- 1983-12-28: 1 sparvhök med full fart över trädgården. Över den öppna ytan sjönk den ner till en höjd på c 1 meter över marken. Fortsatte mot V, flög mycket snabbt.
- 1983-12-29: 1 sparvhök kom över Helgonavägen strax V om Ekologihuset, mycket lågt inne bland höga men rätt glesa träd vid husen. Flyghöjd c 2 meter. Passerade på några meters håll från mig och en annan gångtrafikanter, fortsatte mot NV, mycket snabbt. - Några timmar senare 1 sparvhök högt kretsande över gamla vattentornet, länge mobbad av en kråka.
- Alla dessa dagar: snöskator över Östra Torn vid Lund. Talrikt sedda, de flög i glesa flockar, och på typiskt vis splittrades flockarna så att en del ex flyger åt helt andra håll än huvudmassan, etc etc. Enstaka ex också sedda. Ibland fällde flockar i trädtoppar, bl.a. en flock på c 50 ex i rönnar på granntomten.